



UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Els arxius públics de fotografia domèstica com a instrument de preservació de la memòria dels ciutadans. L'experiència a Tarragona del projecte "Capsa de Sabates"

Francesc Perramon Zapatero



Aquesta tesi doctoral està subjecta a la llicència **Reconeixement- NoComercial – SenseObraDerivada 3.0. Espanya de Creative Commons.**

Esta tesis doctoral está sujeta a la licencia **Reconocimiento - NoComercial – SinObraDerivada 3.0. España de Creative Commons.**

This doctoral thesis is licensed under the **Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs 3.0. Spain License.**

Tesi Doctoral

Els arxius públics de fotografia domèstica com a instrument de preservació de la memòria dels ciutadans. L'experiència a Tarragona del projecte "Capsa de Sabates"

(VOLUM 2 de 2, Annexos)

Francesc Perramon Zapatero

Universitat de Barcelona

2015





aquesta obra està subjecta a la llicència: Reconeixement-No comercial-Sense Obra Derivada 3.0, internacional de Creative Commons, per veure una còpia d'aquesta llicència visiteu <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/>

Tesi Doctoral

Els arxius públics de fotografia domèstica com a instrument de preservació de la memòria dels ciutadans. L'experiència a Tarragona del projecte "Capsa de Sabates"

Programa de doctorat: Estudis Avançats en Produccions Artístiques,
línia d'investigació en Imatge i Disseny

Bienni 2004/2006

Codis UNESCO: 620308 (fotografia)/ 570106 (documentació)

Director de la tesi: Dr. Miquel Mallol Esquefa

Tutor de la tesi: Dr. Carles Ameller

Doctorand: **Francesc Perramon Zapatero**

Departament "Disseny i Imatge"

Facultat de Belles Arts

Universitat de Barcelona

2015



Universitat de Barcelona

VOLUM 2 (Annexos)

Annex 1: Bibliografia anotada.....	p. 7
Annex 2: Difusió pública del projecte “Capsa de Sabates”	
- Relació de documental de la difusió pública.....	p. 51
- Reproduccions dels documents	
- annex 2.1. PALAU FIRAL I DE CONGRESSOS DE TARRAGONA (2010, 13 d'octubre) <i>nota de premsa</i> (“Capsa de Sabates: procés de recollida d’imatges), presentada en roda de premsa i tramesa a un ampli llistat de mitjans de comunicació.....	p. 55
- annex 2.2. DURAN, Aleix(2010, 14 d'octubre). <i>El Palau busca fotografies familiars per a una Mostra</i> (a <i>El Punt</i> , edició digital, 14/10/2010) Disponible a www: http://www.elpunt.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/ 316086-el-palau-busca-foto [consulta 26/01/2011]	p. 58
- annex 2.3. PALAU FIRAL I DE CONGRESSOS DE TARRAGONA (2011, 24 de gener). <i>Dossier de premsa de 24 (presentació exposició “En capsas de sabates)”</i> , presentada en roda de premsa i tramesa a un ampli llistat de mitjans de comunicació.....	p. 59
- Annex 2. 4. GIRALT, Esteve (2011, 26 de gener) <i>Tarragona en la memoria (una exposició de 1.200 fotos viaja por los recuerdos familiares de tarraconenses anónimos)</i> (a <i>La Vanguardia</i> , núm 46.443. <i>Suplement Vivir</i> , p. 6) [en línia] Disponible a www: http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011 /01/26/pagina-6/85639017/pdf.html [consulta 5/02/2015].....	p.65
- annex 2.5. MAS, Carme (2011, 25 de gener) <i>Un gran àlbum col·lectiu amb més de dues-centes fotografies domèstiques</i> (a <i>Diari Mes Tarragona</i> , núm. 1716 p. 3).....	p. 66
- annex 2.6. TARRAGONA XXI (2011, 24 de gener). <i>La vida més íntima dels tarragonins, en imatges</i> [en línia] Disponible a www: http://www.tarragona21.com/la-vida-mes-intima-dels-tarragonins-en-imatges/ [consulta 26/01/2011].....	p. 68
- annex 2.7. TV3. Telenotícies Comarques (Tarragona) 25/01/2011 “ <i>En capsas de sabates</i> ” Enllaç: http://www.tv3.cat/3alacarta/#/videos/3333690 [consulta 27/01/2011] (impressió de pantalla).....	p. 70
- annex 2.8. PALOMARES, Azahara (2011, 25 de gener). <i>Una exposició espia els àlbums de fotos familiars</i> (a <i>El Punt</i> , 25/01/2011) Disponible a www: http://www.elpunt.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/361135- una-exposicio-espia [consulta 26/01/2011].....	p. 71

- annex 2.9. VARGAS, Marc (2011, 11 de febrer) <i>Tarragona en una capsa de sabates (una exposició recull fotografies domèstiques enviades pels ciutadans)</i> (a <i>La Vanguardia</i> num. 46.459, Suplement <i>Què Fem?</i> , P. 20) [en línia] Disponible a www: http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/02/11/pagina-20/85814054/pdf.html [consulta 01/02/2012]	p. 72
- annex 2.10. full de cessió de drets de reproducció imatges + recollida i devolució originals.....	p. 73
- annex 2.11 cartell crida pública de recollida imatges.....	p. 74
- annex 2.12 targetó d'invitació exposició.....	p. 75
- annex 2.13 cartell /banderola exposició imprès.....	p. 77
•	
- annex 2.14 llibret (obsequi-petit catàleg de l'exposició).....	p. 79
- annex 2.15 MUÑOZ, Norián (2014, 16 de novembre) <i>TGN construye su gran àlbum familiar</i> (a <i>Diari de Tarragona</i> , diumenge 1 de novembre de 2014, pp. 12-13).....	p. 100
 Annex 3: Exemple entrevista en profunditat al 2009, sobre fotografies domèstiques d'un informant/ prèvia "Capsa de Sabates"	p. 102
 Annex 4: Exemple entrevista per al projecte "Capsa de Sabates" realitzada per un estudiant antropologia URV.....	p. 115
 Annex 5: Exemple entrevista per al projecte "Capsa de Sabates" a partir de la crida pública realitzada al Palau de Congressos de Tarragona.....	p. 133
 Annex 6: Elisa Alegre (2011) . <i>Anàlisi cualitativo "Capsa de Sabates 2.0."</i> (una mirada antropológica a "Capsa de Sabates 2.0.".....	p. 152
 Annex 7: Francesc Perramon (desembre, 2011). <i>El projecte Capsa de Sabates 2.0 de prop</i> (a <i>Revista Kesse</i> , núm 46).....	p. 175
 Annex 8: Francesc Perramon (octubre 2014). <i>"Capsa de Sabates", una proposta metodològica i teòrica sobre fotografia domèstica i memòria en l'arxiu. Comunicació, Congrés Girona 2014: Arxius i Indústries Culturals</i>	p. 181

Bibliografía consultada

Annex 1

Bibliografia anotada

> ABAD, Francesc

(2004). *El Parapet , Diagonal núm.1. El Camp de la Bota* [en línia] Disponible a www: <http://www.francescabad.com/campdelabota/> [consulta 26/04/2011]

Pàg. Web vinculada a un projecte expositiu de F. Abad sobre El Camp de la Bota. Més enllà de ser una bona il·lustració d'artistes que treballen en el paradigma de l'arxiu, és un projecte d'arxiu que parla de memòria i que recupera la dignitat de les persones (afussellades al Camp de la Bota) a través de recuperar el seu nom i fer-lo present en un arxiu disponible a internet.

> ABAD, Paloma

(2011, 24 de juliol). *Comparte, que algo queda.* (a *El País Semanal*, núm. 1817) (pp. 18-21)

Article de premsa dominical dedicat al fenomen de la democratització de la fotografia digital i molt especialment a la seva vinculació amb les xarxes socials per compartir fotografies. Dóna dades sobre el nombre de fotografies a plataformes com Facebook o Flickr. S'interessa -i promociona- la darrera novetat en aquest camp: la xarxa Instagram de Iphone.

> ADROER, M. Àngels; BOADAS, Joan; COLOMER, M. Assumpció; et al.

(2014). *922-2014 Documents de Girona: arxius, memòria i futur.* Exposició: Casa de Cultura de Girona, del 12 d'octubre al 17 de desembre de 2014. Disponible a www: <http://www.arxiudiputaciogirona.cat/exposicio-virtual-documents-de-girona-922-2014/> [consulta 1/07/2015]

Exposició, actualment en versió virtual a internet, que es va impulsar des de l'Arxiu de la Diputació de Girona en ocasió del Congrés "Arxius i Indústries Culturals" que va tenir lloc a Girona a l'octubre de 2014. L'exposició, tot i evocar la paraula "memòria", en el seu títol, contenia bàsicament documents històrics procedents de diversos arxius de Girona, essencialment documents escrits en suport paper, els més habituals en tots els arxius. Fins i tot apartats de l'exposició com "persona" recollien documents històrics de tot tipus sobre persones comuns (carnets i també alguna fotografia domèstica) però feia èmfasi en persones reconegudes com ara Salvador Dalí o Josep Pla. En tot cas l'exposició no contenia documents de memòries pròpiament dits.

> AGUIRRE ROJAS, Carlos Antonio

(1998). *Historia, Memoria y Contramemoria.* (a *Ciencias*, núm. 49, enero-marzo) (pp. 46-49)

Breu article que parla de l'ús intencionat de la memòria per part de la història oficial i commemorativa. Insisteix en què la memòria és part de la història, però la història no es pot reduir a la memòria. Defensa també una memòria diversa, que conté tant les memòries oficials com les memòries subterrànies.

> AHOA Ahozko Historiaren Artxiboa/Archivo de la Memoria

(2006). *AHOA Ahozko Historiaren Artxiboa/Archivo de la Memoria* [en línia] Disponible a www: <http://www.ahoaweb.org> [consulta 6/08/2013]

Projectes del País Basc, amb patrocinadors públics, destinat a la conservació pública de relats

orals d'aquest territori, entenent la memòria i els relats orals com patrimoni col·lectiu i font per al coneixement històric.

> AJUNTAMENT DE SANTA BÀRBARA

- (2011). *Santa Bàrbara, en la memòria* [documental audiovisual en format digital editat en 3 DVD conjunts. DL núm. B-12803-2011] Santa Bàrbara (Espanya): Ajuntament de Santa Bàrbara

Conjunt de tres DVD amb els títols "Santa Bàrbara; festes, tradicions i societat" (68min); "Santa Bàrbara; testimonis d'una guerra" (74min); Santa Bàrbara; l'evolució d'un poble" (66min). Cada dvd conté una sèrie d'entrevistes a un grup ampli de persones grans d'aquest petit poble del Montsià, en total hi participen 45 avis. Les entrevistes es troben editades per temes (el futbol al poble, el cinema al poble...), agafant petits fragments de les respostes d'aquests avis en una entrevista individual a cada un d'ells, enregistrada en un plànol mig sobre un fons neutre. Els plans amb les seves imatges i les seves veus es van alternant amb fotografies antigues del poble que il·lustren els temes que els avis van parlant. Crida l'atenció que els temes tractats no eviten diversos conflictes (des dels conflictes polítics viscuts en el poble al llarg del S. XX a, per exemple, el rigor moral catòlic que imposava una escassa activitat sexual en els joves). Se'ns dubte és un arxiu de memòries, per bé que ens crida l'atenció que els breus textos que acompanyen els DVD fa un ús imprecís dels termes història i memòria. Es centra també únicament en les memòries dels avis que porten molts anys en el municipi, i en períodes de la seva joventut, fa 60 anys per exemple, de manera que és un recull de memòries de fets els més remots possibles, vinculant memòria amb fets molt antics i a la identitat col·lectiva d'un municipi, més que no pas a les identitats individuals.

- (2011, gener). *Presentació del documental festes, tradicions i societat* (a *Santa Bàrbara Magazine*, núm 13. Gener 2011) (p. 12) Disponible a [www: http://santabarbara.cat/media/upload//arxius/pdf/magazin/1trimestre2011.pdf](http://santabarbara.cat/media/upload//arxius/pdf/magazin/1trimestre2011.pdf) [consulta 2/07/2015]

Revista municipal de Santa Bàrbara (articles sense mencionar autor). Ens ha interessat aquest article perquè parla de la presentació del primer DVD del projecte documental "Santa Bàrbara, en la memòria" i perquè relata que és una aproximació al passat del municipi a partir de fonts orals que donen un coneixement diferent dels documents històrics. Ens sembla una aproximació acertada. En canvi en la capsa que conté els tres DVD del projecte es parla de la història com un valor fonamental, pensem que generant confusió sobre els conceptes de memòria i història.

> AJUNTAMENT DE TARRAGONA

(2012). *Scan Tarragona* (Festival Internacional de Fotografia, Catàleg) Tarragona: Ajuntament de Tarragona. Disponible a [www: http://www.tinet.cat/portal/uploads/PROGRAMA_GENERAL_SCAN_2012-1_20121025104210.pdf](http://www.tinet.cat/portal/uploads/PROGRAMA_GENERAL_SCAN_2012-1_20121025104210.pdf) [consulta 15/07/2015]

Fem referència al catàleg d'aquesta edició concreta del Festival Scan, tot i que les edicions de 2008 i 2009 van incloure simpòsiums i jornades especialment interessants sobre teoria fotogràfica, per fer referència a la Taula Rodona que nosaltres mateixos van organitzar i moderar, dins d'aquesta edició, amb el títol "arxius i fons fotogràfics al Camp de Tarragona" (pàg. 67 del catàleg)

> ALEGRE, Elisa

(2011). *Anàlisi Qualitativo "Capsa de Sabates 2.0. julio 2011.* [en línea] Disponible a [www: http://capsadesabates.tarragona.cat/files/analisi_qualitativo.pdf](http://capsadesabates.tarragona.cat/files/analisi_qualitativo.pdf) [consulta 30/12/2014]

Estudi elaborat per l'estudiant d'Anotropologia de la URV Elisa Alegre, a iniciativa pròpia, que va treballar com a becària en el projecte en el període abril/juny de 2011 i es proposa fer una anàlisi qualitatiu del contingut de l'arxiu (temes més recurrents en les imatges recollides i possibles interpretacions sobre aquestes iteracions temàtiques i formals).

> ALLIO, René

(1976). *Moi, Pierre Rivière, ayant égorgé ma mère, ma soeur et mon frère* [Pel·lícula cinematogràfica]. London: Tartan video (còpia subtitulada en anglès, 2008)

Pel·lícula basada en un llibre homònim de Michael Foucault que permet apropar-se al pensament del filòsof francès respecte a què no existeixen veritats objectives sobre el món, sinó que només tenim múltiples discursos fragmentaris sobre el món, elaborats per persones, que són sempre subjectius i transitoris

> ALVARO, Francesc Marc

(2012). *Entre la mentida i l'oblit: el laberint de la memòria col·lectiva*. Barcelona: La Magrana

Assaig sobre la utilització de la memòria des de les instàncies polítiques

> AMAR, Pierre-Jean

(1993). *La photographie, histoire d'un art*. La Calade (Aix-en-Provence): Edisud

Historia general de la fotografia, editada a França, molt en la línia historiogràfica de la resta de manuals generals d'història. Ben documentada, útil per informació general i per reconèixer formes d'aproximació generalitzades als temes més recurrents de la historiografia fotogràfica.

> ANGULO RASCO, Félix

(sd.). *El uso de la fotografía en la investigación educativa* [en línia] (a Junta de Andalucía, *Averroes, Red telemática educativa de Andalucía, Materiales de apoyo a la investigación educativa*). Disponible a <http://www.juntadeandalucia.es/averroes/impe/web/contenido?pag=/contenidos/B/InnovacionEInvestigacion/InvestigacionEducativa/MaterialesInvestigacionEducativa/Seccion/InvestigarE-nEducacion/T2o3UsoFotografia&&idSeccion=28921#4>

[consulta 10/09/2010]

Article molt breu que planteja les possibilitats de la fotografia com eina d'etnografia dins de les escoles. Planteja un resum breu de la teoria fotogràfica com a document i "huella" i explica de forma molt breu la foto elicítació.

> ANÒNIM

(2010, 27 de maig). *Cabezón*. [en línia] (a "FotoDoc: Taller de Fotografía Documental"). Disponible a <http://www.fotodoc.com.ar/?p=59> [consulta 30/08/2010]

Breu relat aportat en un blog sobre una foto familiar heredada, interessant per evocar valors d'aquestes imatges i com es potencien amb els relats dels propis informants.

> ANÒNIM

(2010, 5 de juny). *Sos igual a tu padre*. [en línia] (a "FotoDoc: Taller de Fotografía Documental"). Disponible a <http://www.fotodoc.com.ar/?p=50> [consulta 30/08/2010]

Brevíssim relat al voltant d'una fotografia familiar pròpia de l'autor. Evoca el potencial emotiu i documental de les fotografies domèstiques, la contextualització que li aporten els relats per aprt del propi informant, i el potencial d'aquests documents per a les formes de creació de l'art contemporani.

> ANTICH, Xavier

- (2010, 8 de setembre). *La hora Warburg*. (a Cultura/ La Vanguardia, num. 429) (pp. 2-5)

Article que reivindica la importància de A. Warburg per al pesament visual contemporani. Posa en valor els seus atlas d'imatges (que tenen quelcom de gran arxiu visual inabastable) que parteix del valor de les imatges per establir comunicacions significatives per elles mateixes ja que són dipositàries d'una llarga memòria visual. Ajuda a valorar filosòficament els grans atlas de imatges i els estudis d'imatges que parteixen d'estudis formals i d'estructures repetitives en les característiques formals de la pròpia imatge.

- (2011). *Del "mal d'arxiu" a la "febre d'arxiu". La noció d'arxiu en la cultura contemporània*. (a Lligall, núm. 32. pp. 13-41). Disponible a [www: http://www.arxivers.com/index.php/documentos/publicacions/revista-lligall-1/lligall-32-1/995-02-del-mal-d-arxiu-a-la-febre-d-arxiu-la-nocio-d-arxiu-en-la-cultura-contemporania-2/file](http://www.arxivers.com/index.php/documentos/publicacions/revista-lligall-1/lligall-32-1/995-02-del-mal-d-arxiu-a-la-febre-d-arxiu-la-nocio-d-arxiu-en-la-cultura-contemporania-2/file) [consulta 11/07/2015]

Extens article on Antich reflexiona àmpliament sobre la importàcia de l'arxiu en la cultura contemporània, relacionant-ho amb el protagonisme del concepte de memòria. Es fa una revisió exhaustiva de diferents pensadors que han situat l'arxiu en el centre del pensament contemporani, com ara Derrida i Foucault. També es fa una àmplia reflexió sobre la traslació d'aquesta importància de l'arxiu en moltes pràctiques artístiques contemporànies, així com en les institucions museístiques.

- (2014, octubre). *L'art contemporani mira els arxius*. (a *Revista de Girona – Diputació de Girona-*) (pp.9-11)

Article sobre les relacions de les practiques artístiques contemporànies amb el dispositiu d'arxiu i com això està modificant els museus i la seva forma de presentació més "neutra" dels objectes col·leccionats. Ho atribueix a un interès amb els aspectes documentals i de vinculació amb la societat dels artistes contemporanis, i amb un interès en la memòria, en una por a l'oblit.

> ARDÈVOL, Elisenda

(1994). *La mirada antropològica o la antropología de la mirada (de la representación audiovisual de las culturas a la investigación etnográfica con una cámara de video)*. [en línia] Tesi doctoral, Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona, format electrònic de l'autora. Disponible a [www: http://cv.uoc.edu/~grco_000199_web/pagina_personal/ardevol_tesis.pdf](http://cv.uoc.edu/~grco_000199_web/pagina_personal/ardevol_tesis.pdf) [consulta 08/09/2010]

Investigació de Tesi doctoral sobre el cinema com a font per a l'antropologia visual. Acota la definició d'antropologia visual i teoritza sobre la relació de la imatge i l'antropologia en termes també aplicables a la fotografia.

> ARDÈVOL, Elisenda; GÓMEZ-CRUZ, Edgar

(2012, gener-juny) *Cuerpo privado, imagen pública: el autorretrato en la práctica de la fotografía digital* (a *Revista de Dialectología y Tradiciones Populares*, vol. LXVII, no 1, pp. 181-208, enero-junio 2012)

Article rigorós on, a partir de les entrevistes a diverses noies que tenen perfil a la plataforma flick'r -i també de l'observació participant en els forums d'aquesta xarxa social- s'estudien les relacions que una sèrie de noies estableixen amb el seu cos i amb la percepció de la seva identitat a partir de la seva pràctica de l'autoretrat fotogràfic amb imatges destinades a la seva exhibició a internet. Es fa un repàs de molts dels referents conceptuals i bibliogràfics del treball fet fins ara en relació a l'anàlisi de les xarxes socials i la fotografia a internet des de l'antropologia visual i des d'altres disciplines.

> ARIÈS, Philippe; DUBY, Georges (eds.)

(1987). *Historia de la vida privada // El Siglo XX: diversidades culturales*, Madrid: Taurus-Santillana

Segon volum dedicat al S. XX d'aquesta immensa obra en 10 volums dedicat a una història sociològica de la vida privada. Més que per haver treballat sobre el seu contingut, aquesta obra permet visualitzar cap a quin camp específic de la sociologia seria especialment útil un arxiu massiu de fotografies domèstiques i de relats de vida vinculats

> ART GALLERY OF ONTARIO

- (2010, 9 de juny). *The storyteller* [en línia] Art Gallery of Ontario. Exhibitions, current exhibitions. Disponible a [www: http://www.ago.net/the-storyteller](http://www.ago.net/the-storyteller) [consulta 25/08/2010]

Exposició que revisa l'obra de diversos artistes visuals que treballen l'entrevista, les històries de vida i les narratives com a eina principal per al seu treball (Cao Fei, Jeremy Deller, Omer Fast, Liisa Roberts and Hito Steyerl).

- (2010, 22 de juliol). *The Storyteller: Objects of war by Lamia Joreige*. [en línia] Art Gallery of Ontario. Blog. Artmatters blog. Disponible a [www: http://artmatters.ca/wp/2010/07/the-storyteller-objects-of-war-by-lamia-joreige/](http://artmatters.ca/wp/2010/07/the-storyteller-objects-of-war-by-lamia-joreige/) [consulta 25/08/2010]

Vinculat a l'exposició de la referència anterior, publicació a internet que exposa l'obra de films documentals d'aquesta artista a través d'entrevistes on s'expressen memòries i vivències personals vinculades a la guerra al Líban (l'exposició combinava el documental amb documents i imatges ficcionals).

> ARXIU MUNICIPAL DE CAMBRILS

(2010, març). *L'àlbum de fotografies de la família Dolsa (a L'arxiu t'informa, Butlletí de l'arxiu municipal de Cambrils, núm 21) (p.1)*

Modest article en un butlletí de l'arxiu municipal on es dona compte de l'ingrés a l'arxiu d'un àlbum de fotografies familiars i es destaca que servirà per documentar aspectes històrics tradicionals del municipi (urbanisme, costums socials, etc).

> ASSOCIACIÓ EL BANC DE LA MEMÒRIA

(Febrer, 2009). *Memoro, el Banc de la Memòria*. [en línia] Disponible a [www: http://www.memoro.org/es-ca/](http://www.memoro.org/es-ca/) [consulta 22/08/2010]

Pàgina web a Espanya i Catalunya del projecte iniciat a Itàlia del Banc de la Memòria. Web que recull vídeos de persones grans on expliquen les seves vivències (recull de històries orals sobre la vida quotidiana) En la data de consulta anuncien que la durada dels vídeos recollits equival a 1 dia i 21 hores, 90609 visites al web i 58816 vídeos vistos.

> BAETENS, Jan

(2009). *Estudis culturals i fotografia: entre identitats i comunitats*. Comunicació presentada al Simposium: Instantànies de la teoria de la fotografia, Tarragona, del 14 al 16 de maig de 2009

L'autor va plantejar el concepte de fotografia menor alhora d'explicar també algunes característiques de la fotografia d'aficionat a Bèlgica.

> BAEZA, Pepe

(2001). *Por una función crítica de la fotografía de prensa*. Barcelona: Editorial Gustavo Gili

llibre que analitza la fotografia de prensa en el context dels medis de comunicació de finals dels

90. El capítol 10 proposa una mètode de lectura específic per a les fotos de premsa revisant una mica tots els models de la teoria de la imatge

> BAL, Mieke

(2003). *El esencialismo visual y el objeto de los Estudios Visuales*. [en línia]. (a Estudios Visuales, Número 2. Desembre 2004) Disponible a [www: http://www.estudiosvisuales.net/revista/pdf/num2/bal.pdf](http://www.estudiosvisuales.net/revista/pdf/num2/bal.pdf) [consulta 21/08/2010]

Article on s'analitza l'objecte d'estudi dels Estudis Visuals (o Estudis de Cultura Visual) assenyalant que es tracta de la "visualitat", un objecte força imprecís. Analitza de forma rigorosa els orígens històrics i el treball dels Estudis de Cultura Visual, des d'una perspectiva relativament escèptica i ben fonamentada.

> BALCELLS, David; FONTCUBERTA, Joan; FORMIGUERA, Pere; et al

(2000). *Introducció a la història de la fotografia a Catalunya*. Barcelona: 2000

Història de la fotografia a Catalunya, amb assaigs de referència tant per la història de la fotografia a Catalunya, en particular, com per referències més genèriques sobre l'evolució del medi fotogràfic en general. Hem fet ús d'alguna cita concreta del text de Joan Fontcuberta sobre les avantguardes històriques i el seu concepte de modernitat en fotografia.

> BARGES, M. Susan; WHITE, William B.

(1991). *The Daguerrotype: nineteenth century technology and modern science*. Washington D.C.: Smithsonian Institution Press

Assaig sobre el Daguerrotip als Estats Units, citat al nostre text únicament per refermar un argument històric tangencial sobre la relació de la cultura als Estats Units i la fotografia.

> BARONIAN, Marie-Aude

(2010). *Image, Displacement, Prosthesis: Reflections on Making Visual Archives of the Armenian Genocide*, [en línia] (a Photographies, núm. 3: 2, pp. 205 — 223 Disponible a [www: http://dx.doi.org/10.1080/17540763.2010.499612](http://dx.doi.org/10.1080/17540763.2010.499612) [consulta 20/02/2011 (accés no gratuït)]

Article sobre la inexistència d'un arxiu sobre el genocidi armeni i com els films de ficció poden actuar com a pròtesis visuals davant aquest arxiu inexistent. Es tracten temes generals sobre l'arxiu, la importància de les imatges en la memòria (no de les paraules) així com el concepte de "postmemòria" de Hirsch.

> BARTHES, Roland

(1980). *La cámara lúcida (nota sobre la fotografía)*. Barcelona: Ediciones Paidós, 1998

Assaig clàssic, de referència obligada, de teoria de la fotografia. Escrit per aquest autor que havia estat una de les primeríssimes espases del Estructuralisme dels anys 1950' i 60', i que al final del seu períple intel·lectual s'interessa per la subjectivitat. Ens ha interessat la relació del concepte de Punctum respecte allò inenarrable que tenen les fotografies, vinculat a la memòria però també al caràcter sovint fragmentari, inconnex que tenen moltes memòries "verdaderes" que no sempre s'expressen a través de fórmules retòriques ben construïdes, com si la memòria també té elements "inenarrables" a nivell d'expressió oral

> BATCHEN, Geoffrey

(2008). *Snapshots*. [en línia] (a Photographies, 1:2, pp. 121-142). Disponible a [www: http://dx.doi.org/10.1080/17540760802284398](http://dx.doi.org/10.1080/17540760802284398) [consulta 19/08/2011]

Assaig d'enorme interès per a la nostra investigació. Es planteja com es pot fer una història de la fotografia domèstica, alhora que analitza moltes de les aproximacions que s'han fet per fer

exposicions i històries de la foto domèstica. Defensa que l'aproximació de la història de l'art no es vàlida i que no es poden fer seleccions de fotos domèstiques per criteris curatorials, experts en art. Defensa una aproximació etnogràfica a la foto domèstica i alhora defensa el treball teòric, propi dels Estudis Culturals, que fa Roland Barthes amb Camera Lucida per fer el millor tractat sobre fotografia domèstica. Defensa que no es poden analitzar les fotos domèstiques descontextualitzades del seu àlbum, del seu autor i de les seves narratives particulars, ja que si ho fem acabem aproximant-nos a la foto domestica com si fos un objecte artístic.

> BATE, David

(2007). *The Archeology of Photography: rereading Michael Foucault and the Archeology of Knowledge* (a *Afterimage* 35, 3, novembre-desembre 2007, p. 3)

Article que reflexiona com la proposta d'“Arqueologia del Saber” es podria aplicar a la disciplina de la història de la fotografia. En el seus paràgrafs introductoris comenta el concepte d'arxiu en Foucault i la naturalesa d'arxiu que té l'activitat fotogràfica. Per tant, tot i que el concepte d'arxiu en Foucault té un sentit molt particular allunyat del sentit tradicional d'arxiu (i la seva relació amb l'acte fotogràfic) l'article contribueix a aquesta línia de pensament que afirma que el paradigma d'arxiu contemporani té les seves bases teòriques en Foucault i la seva “Arqueologia del saber” (aspecte que considerem un tant forçat, si més no perquè el concepte d'Arxiu en aquest text té un sentit molt precís i particular que cal establir estrictament des de les afirmacions d'aquest assaig en particular).

> BAUMAN, Zygmunt

- (2007 a). *Vida de consumo*. Madrid: Fondo de Cultura Económica de España, 2007

Aproximació didàctica al món contemporani des d'una perspectiva sociològica i filosòfica, centrat en el tema del consumisme i les relacions individualistes que genera

- (2007 b). *Temps líquids (viure en una època d'incertesa)*. Barcelona: Viena Edicions, 2007

aproximació didàctica al món actual des d'una perspectiva sociològica i filosòfica, centrat en aspectes com les pors i les incerteses

> BAUZÀ BARDELLI, Alexandre

(2008). *A la sombra de Aby Warburg*. Comunicació presentada al XVIIè Congrés Nacional de Història del Arte, CEHA, “art i memòria”, Barcelona, del 22 al 26 setembre de 2008, Disponible a [www: http://www.ub.edu/ceha-2008/pdfs/09-m03-s01-com_02-abb.pdf](http://www.ub.edu/ceha-2008/pdfs/09-m03-s01-com_02-abb.pdf) [consulta 22/11/2010]

Reivindicació de la importància de la metodologia iconogràfica de Aby Warburg en el context actual, com a figura reivindicada pels Estudis de Cultura Visual tot i procedir de la història de l'art més tradicional (l'anàlisi iconogràfic).

(2010). *Documentar y clasificar : por una teoría del archivo en el arte contemporáneo*. tesis doctoral dirigida por Anna Maria Guasch Ferrer. Barcelona: Universitat de Barcelona

Tesi doctoral llegida al juliol de 2010, on s'examina el concepte d'arxiu en l'art contemporani del S. XX, sobre tot en relació a les pràctiques artístiques de diversos artistes fonamentalment alemanys posteriors a 1960', com ara Chérard Ríchter.

(2011). *El Atlas de Gerhard Richter* [en línia] (a *Global Art Archive* –projecte web del departament d'Història de l'Art de la Universitat de Barcelona-). Disponible a [www: http://globalartarchive.com/es/](http://globalartarchive.com/es/) i <http://globalartarchive.com/wp-content/>

[uploads/2012/02/Alejandro-Bauza_El-Atlas-de-Gerhard-Richter.pdf](#) [consulta 25/06/2015]

Extens estudi dels continguts i significats de l'obra del Atlas de G. Richter (de finals dels anys 60' fins l'actualitat) en relació al concepte d'arxiu i altres qüestions conceptuals centrals en les pràctiques artístiques contemporànies.

> BENJAMIN, Walter (1892-1940)

- (s.d. ed. pòstuma). *Sobre el concepto de historia a*; Benjamin, Walter. *Obras. Vol II*, Madrid: Abada Coop., 2006

De l'obra completa d'aquest pensador juevo-alemany del període d'entreguerres, que defensa posicions humanistes, textos escrits sobre el concepte d'història, on es defensen posicions que valoren lo subjectiu, lo humà, les persones "sense nom".

- (s.d. ed. pòstuma)b. *La dialéctica en suspenso (fragmentos sobre la historia)*. Santiago de Chile: Arcis, 1996

Edició de escrits pòstums de W. Benjamin relacionats amb el concepte d'història on s'inclouen "sobre el concepto de historia", "Apuntes sobre el concepto de historia" i fragments de "Los Pasajes" relacionats amb la teoria del coneixement i de la historia.

> BERGER, John

(1978). *Usos de la fotografía (para Susan Sontag)*, a Berger, John (1980). *Mirar*. Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 2001. Títol original About looking (pp. 54-67)

Assaigs diversos sobre art i fotografia escrits per aquest assagista britànic, enormement conegut, proper als posicionament dels Estudis Culturals. L'assaig "Usos de la Fotografia" fet a partir de la lectura de "Sobre la Fotografia" de Sontag és de gran interès ja que parla dels usos privats i públics de la fotografia i defensa la contextualització -dins de narratives- que apliquem a les fotos privades.

> BERNAL, Àngels; MAGRINYÀ, Anna; PLANES, Albert (eds.)

(2006). *Norma de descripció arxivística de Catalunya (NODAC) 2007*. Barcelona: Departament de Cultura (Subdirecció General d'Arxius).

Document de caràcter professional i metodològic que estableix els principis de descripció dels documents amb els quals han de treballar els arxius de l'àmbit català per treballar de forma unificada

> BERNAUS i ROVIRA, Josep Anton

(2000). *Vilafranca del Penedès (recull gràfic 1862-1965)*. El Papiol (Barcelona): Editorial Efadós

Exemple de la línia de la col·lecció "l'Abans" de l'editorial Efadós que publica monografies (en volums de més de 200 i 300 pàgines cada un) dedicades cada una a un municipi de Catalunya -o un barri en el cas de Barcelona- i on recull fotografies domèstiques per il·lustrar el passat del municipi. Un exemple de recull de fotografies domèstiques desvinculades del conjunt personal del qual formen part i desvinculades de les narratives de cada informant, interessa la imatge per fer-la pública com testimoni gràfic d'un territori no d'una narrativa de memòria subjectiva. Es recorre a fons fotogràfics de famílies de cada municipi, però buscant fotografies amb valors documentals més que no pas amb els valors propis de la fotografia domèstica.

> BLASCO GALLARDO, Jorge

- (2010) *Ceci n'est pas une archive*, en Fernando Estévez y Mariano de Santa Ana (eds.): *Memorias y olvidos del archivo*. Las Palmas de Gran Canaria: Lampreave, 2010, pp. 11-19. Disponible a [www: http://revistafakta.files.wordpress.com/2013/12/jorge-blasco-gallardo.pdf](http://revistafakta.files.wordpress.com/2013/12/jorge-blasco-gallardo.pdf). [consulta 28/08/2015]

Article relacionat amb els excessos en la designació com “arxiu” de moltes pràctiques i projectes vinculats amb les pràctiques artístiques recents.

- (2014). *Territorio archivo: de la entrevista a ninguna parte*. [en línia] (Pendent de publicació impresa en un volum dedicat al projecte “Territorio Archivo), León: Fundación Cerezas Antonino y Cinia [Disponible a www: http://issuu.com/antoninoycinia/docs/territorio_archivo_de_la_entrevista/1?e=10858847/7851355](http://issuu.com/antoninoycinia/docs/territorio_archivo_de_la_entrevista/1?e=10858847/7851355) [consulta 29/08/2015]

Article en el qual l'autor analitza -i ironitza- sobre l'ús continuat de les entrevistes en tot tipus d'àrees -periodístiques, sociològiques, antropològiques- i en especial en l'àmbit artístic sense haver fet una reflexió pertinent sobre la metodologia i significació de l'entrevista. Crítica que molts arxius o dispositius amb entrevistes estan al servei d'un apriori -sovint una lectura lineal dels fets històrics amb botxins i víctimes-, que reuneixen un munt d'entrevistes no per conèixer coses noves sinó per confirmar tesis preestablertes. Defensa positivament el projecte “Territorio Archivo” com un projecte que va de “la entrevista a ninguna parte”, és a dir que les entrevistes no es formulen a l'entrevistat i no es reuneixen en l'arxiu al servei d'un discurs apriorístic ja tancat.

> BLEDA, Maria; ROSA, José María (sd). *Bleda y Rosa*. [en línia] Disponible a [www: http://bledayrosa.com/index.php](http://bledayrosa.com/index.php) [consulta 29/01/2015]

Lloc web propi d'aquesta parella de fotògrafs espanyols que són un referent en l'art contemporani i que treballen sèries fotogràfiques de paisatges i territoris treballant temes com l'arxiu i la memòria, i que hem trobat oportú de referenciar i analitzar breument en aquesta investigació.

> BIBLIOTECA PÚBLICA MUNICIPAL DE CAMBRILS (s.d.). *Biblioteca Pública Municipal de Cambrils / Joc de l'estiu: “fes-te una foto”* [en línia] Disponible a [www: http://www.bibliotecaspublicas.es/cambrils/](http://www.bibliotecaspublicas.es/cambrils/) [consulta 28/07/2011]

Web d'aquesta biblioteca pública local que a l'estiu de 2011 proposava un joc consistent en enviar una foto domèstica de l'usuari en el seu moment de lleure mostrant un llibre o document prestat a la biblioteca. La Direcció de la Biblioteca s'astorava de la poca participació en el joc, vista la passió dels usuaris per compartir fotos en xarxes com internet quan són a les sales de l'equipament fent ús del senyal d'accés a internet. La iniciativa ens ha ajudat a explicar, en part, dificultats de participació en el projecte “Capsa de Sabates 2.0.”

> BOADAS I RASET, Joan (ed.) (2010). *Imatge i Recerca -11es Jornades Antoni Varés, novembre de 2010-, Ponències, experiències i comunicacions*. Girona: Ajuntament de Girona, Servei de Gestió Documental, Arxius i Publicacions. Disponible a [www: http://www.girona.cat/sgdap/cat/jornades_actes_res.php](http://www.girona.cat/sgdap/cat/jornades_actes_res.php) [consulta 23/11/2010]

Actes de l'edició de 2010 d'aquestes jornades que són un referent a l'estat, i internacional, de la investigació i les pràctiques professionals en relació a l'arxiu i la imatge. Entre les diferents ponències es debat, per exemple, els reptes que suposa la digitalització de la imatge fotogràfica i les problemàtiques que presenten els arxius digitals com a suports segurs de conservació i lectura a llarg termini.

> BORGES, Jorge Luis (s.d.) *Prosa Completa*. Barcelona: Bruguera, 1980

De “historia de la eternidad” (i altres textos com el Aleph) ens ha interessat com Borges suggereix que la vida de qualsevol home pot contenir la història de la humanitat, ja que suggereix que hi ha analogies profundes entre les vides humanes que estan sotmeses a un temps i un món que tenen alguna cosa circular, reiterativa. També suggereix que només existeix el present, ja que el passat i el futur no són cognoscibles. A l'Aleph també suggereix que la vida d'una persona conté la humanitat sencera, igual que un gra de sorra conté el desert i el món sencer.

> BOURDIEU, Pierre (ed.)

(1965). *Un arte medio (ensayo sobre los usos sociales de la fotografía)*. Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 2003. Títol original: *Un art moyen*. Essai sur les usages sociaux de la photographie

Llibre fonamental i de referència obligada en la nostra investigació. Analitza la fotografia domèstica als anys 60 des d'una clara visió sociològica. Pel seu rigor i per tractar-se d'un pioner en la investigació de la fotografia domèstica i de la sociologia visual ha esdevingut un estudi clàssic.

> BUTLER, Judith

- (2004). *Undoing gender*. New York, Abinton (Oxfordshire): Routledge

Té un capítol que es titula "Can the "other" of philosophy speak?" que planteja el tema de l'altre a partir de Hegel i les relacions entre la consciència del Jo i l'altre (interessant per abordar un album familiar d'un desconegut com a forma de coneixement de "l'altre" i de consciència d'un mateix)

- (2005). *Giving an Account of Oneself*. New York: Fordham University Press

Reflexió des de la filosofia i la filosofia moral sobre com el jo es reconeix a si mateix a partir de diàleg amb el tu i els termes en què es construeix aquesta consciència del jo. Per a la meua tesi té interès perquè un album familiar no deixa de ser una construcció del jo a partir del diàleg amb els altres i perquè l'exhibició de fotografies familiars i de relats en una web implica com ens enfrontem a l'altre i també a la consciència d'un mateix.

> BURKE, Peter

(2001). *Visto y no visto: el uso de la imagen como documento histórico*. Barcelona: Crítica, 2005

Llibre de difusió que analitza l'ús de les imatges com a document històric, fa un repàs molt didàctic de les principals aproximacions per a l'anàlisi de les imatges: iconografia, iconologia, semiòtica i Estudis Culturals.

> CALAFELL, Jordi

(2010, 2 de juny). *Archivo y patrimonio: un proyecto pedagógico*. (a Cultura/s La Vanguardia, num. 415) (pp. 4-5)

Article d'un dels professionals de la fotografia integrat en l'equip humà de l'Arxiu Fotogràfic de Barcelona (un dels principals referents en l'àmbit català d'arxiu especialitzat en fotografia) en el qual valora la relació de l'arxiu amb la fotografia i amb els fotògrafs, principalment en l'àmbit català

> CANALS, Esther

(2011, 29 de gener). *iPasajeros al tren! un convoy lleno de recuerdos ha estacionado en el Palau de Congressos* (a Diari de Tarragona, suplement Encuentros p. 13) disponible a [www: http://estaticos.diaridetarragona.com/resources/archivos/2011/2/8/1297163051073EN290111.pdf](http://estaticos.diaridetarragona.com/resources/archivos/2011/2/8/1297163051073EN290111.pdf). [consulta 01/02/2112]

Article de premsa, en aquest suplement cultural del Diari de Tarragona, on s'analitza amb cert detall l'exposició "En Capses de Sabates. Històries domèstiques dels Tarragonins".

> CHALFEN, Richard

- (1987). *Snapshot. Versions of life*. Bowling Green, Ohio (EUA): Bowling Green State University Popular Press

Estudi de referència obligada sobre fotografia domèstica. Escrit a finals dels 80' es centra en l'estudi de la fotografia domèstica com a objecte en si, emprant teories de la comunicació i apuntant breument enfoc propis dels Estudis Culturals. Molt exhaustiu estudiant el contingut visual i temes representats en les fotografies domèstiques de les famílies de classe mitja americana dels anys 40/80'.

- (1991). *Turning leaves (the photograph collections of two japanese american families)*. Albuquerque (EUA): University of New Mexico Press

Centrat en l'estudi en profunditat dels àlbums familiars de dues famílies d'origen japonès immigrades als EUA. Permet mostrar les possibilitats de l'estudi d'un àlbum familiar quan es contextualitza cada fotografia en el context del conjunt fotogràfic del qual s'ha extret i s'ha entrevistat al seus custodis. També mostra les particularitats de les fotografies domèstiques d'una minoria cultural (japonesos immigrants als EUA) respecte del cas "normatiu" general (famílies blanques de classe mitja), per tant mostra un interès propi dels Estudis Culturals en la visualitat i les narratives de conjunts socials minoritaris.

> CENTRE D'ART TARRAGONA

(2013). *Exposició Monuments, Mireia Sallarès* (exposició, del 18 de maig al 28 de juliol) [en línia] Disponible a [www: http://www.catarragona.net/projecte/ca/mireia-sallares](http://www.catarragona.net/projecte/ca/mireia-sallares) [consulta 23/07/2013]

Exposició monogràfica dedicada a 5 projectes de l'artista Mireia Sallarès, desenvolupats al llarg de més de 10 anys. Els projectes són "monuments" que donen visibilitat a multitud d'històries personals d'éssers anònims amb una clara lectura social, política i antropològica.

> CIRERA, Mar

(2011, 25 de gener). *Una exposición recoge 1.200 fotos familiares de los tarraconenses* (a Diari de Tarragona, núm. 8.546) (p. 39)

Article a la premsa local sobre l'exposició "En Capses de Sabates, Històries domèstiques dels Tarragonins", projecte dut a terme a Tarragona amb fotografies domèstiques i relats de vida.

> CITRON, Michelle

(2003). *Jewish Looks* [en línia] a Levitt, Laura (ed). *Family Photography and Jewish Identity*. [en línia] (a S&F on line, The Scholar and Feminist on line, published The Barnard Center for Research on Women, Volumen 1, Number 3) Disponible a [www: http://sfonline.barnard.edu/cf/jewishlo.html](http://sfonline.barnard.edu/cf/jewishlo.html) [consulta 20/08/2014]

Revista sobre temes de gènere femení, fotografia familiar i la condició ètnica jueva, especialment interessant l'aportació de Michelle Citron "Jewish looks" que és una petita base de dades programada en flash a partir de les fotos i els relats de l'àlbum familiar de l'autora

> CONESA, Chema (ed.)

- (2009)a. *Madrileños (archivo fotográfico de la comunidad de Madrid)* [en línia] Disponible a [www: http://www.archivofotograficodemadrid.com/v2/](http://www.archivofotograficodemadrid.com/v2/) [consulta: 30/07/2010]

Web amb prop de 25.000 fotografies domèstiques donades pels particulars lligada a un projecte expositiu que es presenta com un gran àlbum fotogràfic de tots els residents a la Comunidad de Madrid (per bé que nosaltres l'hem analitzat com un exemple d'arxiu de fotografies domèstiques realitzant seguint un criteri esteticista).

- (2009)b. *Madrileños, Un álbum colectivo (archivo fotográfico de la Comunidad de Madrid)*. Madrid: Comunidad de Madrid / La Fábrica (catàleg exposició)

Catàleg exposició sobre fotografia domèstica amb un fons realitzat a partir de donacions dels residents a la Comunidad de Madrid. Molt interessant. En els textos es reivindica les fotografies domèstiques com a patrimoni col·lectiu per bé que la tria de les fotografies de l'exposició respon a criteris estètics tradicionals en la història de l'art contemporani.

> CONEY ISLAND HISTORY PROJECT

(sd.). *Coney Island History Project*. [en línia] Disponible a www: <http://www.coneyislandhistory.org/index.php?g=about> [consulta 21/08/2010]

Pàgina web lligada al projecte de preservació de la memòria del parc d'atraccions de Coney Island (a NY.) centrat en recollir històries orals dels ciutadans (els seus records) que han tingut vinculacions amb el parc -treballadors, visitants, etc.-. Es recullen fotografies, sobre tot, il·lustrant el recull de les històries orals.

> CONSTINE, Josh

(2011, 22 setembre) *Facebook Launches New Profile Feature "Timeline" For Showing All Your Important Content on One Page* [en línia] (a InsideFacebook) Disponible a www: <http://www.insidefacebook.com/2011/09/22/facebook-launches-new-profile-feature-timeline-for-showing-all-your-important-content-on-one-page/> [consulta 1/12/2014]

Article en una pàgina d'informació corporativa sobre la inclusió de la TIMELINE a facebook, aproximant un ús accessori com a àlbum familiar/personal amb un relat cronològic de vida més evident.

> CROSBY, Alfred W.

(1997). *La medida de la realidad (la cuantificación y la sociedad occidental, 1250-1600)*. Barcelona: Crítica, 1998

Assaig de reflexió històrica que explica el paper que va tenir la capacitat de visualitzar la realitat i, alhora, de quantificar-la en el moment clau en què Occident passa a dominar la totalitat del planeta.

> CROSS, Karen; PECK, Julia

(2010). *Editorial: Special Issue on Photography, Archive and Memory*, [en línia] (a *Photographies*, 3: 2, 127 — 138) Disponible a www: <http://dx.doi.org/10.1080/17540763.2010.499631> [consulta 20/02/2011, accés no gratuït]

Assaig introductori per al número d'una revista online dedicada exclusivament a la relació fotografia, memòria i arxiu. S'estudia essencialment el contingut de la memòria i la seva relació intrínseca amb la fotografia (i també l'arxiu). Es teoritza sobre les relacions entre fotografia domèstica i memòria. Es fa referència al concepte de Hirsch de postmemòria.

> CUSSET, François

(2003). *French Theory (Foucault, Derrida, Deleuze & cia. y las mutaciones de la vida intelectual en Estados Unidos)*. Barcelona: Melusina S.L., 2005

Llibre dedicat a la història del pensament contemporani i els seus protagonistes, permet fer un seguiment del postestructuralisme als EUA als 1980' i 1990' parlant de l'evolució des de la semiòtica fins a l'afiançament dels Estudis Culturals.

> D'ASTIER DE LA VIGERIE, Martine; BAJAC, Quentin

(2003). *Jacques Henri Lartigue, l'album d'une vie, l'exposition* (catàleg d'exposició). Paris: Centre Pompidou

Catàleg d'exposició dedicada a aquest fotògraf aficionat considerat "autor" per la historiografia de la fotografia dels anys 1960'. Conté imatges i textos del seu diari personal

> DEADFRED.COM GENEALOGY PHOTO ARCHIVE

(2001-2010). *Deadfred.com Genealogy Photo Archive*. [en línia] Disponible a [www: http://www.deadfred.com/mediacenter_05.php](http://www.deadfred.com/mediacenter_05.php) [consulta 21/08/2010]

Pàgina web on s'exposen fotos de retrats de familiars morts. L'objecte del web es que els usuaris puguin trobar fotografies dels seus avantpassats (es dona per descomptat que tens algunes dades sobre els teus avantpassats com el nom i llocs on va viure però has perdut el contacte amb la família que pugui tenir retrats d'ells, com ara casos de famílies immigrants i desconnectades). En la data de consulta anunciava tenir 17166 Surnames | 100443 Records | 1817 Reunions

> DEBORD, Guy

(1967). *The society of spectacle*. A Mirzoeff, Nicholas (ed). (2002). *The visual culture reader*. New York: Routledge, 2007

Assaig on el filòsof francès fa una relació de les característiques fonamentals de la Societat de l'Espectacle (i que ens ha interessat com un anàlisi encara vigent respecte els dispositius culturals actuals i la seva banalització des d'instàncies de poder econòmic i polític), reproduït en aquest "Reader" de textos rellevants dels Estudis de Cultura Visual.

> DEL DIEGO, CÈLIA

(2013). *Mireia Sallarès: Monuments* (nota de premsa sobre l'exposició homònima al Centre d'Art de Tarragona) [en línia] Disponible a [www: http://ca.tarragona.cat/pdfs/nota_de_premsa-monuments.pdf](http://ca.tarragona.cat/pdfs/nota_de_premsa-monuments.pdf) [consulta 29/08/2014]

Nota de premsa sobre aquesta exposició on l'artista es planteja diversos projectes per preservar les memòries individuals i de vida de persones molt diverses, en especial dones humils de Mèxic.

> DEPARTAMENT DE CULTURA / GENERALITAT DE CATALUNYA

(2014). *Repositori segur de la documentació digitalitzada de la Xarxa d'Arxius Comarcals* Disponible a [www: http://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organismes/dgpc/temes/arxius_i_gestio_documental/sistema_d_arxius_de_catalunya_sac/grups_de_treball/repositori_segur](http://cultura.gencat.cat/ca/departament/estructura_i_adreces/organismes/dgpc/temes/arxius_i_gestio_documental/sistema_d_arxius_de_catalunya_sac/grups_de_treball/repositori_segur) [consulta 24/01/2015]

Breu fitxa a la pàgina web del Departament de Cultura sobre les tasques i els responsables del grup de treball dedicat al repositori segur dels arxius digitals dels arxius catalans.

> DERRIDA, Jacques

(1994). *Mal de archivo (una impresión freudiana)*. Madrid: Ed. Trotta, 1997

Text de caràcter filosòfic i hermenèutic d'aquest pensador postestructuralista. Es pregunta sobre el caràcter jueu del psicoanàlisi a partir de la interpretació de textos de Freud i dels seus analistes. Explica que lo jueu i el psicoanàlisi estan caracteritzats pel "mal d'arxiu". Fa observacions molt interessants sobre el que defineix un arxiu, com a concepte i institució vinculada al poder sobre els documents.

[també en línia] (a Horacio Potel: "Derrida en Castellano") Disponible a [www: http://www.jacquesderrida.com.ar/textos/mal+de+archivo.htm](http://www.jacquesderrida.com.ar/textos/mal+de+archivo.htm) [consulta 25/08/2010]

> DIARI DE TARRAGONA

(2011, 3 de febrer) *Las historias familiares de los tarraconenses llegan a internet* (a Diari de Tarragona, num. 8.555 p. 4)

Breu notícia sobre el llançament de la web amb l'arxiu de fotografies domèstiques i relats de vida

del projecte a Tarragona "Capsa de Sabates".

> DÍAZ DE RADA, Vidal

(2001). *Organización y gestión de los trabajos de campo con encuestas personales y telefónicas*. Barcelona: Ariel

Llibre introductori sobre les bases científiques per fer enquestes (establiment de l'univers de l'estudi, elaboració de la mostra de participants, etc.), sobre tot des de la perspectiva dels estudis quantitius en sociologia

> DIETZ, Steve

(2007). *Memory_Archive_Database v 3.0* [en línia] (a "Technologies to the people (access to technology is a human right)") Disponible en [www: http://tttp.org/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=3](http://tttp.org/index2.php?option=com_content&do_pdf=1&id=3) [consulta 18/12/2010]

Article sobre el tema de l'arxiu, les bases de dades, i la memòria en el mon contemporani; vinculat al projecte "Technologies to the people" web on Gardia Andujar diposita diversos articles relacionats amb temes de democràcia i internet i tecnologia

> DOCTOR RONCERO, Rafel; ROSENBERG, Sara (eds.)

(2002). *Historia(s) de la(s) fotografia(s)*. Madrid:Taller de Arte Myriam de Liniers/Obra Social Caja Madrid

Producte editorial "curiós" en el que s'apleguen una sèrie de fotografies domèstiques de persones anònimes (generalment amb varies dècades d'antiguitat) i escriptors i persones diverses escriuen un text de ficció "inspirats" en aquesta foto, a mode d'història imaginària suggerida per la fotografia anònima. Il·lustra l'interès dels artistes i escriptors actuals amb temes relacionats amb la fotografia domèstica i la memòria, per bé que el seu apropament al tema, lògicament, és de caràcter creatiu i basat en narratives de ficció.

> DOMÈNECH I FERNÀNDEZ, Sílvia

- (1997). *Tesaure BIMA*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona (Arxiu Municipal de Barcelona)

Llibre destinat a ser el manual d'indexació dels fons que ingressen en els diferents arxius de l'Ajuntament de Barcelona, establint un extens Tesaure de descriptors estandaritzats. Ens ha permès conèixer millor els processos de treball dels professionals d'un arxiu actual i comprovar que no hi ha un tractament específic per a la fotografia domèstica i els aspectes relatius a les memòries, i sí hi ha un treball propi de descriptors centrats en dades objectives i històriques.

- (2007). (ed.). *Barcelona Foto-Grafiada (guia dels fons i les col·leccions de l'Arxiu Fotogràfic de la ciutat)*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona (Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona)

Llibre profusament il·lustrat que dona a conèixer els fons fotogràfics d'aquest arxiu -uns dels principals de Catalunya especialitzat en fotografia-, ens permet veure que les fotografies familiars ingressen essencialment com a fons històrics, procedents de famílies rellevants de la ciutat.

> DOMINGUEZ, Chus

(2011) *Territorio Archivo* [en línia]. Disponible a [www: http://www.fundacionce-rezalesantoninoycinia.org/territorioarchivo/](http://www.fundacionce-rezalesantoninoycinia.org/territorioarchivo/) [consulta 10/08/2014]

Projecte a una zona rural de Lleó on una artista amb el suport d'una fundació cultural del territori ha fet un projecte on recuperen fotografies i enregistraments d'entrevistes personals dels residents del territori. S'ha fet una exposició i un documental. Ens interessa sobre tot la web on es presenten les fotografies domèstiques amb la fitxa d'arxiu amb els descriptors tradicionals (autor, data. Lloc...)

però també els comentaris dels custodis d'aquestes imatges que, fins i tot, incorporen un arxiu de veu amb el fragment de l'entrevista en què el custodi parla sobre aquella fotografia familiar.

> DOSSE, François

(1992). *Historia del Estructuralismo (tomo I: el campo del signo 1945-1966 / tomo II: el canto del cisne, 1967 hasta nuestros días)*. Madrid: Akal S.A., 2004

Visió històrica de l'evolució del pensament estructuralista i de la semiòtica

> DURAN, Aleix

(2010, 14 d'octubre). *El Palau busca fotografies familiars per a una Mostra* (a *El Punt*, edició digital, 14/10/2010) Disponible a [www: http://www.elpunt.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/316086-el-palau-busca-foto](http://www.elpunt.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/316086-el-palau-busca-foto) [consulta 26/01/2011]

Breu article de premsa on es difon la crida ciutadana del projecte "Capsa de Sabates" de Tarragona perquè els ciutadans cedeixin fotografies domèstiques per a l'exposició vinculada al projecte.

> DUVAL, Céline

(sd.). *Documentation Céline Duval*. [en línia]. Disponible a [www: http://www.doc-cd.net/](http://www.doc-cd.net/) [consulta 27/06/2011]

web creada per una artista francesa que basa la seva obra artística (exposicions, llibres) en treballar sobre fotografies apropiades, fonamentalment fotografies domèstiques, però també postals i fotos de revistes il·lustrades

> ECO, Umberto

(1968). *La estructura ausente (introducción a la semiótica)*. Barcelona: Editorial Lumen, 1994

clàssic de l'anàlisi semiòtic, amb capítols dedicat a l'anàlisi d'imatges

> ERNST, Wolfgang

(2013). *Digital Memory and the Archive* Minneapolis: University of Minnesota Press

Recull de textos de Ernst en anglès, una de les primeres autoritats en parlar, des dels 1990', d'arxius digitals, de la seva naturalesa dinàmica i del concepte d'arqueologia digital.

> EL PUNT

(2011, 3 de febrer). *L'exposició del Palau ja té una versió 2.0.* (a *El Punt*, dijous 3 de febrer del 2011, p.6)

Breu article de premsa local informant de la presentació de la web "Capsa de Sabates 2.0."

> FACEBOOK

(2004). *Facebook (Declaración de derechos y responsabilidades, revisión 4 de octubre de 2010)* [en línia] Disponible a [www: http://es-es.facebook.com/terms.php?ref=pf](http://es-es.facebook.com/terms.php?ref=pf) [consulta 27/07/2011]

L'objecte de la nostra investigació són els arxius públics de fotografia domèstica, no les xarxes socials d'internet on els usuaris comparteixen les seves fotografies domèstiques, que no tenen un

caràcter públic i farien un estudi sociològic dels seus continguts molt inviable. Ens ha interessat, però, comprovar les limitacions legals que imposen aquestes xarxes als seus usuaris, per les quals no es comprometen a cap responsabilitat de conservar els continguts dipositats a la xarxa pels usuaris

> FARNÓS, Albert

(2011). *La dona perellonenca abans del 1925* [documental audiovisual en format digital editat en DVD] El Perelló (Espanya): Ajuntament del Perelló. Disponible a [www: https://vimeo.com/23360904](http://www.vimeo.com/23360904) [consulta 2/09/2015]

Documental sobre la memòries de vida de les dones de més de 70 anys del Perelló, un poble del Baix Ebre, a partir d'entrevistes a aquestes àvies estructurades en una conversa a partir de les seves d'infantesa i joventut realitzada a través d'una foto-elicítació amb les seves fotografies domèstiques més antigues. Es va presentar al poble el 18 de març de 2011, juntament amb una exposició que aplegava aquestes fotografies antigues. Exposició a la Casa de Cultura del Perelló del 18 de març al 10 d'abril de 2011

> FEDERACIÓN PROVINCIAL DE ASOCIACIONES DE JUBILADOS Y PENSIONISTAS DE VALLADOLID

(2011, 5 d'agost). *Esguevillas de Esgueva: Documental para el Banco de Recuerdos* (Blog "El rincón de la Federación Provincial de Asociaciones de Jubilados y Pensionistas de Valladolid en la red", 5 d'agost de 2011). [en línia] Disponible a [www: http://fedvalladolid.blogspot.com.es/2011/08/esguevillas-de-esgueva-documental-para.html](http://fedvalladolid.blogspot.com.es/2011/08/esguevillas-de-esgueva-documental-para.html) [consulta 3/08/2015]

Notícia en un blog d'aquesta associació, a partir de la notícia de l'agència Europa Press, on s'explica el projecte d'enregistrament d'un documental entrevistant a persones grans d'un municipi de Valladolid per registrar les seves memòries i adreçar-les al "Banco de Recuerdos" de la Fundación Reina Sofía

> FERRAROTTI, Franco

(1981). *Historie et histoires de vie (la méthode biographique dans les sciences sociales)*. Paris: Librairie des Meridiens, 1983

Estudi sobre els valor de la biografia i els relats de vida com a font d'informació i estudi en les ciències socials

> FERRER GUILLEM, Jordi; TESONE, Rodolfo

(2014, 28 de setembre) *Qué pasa con nuestra herencia digital* (a *La Vanguardia*, p. 42) Disponible a [www: http://www.lavanguardia.com/opinion/temas-de-debate/20140928/54416420372/que-pasa-con-nuestra-herencia-digital.html](http://www.lavanguardia.com/opinion/temas-de-debate/20140928/54416420372/que-pasa-con-nuestra-herencia-digital.html) [consulta 9/11/2014]

Article de dos experts jurídics sobre la herència digital, la gestió després de la nostra mort dels continguts a internet referents a nosaltres mateixos i penjats per nosaltres amb les nostres contrasenyes, etc.

> FLICKR / Ludicorp

(2004). *Flickr, de Yahoo, intercambio de fotos*. [en línia] Disponible a [www: http://www.flickr.com/](http://www.flickr.com/) [consulta 04/08/2011]

pàgina web d'una xarxa social 2.0. destinada a l'intercanvi de fotos, principal pàgina a internet entre els devots o aficionats avançats a la fotografia. A novembre de 2008, Flickr allotjava més de tres mil milions d'imatges. Cada minut s'afegeixen a Flickr al voltant de 5000 imatges (dades 2011)

- <http://www.flickr.com/groups/phototrouvee/> [consulta 23/08/2011]
Exemple de grup dedicat a fotos antigues de Flickr, té 10083 fotos de 297 membres.
- <http://www.flickr.com/groups/vernacular/> [consulta 24/08/2011]
Grup d'intercanvi de fotos domèstiques antigues, bàsicament entre col·leccionistes. 8.423 fotos / 386 membres.
- http://www.flickr.com/groups/old_photos/ [consulta 24/08/2011]
Grup amb 84.656 fotos i 6252 membres (com tots fotos antigues, moltes domèstiques, intercanviades per col·leccionistes).
- <http://www.flickr.com/groups/historicandoldphotos/> [consulta 24/08/2011]
Grup de flickr amb 59.867 fotos (moltes postals, però també fotos familiars antigues) i 3052 membres.
- <http://www.flickr.com/photos/ljmck/sets/72157626660025948/> [consulta 24/08/2011]
Exemple d'un album familiar publicat en aquesta xarxa social pel custodi de la imatge (donant un valor a les imatges, essencialment, de documents històrics. Es trata d'un col·leccionista de fotos antigues d'austràlia que ha penjat part del seu àlbum familiar (McKinnon and Twigg Family Album) amb 111 fotos, amb informació breu sobre data, lloc i persona, bàsicament perquè són fotos dels anys 1930' i evocuen -entem nosaltres- una atmosfera melencòlica sobre l'austràlia rural d'aquella època.

> FONS CASTELLER EMILI MIRÓ; LA VEU JOVE DE LA CONCA (2011). *El llibre de la vida (pel dret a preservar la memòria de les persones)* [en línia] Disponible a www: <http://llibredelavida.wordpress.com/> [consulta 18/09/2014]

Blog vinculat al projecte "el llibre de la vida" que lideren dues associacions locals catalanes (de Terrassa i Montblanc) que pretén construir un espai virtual on recollir les memòries dels ciutadans catalans com a part del patrimoni immaterial. Projecte amb pretensions d'abastar un gran territori (Catalunya) però que es materialitza amb petites aportacions locals disperses.

> FOSTER, HAL

(2004, tardor). *An Archival Impulse (a October, Vol. 110)* (pp. 3-22) Disponible a www: <https://poderesunidosstudio.files.wordpress.com/2009/12/hal-foster-an-archival-impulse.pdf> [consulta 25/01/2015]

Assaig de filosofia de l'art a l'entorn de la tendència i el "furor" en l'art contemporani sobre l'art d'arxiu i les pràctiques d'arxiu entre els artistes, que es remonten a les avantguardes històriques però que analitza a partir d'instal·lacions d'artistes contemporanis com ara Tacita Dean. Parla de les relacions amb el conflicte d'autoria, les relacions amb internet, les relacions amb la figura del museu i el comissari. Parla que són, sobre tot, obres que es preocupen per establir connexions entre coses que no poden connectar-se i que el furor d'arxiu és una forma postmoderna d'utopia, que transforma el no-lloc de l'arxiu en el no-lloc de la utopia, una forma de melancònia postmoderna sobre les utopies de la modernitat.

> FOUCAULT, Michael

- (1967). *Of other spaces*, a Mirzoeff, Nicholas (ed). (2002). *The visual culture reader*. New York: Routledge, 2007 Disponible a www: <http://web.mit.edu/allanmc/www/foucault1.pdf> [consulta 31-07-2014] Títol original "Des Espaces Autres". (a EMPAN, núm. 54. 2004. Ed. Eres) Disponible a [www: http://www.cairn.info/revue-empant-2004-2-page-12.htm](http://www.cairn.info/revue-empant-2004-2-page-12.htm) [consulta 13/07/2015]

Text enormement interessant per a aquesta investigació. Es dedica a parlar de la importància de l'espai al món contemporani i a definir especialment els heterotopies com a formes d'espai especialment rellevants. Parla del cementiri i la seva evolució, ens permet veure -segons el nostre punt de vista- que el projecte "Capsa de Sabates" i altres dispositius de memòries de ciutadans són una actualització cultural del cementiri, una forma de voler perviure en una societat agnòstica on la pervivència de les nostres memòries és la única forma de superar la mort de forma completa.

Parla també de la biblioteca i el museu com dispositius propis del S. XIX (centrats en el temps i en una selecció individual) i en l'arxiu com un dispositiu del món contemporani (ja que persegueix acumular-ho tot, sense seleccions reductores).

- (1969), **La arqueología del saber**. Madrid: Siglo XXI de España, 2009

Gairebé un tractat de "Teoria-Ficció" on Foucault proposa revisar la reflexió teòrica i científica a partir del concepte de "Arqueologia del Saber" que proposa comprendre els discursos científics i teòrics des d'allò que afirmen i des de la seva coherència interna, d'alguna forma deixant en un molt segon terme aspectes com l'autor, el context i la història de la ciència que acompanya aquest discurs determinat. Empra el terme arxiu però en un sentit molt específic sense relació directa amb la institució pública de l'arxiu .

- (1971), **Nietzsche, la Genealogía de la Historia**. Valencia: Pre-Textos, 1988

Reflexió de Foucault sobre el concepte de història, a partir de les tesis de Nietzsche, on defensa que la història sempre serà complexa i fragmentària, sense grans identitats úniques que expliquen la identitat col·lectiva basat en metadiscursos interessats. Diu que no podem reduir la història a la memòria interessada del present, i hem d'assumir el caràcter concret, individualitzat i no reductible de cada individu respecte al devenir històric.

> FREUND, Gisèle

(1974). **La fotografía como documento social**. Barcelona: Editorial Gustavo Gili. 2001. Títol original: "*Photographie et Societé*"

Història de la fotografia des d'una perspectiva sociològica. Inclou un darrer i breu capítol sobre els fotoaficionats amb moltes dades d'inicis dels 70' i alguna breu teoria del perquè del creixement del fenomen.

> FUNDACION REINA SOFIA

(2014). **Banco de Recuerdos** [en línia] Disponible a [www: http://bancoderecuerdos.virtual.org/](http://bancoderecuerdos.virtual.org/) [consulta 10/12/2014]

Projecte vinculat a temes de la malaltia d'alzhèimer i que proposa salvar el records de la gent gran afectada per aquesta malaltia a través d'una plataforma virtual

> GÁLVEZ MOZO, Ana Ma; ARDEVOL PIERA, Elisenda; NÚÑEZ MOSTEO, Francesc; et al.

(2003, abril). **Los espacios de interacción virtual como dispositivos sociotécnicos** [en línia] (comunicació presentada per al VII Congrés Nacional de Psicologia Social, Torremolinos, Màlaga, abril de 2003). Disponible a [www: http://cv.uoc.edu/~grco_000199_web/pagina_personal/Dispositivo.pdf](http://cv.uoc.edu/~grco_000199_web/pagina_personal/Dispositivo.pdf) [consulta 02/09/2010]

Comunicació sobre una investigació en curs sobre fóros a internet. Planteja molt bé el concepte de "dispositiu sociotècnic" per superar la visió determinista de la tecnologia sobre la societat o a l'inrevés i veure els dispositius tecnològics des de d'una dinàmica complementària entre influències tecnològiques i influències culturals i socials.

> GARCIA ANDÚJAR, Daniel

- (2007). **Postcapital, Archive 1989-2001** [en línia]. Disponible en [www: http://www.postcapital.org/](http://www.postcapital.org/) [consulta 18/12/2010]

pàgina web vinculada a un projecte artístic de García Andujar que reflexiona sobre els canvis socials i culturals del Postcapitalisme vinculats a la informació i la tecnologia, i on els grans contenidors d'informació, tenen un paper clau (presentat també en conferència a Cal Massó, Reus, 17/12/2010)

- (2007). *Technologies to the people (access to technology is a human right)* [en línia]. Disponible en www: http://ttpt.org/index.php?option=com_frontpage&Itemid=1 [consulta 18/12/2010]

Web on García Andújar diposita diversos articles relacionats amb temes de democràcia i internet i tecnologia.

> GAUTHIER, Guy

(1982). *Veinte lecciones sobre la imagen y el sentido*. Madrid: Cátedra, 3^a ed. 1996

Llibre de teoria de la imatge, planteja models d'anàlisi bàsicament influenciats per la semiòtica i l'estructuralisme.

> GETTY MUSEUM (LOS ANGELES)

(2004), *Close to Home: An American Album* [exposició] [en línia] (a The J. Paul Getty Museum/ Museum Home/ Past Exhibitions / Close to Home: An American Album). Disponible a www: http://www.getty.edu/art/exhibitions/close_to_home/highlights.html [24/08/2011]

Nou exemple d'exposició que pretenia mostrar la història de la foto domèstica americana, amb imatges descontextualitzades del seus propietaris, i recollides per artistes i col·leccionistes moguts pels seus gustos (particulars), tot i que el conjunt d'imatges tracta de ser força representatiu del que són les imatges domèstiques, presentant retrats atractius però no insòlits dins dels gènere de la fotografia domèstica.

> GIRALT, Esteve

(2011, 26 de gener) *Tarragona en la memoria (una exposició de 1.200 fotos viaja por los recuerdos familiares de tarraconenses anónimos)* (a *La Vanguardia*, núm 46.443. Suplement *Vivir* p. 6) [en línia] Disponible a www: <http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/01/26/pagina-6/85639017/pdf.html> [consulta 01/02/2012]

Article de premsa sobre els continguts de l'exposició i del web vinculats al projecte "Capsa de Sabates" de Tarragona.

> GÓMEZ CRUZ, Edgar

- (2007). *Comunicación Mediada por Computadora: algunos comentarios desde la lectura de la obra de Foucault* [en línia]. (a *La Siega XX*, Número 12. Febrer 2007 Disponible a [www: http://www.lasiega.org/index.php?title=Comunicaci%C3%B3n_Mediada_por_Computadora:_algunos_comentarios_desde_la_lectura_de_la_obra_de_Foucault](http://www.lasiega.org/index.php?title=Comunicaci%C3%B3n_Mediada_por_Computadora:_algunos_comentarios_desde_la_lectura_de_la_obra_de_Foucault). [consulta: 19/08/2010]

analitza aspectes de la identitat personal lligada a internet emprant categories i idees de Foucault

- (2008). *De la 'cultura Kodak' a la 'cultura Flickr': Prácticas de fotografía digital en la vida cotidiana / proyecto de tesis* [en línia]. Projecte de Tesi. Barcelona: Universitat Oberta de Catalunya. Disponible a www: http://fotologia.wikispaces.com/file/view/Proyecto+tesis_Edgar+G%C3%B3mez.pdf [consulta 02/09/2010]

Projecte de tesi amb un objecte d'estudi amb relacions amb el nostre. Es centra en les pràctiques fotogràfiques quotidianes en l'era digital, per tant és una aproximació més a les pràctiques que a l'objecte fotogràfic en si. La formació del doctorand està relacionada amb la sociologia i la comunicació (no tant amb la teoria de la imatge i la fotografia).

- (2012). *De la Cultura Kodak a la imagen en red (Una etnografía sobre fotografía digital)*. Barcelona: UOC. Press

Publicació de la tesi doctoral de Edgar Gómez on utilitza la metodologia de l'etnografia visual i l'observació participant per analitzar els nous aficionats a la fotografia digital que comparteixen la seva afició a través de plataformes d'internet com flickr, una forma de mutació dels devots a la fotografia ja estudiats per Bourdieu als anys 1960'.

> GÓMEZ ISLA, José

(2014). *Territorio archivo, tiempo archivo. La imagen "proyectiva" del pasado como discurso polisémico y polifónico*. [en línia] Pendent de publicació impresa León: Fundación Cereales Antonino y Cinia Disponible a [www: http://issuu.com/antoninoycinia/docs/8_territorio_archivo_tiempo_archivo/1?e=10858847/8525975](http://issuu.com/antoninoycinia/docs/8_territorio_archivo_tiempo_archivo/1?e=10858847/8525975) [consulta 14/08/2014]

Article d'aquest especialista de la Universidad de Salamanca en fotografia domèstica sobre el projecte "Territorio Archivo", en el qual analitza amb detall les diverses implicacions conceptuals del projecte (en tant que arxiu sociològic però sobre tot multifacètic amb una aproximació poètica important i destacant la recerca d'un identitat col·lectiva de la comarca a partir d'uns documents privats inicialment dispersos per la comarca). També s'anlitza l'aproximació a la fotografia domèstica, en general, per part de la societat contemporània.

> GREATER MANCHESTER COUNTY RECORD OFFICE

(sd.) *Greater Manchester County Record Office (with Manchester Archives)* [en línia] Disponible a [www: http://www.gmcro.co.uk/index.html](http://www.gmcro.co.uk/index.html) [consulta 14/08/2011]

Pàgina web de l'arxiu de Manchester que conté un fons de més de 80.000 imatges procedents d'un projecte de recerca del Manchester Studies, realitzat al 1975, que pretenia registrar la memòria de les classes obreres d'aquest territori i que va recórrer a copiar i documentar fotografies dels àlbums familiars d'aquestes famílies obreres, amb imatges bàsicament del període 1890-1939. Es van entrevistar als informants per a contextualitzar els documents. Les imatges estan arxivades amb paraules clau però, sobre tot, mantenint la integritat de l'arxiu sencer cedit per cada família o informant.

> GRILLO, Sergio; CABANZO, Francisco

(2011). *Memoria Perduta, Memoria Ritrovata (scavo del ipogeo de piazza cattedrale)*. [Documental editat en DVD], Foggia, Italia: Fondazione Banca del Monte (et al). [informació en línia disponible a [www: http://franciscocabanzo.blogspot.com/2011/01/documentario-memoria-perduta-memoria.html](http://franciscocabanzo.blogspot.com/2011/01/documentario-memoria-perduta-memoria.html) ; <http://vimeo.com/18364184>] [consulta 27/06/2011]

Documental que té elements de ficció, també, que reflexiona sobre el valor i contingut de la memòria, entesa com una forma de reviure el passat en el present. Amb el pretext de fer una excavació arqueològica a la ciutat de Foggia, s'interessen en com els ciutadans parlen del valor de passat i reviu en episodis del passat personal i col·lectiu de la ciutat. Documental va ser presentat a Tarragona per Francisco Cabanzo dins del Festival "Ciutats Creatives" el 5/06/2011 a Tarragona.

> GROSSBERG, Lawrance

(2009). *El Corazón de los Estudios Culturales: Contextualidad, Construccinismo y Complejidad* (a *Tabula Rasa*, Núm.10, Enero-Junio 2009, pp. 13-48)

Article que explica els elements claus dels Estudis Culturals, centrat en l'estudi de les pràctiques culturals, sempre dins d'un context -al qual se li dóna un gran protagonisme- i des d'una perspectiva crítica i multidisciplinària. Interessant com una aproximació filosòfica i crítica als Estudis Culturals.

> GUASCH, Anna Maria

- (2005). *Los Lugares de la Memoria: El Arte de Archivar y Recordar* (a *Pasatges del S. XX*, núm. 5., pp. 157-183) Disponible a [www: http://www.raco.cat/index.php/Materia/article/viewFile/83233/112454](http://www.raco.cat/index.php/Materia/article/viewFile/83233/112454) [consulta 25/06/2015]

Article que es pot considerar un treball seminal de la futura publicació al 2011 de "Arte y Archivo" de la mateixa autora. Analitza el concepte d'arxiu -i de la memòria- en l'art contemporani, des de les perspectives teòriques -principalment de Foucault- a les pràctiques artístiques de tot el S. XX (de August Sander i altres artistes de les avantguardes històriques a artistes més recents com Th. Ruff o Feldman, On Kawara, Boltanski...).

- (2010). *Anna Maria Guasch* (curriculum vitae / docencia I+D/...). [en línia]. Disponible a [www: http://annamariaguasch.net/pags/detalle.php?id=494&ap=31&pag=3](http://annamariaguasch.net/pags/detalle.php?id=494&ap=31&pag=3) [consulta 22/11/2010]

Bloc/web personal d'aquesta doctora del dep.de història de l'art de la Universitat de Barcelona. Especial interès en la seva línia d'investigació sobre el concepte d'arxiu, on referencia les tesis doctorals que dirigeix en aquest àmbit i els grups de recerca amb els que està en contacte.

- (2011). *Arte y Archivo, 1920-2010 (genealogías, tipologías y discontinuidades)*. Madrid: Akal

Extens estudi sobre l'art vinculat al paradigma d'arxiu al llarg del S. XX, permet també conèixer els grans referents de pensament que han anat tractant del tema de l'arxiu i del paradigma d'arxiu dins de la societat contemporània, distingint entre el arxiu arcòntic del S. XIX i l'arxiu més immaterial i dinàmic del món digital postmodern.

- (2011b). *Global Art Archive* (-projecte web del departament d'Història de l'Art de la Universitat de Barcelona-). [en línia] Disponible a [www: http://globalartarchive.com/es/](http://globalartarchive.com/es/) [consulta 25/06/2015]

Projecte web impulsat per la Dra. Anna Maria Guasch on es dona visibilitat al grup de recerca "Grupo de Cartografía crítica del arte y la visualidad en la era global: Nuevas metodologías, conceptos y enfoques analíticos". En les recerques d'aquest grup sobre història de l'art contemporani la noció d'arxiu és un concepte clau. El web conté articles de gran interès.

- (2011c?) . *The epistemology of the other. For a cartography of memory and otherness* [en línia] Disponible a [www: http://globalartarchive.com/wp-content/uploads/2012/02/AnnaMariaGuasch_The-Epistemology-of-the-other.pdf](http://globalartarchive.com/wp-content/uploads/2012/02/AnnaMariaGuasch_The-Epistemology-of-the-other.pdf) [consulta 25/06/2015]

Article on conceptualitza el concepte d'"altre" en relació a la memòria i la dicotomia global/local en el pensament i en l'art contemporani.

> GUERRA, Carles

(2010, 2 de juny). *El archivo como acto de estado*. (a *Cultura/s La Vanguardia*, num. 415) (pp. 2-3)

Article de premsa interessant sobre el debat de la importància de la fotografia com a patrimoni col·lectiu

> GUERRERO, Manuel

(2010, 2 de juny). *Espacios para la fotografía: El lugar del archivo*. (a *Cultura/s La Vanguardia*, num. 415) (pp. 4-5)

Reflexió sobre l'estat de la qüestió de la conservació del patrimoni fotogràfic a Catalunya, comentant els diversos arxius i museus que custodien col·leccions. Planteja la proposta que Centre Nacional de la Imatge (a Catalunya) per gestionar unificadament el patrimoni fotogràfic.

> HARPER, Douglas

(2002). *Talking about pictures: a case for photo elicitation* [en línia] (a *Visual Studies*, Vol. 17, No. 1, 2002) (pp. 13-26) Disponible a [www: http://www.nyu.edu/classes/bkg/methods/harper.pdf](http://www.nyu.edu/classes/bkg/methods/harper.pdf) [consulta 11/09/2010]

article breu i fonamental per entendre la fotoelicitació

> HARVEY, David

(1990). *La condición de la posmodernidad (investigación sobre los orígenes del cambio cultural)*. Buenos Aires: Amorrortu, 1998

Panorama general de la postmodernitat, confrontada amb el concepte de modernitat, atenent a camps com l'arquitectura, l'art, l'economia, la dimensió de temps i espai des del Renaixement, etc. Útil per circumscriure l'arxiu com institució de saber característica de la postmodernitat.

> HERMOSILLA, Daniela

(2012). *La memoria y la práctica artística: hacia un estado de la cuestión*. [en línia] Disponible a [www: http://www.danielahermosilla.com/texts/la-memoria-y-la-pr%C3%A1ctica-art%C3%ADstica-contempor%C3%A1nea-hacia-un-estado-de-la-cuesti%C3%B3n-2012-spanish-text/](http://www.danielahermosilla.com/texts/la-memoria-y-la-pr%C3%A1ctica-art%C3%ADstica-contempor%C3%A1nea-hacia-un-estado-de-la-cuesti%C3%B3n-2012-spanish-text/) [consulta 25/06/2015]

Article que forma part d'un projecte de tesi doctoral sota el títol "Estrategias de representación visual de la memoria en el arte contemporáneo" dins del Grup de Recerca dirigit per la Dr. Ana Maria Guasch. L'article fa una anàlisi de la conceptualització de la memòria en textos ja publicats relacionats amb pràctiques artístiques contemporànies, com ara els textos de M. Hirsch.

> HERNÁNDEZ OLIVERA, Luis;

(2013). *Sobre la constitución de la memoria social. Hacia una valoración de documentos postmoderna*. (Jornadas Archivando: la valoración documental. León, 7 y 8 de noviembre 2013). Disponible a [www: https://archivosierrapambley.files.wordpress.com/2014/02/luis_hernandez.pdf](https://archivosierrapambley.files.wordpress.com/2014/02/luis_hernandez.pdf) [consulta 29/08/2015]

Article en què s'analitza les conseqüències conceptuals i pràctiques del pensament postmodern sobre el treball dels arxivistes actuals. D'alguna manera planteja el repte de com ser arxivista en l'època del "paradigma d'arxiu", quan es qüestiona l'arxiu com a lloc on s'exerceix un poder sobre els documents i la seva tria i s'exigeix que l'arxiu s'obri a totes les narratives i a tots els documents, no únicament els que representen instàncies tradicionals de poder polític i econòmic. Es proposa la "macrovaloració" dels documents, en comptes de la selecció i valoració tradicional, com a resposta metodològica als requeriments postmoderns sobre l'arxiu.

> HIRSCH, Marianne (ed)

- (1999). *The familial gaze*. Dartmouth College, Hanover, New England (EUA): University Press of New England

Nombrosos articles relacionats amb pràctiques artístiques relacionades amb la fotografia domèstica, demostra com a l'escena artística americana i europea hi ha un clar corrent de pràctica i reflexió en relació a la fotografia domèstica, moltes vegades relacionat amb posicionament dels estudis culturals

- (2008, primavera) *The Generation of Postmemory* (a *Poetics Today*, num. 29,1 (pp 103-128) Disponible a [www: http://www.columbia.edu/~mh2349/papers/generation.pdf](http://www.columbia.edu/~mh2349/papers/generation.pdf) [consulta 8/11/2014]

Article sobre el concepte de postmemòria, com a memòria que conservem d'episodis de vida dels nostres avantpassats, en especial d'episodis traumàtics. Ho explica fonamentalment a partir de l'exemple de l'Holocaust, per exemple com la postmemòria de l'autor de "Maus" de Spiegelman

> HISPANO, Andrés

- (2004, 22 de desembre). *La nueva nostalgia*. (a Cultura/s La Vanguardia, núm. 131) (pp. 2-3)

Article on reflexiona sobre la presència constant a la inconsofèra contemporània d'imatges que evocuen dècades passades, especialment els anys 1950' i 60', i llança una sèrie d'hipòtesis per explicar el fenomen (com ens es més fàcil reinventar que crear de nou, que som víctimes d'un accés immediat als arxius del passat i que projectem les nostres utopies sobre les dècades passades).

- (2005, 9 de març). *Paraíso plástico*. (a Cultura/s La Vanguardia, núm. 142) (pp. 16-17)

Brevissim article al voltant de fotografies de Andrea Perez Hita presentades com a obra artística però que formen part del que comunment considerem fotos domèstiques, tant pel tema com per l'estètica, molt en la línia de fotògrafs contemporanis com Martin Parr.

- (2009, 14 de gener). *Hacia el anarchivo*. (a Cultura/s La Vanguardia, núm. 343) (pp. 2-3)

Article introductor i molt interessant sobre la cultura d'arxiu en el món digital actual, i els perills i oportunitats que ofereix internet per la seva capacitat d'arxiu "il-limitada" i les transformacions culturals que això implica.

- (2011, 31 d'agost). *Perder el álbum*. (a Cultura/s La Vanguardia, núm. 480) (pp. 2-3)

Breu article sobre la importància social que va tenir el gènere de l'àlbum fotogràfic amateur i sobre com va influir en editors, fotògrafs i artistes a l'hora de generar les seves obres gràfiques professionals.

- (2011, 31 d'agost). *La gran familia universal*. (a Cultura/s La Vanguardia, núm. 480) (p. 4)

Article molt interessant on revisa múltiples webs i exposicions on es recuperen multituds de fotos familiars de desconeguts, fonamentalment des d'una perspectiva creativa i artística, ja sigui per la mirada que projectem ara sobre aquestes imatges errònees o casuals del passat, ja sigui per a la seva reutilització creativa. Reflexiona sobre que les fotos familiars en el futur no interessaran tan a les pròpies famílies sino als arqueòlegs de la intimitat aliena, que seran els que investigaran els discs durs de les famílies a la recerca de documents. Moltes referències a webs i publicacions.

> HOLLAND, Patricia

(2004). *Picturing childhood (the myth of the child in popular imagery)*. London: I.B. Tauris & Co Ltd

Llibre interessant per il·lustrar l'aproximació dels Estudis Culturals a un àmbit determinat de la imatge, en aquest cas la representació de la infantesa, incloent també fotografies domèstiques però també imatges de premsa, etc.

> INSTITUTE OF TEXAN CULTURES

(sd.). *Photo Archives: Institute of Texan Cultures*. [en línia] Disponible a [www: http://www.texancultures.com/library/photoArchives.html](http://www.texancultures.com/library/photoArchives.html) [consulta 30/08/2010]

Exemple de web d'institució cultural que guarda fotografies d'origen particular en el seu fons (a banda de fotos professionals). Tenen 3,5 milions de fotografies de Texas ben documentades, el criteri és territorial (Texas) i historicista (interessats en les més antigues). La fitxa no inclou relats de informants o altres documents de memòria en relació a fotografies domèstiques.

> INTERNATIONAL CENTER OF PHOTOGRAPHY (New York)
(2008). *Archive Fever: uses of the Document in Contemporary Art*. [en línia] (a International Center of Photography. Exhibitions. Past exhibitions) Disponible a [www: http://www.icp.org/museum/exhibitions/archive-fever-uses-document-contemporary-art](http://www.icp.org/museum/exhibitions/archive-fever-uses-document-contemporary-art) [consulta 25/08/2010]

Pàgina web en referència a una exposició col·lectiva que molts crítics han considerat un dels grans referents que visualitzen l'interès dels artistes contemporanis -sobre tot fotògrafs- per les pràctiques d'arxiu, fent que l'obra d'art es conceptualitzi com un document.

> INTERNATIONAL ORAL HISTORY ASSOCIATION
(sd.) International oral history association [en línia] Disponible a [www: http://www.iohanet.org/](http://www.iohanet.org/) [consulta 6/08/2013]

Web de l'associació de historiadors orals. Que dóna idea de la dimensió d'aquest moviment dins de la historiografia contemporània, vinculada a temes de memòria i identitats individuals i dels sense nom. Conté una relació extensa de webs locals arreu del món dedicades a la història oral.

> JEFFREY, Ian
(2008). *Cómo leer la fotografía (entender y disfrutar de los grandes fotógrafos, de Stieglitz a Doisneau)*. Barcelona: Electa / Random House Mondadori, 2009.
Títol original: *How to Read a Photograph*

Breu història de la fotografia organitzada a partir de comentaris crítics sobre fotògrafs concrets i les seves fotografies. Apareixen fotografies domèstiques molt interessants com ara fotografies fetes per soldats de la 1a i 2a Guerra Mundial que fotografien el front com a memòria "personal".

> KOLDO MITXELENA Kulturunea (Centre Cultural de la Diputació Foral de Guipuzkoa
(2013). *Historias incomparables (himnos, callejones y astillas)* (exposició, del 4 de juliol al 11 d'octubre de 2013) Disponible a [www: kmk.gipuzkoakultura.net/es/sala-de-exposiciones/exposiciones/1129-historias-incomparables](http://www.kmk.gipuzkoakultura.net/es/sala-de-exposiciones/exposiciones/1129-historias-incomparables) [consulta 25/07/2013]

Exposició presentada a Donostia que pren l'assetjament a la ciutat durant la Guerra del Francès com a pretext, des dels discursos artístics, per posar en crisi el concepte d'història oficial i parlar de memòries i de múltiples veus possibles dins del relat històric; amb tot l'exposició es pot entendre com un exemple de cotramemòria per posar en crisi la versió tradicional que els francesos eren els dolents d'aquell moment històric.

> LA CALA EN IMATGES
(2010). *La Cala en Imatges, grup de Facebook*. [en línia] Disponible a [www: http://www.facebook.com/group.php?gid=107752125916024#!/group.php?gid=107752125916024&v=wall](http://www.facebook.com/group.php?gid=107752125916024#!/group.php?gid=107752125916024&v=wall) [consulta 21/08/2010]

Grup de Facebook on s'apleguen lliurement imatges antigues relacionades amb el municipi de La Cala (Baix Ebre). A data 21/08/2010 compta amb 854 membres i 2712 fotos.

> LA VOZ
(2011, 2 d'agost). *Apple tiene más capital que el gobierno de Estados Unidos* [en línia] (a La Voz, Noticias, 2 d'agost de 2011). Disponible a [www: http://www.lavoz.com.ar/noticias/tecnologia/apple-tiene-mas-capital-que-gobierno-estados-unidos](http://www.lavoz.com.ar/noticias/tecnologia/apple-tiene-mas-capital-que-gobierno-estados-unidos)

Notícia que ens ha interessat per evidenciar el prestigi social de determinades marques comercials

vinculades a internet, per sobre del prestigi de les institucions públiques tradicionals.

> LAERMANS, Rudi; GIELE, Pascal

(2007, abril). *The archive of the digital an-archive* [en línia] (a *Image & Narrative: online magazine of the visual narrative* núm. 17 / The Digital Archive)

Disponible a www: http://www.imageandnarrative.be/inarchive/digital_archive/laermans_gielen.htm [consulta 17/09/2010]

Article que analitza el concepte d'arxiu digital (des de les teories de Ernst) i les reconsideracions que s'han de fer del concepte d'arxiu des de Foucault, quan aquest autor reconsidera el concepte d'arxiu des d'una perspectiva epistemològica, relacionada bàsicament "la llei que articula els enunciats", proposant que aquesta lectura de l'arxiu s'adapta millor al contingut de les bases de dades i arxius digitals actuals.

> LAVABRE, Marie Claire

(2006). *Sociología de la memoria y acontecimientos traumáticos*. a Aróstegui, Julio; Godicheau, François (eds.) (2006). *Guerra Civil (mito y memoria)*. Madrid: Marcial Pons Ediciones de Historia

Defineix memòria com a present del passat i defensa que és objecte de la sociologia. Parla dels conflictes respecte la memòria, sobre tot, la memòria col·lectiva. Aborda els usos de la memòria a partir de la triple distinció proposada per Nietzsche de Història Monumental, Història Tradicionalista i Història Crítica.

> LEVITT, Laura (ed).

(2003). *Family Photography and Jewish Identity*. [en línia] (a *S&F on line, The Scholar and Feminist on line*, published The Barnard Center for Research on Women, Volumen 1, Number 3) Disponible a www: <http://www.barnard.edu/sfonline/cf/aboutis.htm> [consulta 01/05/2011] <http://sfonline.barnard.edu/cf/index.htm> [consulta 14/08/2014]

Revista sobre temes de gènere femení, fotografia familiar i la condició ètnica jueva, especialment interessant l'aportació de Michelle Citron "Jewish looks" que és una petita base de dades programada en flash a partir de les fotos i els relats de l'àlbum familiar de l'autora.

> LÉVY, Pierre

(1997). *Cibercultura (la cultura en la sociedad digital)*. Rubí (Barcelona): Anthropos Editorial, 2007. (Títol original: *Cyberculture. Rapport au Conseil de l'Europe dans le cadre du Project 'Nouvelles technologies: coopération culturelle et communication*).

Assaig clàssic de l'anàlisi dels canvis culturals operats a partir d'internet escrit al 1997. Defensa clarament que els fenòmens tecnològics no comporten canvis fora dels condicionaments culturals que els emmarquen.

> LIMON, Raúl

(2013, 18 de gener) *El àlbum familiar como formato artístico*. [en línia] (a *El País*, 18 de gener de 2013). Disponible a [www: http://cultura.elpais.com/cultura/2013/01/17/actualidad/1358](http://cultura.elpais.com/cultura/2013/01/17/actualidad/1358) [accés restringit] [consulta 21-01-13]

Article de premsa sobre l'exposició comissariada per Núria Enguita per al programa Visión de la Diputació de Osca. L'exposició recull obra de diversos artistes visuals que han recorregut a fotografies d'àlbum familiar per a desenvolupar la seva pròpia creació.

> LINKMAN, Audrey; WILLIAMS, Bill
(1979) *Recovering the People's Past: the archive rescue programme of Manchester Studies* (a *History Workshop Journal*, Volume 8, Issue 1 pp. 111-128)

Article on els seus promotors expliquen el projecte iniciat al 1974 a Manchester on es proposen recuperar documents de les classes treballadores per a l'arxiu, destacant la fotografia familiar com a principal document a rescatar, i com van fer exposicions, campanyes de recollida, anuncis etc per animar a les classes obreres a cedir aquests documents i posar-los en valor.

> LINKMAN, Audrey; MANCHESTER STUDIES
(juliol-agost, 1980). *Manchester Studies Archive* (a *Creative Camera*, July/August. Special issue for "Salford 80")

Breu article sobre el projecte del Manchester Studies Archive, amb força il·lustracions de les fotos d'inicis del S.XX recollides entre les classes treballadores, adjuntant la informació històrica de què es disposava en relació a aquestes fotos

> LINKMAN, Audrey
(1981) *The Manchester Studies Archive Retrieval Project* (a *Journal of the Society of Archivists*, Volume 6, Issue 7, pp. 414-422)

Article on s'explica el projecte de recerca de documents vinculats a les classes treballadores de Manchester, analitzant sobre tot les campanyes de recollida dels documents (fotografies familiars incloses), les seves estratègies i èxits. Es una posta en valor de la documentació que generen les classes treballadores tant pels arxivistes com per als membres d'aquest grup social.

> LINKMAN, Audrey; WARHURST, Caroline; MANCHESTER STUDIES
(c 1982) *Family albums* (exhibition selected, designed, and mounted by Caroline Warhurst ; photographic reproduction by Christine Stephens ; text by Audrey Linkman and Caroline Warhurst ; organised by Manchester Studies, Manchester Polytechnic). *Manchester : Manchester Studies, Manchester Polytechnic*

Catàleg d'una de les exposicions vinculades al projecte del Manchester Studies amb Albums Familiars de Classes Treballadores de la ciutat

> LISTER, Martin (ed.)
(1995). *Imagen fotográfica en la cultura digital*. Barcelona: Paidós, 1997

Recull d'assaigs sobre la fotografia en la cultura digital, especialment des d'una perspectiva dels Estudis Culturals. Ens ha interessat, en especial, l'article de Don Slater sobre fotografia domèstica i oci en l'era digital.

> LUCAS, Tamara
(2012, 17 de gener). [Entrevista] *Wemories: Tu diario de recuerdos online* (al Blog *Mis apis por tus cookies: reflexiones insubstanciales de una pandilla 2.0.*) [en línia] Disponible a [www: http://www.misapisportuscookies.com/2012/01/entrevista-wemories-diario-de-recuerdos-online/](http://www.misapisportuscookies.com/2012/01/entrevista-wemories-diario-de-recuerdos-online/) [consulta 30/07/2015]

Entrevista als responsables del projecte empresarial "Wemories" que prenia oferir diversos serveis relacionats amb la fotografia domèstica través d'internet (principalment impressió de les imatges presentades en caixes rígides, les fotografies portaven amb relats de records a la part posterior de la impressió. També oferien una xarxa social on guardar i publicar algunes d'aquestes imatges i records). El projecte actualment -2015- està tancat per manca d'èxit comercial en el projecte.

> LLAMAS ALVAREZ, Zaida; PUENTE, Alfredo
 (2014) *Territorio archivo: construcción colectiva de la memoria de una comarca, de lo cuantitativo a lo cualitativo, con criterios basados en la no ficción* [en línia] Pendent de publicació impresa León: Fundación Cerezales Antonino y Cínia. Disponible a [www: http://issuu.com/antoninoycinia/docs/territorio_archivo_construccion_col_4893130158fce3/1?e=10858847/6772354](http://issuu.com/antoninoycinia/docs/territorio_archivo_construccion_col_4893130158fce3/1?e=10858847/6772354) [consulta 14/08/2014]

Article previst publicar a mitjans de 2014, relacionat amb el projecte Territorio Archivo a Lleó (Espanya), valorant les principals característiques del mateix. Els autors són personal de gestió i de direcció de al Fundació que ha impulsat el projecte.

> MAAS, Ellen
 (1977). *Foto-Album (sus años dorados: 1858-1920)*. Barcelona: Gustavo Gili, 1982 (traducció al castellà de Manolo Laguillo)

Tractat de Història de la Fotografia sobre l'Album Fotogràfic al S. XIX i inicis del S. XX, tracta d'acumular el màxim d'informació històrica i tècnica sobre el fenomen del retrat fotogràfic professional destinat al seu col·leccionisme privat a través del photo-àlbum. Molt centrat en aspectes tècnics i formals del retrat fotogràfic professional i dels seus formats de còpia i artefactes per al seu col·leccionisme. Breu capítol final sobre el sorgiment de la fotografia d'aficionat a finals del. S. XIX.

> MAKAROV, Vadim
 (2001,2010). *Vadim Makarov* (personal blog). [en línia]. [Disponible a www: http://www.vad1.com/photo/family-archive/](http://www.vad1.com/photo/family-archive/) [consulta 30/08/2010]

Exemple de blog personal que conté fotos del seu album familiar heretat (interessant, família soviètica s.XX) i fotos domèstiques i personals d'ell mateix

> MARCE I PUIG, Francesc
 (1983). *Teoría y análisis de las imágenes*. Barcelona: Ediciones de la Universidad de Barcelona

Manual general de teoria de la image, clàssic en la bibliografia d'autors espanyols dedicats a la Teoria de la Imatge.

> MARGALEF, Oriol
 (2014, 24 de desembre) *Jordi Piqué, director de l'Arxiu de Tarragona: "L'Arxiu és la casa de la memòria de Tarragona"* [en línia] (a *Tarragona Turisme* –Blog d'informació sobre Tarragona) Disponible a [www: http://www.tarragonaturisme.cat/experience/2014/12/24/jordi-pique-director-de-larxiu-de-tarragona-larxiu-es-la-casa-de-la-memoria-de-tarragona/](http://www.tarragonaturisme.cat/experience/2014/12/24/jordi-pique-director-de-larxiu-de-tarragona-larxiu-es-la-casa-de-la-memoria-de-tarragona/) [consulta 20/07/2015]

Entrevista en un medi digital local a Jordi Piqué, director de l'arxiu històric de la ciutat de Tarragona, institució que acull el projecte "Capsa de Sabates". En l'entrevista fa referència al terme memòria i també al projecte "Capsa de Sabates", destacant que visualitza la ciutat de Tarragona com una ciutat d'acollida de diversos processos migratoris.

> MARTI I BAIGET, Josep
(2008, abril). *Fotografia i arxius a Tarragona*. (a *Artiga, Revista d'Art i Pensament Contemporani*, núm. 5, abril, 2008) (p. 2) Disponible a [www: http://www.art-tarragona.com/artiga/Artiga_5.pdf](http://www.art-tarragona.com/artiga/Artiga_5.pdf) [consulta 30/11/2010]

Breu article sobre lo dispersos que estan els fons locals de patrimoni fotogràfic de la província de Tarragona, barrejats entre arxius i museus.

> MARTORELL, Jordi; PORCAR, Lúdia
(2008). *Arxiu Virtual de Memòria Local de la Conca de Barberà i la Baixa Segarra*. [en línia]. Disponible a [www: http://www.arxiuvirtual.cat/](http://www.arxiuvirtual.cat/) [consulta 18/12/2010]

Projecte d'un arxiu i pàgina web que recull material divers -fotografies, videos, entrevistes sonores- al voltant de la memòria de les persones d'aquest territori rural, tractant d'integrar als nous nadius al territori.

> MARZAL FELICI, José Javier
(2007). *Cómo se lee una fotografía. Interpretaciones de la mirada*. Madrid: Cátedra

Manual de teoria de la imatge centrat en la imatge fotogràfica

> MAS, Carme
(2011, 25 de gener) *Un gran àlbum col·lectiu amb més de dues-centes fotografies domèstiques* (a *Diari Mes Tarragona*, núm. 1716 p. 3)

Article, amb il·lustracion

> MASSOT, Josep
- (2011, 26 de juliol). *Identidad, yo soy mi Facebook (cómo las redes moldean la manera de ser)* (a *La Vanguardia*, 26 de juliol de 2011) (pp. 30-31)

Article de premsa sobre la relació que estableixen els individus actuals entre la seva identitat "real" i la seva identitat "on line" en les xarxes socials. Breus comentaris molt interessants, de perspectiva sociològica i antropològica, sobre la perspectiva actual de viure la identitat i les relacions socials, i la influència d'internet en tot plegat.

- (2012, 28 de març). *La memoria histórica es un oxímoron (Francesc-Marc Àlvaro, que publica entre la mentida i l'oblit)* (a *La Vanguardia*, 28 de març de 2012) (p.33)

Entrevista a aquesta autor sobre la recent publicació d'un llibre on analitza la utilització interessada de la memòria i de la història per diverses ideologies i instàncies de poder.

> MEISLAS, Susan; et al.
(sd.). *Aka Kurdistan* [en línia]. Disponible a [www: http://akakurdistan.com/kurds/site/index.html](http://akakurdistan.com/kurds/site/index.html) [consulta: 30/07/2010]

Web que pretén ser l'arxiu de la memòria kurda, recull fotografies d'origen particular i anima als kurds a annexar les seves fotos d'àlbum familiar

> MESA, Blai; Laboratori Visual

(2010). *E-PLEC Festival d'Arts Visuals, Tarragona; Memòria* [en línia] Disponible a [www: http://www.visual-lab.info/sites/default/files/e-plec/adjunts/e.plec/memoria-mod.pdf](http://www.visual-lab.info/sites/default/files/e-plec/adjunts/e.plec/memoria-mod.pdf) [consulta 22/07/2015]

Memòria relativa a un festival d'arts visuals que va tenir lloc a Tarragona al 2010, com a segona edició. En el festival, el 9 de novembre de 2010, jo mateix -Francesc Perramon- i Silvia Iturria vàrem presentar el projecte "Capsa de Sabates", dins de l'activitat del festival que va portar per títol "Fotografia i Cinema Domèstics, de la Capsa a l'Arxiu".

> MERLE, Daniel

- (2008, 27 d'abril). *El mundo es una foto digital*. [en línia] (a *Daniel Merle, Blog*) Disponible a [www: http://fotodoc.multiply.com/journal/item/20/El_mundo_es_una_foto_digital](http://fotodoc.multiply.com/journal/item/20/El_mundo_es_una_foto_digital) [consulta 30/08/2010]

Breu aportació sobre els canvis que la tecnologia digital provoca en els usos privats de la fotografia

- (2010, 28 de maig). *Del album familiar al libro de la intimidad* [en línia] (a *Foto-Doc: Taller de Fotografía Documental*). Disponible a [www: http://www.fotodoc.com.ar/?p=47](http://www.fotodoc.com.ar/?p=47) [consulta 30/08/2010]

Article sobre fotografia d'album familiar i el seu pas a "libro de la intimidad" amb la revolució digital. Breu, aproximatiu només, però interessant.

> MINISTÈRE DE LA CULTURE ET DE LA COMMUNICATION - FRANCE

(2011) *Donation Jacques Henri Lartigue* [en línia] Disponible a [www: http://www.lartigue.org/fr2/donation/index.html](http://www.lartigue.org/fr2/donation/index.html) [consulta 6/08/2014]

Web institucional amb informació sobre el fons del fotògraf amateur-domèstic J.H. Lartigue donat per ell mateix a l'Estat Francès. El fotògraf ha estat considerat un artista de primer nivell per la historiografia de la fotografia des de la dècada de 1960'.

> MITCHELL, W.J.T.

(2002). *Mostrando el ver: una crítica de la cultura visual*. [en línia]. (a *Estudios Visuales*, Número 1. Novembre 2003) Disponible a [www: http://www.estudiosvisuales.net/revista/pdf/num1/mitchell.pdf](http://www.estudiosvisuales.net/revista/pdf/num1/mitchell.pdf) [consulta 21/08/2010]

Article d'un dels referents dels Estudis de Cultura Visual als EUA on planteja aspectes claus d'aquesta aproximació disciplinar a les imatges i la visualitat.

> MOIGUER, Fernando

(2010, 27 de setembre). *Las marcas y el rompecabezas de la identidad*. [en línia] (a *ForoAlfa*, artículo, 264) Disponible a [www: http://foroalfa.org/es/articulo/264/Las_marcas_y_el_rompecabezas_de_la_identidad](http://foroalfa.org/es/articulo/264/Las_marcas_y_el_rompecabezas_de_la_identidad) [consulta 01/10/2010]

Breu article destinat a una revista de disseny i marketing, planteja un resum interessant del paper central de la identitat personal i la seva crisi en en món actual, aportant interpretacions sociològiques i historicistes.

> MORAND, Sylvain

(2008). *Instants Anonymes*. [en línia] (a Musée d'Art moderne et contemporain de Strasbourg / Exposition Temporel/ 04/04/2008-14/09/2008) Disponible a [www: http://www.musees.strasbourg.eu/sites_expos/INSTANTS_ANONYMES/INSTANTS_INDEX.HTML](http://www.musees.strasbourg.eu/sites_expos/INSTANTS_ANONYMES/INSTANTS_INDEX.HTML) [consulta 27/06/2011]

Exemple d'exposició en un museu d'art a partir d'una selecció de fotografies domèstiques procedents de ciutadans molt diversos, fotografies que es presenten descontextualitzades de l'àlbum i els records/memòries personals als quals estava vinculada en el seu context domèstic original.

> MOREY, Miguel

(2006). *El lugar de todos los lugares: consideraciones sobre el archivo*. a Comunidad de Madrid, Consejería de Cultura y Deportes (2006). XII Jornadas de Estudio de la Imagen en la Comunidad de Madrid (Registros imposibles: el Mal de Archivo). Madrid: Comunidad de Madrid

Article que planteja molt clarament la conceptualització que s'ha fet de l'arxiu en la cultura contemporània, en oposició al concepte de biblioteca, prenent com a referències bàsiques Blanchot, Foucault -sobre tot- i Derrida

> MORRIS HAMBOURG, Maria; FINEMAN, Mia

(2000). Other pictures: vernacular Photographs from the Thomas Walther Collection [exposició] [en línia] (a The Metropolitan Museum of Art, NY. /past exhibitions) Disponible a [www: http://www.metmuseum.org/special/OtherPictures/other_more.htm#museum](http://www.metmuseum.org/special/OtherPictures/other_more.htm#museum) [consulta 23/08/2011]

Web d'exposició en museu d'art dedicada a un fons de fotografies domèstiques donat al museu, cercant sobre tot artistes amagats entre els fotògrafs domèstics, és a dir, fotografies d'autors anònims que als seus àlbums familiars que tenen clares similituds amb les formes i continguts de les fotografies artístiques reconegudes pel museu, sobre tot en l'àmbit de la modernitat i l'avantguarda artística.

> MUÑOZ, Norian

(2014, 16 de novembre). *TGN construye su gran àlbum familiar (el proyecto Capsa de Sabates 2.0.recoge las fotografías domésticas de los tarraconenses)* (a Diari de Tarragona, 16 de novembre de 2014 pp.12-13)

Article de premsa local on es dona compte de nou del projecte "Capsa de Sabates 2.0.". Coincideix amb una nova etapa del projecte, on l'àrea municipal de comunicació tracta de donar nova vida al projecte treballant noves formes de recollir fotografies en especial a través de tallers amb avis en "telecentres informàtics" de la ciutat.

> NATIONAL GALLERY OF ART (USA)

(2007). *The Art of the American Snapshot, 1888 – 1978: From the Collection of Robert E. Jackson* [exposició] [en línia] (a The National Gallery of Art, Washington / Exhibitions) Disponible a [www: http://www.nga.gov/exhibitions/snapshots-info.shtm](http://www.nga.gov/exhibitions/snapshots-info.shtm) [consulta 24/08/2011]

Web sobre exposició que planteja una primera història de la fotografia domèstica a EEUU, proposant períodes i continguts estètics i temàtics característics de cada període.

> NAVAL, Carlos

(2012, 14 de març). *La imagen como punto de partida* (a *Heraldo de Huesca*, 14 de març de 2012)

Article de premsa sobre el projecte VISIONA de la Diputació de Huesca, comissariat per Pedro Vicente, que vol impulsar la fotografia i activitats pedagògiques amb els ciutadans i ha escollit l'àlbum familiar com eix vertebrador de les primeres accions del projecte.

> NAVARRO I SASTRE, Natàlia; PADRÓS I COSTA, Sílvia (eds.)

(2007). *De retratistes a fotògrafs (cent anys d'imatges -II- El fons de l'arxiu d'imatges Emili Massanas i Burcet)*. Girona: Diputació de Girona (àrea de cultura). (catàleg exposició).

Catàleg exposició sobre un extens fons fotogràfic d'un professional de la fotografia gironí que permeté repassar la història de la fotografia i de la professió de fotògraf a partir d'aquest fons. Amplia selecció de fotografies domèstiques de la 1a meitat del S. XX i també de períodes més actuals

> NEWARK MUSEUM

(2008). *Now is Then: Snapshots from the Maresca Collection* [en línia] (a *Newark Museum / Exhibitions / Previous/ Now is Then: Snapshots from the Maresca Collection February 13, 2008 — May 11, 2008*). Disponible a [www: http://www.newarkmuseum.org/museum_default_page.aspx?id=3844](http://www.newarkmuseum.org/museum_default_page.aspx?id=3844) [consulta 23/08/2011]

Exposició de fotografies domèstiques de la zona de Newark a partir de la donació d'un fons d'unes 500 imatges donades per un col·leccionista interessat en seleccionar fot. domèstiques especialment interessants (no representatives del global de fotografies domèstiques en quant a continguts i formes expressives). La mostra tenia un apartat interactiu que demanava al públic d'enviar les seves fotos domèstiques actuals en un compte de Flickr, en van rebre unes 522 imatges, de 83 persones, sobre tot de valor pretensament artístic i la majoria pertanyien a unes poques persones col·laboradores en l'arxiu web.

> NEWHALL, Beaumont

(1982, 2001). *Historia de la fotografia*. Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 2002. Títol original: *The History of Photography from 1839 to the Present* (Completely Revised and Enlarged Edition)

Clàssic absolut en la històriografia de la fotografia. Ha estat el llibre de història de la fotografia més influent de dels anys 1950'. El seu text inicial prové de ser el catàleg d'una exposició d'història de la fotografia al MOMA al 1937.

> NORA, Pierre

(1984), *Entre Mémoire et Histoire: La problématique des lieux*, XVIII- XIX. dins *Les Lieux de Mémoire; 1: La République*. París: Gallimard

Text fonamental en el debat de la memòria en el món contemporani, i en el desenvolupament d'un binomi que diferencia clarament memòria d'història.

> NOVAK, Lorie

(1996,2007). *Collected Visions. Museum* [en línia] (a *NYU Center for Advanced Technology / Media Reseach Laboratory*) Disponible a [www: http://cvisions](http://cvisions).

nyu.edu/index.html [consulta 01/05/2011] <http://cvisions.cat.nyu.edu/> [consulta 14/08/2014]

Projecte web de 1996 que fou pioner en la creació de fons de públics a internet de fotografia domèstica. Provenia del creixement de les col·leccions de fotografia domèstica que Lorie Novak generava per a les seves instal·lacions i videos. El projecte té imatges més de 3000 imatges aportades per més de 300 persones.

> O'BRIEN, Michael

(2010) *Mum's Got To Sell The House* [en línia] (a *Photographies*, 3: 2, pp. 189 – 203) Disponible a [www: http://dx.doi.org/10.1080/17540763.2010.499613](http://dx.doi.org/10.1080/17540763.2010.499613) [consulta 20/02/2011]

Article que precedeix un projecte fotogràfic del mateix autor sobre la llar familiar que anava a ser venuda. Reflexiona sobre la relació entre memòria i fotografia, i entre memòria i llar. Parla de la llar i la fot. domèstica com a objecte mnemònic que conté memòria i determina, en el futur, els continguts de la nostra memòria.

> PABLOS PONS, Juan de

(2006). *La visión disciplinar en el espacio de las tecnologías de la información y la comunicación*. a Sancho Gil, Juana Ma (ed.). (2006). *Tecnologías para transformar la educación*. Madrid: Akal / Universidad Internacional de Andalucía

Article interessant sobre la definició d'una disciplina científica, els modes d'investigació en ciències socials, alhora que debat amb precisió el sentit dels mots pluridisciplinar, interdisciplinar, transdisciplinar, etc.

> PÁJARO HUERTAS, David

(2002). *La formulación de hipótesis* (a *Cinta de Moebio, Revista de Epistemología de Ciencias Sociales*, FACSO, Facultad de Ciencias Sociales, Universidad de Chile) Disponible a [www: http://www2.facso.uchile.cl/publicaciones/moebio/15/pajaro.htm](http://www2.facso.uchile.cl/publicaciones/moebio/15/pajaro.htm) [consulta 02/07/2013]

Article epistemològic de caràcter general sobre les condicions que de contenir una hipòtesi científica en el camp de les ciències socials, s'ha consultat per tal de corroborar que la nostra formulació s'ajusta, en la mesura del possible, als criteris científics generals de la seva formulació

> PALMER, Daniel

(2010) *Emotional Archives: Online Photo Sharing and the Cultivation of the Self* [en línia] (a *Photographies*, 3: 2, pp.155 – 171) Disponible a [www: http://dx.doi.org/10.1080/17540763.2010.499623](http://dx.doi.org/10.1080/17540763.2010.499623) [consulta 20/02/2011, consulta no gratuïta]

Article sobre la web d'intercanvi de fotos "myMoment" que li permet fer tota una sèrie de reflexions molt interessants sobre la fotografia digital en general, sobre les pàgines web d'intercanvi de fotografies i relats biogràfics on line, així com sobre les condicions culturals que faciliten aquestes eines (desig d'autorealització, com les empreses transformen la nostra aproximació a les fotos i els media en quelcol emocional per evadir actituds crítiques etc.).

> PALMER, Magdalena; PÉREZ-HITA, Félix

(2011, 31 d'agost). *(Imágenes íntimas) Las mujeres y los niños primero*. (a *Cultura/s La Vanguardia*, núm. 480) (p. 5)

Article que fa una reflexió sobre els continguts i funcions de la fotografia familiar i analitza, per exemple, la pulsó per fotografiar els nostres fills. Es centra sobre tot en el canvi que ha produït la tecnologia digital impulsant que els cronistes de la vida familiar no siguin ja els pares, sinó les

mares i els fills

> PALOMARES, Azahara

(2011, 25 de gener). *Una exposició espia els àlbums de fotos familiars* (a *El Punt*, 25/01/2011) Disponible a [www: http://www.elpunt.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/361135-una-exposicio-espia](http://www.elpunt.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/361135-una-exposicio-espia) [consulta 26/01/2011]

Article, amb il·lustracions fotogràfiques, en la premsa local sobre la presentació de l'exposició a Tarragona de l'exposició amb un recull de fotografies domèstiques amb el títol de "En caps de sabates, Històries domèstiques dels Tarragonins".

> PARDILLA, José

(2012, 19 de desembre) *El Serrallo en tres-centes pàgines* [en línia] (a *Fet a Tarragona*) Disponible a [www: https://fetatarragona.wordpress.com/tag/serrallo/page/2/](https://fetatarragona.wordpress.com/tag/serrallo/page/2/) [consulta 10/07/2015]

Post en un blog sobre la ciutat de Tarragona fent referència a l'acte de presentació de la publicació vinculada a l'exposició "El Serrallo ahir i avui", on es fa ressò de les reaccions dels veïns del barri respecte a la seva col·laboració aportant fotografies per al projecte.

> PEREZ MUNDACA, José

(1983). *Qué es el mito*. [en línia] (a *Anthropologica, Revista del Departamento de Ciencias Sociales, Universidad Católica Pontificia del Perú*, Año I, núm. 1. 1983) Disponible a [www: http://revistas.pucp.edu.pe/anthropologica/files/QUE%20ES%20EL%20MITO%20-%20Jos%C3%A9%20P%C3%A9rez%20Mundaca%203.pdf](http://revistas.pucp.edu.pe/anthropologica/files/QUE%20ES%20EL%20MITO%20-%20Jos%C3%A9%20P%C3%A9rez%20Mundaca%203.pdf) [consulta 04/07/2011]

Ens ha interessat bàsicament per trobar una referència de Levi-Strauss respecte als mites com estructures que es pensen a si mateixes, per fer una proposta "estructuralista" de la coherència dels àlbums familiars com estructures que també es pensarien a si mateixes.

> PERRAMON ZAPATERO, Francesc

- (2011). *Capsa de Sabates 2.0. (Àlbum de fotografies familiar de Tarragona)*. [en línia] (a Ajuntament de Tarragona: Servei d'Arxiu i Documentació Municipal) Disponible a [www: http://capsadesabates.tarragona.cat/index.php/](http://capsadesabates.tarragona.cat/index.php/) [consulta 02/02/2011]

Arxiu i pàgina web, ideada i coordinada per l'autor d'aquesta investigació per a l'Arxiu Històric de la ciutat de Tarragona. Aplega fotografies familiars i relats dels ciutadans de Tarragona, com a projecte que estudia i visualitza formes de conservació i difusió de fotografies familiars per part dels arxius públics.

- (2012, maig). *El projecte "Capsa de Sabates 2.0" de prop*. (a *Revista Kesse –història, ciències socials i cultura al Camp de Tarragona/ Cercle d'Estudis Històrics i Socials Guillem d'Oliver-*, núm. 46, pp. 6-11) Disponible a [www: http://www.revistakesse.com/index.php/kesse/article/view/80](http://www.revistakesse.com/index.php/kesse/article/view/80) [consulta 30/12/2014]

Article que va ser redactat com a complement de la pàgina web "Capsa de Sabates 2.0.", per explicar els objectius i els aspectes metodològics fonamentals per la creació d'aquesta pàgina web i que posteriorment es va publicar en aquesta revista de recerca científica relacionada amb recerca i ciències socials al Camp de Tarragona, amb un número íntegrament dedicat a projectes culturals i d'investigació vinculats a internet i xarxes socials.

(2012, novembre). *Un cavall de troia? El museu d'art acull un arxiu de fotografia documental* (a *Nervi Òptic*, núm 4, Revista del Departament de Fotografia de l'EA-DT, pp. 83-90) Disponible a www: http://sae.altanet.org/houmuni/web/eadt//media/upload/arxius/documentso2/nerviopic_v04.pdf [consulta 15/07/2015]

Article a la Revista -sense periodicitat definida- del Departament de Fotografia de l'Escola de Art i Disseny de Diputació a Tarragona, centre del qual sóc professor d'Història de la Fotografia. En l'article, a rel d'una exposició i unes jornades sobre un arxiu fotogràfic documental construït amb fotografies d'alumne de l'escola, analitzo el concepte d'arxiu i la seva relació amb el concepte de museu, entre d'altres temes.

- (2014). “*Capsa de sabates*”, una proposta metodològica i teòrica sobre *Fotografia domèstica i memòria en l'arxiu*”, comunicació núm. 108 al Congrés “*Arxius i Indústries Culturals*” Consell Internacional d'Arxius (ICA.) Girona, del 11 al 15 d'octubre de 2014. Disponible a www: <http://www.girona.cat/web/ica2014/ponents/textos/id108.pdf> [consulta 30/12/2014]

Text complet de la comunicació presentada a aquest congrés on repasso els aspectes claus de la investigació, en especial les tres classes d'arxius de fotografies domèstiques que proposa en aquesta investigació i la meua proposta metodològica a partir del projecte de Tarragona, així com les conclusions sobre la vinculació entre memòria, arxiu i fotografia domèstica, en una visió “foucaultiana” del dispositiu resultant creat amb aquesta metodologia.

> PINK, Sarah

(2001, 2007). *Doing visual ethnography* (2nd Edition). London, Thousand Oaks (California): SAGE

Visió general de les metodologies i interessos de la Etnografia visual, des d'un enfoc molt proper als Estudis de Cultura Visual.

(2004). *Home Truths: Gender, Domestic Objects and Everyday Life*. Oxford (Regne Unit), New York (USA): Berg

Ens ha interessat aquest llibre per parlar de la frontera entre lo privat i lo públic i, com estableix una diferència molt significativa en la forma de pensar i viure la pols a la llar entre anglesos i espanyols, fruits de tradicions culturals distintes.

(sd.). *Visualising ethnography*. [en línia] Disponible a www: http://www.lboro.ac.uk/departments/ss/visualising_ethnography/ [consulta 15/09/2010]

Web creada per Sarah Pink, especialista en etnografia visual, on intenta ordenar articles, links, etc. per orientar als estudiants que s'introdueixen en la etnografia visual

> POIRIER, J.; CLAPIER-VALLADON, S.; RAYBAUT, P.

(1983). *Les récits de vie (Théorie et pratique)*. Paris: Presses Universitaires de France

Llibre molt centrat en la metodologia per recollir i analitzar “relats de vida”, entès com una matèria primera transdisciplinària en les ciències socials.

> POLICE, Valérie; et al.

(sd.). *La Trocambulante (un fons de photographies de amateurs)*. [en línia] Disponible a www: <http://www.trocambulante.com/index.php> [consulta 27/06/2011]

Pàgina web gestionada per una fundació formada a partir d'un dissenyador gràfic que ofereix, a través d'internet, un fons de fotografies domèstiques -de persones no identificades i sense més informació que la pròpia imatge- per a què (pagant una quantitat determinada) puguin descarregar-se i ser utilitzades per a qualsevol fi, essencialment per a il·lustrar aplicacions gràfiques

de tot tipus (cartells, tríptics, llibres...)

> POLLOCK, Griselda

(2007). *Encuentros en el museo feminista virtual (tiempo, espacio y el archivo)*.

Madrid: Cátedra, 2010

He treballat la introducció al llibre on parla de les relacions entre teoria crítica (estudis Culturals) i semiòtica en el marc de la teoria feminista i fa referència a la categoria Benjaminiana de “el tiempo ahora” que llegeix totes les produccions culturals del passat des de la seva repercusió i significació en el present.

> PORT DE TARRAGONA

(2012). *Notes de premsa: Exposició ‘El Serrallo, ahir i avui’* [en línia] Disponible a

www: <http://www.porttarragona.cat/ca/sala-de-premsa/notes-de-premsa/1444-exposicio-el-serrallo-ahir-i-avui.html> [consulta 10/07/2015]

Nota de premsa institucional sobre aquesta exposició amb fotografies domèstiques que hem comentat com exemple en la nostra investigació. Exemple d'un treball que utilitza la fotografia domèstica des d'una perspectiva patrimonial i referint-se a l'essència “en perill” d'un barri mariner. Molt allunyat de la nostra proposta metodològica a “Capsa de Sabates” relacionada amb les fotografies domèstiques com a documents de memòria, tot i que els dos projectes compartim alguns informants i algunes imatges en els nostres respectius fons.

> POVEDANO FERRER, Rosa

(2009). *Història de vida dels objectes. Aportacions del mètode biogràfic als estudis culturals del disseny: Història de vida de la batedora elèctrica de braç*. [Tesi doctoral] Tarragona: Universitat Rovira i Virgili

Tesi doctoral vinculada als estudis biogràfics i la utilització de fonts orals com eines per als estudis de disseny. La tesi demostra que es poden recollir diversitat de històries de vida vinculades a objectes de disseny, en aquest cas, a la batedora elèctrica de braç.

> PRAT, Joan (ed.), Grup de Recerca Biogràfica

(2004). *I això és la meua vida: relats biogràfics i societat*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura

Extens estudi sobre el relat de vida, estudiant la metodologia per al seu registre a través d'entrevistes, així com els seus continguts més significatius i repetitius segons determinats grups socials als quals pertany l'individu que l'elabora.

> PROST, Antoine; VINCENT, Gérard

(1987). *Historia de la vida privada: tomo 9 / La vida privada en el Siglo XX*. Madrid: Taurus-Santillana

Primer volum (de 2) dedicat al S. XX d'aquesta immensa obra en 10 volums dedicat a fer una història sociològica de la vida privada. Nosaltres més que treballar sobre el seu contingut aquesta obra permet visualitzar cap a quin camp específic de la sociologia i de la història social seria especialment útil un arxiu massiu de fotografies domèstiques i de relats de vida vinculats a aquestes imatges.

> P.S.1 CONTEMPORARY ART CENTER

(2004). *Hans-Peter Feldmann: 100 Years*. [en línia] (a *P.S.1. Contemporari Art Center / MOMA, Museum of Modern Art New York affiliate / past exhibitions / 2004*) Disponible a [www: http://ps1.org/exhibitions/view/83](http://ps1.org/exhibitions/view/83) [consulta 20/09/2010]

Exposició que presenta una exposició de Feldmann un dels artistes contemporanis claus en l'aplicació de l'arxiu a l'art, especialment les fotografies d'àmbit familiar

> RIBALTA, Jorge (ed.)

- (2005). *Jo Spence: más allá de la imagen perfecta (fotografía, subjetividad, antagonismo)*. Barcelona: Museu d'Art Contemporani de Barcelona (catàleg exposició)

Extens estudi sobre l'obra i la significació del treball d'aquesta fotògraf britànica que des d'un posicionament crític, proper als Estudis Culturals, va abordar les relacions de poder des de la seva condició de dona -en relació al gènere masculí-, de classe obrera -en relació a les classes dominants-, de pacient -respecte els professionals de la medicina-, d'Occidental -respecte el colonialisme- etc. Té un projecte específic en què deconstrueix el seu propi àlbum familiar on analitza les relacions de poder que simbolitzen aquestes imatges. Tant en aquest treball creatiu com a fotògrafa com en els seus treballs terapèutics de fototeràpia, la fotografia domèstica i els seus continguts simbòlics és reiteradament present.

- (2008). *Arxiu Universal (la condició del document i la utopia fotogràfica moderna)*. Barcelona: Museu d'Art Contemporani de Barcelona (guia d'exposició)

Exposició que plantejava una revisió amplíssima de la fotografia com a document, amb reculls amplis i molt ben seleccionats de tota la història de la fotografia i d'àmbits geogràfics molt diversos. Es plantejava la relació de la fotografia amb l'arxiu, i el propi dispositiu expositiu es regia sota el paradigma d'arxiu.

> RITCHER, Gerhard

(2015). *Gerhard Richter* [en línia] Disponible a [www: https://www.gerhard-richter.com/en/](https://www.gerhard-richter.com/en/) [consulta 24/06/2015]

Pàgina web "oficial" d'aquest artista alemany, en actiu des dels anys 1960', que té diversos projectes vinculats a les pràctiques d'arxius, en alguns dels qual s'integren fotografies domèstiques, com a ara a "Atlas" (1962-2013).

> RODARI, Florian; d'ASTIER, Martine; HISPANO, Andrés

(2010). *Un món flotant: fotografies de Jacques Henri Lartigue (1894-1986)*. Barcelona: Fundació "La Caixa" (catàleg exposició)

Exposició sobre aquest fotògraf domèstic francès que ha estat ampliament reconegut entre els autors de la història de la fotografia i en els circuits artístics destacant singularment el valor artístic de les seves imatges. Textos del catàleg força interessant pel que respecta la fotografia domèstica, la seva naturalesa i usos. Les il·lustracions sovint reproduïen les pàgines originals de l'àlbum fotogràfic, per contextualitzar adequadament les fotografies.

> RODRIGUEZ, Fernando; VILANOVA, Cesc

(2011-13). *Wemories* [en línia] Disponible a [www: http://www.wemories.com/](http://www.wemories.com/) [consulta 10/10/2011 - 14/09/2014]

Projecte presentat a internet que proposava conservar les memòries personals a través d'imprimir una sèrie de fotografies domèstiques, acompanyades de relats, i situar-les en una caixa força suntuosa. També tenia una xarxa 2.0. on line relacionada amb aquests relats. El projecte va estar en actiu al 2011, fins el 2013 (s'entèn que es tanca per manca de viabilitat econòmica del projecte)

> RODRIGUEZ, Raúl; MORA, Kiko

(2002). *Frankenstein y el cirujano plástico (una guía multimedia de semiótica de la publicidad)*. Alicante: Publicaciones de la Universidad de Alicante

Exemple de com la teoria de la imatge, i especialment la semiòtica, ha articulat models per a l'anàlisi de determinats gèneres de la imatge, en aquest cas la publicitat

> ROCA, Lourdes et al. / Laboratorio audiovisual de investigación social Instituto Mora (2014). *Tejedores de imágenes (propuestas metodológicas de investigación y gestión del patrimonio fotográfico y audiovisual)*. México D.F.: Instituto de investigaciones Dr. José María Luis Mora

Llibre pensat com a manual universitari per estudiants d'antropologia i ciències socials que han d'integrar la fotografia i el vídeo com a eina de recerca social. Inclou consideracions conceptuals i metodològiques sobre l'arxiu, sobre com s'ha de plantejar una entrevista amb un informant, etc.

> ROSE, Gillian

- (2007). *Visual methodologies: an introduction to the interpretation of visual materials*. London, Thousand Oaks (California): SAGE, 2a edició

Text de referència sobre el treball de l'antropologia visual i la interpretació dels materials visuals amb una perspectiva propera als Estudis de Cultura Visual.

- (2010). *Doing family photography (the domestic, the public and the politics of sentiment)*. Surrey (Regne Unit), Burlington (USA): Ashgate

Assaig dedicat íntegrament a la fotografia domèstica. La 1a part analitza les pràctiques amb fotos domèstiques d'una sèrie de mares joves, des d'una perspectiva de gènere, interessada en la construcció de la seva subjectivitat com a mares en relació al concepte d'espai domèstic. La 2a part analitza com les fotos familiars entren a la premsa, en relació als atemptats terroristes del metro de Londres. Confirma que tothom reconeix i descodifica el que es una foto familiar. Molt interessant com al final parla, en relació a Butler i Levinas, de què un retrat ens obliga a confrontar-nos amb l'altre i assumir la seva irrenunciable "otredad", que tots ens semblen i alhora són diferents de forma irreductible (interessant respecte a possibles interpretacions de la mirada de l'espectador en arxius de fotografies domèstiques com a documents de memòria, com ara el projecte web 2.0. de Tarragona)

- (sd). *Prof. Gillian Rose, Professor of Cultural Geography*. [en línia] (a The Open University, People, Staff Profile). Disponible a [www: http://www.open.ac.uk/socialsciences/staff/people-profile.php?name=Gillian_Rose](http://www.open.ac.uk/socialsciences/staff/people-profile.php?name=Gillian_Rose) [consulta 10/09/2010]

Web de presentació acadèmica de G. Rose on exposa les seves línies de investigació relacionades amb la cultura visual, les relacions entre subjectivitats socials i les imatges, en especial les imatges domèstiques

> ROUSH, Paula

(2007, 23 d'abril). *Found Photography: Joachim Schmid*. [en línia] (a London South Bank University, Digital Photography, Blog of BA in Digital Photography). Disponible a [www: http://digitalphotographyblog.wordpress.com/category/joachim-schmid/](http://digitalphotographyblog.wordpress.com/category/joachim-schmid/) [consulta 22/08/2010]

Article introductor a una exposició sobre els treballs de Joachim Schmid amb fotografies domèstiques trobades, ben documentat.

> RUIZ, B.

(2010, 5 de novembre). *Tarragona recupera 600 fotografias antigues sobre la ciudad* (a *Diari de Tarragona*, núm. 8.467) (P.52)

Article de premsa local sobre el procés de recollida pública de fotografies domèstiques per al projecte "Capsa de Sabates" a Tarragona.

> RUSSEL, David; WALKER, George (ed.)

(1979) *Trafford Park 1896-1939 (a selection of photographs and recollections about living in Trafford Park)*. Manchester (Regne Unit): Manchester Studies-Manchester Polytechnic

Treball d'història sobre una colònia industrial basat en fotografies –professionals i amateurs– col·leccionades per les famílies i pels relats de vida dels obrers, organitzats per temes i transcrits literalment.

> RUSSEL, Ruby

(2007, 12 de juliol) *How to love photography (Ruby Russell reviews Erik Kessels's Loving Your Pictures at the Rencontres d'Arles photography festival)*. [en línia] (a *The Telegraph*). Disponible a [www: http://www.telegraph.co.uk/culture/art/3666446/How-to-love-photography.html#disqus_thread](http://www.telegraph.co.uk/culture/art/3666446/How-to-love-photography.html#disqus_thread) [consulta 02/09/2011]

Article de premsa molt ben redactat sobre l'exposició de Erik Kessel a Arles sobre fotografies trobades d'àlbum familiar. Consideracions interessants sobre el sentit de la nostra mirada sobre le fotos domèstiques de persones que a nosaltres ens resultes desconegudes.

> SÁNCHEZ MIRET, Cristina

(2012, 5 de feber). *Apps* (a *La Vanguardia*, p. 29)

Breu article de difusió científica sobre les xarxes socials vistes des de la perspectiva d'una sociòloga.

> SANDBYE, M.

(2014). *Looking at the Family Photo Album: A resumed theoretical discussion of why and how*. (a *Journal of Aesthetics and Culture*, 2014(6).) Disponible a [www: http://engerom.ku.dk/ansatte/?pure=files%2F128972453%2FMS_Family_photo_albums_JAC_Dec.14.pdf](http://engerom.ku.dk/ansatte/?pure=files%2F128972453%2FMS_Family_photo_albums_JAC_Dec.14.pdf) [consulta 23/08/2015]

Article que revisa els principals estudis i aproximacions que hi hagut al voltant de la fotografia domèstica (des de la teoria fotogràfica als Estudis Culturals i a l'antropologia visual, des de Bourdieu, a Chalfen, Holland, Batchen, etc.). A partir d'una sèrie reduïda de tres Àlbums Familiars que pren com a casos d'estudi (àlbums enquadrats, en el sentit literal clàssic) analitza els diferents punts de vista d'estudi que es poden dur a terme.

> SCHMID, Joachim

(2008). *Currywurst actualizada (compartir fotos: puedes comerte una salchicha y también captarla)*. a Fontcuberta, Joan (ed.) (2008). *¿Soñaran los androides con cámaras fotográficas?*. Madrid: Ministerio de Cultura

Article sobre els temes i usos més comuns de les fotografies que avui dia trobem a internet, fet per qualsevol persona comú. Es centra, per tant, en els continguts i significacions de la fotografia

domèstica en l'era digital.

- (sd.). *Flickr: Galeria de Joachim.Schmid*. [en línia]. Disponible a [www: http://www.flickr.com/photos/joachimschmid/](http://www.flickr.com/photos/joachimschmid/) [consulta 21/08/2010]

Galeria d'imatges d'aquest fotògraf que treballa en la línia de la post-fotografia, creant a partir de fotografies ja existents, centrant-se en recontextualització de fotografies domèstiques trobades a internet i gestionades i presentades amb una lògica d'arxiu.

> SEGURA SORIANO, Isabel

- (2002). *Dones de Sant Martí*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona

- (2010). *Dones de les Corts (itineraris històrics)*. Barcelona: Ajuntament de Barcelona.

Conjunt de llibres que anat editant l'Ajuntament de Barcelona, un volum per cada barri de la ciutat, registrant les històries de vida de les dones de les dones del barri i que il·lustra amb imatges, en part, procedents dels àlbums familiars d'aquestes mateixes dones.

> SENNET, Richard

(1974,1976). *El declive del hombre público*. Barcelona: Ediciones península, 2002

Investigació de referència en història de la sociologia, aborda aspectes claus de la societat, la vida quotidiana i els valors socials entre els s. XVIII i XX., especialment l'escisió entre l'espai públic i l'espai privat que es desenvolupa en aquest període -inexistent abans del S.XVIII- i l'aparició de rols i conductes socials que eviten la comunicació i l'extroversió en el domini públic, imposant el silenci a l'espai públic com una conducta adequada i escaient.

> SERPENTINE GALLERY

(sd.). *Exhibitions, Christian Boltanski, Les archives du coeur*, (The Heart Archive) 10 July – 8 August 2010 [en línia]. Disponible a [www: http://www.serpentinegallery.org/2010/07/christian_boltanski_the_heart_a.html](http://www.serpentinegallery.org/2010/07/christian_boltanski_the_heart_a.html) [consulta 08/08/2012]

Web relacionada amb una exposició temporal de l'artista Christian Boltanski, de la qual ens han interessat afirmacions de l'artista -sobre la seva obra i el seu treball amb la fotografia i la memòria- que ens han resultat molt útils.

> SLATER, Don

(1995). *La fotografía doméstica y la cultura digital*. a Lister, Martin (ed.) (1995). *Imagen fotográfica en la cultura digital*. Barcelona: Paidós, 1997 (pp.173-195)

Article de gran interès per analitzar els usos de la fotografia domèstica i els canvis que sofria amb la introducció de la tecnologia digital ja al 1995, en referència a nous hàbits socials a l'entorn de l'oci i de la relació amb la fotografia domèstica i l'àlbum familiar.

> SOLER, Marc

(2012, 28 de setembre) *L'ADN del Serrallo* (a La Vanguardia-Tarragona) (pp.1-3)

Notícia que parla de l'exposició "El Serrallo, Ahir, avui" organitzada pel Port de Tarragona amb 510 fotografies domèstiques del barri mariner del Serrallo. Algunes imatges són comunes amb el projecte Capsa de Sabates. El projecte serveix per legitimar la forta identitat d'aquest barri (excloent, d'alguna manera, d'aquesta identitat als nouvinguts)

> SONTAG, Susan

(1973, 1977). *Sobre la fotografia*. Barcelona: Edhasa, 1996

Assaig clàssic sobre teoria de la fotografia, d'ell hem extret diverses interpretacions sobre la naturalesa de l'objecte fotogràfic.

> SOUGEZ, Marie-Loup

(1996). *Historia de la Fotografia*. Barcelona: Càtedra

Llibre sintètic i organitzat que acuta com a manual de història de la fotografia, el més clàssic de la bibliografia espanyola, mostra de la línia historiogràfica més extesa al respecte dels temes de la història de fotografia, entre ells, la irrupció de la fotografia d'aficionats a finals del S. XIX amb l'aparició de les càmeres Kodak.

> SUCKAER, Ingrid

(2013, 3 de març). *Mónica Dower. Estètica de la memòria* (a *La Jornada Semanal*, Domingo 3 de marzo de 2013 Num: 939) Disponible a [www: http://www.jornada.unam.mx/2013/03/03/sem-ingrid.html](http://www.jornada.unam.mx/2013/03/03/sem-ingrid.html) [consulta 28/08/2015]

Article on aquesta crítica d'art, nascuda a Guatemala i que resideix a Mèxic, valora la trajectòria artística de l'artista Monica Dower (nascuda al Regne Unit i de nacionalitat Mexicana). Valora la seva trajectòria com a reivindicació de la memòria de les persones sense nom, apel·lant a Benjamin. Analitza amb detall l'exposició col·lectiva de ceràmica, on Mònica Dower va participar, al 2012 al Museu Franz Mayer de ciutat de Mèxic amb el títol "El 5 de Mayo de 1862, Talavera Contemporánea". En la seva participació Mònica Dower utilitzava creativament la ceràmica de Talavera de Puebla (Mèxic) per donar forma a una sèrie de peces que pretenien recollir memòries de persones del S. XIX i fer-les arribar a l'espectador. En aquest cas les peces de ceràmica (creació de l'artista) mostren el nom i algunes frases d'un grup d'onze dones vinculades a la resistència mexicana contra la dominació francesa amb la voluntat de preservar les memòries d'aquestes dones. La crítica d'art Ingrid Suckaer parla de la recuperació de la memòria d'aquestes persones de les quals es poden trobar documents històrics. De fet -sota el nostre criteri- la crítica confon la recuperació de dades històriques d'una sèrie de persones humils amb la recuperació de la seva memòria, ja que el que es recupera és el seu nom i dades sobre la seva intervenció en la resistència mexicana, per tant és una qüestió de recuperació de coneixement històric sobre persones humils, fins aleshores "sense nom", no de les memòries relatives a aquestes dones.

> TARRAGONA XXI

(2011, 24 de gener). *La vida més íntima dels tarragonins, en imatges* [en línia] Disponible a [www: http://www.tarragona21.com/la-vida-mes-intima-dels-tarragonins-en-imatges/](http://www.tarragona21.com/la-vida-mes-intima-dels-tarragonins-en-imatges/) [consulta 26/01/2011]

Notícia en aquest medi digital relativa a l'exposició "En Capses de Sabates, Històries domèstiques dels Tarragonins".

> TELEVISIÓ DE CATALUNYA

- (2007). (programes) *Material Sensible* (direcció i guió Josep Rovira). [en línia] Disponible a [www: http://www.tv3.cat/materialsensible/](http://www.tv3.cat/materialsensible/) [consulta 22/08/2010]

Web de difusió d'un programa de TV3, actualment -2010- en reemissió, el qual difon filmacions domèstiques fetes amb certa antiguitat (anys 60/70' endarrera) entrevistant el seus protagonistes.

- (2011). (Telenotícies/Comarques/Tarragona) notícia "En Capses de Sabates". [en línia] Disponible a [www: http://www.tv3.cat/3alacarta/#/videos/3333690](http://www.tv3.cat/3alacarta/#/videos/3333690) [consulta 27/01/2011]

Noticiari local televisiu, inclou un breu reportatge de 3 minuts sobre l'exposició "En Capses de Sabates, Històries domèstiques dels Tarragonins"

- (2011)b. (programes) *Viatge de Noces* (Direcció Agusti Vila). [en línia] Disponible a <http://www.tv3.cat/viatgedenoces/programa> <http://www.tv3.cat/videos/3605030/Tossa-de-Mar-1961> [consulta 05/07/2011]

Programa de TV3, amb diversos capítols, en què es pretèn narrar el viatge de nocces d'una parella d'edat avançada. Es una forma d'evocar el seu relat de vida. Com a material documental s'exposen moltes fotos domèstiques, a banda d'altre material (fotos de premsa, documentals de l'època, entrevistes enregistrades ara, filmacions actuals dels llocs que van visitar). Es una forma d'evocar relats de vida, però també de parlar de l'evolució del territori i de la societat en aquest decurs del temps. Es centren molt en records llunyans (del viatge de nocces), en l'evolució del territori (el títol de cada capítol es centra en el territori on viuen la parella) i en allò que fa possible una relació sentimental de llarga durada.

> THIS MOMENT

(2009). *This moment* [en línia] Disponible a [www: http://my.thismoment.com](http://my.thismoment.com) [consulta 18/08/2011]

Pàgina web que preten donar un espai d'arxiu on line i un software perquè els usuaris unifiquin les seves fotografies domèstiques, vídeos, i narracions. Les poden intercanviar amb els seus amics a través de facebook i altres xarxes. Cada album passa a ser "un moment". Posteriorment hem comprovat que la xarxa social ha deixat d'estar operativa i accessible a través d'internet.

> THOMPSON, Lanny

(1997). *Género, familia y vida doméstica proletaria en la Ciudad de México, 1880-1950 (estudio histórico y fotográfico)*. a Gonzalbo Aizpuru, Pilar (ed.) (1997). *Género, familia y mentalidades en América Latina*. San Juan, Puerto Rico: Editorial de la Universidad de Puerto Rico (pp. 161-198)

Article força interessant en què es planteja una investigació sociològica sobre les dones al S. XIX a Mèxic analitzant fotografies domèstiques com a eina d'anàlisi i documentació bàsica, contrastant-les amb les fonts escrites del període. Fa un repàs de diverses metodologies d'anàlisi de la fotografia, entre elles la metodologia semiòtica.

> UBIETO, José R.

(2014, 14 de maig) *El jo a cel obert* (a *Cultura/s La Vanguardia*, num. 621) (p. 3)

Article de difusió científica de sociologia i psicologia social sobre els canvis de valors socials relacionats amb l'exhibició de la vida privada a internet.

> VALERO, Eloisa

- (2012) *Fotografía i memòria, exercici de reconstrucció del nostre passat de forma col·lectiva* (a *Fer visible l'invisible*, blog d'educació artística a secundària i batxillerat) [en línia] Disponible a [www: http://fervisible.blogspot.com.es/2012/01/fotografia-i-memoria.html](http://fervisible.blogspot.com.es/2012/01/fotografia-i-memoria.html) [consulta 8/9/2014]

Blog de la professora d'educació visual i plàstica de l'Insitit d'Educació Secundària Martí Franques de Tarragona on exposa la seva experiència amb una alumnes en que van recollir fotografies antigues de les seves famílies i també van recollir els relats que les contextualitzaven. Es un projecte que parla obertament de treballar les memòries tot i que no renuncia també al valor de documents històrics de les imatges. Cita el projecte Capsa de Sabates com a referent.

- (2014, maig-juny) *Fotografía y memoria (una reconstrucción colectiva de nuestro pasado)* (a *Aula de secundaria*, num. 008)

Article publicat en premsa especialitzada en didàctica a educació secundària, sobre el projecte de Eloïsa Valero ja comentat en el seu blog, veure nota anterior.

> VARGAS, Marc

(2011, 11 de febrer) *Tarragona en una capsa de sabates (una exposició recull fotografies domèstiques enviades pels ciutadans)* (a *La Vanguardia* num. 46.459, Suplement *Què Fem?* P. 20) [en línia] Disponible a [www: http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/02/11/pagina-20/85814054/pdf.html](http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/02/11/pagina-20/85814054/pdf.html) [consulta 01/02/2012]

Article de difusió, amb il·lustracions, sobre els continguts del projecte "Capsa de Sabates" a Tarragona, tant com a exposició com a projecte d'arxiu accessible a través d'internet.

> VENDRELL, Cecília; BONET, Pilar; COROMINA, Marc; et al.

(2008). *Els meus*. [en línia] Tarragona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació (catàleg exposició) Disponible a [www: http://artemergent.cultura.gencat.cat/imatges/o8/CeciliaVendrell.pdf](http://artemergent.cultura.gencat.cat/imatges/o8/CeciliaVendrell.pdf) [consulta 07/09/2010]

Catàleg d'una exposició d'una fotografia que reflexiona, des de la seva creació fotogràfica, sobre l'àlbum familiar i les seves funcions simbòliques. Inclou un article de F. Perramon sobre les significacions de la fotografia d'àlbum familiar.

> VICENTE, Pedro; UNIVERSIDAD INTERNACIONAL MENENDEZ PELAYO (2012). *Representación y recreación del álbum familiar: el archivo autobiográfico* (programa del curso, 20 a 22 de septiembre). Huesca: Universidad Internacional Menéndez Pelayo

Programa del curs universitari d'estiu de tres dies de duració a Osca sobre fotografia d'àlbum familiar, i especialment la seva relació amb les pràctiques artístiques. El curs el dirigeix Pedro Vicente, responsable del programa VISONA de la Diputació d'Osca. El curs es va fer al 2012, també al 2103 i 2014, i està prevista una nova edició pel 2015. Cada any convoca a nous especialistes com a ponents, principalment de tot l'àmbit estatal espanyol.

> VIDAL, Rafel

(2010) *Tarragona Antiga, grup de Facebook*. [en línia] Disponible a [www: http://www.facebook.com/group.php?gid=68097103403&v=wall&ref=search#!/group.php?gid=68097103403&v=wall&ref=search](http://www.facebook.com/group.php?gid=68097103403&v=wall&ref=search#!/group.php?gid=68097103403&v=wall&ref=search) [consulta 21/08/2010]
<https://www.facebook.com/tarragonantiga> [consulta 14/08/2014]

Grup de facebook que exposa imatges antigues de Tarragona. Mescla postals, amb imatges domèstiques i fotografies d'objectes col·leccionables de tot tipus com ara cendrers i banderins de publicitat de Tarragona de més de 15/20 anys. En la data de consulta de 2010 tenia 1610 membres i 3101 fotos

> VILLAFANE, Justo; MINGUEZ, Norberto

(1996). *Principios de la Teoría General de la Imagen*. Madrid: Ediciones Pirámide, 2002

Tractat acadèmic -manual universitari- que exposa els aspectes bàsics de la disciplina de la teoria de la imatge.

> VISUAL DIALOGUES

(2010). *Visual Dialogues* (The Open University/ University of Hertfordshire). [en línia] Disponible a [www: http://www.visualdialogues.co.uk/](http://www.visualdialogues.co.uk/) [consulta 10/09/2010]

Lloc web que informa dels seminaris sobre cultura visual i temes de salut i desigualtat, promoguts per institucions acadèmiques britàniques al 2010 i 2111. Al gener de 2010 el primer seminari es va centrar en temes de fotografia.

> VIRILIO, Paul

(1996). *El cibermundo, la política de lo peor*. Madrid: Càtedra, 1997

Conceptualització sociològica del món contemporani, molt crítica amb el progrés tecnològic, argumenta que el ciberespai farà perdre el cos en benefici d'un món virtual.

> WEMORIE

(sd.). *Wemorie*. [en línia] Disponible a [www: https://www.wemories.com/home.php](https://www.wemories.com/home.php) [consulta 08/07/2012]

Pàgina web que bàsicament ofereix un servei d'impressió de bona qualitat de fotos domèstiques digitals presentades en una capsula molt cuidada i que revesteix el servei com una línia de la vida que et permetrà guardar la teva memòria de vida de forma adequada a través d'un regal elegant i únic. Ofereix un espai web on compartir algunes d'aquestes imatges i records en una xarxa social sobre fotografia domèstica i memòria. Posteriorment el projecte ha estat tancat, per manca d'èxit comercial i d'usuaris del projecte.

> WHITE, Hayden

(1987). *The Content of the Form. Narrative Discourse and Historical Representation*. Baltimore: The Johns Hopkins University Press

Text que ens ha interessat perquè aborda la naturalesa de l'estructura narrativa sobre tot en relació a com construeixen els historiadors les seves interpretacions. Atès que el nostre estudi s'interessa pel concepte de memòria i la seva diferenciació del concepte d'història aquest és un debat rellevant. El text inclou també un capítol dedicat a l'anàlisi del tipus de discurs generat per M. Foucault, especialment centrat en el text "Arqueologia del saber", un text també de referència a la nostra investigació.

> WILSON, Brent

(2003). *Of Diagrams and Rhizomes: Visual Culture, Contemporary Art, and the Impossibility of Mapping the Content of Art Education* (Studies in Art Education, a Journal of Issues and Research, 2003, 44(3), p. 214-229).

Article sobre teoria educació visual, que a nosaltres ens ha servit per concretar el concepte de pensament rizomàtic de Deleuze i Guattari al qual es fa referència de forma detallada.

> ZAERA, Jorge P.

(2012, 14 de març) *Visiona busca educar la "mirada crítica" a partir de la fotografia* (a *Diario del Alto Aragón*, 14 de març de 2012)

Article de premsa sobre el projecte VISIONA de la Diputació de Huesca, comissariat per Pedro Vicente, que vol impulsar la fotografia i activitats pedagògiques amb els ciutadans i ha escollit l'àlbum familiar com eix vertebrador de les primeres accions del projecte.

> ZONGKER, Brett

(2007, 22 d'octubre) *National Gallery of Art hangs snapshots for the first time* (a *USA Today*, 22 d'octubre de 2007) Disponible a [www: http://usatoday30.usatoday.com/travel/destinations/2007-10-21-snapshots_N.htm](http://usatoday30.usatoday.com/travel/destinations/2007-10-21-snapshots_N.htm) [consulta 19/08/2015]

Article de premsa generalista comentant aquesta exposició de fotografies domèstiques a la National Gallery de Washington, destacant la novetat que la fotografia domèstica entri a les institucions museístiques i com això fa de totes les persones potencials artistes.

> ZUNZUNEGUI, Santos

(1989). *Pensar la imagen*. Madrid: Catedra / Universidad del País Vasco

Tractat general de teoria de la imatge, clàssic en la bibliografia espanyola. Capítol específic dedicat a la fotografia com objecte d'estudi de la teoria de la imatge.

> ZYLINSKA, Joanna

(2010) *On Bad Archives, Unruly Snappers and Liquid Photographs*. [en línia] (a *Photographies*, 3:2, pp. 139 — 153). Disponible a [www: http://dx.doi.org/10.1080/17540763.2010.499608](http://dx.doi.org/10.1080/17540763.2010.499608) [consulta 20/02/2011, accés no gratuït]

Article acadèmic sobre la condició de la fotografia i de l'arxiu en el món contemporani. Defineix la fotografia líquida i la necessitat cultural de trobar un ordre, sovint a través de l'arxiu i també de la idealització de la fotografia analògica que serveix per vehicular la nostra nostàlgia sobre un temps passat que suposem sòlid i ordenat. Analitza els codicionaments culturals de la fotografia líquida i del mal d'arxiu contemporani. S'interessa per les raons de l'ús de l'arxiu i la foto domèstica en l'art contemporani (a banda de en el món cultural en general).

Relació documental de la difusió pública del projecte de fotografia domèstica a Tarragona (“En Capses de Sabates”)

- **Difusió als mitjans de comunicació del procés de recollida** i de preparació de l'Exposició “En Capses de Sabates, històries domèstiques dels Tarragonins” al Palau Firal i de Congressos de Tarragona.

> PALAU FIRAL I DE CONGRESSOS DE TARRAGONA
(2010, 13 d'octubre) *nota de premsa* (“Capsa de Sabates: procés de recollida d'imatges), presentada en roda de premsa i tramesa a un ampli llistat de mitjans de comunicació **annex 2.1.**

> DURAN, Aleix
(2010, 14 d'octubre). *El Palau busca fotografies familiars per a una Mostra* (a *El Punt*, edició digital, 14/10/2010) Disponible a [www: http://www.elpunt.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/316086-el-palau-busca-foto](http://www.elpunt.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/316086-el-palau-busca-foto) [consulta 26/01/2011] **annex 2.2.**

> TARRAGONA RADIO
(13/10/2010) *A la recerca de fotografies domèstiques de la Tarragona d'abans dels 80* . Disponible a [www: http://www.tarragonaradio.cat/noticia/a-la-recerca-de-fotografies-domestiques-de-la-tarragona-dabans-dels-80/14344](http://www.tarragonaradio.cat/noticia/a-la-recerca-de-fotografies-domestiques-de-la-tarragona-dabans-dels-80/14344) [consulta 24/08/2015]

> RUIZ, B.
(2010, 5 de novembre). *Tarragona recupera 600 fotografías antiguas sobre la ciudad* (a *Diari de Tarragona*, núm. 8.467) (P.52)

> MESA, Blai; LABORATORI VISUAL
(2010, novembre) Presentació projecte “Capsa de Sabates” en el Festival de Fotografia de Tarragona SCAN 2010, Jornada E-plec, <http://www.tarragona.cat/lajuntament/conselleries/cultura/arts-visu-als-i-exposicions/festival-scan/agenda/eplec-2/de-la-capsa-de-sabates-a-lar-xiu.-fotografia-domestica-presentacions-de-projectes-i-debat> [consulta 26/01/2011] http://www.visual-lab.info/sites/default/files/e-plec/adjunts/e-plec_memoria-mod.pdf [consulta 22/07/2015]

- **Difusió als mitjans de comunicació de la presentació l'Exposició** “En Capses de Sabates, històries domèstiques dels Tarragonins” al Palau Firal i de Congressos de Tarragona.

> PALAU FIRAL I DE CONGRESSOS DE TARRAGONA

(2011, 24 de gener). *Dossier de premsa de 24 (presentació exposició “En capsas de sabates”*), presentada en roda de premsa i tramesa a un ampli llistat de mitjans de comunicació **annex 2.3**.

> CANALS, Esther

(2011, 29 de gener). *¡Pasajeros al tren! un convoy lleno de recuerdos ha estacionado en el Palau de Congressos* (a *Diari de Tarragona*, suplement *Encuentros* p. 13) disponible a [www: http://estaticos.diaridetarragona.com/resources/archivos/2011/2/8/1297163051073EN290111.pdf](http://estaticos.diaridetarragona.com/resources/archivos/2011/2/8/1297163051073EN290111.pdf). [consulta 01/02/2012]

> CIRERA, Mar

(2011, 25 de gener). *Una exposición recoge 1.200 fotos familiares de los tarraconenses* (a *Diari de Tarragona*, núm. 8.546) (p. 39)

> GIRALT, Esteve

(2011, 26 de gener) *Tarragona en la memoria (una exposición de 1.200 fotos viaja por los recuerdos familiares de tarraconenses anónimos)* (a *La Vanguardia*, núm 46.443. Suplement *Vivir*, p. 6) [en línia] Disponible a [www: http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/01/26/pagina-6/85639017/pdf.html](http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/01/26/pagina-6/85639017/pdf.html) [consulta 5/02/2015] **annex 2.4**.

> MAS, Carme

(2011, 25 de gener) *Un gran àlbum col·lectiu amb més de dues-centes fotografies domèstiques* (a *Diari Mes Tarragona*, núm. 1716 p. 3) **annex 2.5**.

> TAC 12 (Tarragona)

(25/01/2011). *Imatges quotidianes a “En Capses de Sabates”* (reportatge al telenotícies local) Enllaç: <http://tac12.xiptv.cat/tac-tarragona/capitol/imatges-quotidianes-a-en-capses-de-sabates> [consulta 24/08/2015]

> TARRAGONA XXI

(2011, 24 de gener). *La vida més íntima dels tarragonins, en imatges* [en línia] Disponible a [www: http://www.tarragona21.com/la-vida-mes-intima-dels-tarragonins-en-imatges/](http://www.tarragona21.com/la-vida-mes-intima-dels-tarragonins-en-imatges/) [consulta 26/01/2011] **annex 2.6**

> TV3. Telenotícies Comarques (Tarragona) 25/01/2011 “*En capsas de sabates*” Enllaç: <http://www.tv3.cat/3alacarta/#/videos/3333690> [consulta 27/01/2011] **annex 2.7** (impressió de pantalla)

> PALOMARES, Azahara

(2011, 25 de gener). *Una exposició espia els àlbums de fotos familiars* (a El Punt, 25/01/2011) Disponible a [www: http://www.elpunt.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/361135-una-exposicio-espia](http://www.elpunt.cat/noticia/article/5-cultura/19-cultura/361135-una-exposicio-espia) [consulta 26/01/2011] **annex 2.8**

> VARGAS, Marc

(2011, 11 de febrer) *Tarragona en una capsa de sabates (una exposició recull fotografies domèstiques enviades pels ciutadans)* (a *La Vanguardia* num. 46.459, Suplement *Què Fem?*, P. 20) [en línia] Disponible a [www: http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/02/11/pagina-20/85814054/pdf.html](http://hemeroteca.lavanguardia.com/preview/2011/02/11/pagina-20/85814054/pdf.html) [consulta 01/02/2012] **annex 2.9**

- **Material gràfic** editat en relació a l'exposició "En Capses de Sabates, històries domèstiques dels Tarragonins" al Palau Firal i de Congressos de Tarragona.

- full de cessió de drets de reproducció imatges + recollida i devolució originals **annex 2.10**

- cartell crida pública de recollida imatges **annex 2.11**

- targetó d'invitació exposició **annex 2.12**

- cartell /banderola exposició imprès **annex 2.13**

- llibret (obsequi-petit catàleg de l'exposició). **annex 2.14**

- Difusió de la **presentació pública de la pàgina web** "Capsa de sabates 2.0.: Album Familiar dels tarragonins", de l'Arxiu Històric de la ciutat de Tarragona (presentació als Mitjans de Comunicació: Sala de Plens de l'Ajuntament de Tarragona dimecres 2 de febrer de 2011)

> DIARI DE TARRAGONA

(2011, 3 de febrer) *Las historias familiares de los tarraconenses llegan a internet* (a Diari de Tarragona, num. 8.555 p. 4)

> TARRAGONA RADIO

(2011, 2 de febrer) *Les històries familiars dels tarragonins arriben a Internet* <http://www.tarragonaradio.cat/noticia/les-histories-familiars-dels-tarragonins-arriben-a-internet/15677> [consulta 22/08/2015]

> EL PUNT

(2011, 3 de febrer) *L'exposició del Palau ja té una versió 2.0.* (a *El Punt*, dijous 3 de febrer del 2011, p.6)

Difusió projecte "Capsa de Sabates, Tarragona"

> MUÑOZ, Norián

(2014, 16 de novembre) *TGN construye su gran àlbum familiar* (a *Diari de Tarragona*, diumenge 1 de novembre de 2014, pp. 12-13) **annex 2.15**

annex 2.1.

Palau de Congressos Tarragona // Nota de Premsa 13-oct-2010// Pàg.1/3



Nota de premsa

13 d'octubre de 2010

El Palau fa una crida als tarragonins amb l'objectiu de recopilar fotografies familiars d'abans dels anys 80.

Amb les fotografies, El Palau produirà l'exposició "En capses de sabates: històries domèstiques dels tarragonins"

El Palau fa avui una crida perquè els ciutadans de Tarragona aportin fotografies domèstiques dels seus àlbums. "Aquelles fotografies que construeixen la memòria íntima de les nostres vides i que totes les famílies guarden en àlbums, en capses, en portaretrats. Són imatges plenes de records familiars i alhora documents que, vistos en conjunt, parlen dels valors de cada època." El Palau demana als tarragonins que busquin a les seves capses de sabates i que portin **fotografies fetes a casa seva, retrats de la família, d'escenes quotidianes, dinars, celebracions familiars, moments d'oci, fotografies a la feina, etc.** Fotografies socials, familiars, fetes amb càmera domèstica (no de fotògraf), que reflecteixin la realitat de l'època; la vida de la gent de Tarragona d'abans dels anys 80.

Tothom qui vulgui participar en aquest projecte amb les seves fotografies, només cal que les porti a El Palau (Palau Firal i de Congressos de Tarragona) abans del proper 5 de novembre.

Les fotografies hauran de ser originals i anteriors a l'any 1980.

El Palau farà una còpia digital de les fotografies, amb les quals es farà una selecció per a l'exposició i totes passaran a formar part del fons de l'Arxiu Històric Municipal, contribuint a **un fons que vol ser un gran àlbum familiar col·lectiu de tots els tarragonins.**

Dates, horaris i lloc de recollida de fotografies

Del 13 d'octubre al 5 de novembre (de dilluns a divendres. Excepte festius)

De 10 a 13 h.

A El Palau (Palau de Congressos de Tarragona)



Una exposició feta per la gent i per a la gent de Tarragona.

Entre els mesos de gener o febrer de 2011 (dates per confirmar), **El Palau produirà i acollirà l'exposició "En capsas de sabates. Històries domèstiques dels tarragonins" amb una selecció de les fotografies aportades pels tarragonins.** L'exposició pretén mostrar pretén mostrar els records que cada tarragoní té del seu passat, concretament d'abans dels anys 80, no pas com era la ciutat i els seus carrers edificis, sinó fets socials, familiars, amb aquelles fotografies que han construït la memòria íntima de les nostres vides i que totes les famílies guarden en àlbums, en capsas, en portaretrats... L'exposició pretén mostrar imatges amb un valor personal i emotiu, però que també tenen un valor artístic, sovint associat a l'espontaneïtat del moment.

Amb la crida d'avui, El Palau posa en marxa aquest projecte. Durant gairebé un mes (fins el 5 de novembre) es treballarà en la recopilació de les fotografies de tots els tarragonins i tarragonines que vulguin participar-hi. I en un curt i intens període de feina, El Palau produirà l'exposició "En capsas de sabates. Històries domèstiques dels tarragonins", que es podrà visitar a partir de gener o febrer del 2011 al mateix Palau.

En col·laboració amb el **Departament d'Antropologia, filosofia i Treball Social de la Universitat Rovira i Virgili**, també es durà a terme un treball de camp fent entrevistes a una mostra representativa de veïns de Tarragona, seleccionats a partir de les seves fotografies, per conèixer més a fons el contingut dels seus àlbums familiars i recollir, alhora, els relats i les vivències associades a les imatges, les quals es mostraran també a l'exposició a través de diversos mitjans audiovisuals.

Aquesta serà la segona exposició de producció pròpia de El Palau, després de "Somnis de Ficció", en què es va portar el vestit blanc de la Marilyn. El Palau assumeix amb aquest projecte un gran repte, però compta amb un excel·lent assessorament i amb moltes ganes de fer una exposició amb i per a la gent de Tarragona. L'exposició serà comissariada per **Sílvia Iturria** i la recollida de fotografies serà coordinada per **Francesc Perramon**, que treballaran conjuntament amb **Meritxell Roig**, coordinadora de les exposicions de El Palau.

Col·laboració artística dels CEIPs Pràctiques, Pax i Pau Delclós

Perquè els més petits de casa participin de manera activa en l'exposició, s'està tractant amb dues escoles públiques de la ciutat i així afegir la mirada i l'experiència dels tarragonins més petits. El que es pretén és que els nens coneguin com vivien els seus avis i besavis, com



es divertien, treballaven, com vestien, què menjaven, quines eren les seves joguines, què feien en el seu temps lliure o com era l'escola... Així mateix, aprendran a compartir artísticament moments íntims i de gran valor sentimental per a les seves famílies.

Els treballs fets per aquests nens i nenes es mostraran a l'exposició "En caps de sabates: històries domèstiques dels tarragonins".

Totes les fotografies aportades nodriran el fons documental de l'Arxiu Històric Municipal de Tarragona.

Aquest projecte està destinat a integrar-se en el fons de l'Arxiu Històric Municipal de Tarragona (que al juny de 2011 està previst que inauguri una nova seu i esdevingui, també, el "Centre de la Imatge" de Tarragona). El projecte pretén recollir una àmplia i diversa mostra de fotografies domèstiques dels ciutadans de Tarragona i, alhora, els relats associats a les imatges, **amb la intenció de crear un gran àlbum familiar col·lectiu de tots els tarragonins.**

El projecte es coordinarà amb diverses iniciatives que ja estan recopilant fotografies familiars de la gent de Tarragona, com ara **el grup de Facebook "Tarragona Antiga" o l'editorial Efados**, que està preparant un volum sobre la memòria gràfica de la ciutat.

Peus de foto:

Per a més informació i gestió d'entrevistes:

Palau Firal i de Congressos de Tarragona

Marta Rovira

Tel. 977 245577 / 667 789535

mrovira@palaucongresstgna.com

Meritxell Roig

Tel. 977 245577 / 689 568427

mroig@palaucongresstgna.com

AVUI EL PUNT EL ESPORTS PRESENCIA L'ECONÒMIC EL QUIRÒSC EL PUNT HABITATGE CLUB DEL SUBSCRIPTOR

Unesi... Entra

Sempre a prop teu

Tarragona, una aposta per les actuacions mediambientals

Anuncia't a partir de 3,2 € al dia a Tarragona

Tarragona
Anar a l'edició nacional

Dimecres, 26 de gener del 2011

AVUI AGENDA SERVEIS CANALS PARTICIPACIÓ REGISTRE BLOGS PRESENCIA

Cultura Territori Societat Punt divers Política Economia Cultura Comunicació Opinió Esports

« Enrere ENVIAR UN COMENTARI

TARRAGONA

El Palau busca fotografies familiars per a una mostra

14/10/10 02:00 - TARRAGONA - ALEIX DURAN

El Palau Firal i de Congressos de Tarragona fa una crida a tots els tarragonins, des d'avui mateix, perquè aportin fotografies domèstiques, quotidianes, fetes abans de 1980. El projecte *En capses de sabates: històries domèstiques dels tarragonins* és una iniciativa que pretén apropar la vida més íntima, familiar, diària dels ciutadans a partir d'un recull fotogràfic que s'exposarà al palau entre el gener i el febrer del 2011. La recollida de fotografies és oberta a tothom, que podrà portar els seus records al palau firal abans del 5 de novembre (de dimarts a divendres de 10 a 13 h). "Es tracta de posar en valor aquest element tan quotidià i universal: la foto, que no fa distinció de classes", explicava Francesc Ferramon, coordinador de la recollida de fotografies i professor de l'Escola d'Art i Disseny de Tarragona. Aquesta proposta s'ha tirat endavant amb la col·laboració de diverses entitats de la ciutat, com ara el departament d'antropologia de la URV, el grup de Facebook Tarragona Antiga i l'editorial Efadós, que prepara un llibre sobre la memòria gràfica de la ciutat. Al mateix temps, tres escoles públiques —els CEIP Pràctiques, Pau del Clos i Pax— aportaran també els records de nens i nenes, una recerca que vol posar en contacte la canalla amb la memòria dels seus pares, avis i besavis. El component social, emocional i domèstic és fonamental per a la tria i futura exposició de les imatges, que han d'estar fetes amb càmera domèstica, i no de fotògraf. La crida pretén abraçar no només fotografies fetes a la ciutat, sinó també les vivències i escenes de tarragonins anònims, siguin on siguin.

Darrera actualització [Dijous, 14 d'octubre del 2010 02:00]

Publicat a
El Punt Camp de Tarragona i Temes de l'Ebre 14-10-2010 Pàgina 4

DESAR AQUESTA PÀGINA A:

CATALONIATODAY

COMENTARIS

Escriure un comentari

Identificar-me. Si ja esteu registrats, abans d'enviar un comentari us heu d'identificar.

Registrar-me. Per opinar sobre aquesta notícia cal estar registrat.

Nota: Per aportar comentaris al web és indispensable donar-se d'alta en el [registre del Grup Hermes](#) i acceptar les [Normes de Participació](#). No s'admetran registres incomplets ni comentaris que vulnereu els drets i l'honorabilitat de les persones.
El Grup Hermes no es responsabilitza dels comentaris fets pels usuaris es els comparteix perquè entenem que són responsabilitat exclusivament seva. Per aquest motiu tots els comentaris es veuran signats amb el nom, els cognoms i la població de lurs autors.
El Grup Hermes es reserva el dret de no publicar els comentaris que no s'ajustin a aquestes normes.

Canvi de municipi
Tenim 1.853 municipis amb continguts locals. Trieu-ne un:
Municipi... Anar-hi
Llista municipis
Darrers municipis visitats:
• Tarragona
• Girona

Descobreix
com acaba aquesta història:
www.afavordelmar.org

Obra Social
Fundació "la Caixa"

Publicitat
Anuncia't a Tarragona a partir de 3,2 € al dia [Clica aquí](#)

Enquesta

Es justificada la vaga de zel de part dels maquinistes de Rodalies?
 Sí, perquè reivindiquen drets laborals
 Sí, la vaga de zel és una forma legítima de protesta
 No, una vaga s'ha de convocar legalment
 No, perquè afecta massa persones
[Vote](#) [Resultats](#)

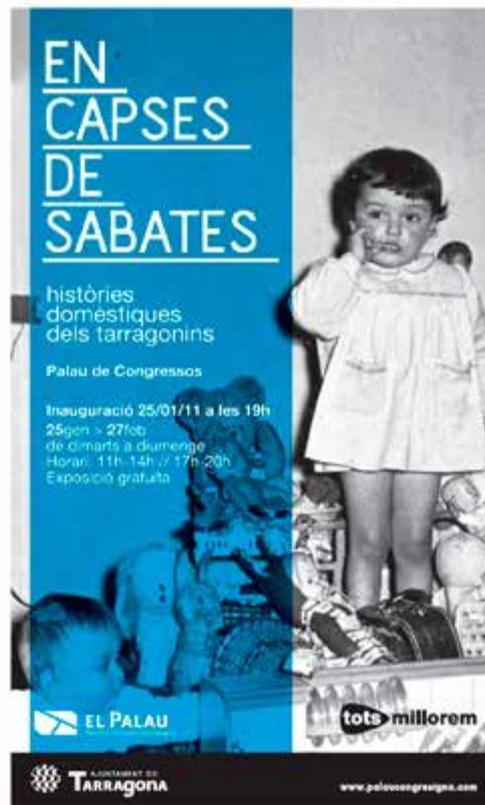
Tradueix-nos - Translate
Tria idioma - Select language



Cinema a Tarragona




DOSSIER DE PREMSA



Palau Firal i de Congressos de Tarragona

Del 25 de gener al 27 de febrer de 2011



En capses de sabates. Històries domèstiques dels tarragonins.

Exposició de producció pròpia d'El Palau.

Entrada gratuïta.

El Palau (Palau Firal i de Congressos de Tarragona)

Del 25 de gener al 27 de febrer de 2011

De dimarts a diumenge de 11 a 14 i de 17 a 20h.

Demà dimarts, 25 de gener, a les 19h. El Palau inaugura En capses de sabates. Històries domèstiques dels tarragonins, la segona exposició de producció pròpia d'El Palau.

La inauguració anirà a càrrec de Sergi de los Rios, Tinent d'Alcalde de Promoció Econòmica i Estratègies de Ciutat, Pau Ricomà, President de l'EMDET, Sílvia Iturria, comissària de l'exposició, i Francesc Perramon, coordinador de la recollida de les fotografies que conformen l'exposició.

INTRODUCCIÓ

"Aquesta és una exposició realitzada amb les fotografies de tots aquells ciutadans que van respondre a la crida realitzada per El Palau a finals del 2010. Tothom que viu a la ciutat estava cridat a participar-hi. És, doncs, un projecte sobre els tarragonins com a paisatge social, més que no pas sobre Tarragona com a paisatge urbà. Fotografies que normalment guardem en capses de sabates, en àlbums, en marcs, i que ara han passat a formar part d'aquest àlbum col·lectiu dels ciutadans de Tarragona.

Les fotografies domèstiques juguen un paper primordial en la vida familiar. Fotografiem allò que volem recordar, allò que volem eternitzar. Fotografiem els nostres fills, la nostra família i els nostres amics en els moments més feliços. Tot àlbum familiar ens idealitza, ahora que ens defineix a nosaltres mateixos.

Us presentem una selecció d'aquests moments "fotografiables" que conformen la identitat personal i familiar dels tarragonins amb imatges anteriors al 1990. Tot i que ens ha captivat l'atractiu visual d'aquests tresors domèstics, la nostra tria no ha perseguit allò excepcional, sinó mostrar la poesia d'allò comú, d'allò més representatiu que hem pogut observar entre totes les imatges cedides."

Sílvia Iturria



LA CRIDA CIUTADANA

El recull de fotografies que componen l'exposició s'ha fet mitjançant una crida ciutadana a través dels mitjans de comunicació i cartells publicitaris. Del 13 d'octubre al 5 de novembre de 2010, El Palau va obrir les seves portes per recollir fotografies domèstiques dels tarragonins anteriors als anys 90.

Al voltant de **80 ciutadans** que actualment resideixen a Tarragona han estat entrevistats per parlar amb deteniment de les seves fotografies domèstiques i dels seus records. Les entrevistes han estat realitzades per **Francesc Perramon**, professor de l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació de Tarragona i coordinador de la recollida de fotografies. Una part d'aquestes entrevistes han estat realitzades, també, per **un equip de set estudiants de la llicenciatura d'Antropologia Social i Cultural de la Universitat Rovira i Virgili** que han col·laborat activament en el projecte. **En total, s'han recollit 1.200 fotografies** i se n'ha extret el seu rerefons, les vivències particulars que s'amaguen darrere de cada fotografia i que transmeten els valors de cada persona, de cada època i de cada societat. Aquest esforç en documentar àmpliament les fotografies a partir de les històries dels ciutadans i deixar que siguin ells els que seleccionin quina mostra de les seves fotografies és més valuosa i representativa fa que aquest sigui un treball únic. És, doncs, un projecte que implica un salt qualitatiu respecte precedents d'altres municipis basats en la recollida popular de fotografies. És un projecte especialment centrat en donar protagonisme als propis ciutadans i a les seves històries domèstiques. La fotografia passa a ser una excusa immillorable per parlar de la diversitat i interès que tenen les vides de tots els seus ciutadans, totes amb punts de connexió, totes diferents.

Els més petits també han participat en el projecte de l'exposició. El Palau va demanar, als alumnes dels centres CEIPs Pau Delciòs, Pax i Pràctiques, la seva participació treballant plàsticament una fotografia del seu àlbum familiar. L'exposició **"En capses de sabates. Històries domèstiques dels tarragonins"** mostrarà les artístiques capses de sabates realitzades pels nens d'escoles de Tarragona. Silvia Iturria, comissària de l'exposició i professora de l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació de Tarragona, va coordinar personalment la tasca.

Des d'El Palau s'han promogut contactes amb altres projectes de recuperació de la nostra memòria fotogràfica, amb diferents graus d'implicació, entre d'ells amb Rafel Vidal, responsable del grup de facebook "Tarragona antiga" i amb l'editorial Efadós.



L'EXPOSICIÓ

"En capsas de sabates. històries domèstiques dels tarragonins" recull les fotografies quotidianes de famílies actualment tarragonines anteriors al 1990. Fotografies que s'acumulen dins de capsas de sabates, sempre amagades en l'entorn familiar. Gràcies a aquesta mostra, **totes les fotografies recollides passen a formar part d'un esdeveniment col·lectiu obert a tots els qui vulguin viure les breus històries de vides anònimes.** Aquestes fotografies tenen un valor personal i emotiu, però també un valor artístic, sovint associat a un moment espontani, a allò humil i al desig de capturar la felicitat abans que aquesta s'esvaeixi. D'altra banda són documents que, vistos en conjunt, parlen dels valors de cada època i de cada societat.

L'exposició reflecteix que hi ha una sèrie de receptes socials repetitives, rere les quals s'amaguen tot un seguit de temes que cada època fotografia d'una determinada manera. **Tan interessant és allò que queda dins de l'enquadrament de les fotografies, com allò que en queda fora.** La fotografia domèstica afirma la continuïtat del grup familiar i la repetició cíclica dels esdeveniments (naixements, aniversaris, primeres experiències com adolescents i joves, bodes...), donant sentit a les nostres vides individuals dins d'una perspectiva més àmplia. La fotografia domèstica és un element de cohesió familiar, de socialització, de solemnització, d'identitat. Tot àlbum familiar ens mostra aquelles petites històries individuals que no trobarem mai en un llibre d'història, però que evidentment formen part del nostre passat.

"En capsas de sabates. Històries domèstiques dels tarragonins" ens transporta a través d'un viatge de records immortalitzats que ens autorepresenten. Fotografies de la família, dels amics, dels moments feliços que no hem volgut oblidar... **Una petita mostra de vivències que segur dibuixaran un dolç somriure als visitants en recordar les seves pròpies històries.**

Les capsas de sabates són el fil conductor de l'exposició, un element tan simple i comú dóna vida a tot un projecte, tant en la seva vessant artística com en els missatges que transmet. La posada en escena de l'exposició, dissenyada per l'arquitecta i professora de l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació de Tarragona, Asun Vidal, es fa a través de les capsas de sabates, creant un espai amb un ambient curiós, diferent i molt lligat al lloc on han estat guardades durant anys gran part d'aquestes imatges úniques. **En total es mostren al voltant de 1.200 fotografies,** gràcies a l'aportació de ciutadans que han col·laborat amb aquest projecte. En aquest sentit el muntatge expositiu és enormement creatiu, alhora que basat en elements efímers i humils, com ara les capsas de sabates. El disseny expositiu vol evocar a través dels seus materials, i de les



seves llums, l'atmosfera íntima i domèstica de les imatges familiars que són les veritables protagonistes.

A diferència d'altres exposicions sobre temes similars organitzades a altres ciutats, "**Encapses de sabates. Històries domèstiques dels tarragonins**" no mostra fotografies que ens ensenyen, principalment, la ciutat de Tarragona, ni les més belles o espectaculars. Cal recalcar que **és una exposició feta per i per als tarragonins**, amb fotografies fetes per la gent de Tarragona i que conformen el seu món més íntim.

EI FUTUR, EI FONS D'IMATGES DESPRÉS DE L'EXPOSICIÓ

Aquest projecte neix del propi Palau Firal i de Congressos de Tarragona amb amb l'objectiu de produir l'exposició fotogràfica que obre les seves portes demà, 25 de gener. En conseqüència al treball desenvolupat des d'El Palau, des de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona, per iniciativa de Francesc Perramon, s'està desenvolupant el projecte "**Capsa de sabates 2.0 L'àlbum de fotos dels tarragonins**" que, coincidint amb l'exposició serà presentat públicament el proper dia 2 de febrer. Aquest projecte, complementa l'exposició i li podrà donar continuïtat una vegada ja estigui tancada.

FITXA TÈCNICA

Organització i producció: El Palau

Comissariat: Sílvia Iturria

Coordinació tècnica: Meritxell Roig

Coordinació de la recollida de fotografies: Francesc Perramon

Disseny expositiu: Asun Vidal

Disseny gràfic: ccpEstudi

Lloc: Palau Firal i de Congressos de Tarragona (Arquitecte Rovira, 2, Tarragona).

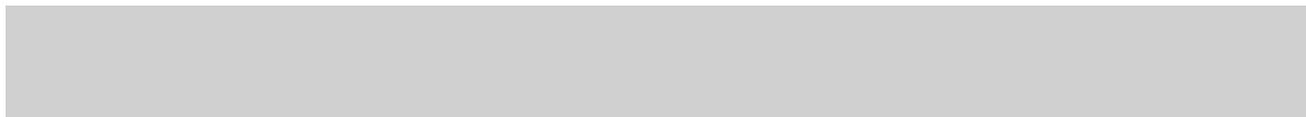
Dates: del 25 de gener al 27 de febrer

Inauguració: Dimarts, 25 de gener, a les 19h.

Horari: de dimarts a diumenge d'11h a 14h i de 17h a 20h.

Entrada gratuïta

Difusió projecte “Capsa de Sabates, Tarragona”



annex 2.4.

Notícia: "La Vanguardia", 26-01-2011, Esteve Giralt,

6 LA VANGUARDIA

VIVIR

MIÉRCOLES, 26 ENERO 2011

CIUDADANOS

Una exposición de 1.200 fotos
viaja por los recuerdos familiares
de tarraconenses anónimos

Tarragona en la memoria

ESTEVE GIRALT
Tarragona

Un llamamiento público pidió a los tarraconenses que hicieran llegar sus recuerdos en forma de fotografías. La proclama surtió efecto y el resultado se expone ahora en el Palau Firal: *En cajas de zapatos. Historias domésticas de los tarraconenses*. La memoria colectiva de Tarragona está en este insólito viaje fotográfico, porque la muestra no es un ejercicio de exhibicionismo. La recopilación de más de 1.200 fotografías, desde principios del siglo pasado hasta los años noventa, con Tarragona como escenario público y privado, acaba por tejer la identidad de la ciudad.

Aunque cada imagen responde a recuerdos íntimos, la suma de bodas, aniversarios, bautizos o escenas cotidianas reconstruye de forma inconsciente el paisaje so-

cial de Tarragona, visto por el objetivo de varias generaciones de tarraconenses. "Hay un mensaje de ciudad, una identidad colectiva", destaca Francesc Perramon, coordinador de la muestra.

Destaca la enorme cantidad de instantáneas capturadas en las playas, escenario predilecto del ocio. Las fotos exponen también las preferencias cambiantes por los distintos espacios. En los años treinta, muchos se fotografiaban en el Pla de la Seu, junto a la catedral. En los cuarenta y cincuenta, la salida dominical se ubicaba mayoritariamente en el paseo de las Palmeres, junto al balcón del Mediterráneo. Y más tarde, en los sesenta y setenta, la plaza Imperial Tarraco se erige en símbolo de modernidad y progreso, en el sitio escogido para marcar recuerdos. "Se fotografiaban allí porque era el *hit* del *desarrollismo*", razona Perramon.

La relación de la ciudad con sus playas y el desplazamiento de



Una madre pasea con su hija por una Tarragona con pocos coches



Un grupo de niñas posa antes de una celebración

los vecinos por el litoral también se muestra. En los años cuarenta la playa por excelencia, prácticamente la única, es la del Miracle, la más urbana, por la facilidad de acceder sin largos desplazamientos. Hasta los sesenta y setenta no llega el boom de la playa Llarga. Antes era un lugar excepcional, idóneo para comer la mona de Pascua.

Las fotos son diversidad pero también parecidos entre vecinos, traspasando clases sociales y estatus. La muestra no es sólo escenario. También puede observarse la evolución de una sociedad muy rural hasta los años sesenta, con

Las imágenes acaban por tejer la identidad colectiva de la ciudad, desde los años treinta hasta los noventa

las parcelas de fin de semana y veraneo junto al Francolí o l'Arrabassada.

Paralelamente a la donación de fotografías se ha entrevistado a 80 de las personas participantes en el proyecto, sean tarraconenses de toda la vida, inmigrantes o pescadores del Serrallo, con la coordinación de la Escola d'Art i Disseny de Tarragona y la participación del departamento de Antropología de la URV. "Son fotos que han pasado a formar parte de un álbum colectivo. Es la poesía de lo común", apostilla Sílvia Iturria, comisaria de la exposición. ●



El futur pàrquing del passeig de Sant Antoni tindrà 447 places

TARRAGONA La seva superfície serà de 10.000 m² i podria costar entre 5 i 6 milions. **P2**



Unes 250 imatges sobre la vida quotidiana dels tarragonins

TARRAGONA L'exposició, al Palau de Congressos fins al 27 de febrer. **P3**

REUS

Reobren el cas del treballador del centre Villablanca acusat d'abusos sexuals

Havia quedat arxivat per falta de proves, però es va presentar un recurs. **P7**

Tuni arriba avui a Tarragona i signarà en les properes hores

Juan Domínguez, Walter, Vicente i Eloy Gila podrien abandonar el Nàstic. **P14**

annex 2.5.

Notícia: "diari Més", 25-01-2011, pàg. 2/2

25/01/11

TARRAGONA

diari més - 3

SOCIETAT

Un gran àlbum col·lectiu amb més de dues-centes fotografies domèstiques

El Palau de Congressos acull des d'avui fins al 27 de febrer l'exposició 'En capses de sabates'

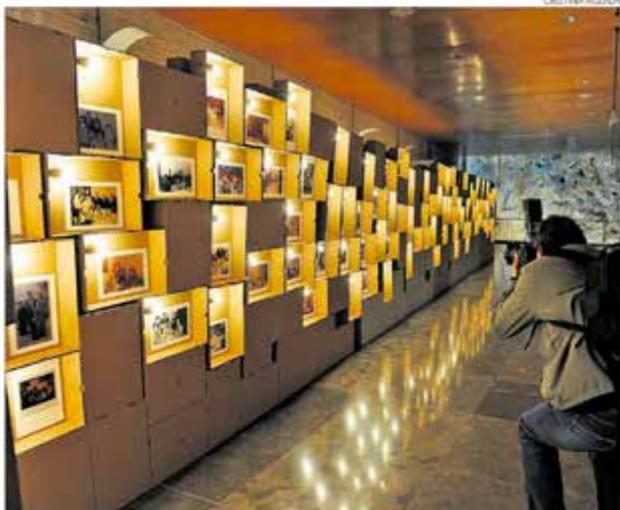
CARMÉ MAS

El Palau de Congressos de la ciutat de Tarragona acull des d'avui, i fins al proper 27 de febrer, l'exposició fotogràfica «En capses de sabates», que es basa en prop de 250 imatges sobre la vida quotidiana dels tarragonins.

Aquest recull de fotografies es va realitzar mitjançant una crida ciutadana, el passat mes d'octubre i novembre. En total, es van entrevistar 80 persones i es van seleccionar 1.200 imatges.

El professor de l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació de Tarragona i coordinador de la recollida de fotografies, Francesc Perramon, va destacar ahir que «s'ha generat un fons social molt important per la ciutat». A més, Perramon va recordar que «aquesta mostra té continuïtat més enllà perquè l'Arxiu Històric de la ciutat custodiarà aquestes imatges».

El professor de l'Escola d'Art també va explicar que «a través d'aquestes imatges es pot veure l'evolució de la ciutat i dels seus costums. Per exemple, durant



Aquesta exposició de fotografia domèstica recull més de dues-centes cinquanta imatges.

els anys quaranta i cinquanta la gent es feia les fotografies de diumenge al Passeig de les Palmeres i als anys seixanta es realitzaven a la plaça Imperial Tàrraco com un símbol de progrés».

Per la seva part, la comissària de l'exposició, Sil-

via Iturría, va matisar que «és una mostra que es basa en la història de la fotografia domèstica. No s'ha fet una tria de les millors sinó d'aquelles que sempre estan presents en les famílies o bé en marcs o en capses de sabates», va concloure.

En aquest projecte també han col·laborat tres escoles de la ciutat de Tarragona. Pau Delcòs, Pax i Pràctiques, on els alumnes de tercer i quart de primària, van fer una tria de tres fotografies que s'han dipositat en una caixa de sabates.

Totes les fotografies es poden veure en una gran pantalla que forma part d'aquesta mostra

que formen la segona part de la mostra. A més, Iturría va explicar que «cada caixa conté un secret que no serà desvetllat i que té relació amb les fotografies que contenen». En aquest sentit, va puntualitzar que, «d'aquesta manera, els nens també s'han fet seu aquest projecte».

Les fotografies d'aquesta exposició estan dividides en diferents àrees temàtiques: infància, dinars familiars, retrats individuals, retrats de família, aniversaris, el dia de la Palma, el dia de reis, boda, comunions i batejos. Un dels fets que ha sorprès els organitzadors és que no han arribat fotografies fetes en els llocs de treball.

La comissària de la mostra també va explicar que les més d'un miler de fotografies que es van seleccionar es poden veure a través d'una pantalla, que també forma part d'aquesta exposició.

REPASSOS

 Primària
 ESO-BAT-CF
 SELECTIVAT

ACCESSOS

 CICLES FORMATIUS
 UNIVERSITAT
 GRADUAT ESCOLAR

**CURSOS
 SUBVENCIONATS**

 Treballadors
 i altres

**PREVENCIÓ
 RISCOS LABORALS
 POWER POINT**
**MOSSOS
 D'ESQUADRA
 P. LOCAL -
 GUÀRDIA URB.**
**Liders en aprovats
 a tot Catalunya**
GENERALITAT
**ADMINISTRATIU
 GESTIÓ-SUPERIOR
 AGENTS RURALS
 PRESSONS
 JUSTÍCIA
 PROF. AUTOESCOLA**
**ESTAT
 AJUNTAMENTS**

Articles of TARRAGONA 21

La vida més íntima dels tarragonins, en imatges

2011-01-24 12:01:44 Redaccio

Aquest proper dimarts, dia 25 de gener, tindrà lloc al Palau Firal i de Congressos de Tarragona la inauguració de la mostra 'En capsas de sabates. Històries domèstiques dels tarragonins', que ha estat qualificada pel responsable del recinte com "el projecte més ambiciós i difícil que s'ha fet al Palau Firal". I és que, segons ha explicat la comissariada de la mostra, Silvia Iturria, 'En capsas de sabates' "és molt més que una mostra. És un projecte viu que pretén mostrar el paisatge social dels tarragonins, més que no pas Tarragona com a paisatge urbà".



La mostra s'exposa al Palau Firal fins el 27 de febrer

El projecte neix a mitjans de 2010, quan el Palau Firal va fer una crida a la ciutadania per tal que aquests portessin fotografies domèstiques, íntimes, anteriors als anys 90. En total, es van recollir unes 1.200 fotografies, de les quals unes 250 en formen part de la mostra, exposades a l'interior de capsas de sabates. El més important, però no són les fotos. I és que, segons Iturria, "el més important és la història que hi ha darrere de les imatges. No es tracta només de mostrar les fotos, sinó de conèixer les històries íntimes que hi ha darrera d'elles". En aquest sentit, s'han realitzat més de 80 entrevistes en profunditat a ciutadans tarragonins en les quals expliquen el significat de les imatges que han aportat a la mostra. Iturria també ha destacat que "les fotos que apareixen no són les millors. No són espectaculars, perquè no ho busquem. De fet, algunes es troben tallades o mal enfocades. Perquè el que ens interessa no és la imatge en sí, sinó el que representa i la seva història".

"És una mostra de vivències", ha explicat Francesc Perramon, que ha estat la persona que ha coordinat la recollida de les fotografies. Segons Perramon, "les imatges reproduïxen un àlbum familiar, és a dir, no es retrata el dia a dia de les famílies, sinó els moments més especials. Una boda, un aniversari, dinars familiars...". Perramon ha afegit que "gràcies a les imatges, es poden comprovar certs comportaments socials, com el fet que als anys 40-50 tothom es feia fotografies al Passeig de les Palmeres i al Parc de les Granotes. Cap a la dècada dels 60, però, això va canviar i tothom es fotografiava a la plaça Imperial Tarraco, que en aquell moment era un símbol de modernitat".

annex 2.6.

Notícia: "Tarragona 21", 24-01-2011, pàg. 2/2



Algunes de les imatges de l'exposició

Les capses de sabates són el fil conductor de l'exposició, que té un muntatge molt creatiu, il·luminat amb bombetes que donen la sensació d'intimitat que expressen les pròpies imatges, que reproduïxen moments molt personals dels tarragonins de les darrers dècades. Perramon ha recordat que les fotografies han estat escollides pels mateixos posseïdors de les mateixes, ja que "és una exposició feta per i per als tarragonins". En aquest sentit, el tinent d'alcalde de promoció econòmica de la ciutat i responsable polític del Palau, Sergi de los Rios, ha manifestat que "sempre hem dit que volíem obrir el Palau Firal a la ciutadania, i aquesta mostra és perfecte per fer-ho, ja que els tarragonins són els protagonistes".

El projecte, en el qual també han participat la URV, l'Escola d'Art de la Diputació i tres escoles de la ciutat, es complementarà properament amb un espai web en la qual es penjaran totes les fotos. Un cop la mostra s'acabi, el dia 27 de febrer, totes les imatges -que estan documentades- passaran a formar part de l'arxiu de la ciutat. L'horari per visitar l'exposició, que és gratuïta, és de dimarts a diumenge de les 11 hores a les 14 h i des de les 17 h a les 20 h.

Adrián Muñoz

 Gefällt mir  32 „Gefällt mir“-Angaben. [Registrieren](#), um sehen zu könne

[Tweet](#)

The screenshot shows the TV3 website interface. At the top, there are navigation links for TV3alacarta, Programació, En directe, and others. Below this is a search bar and a menu with options like Vídeos, Programació, Canals, Seccions, Més TV3, and Participació. The main content area features a video player for the segment "En capsas de sabates" with a large play button and a 3-second timer. Below the video player, there are social media sharing options and a link to the full video. To the right of the video player is a sidebar with a search bar, a "Cerca" button, and a section titled "Avui a 3alacarta" which lists several news items with small video thumbnails. The news items include "La Biera", "Ela, maíria", and "Arròs covat - Mira'n l'estrena per internet".

TV3alacarta Programació En directe En directe Programació Àudios Notícies El temps Esports Infants Més

Vídeos Programació Canals Seccions Més TV3 Participació

Programes A-Z | Diària | Setmanal | Sèries | Actualitat | Esports | Cinema

Registra't Inicia sessió

Inici > Vídeos 3alacarta > Telenotícies comarques - Tarragona

Vídeos 3alacarta

En capsas de sabates

04:22/04:43

opcions prova'li

Enllaç <http://www.tv3.cat/3alacarta/#/videos/3333690>

Alegeix als teus vídeos preferits Tots els vídeos de Telenotícies comarques (RSS) Envia a un amic

Comparteix

Serveis informàtics - 25/01/2011 8:42

Telenotícies comarques - Tarragona

Emissió del "Telenotícies comarques", corresponent a la demarcació de Tarragona, del dimarts 25 de gener del 2011.

Cercador

Cerca vídeo Cerca

Avui a 3alacarta

La Biera Suggerim un...
La Riera - Cap. 221

Ela, maíria
"Nissan, que és més important que Yamaha, s'ha quedat"

Arròs covat - Mira'n l'estrena per internet

Empatx d'arròs

annex 2.8.
 Notícia: "El Punt", 25-01-2011, Azahara Palomares

CATEGORIES: [Cultura](#) [Comunicació](#) [Opinió](#) [Esports](#)

[INICI](#) [AGENDA](#) [SERVEIS](#) [CANALS](#) [PARTICIPACIÓ](#) [REGISTRE](#) [BLOGS](#) [PRESENCIA](#)

[Cultura](#) [Comunicació](#) [Opinió](#) [Esports](#)

« Enrere ENVIAR UN COMENTARI

Ter
cor
Mu
Lis
Dan
:

TARRAGONA
CULTURA

Una exposició espia els àlbums de fotos familiars

La mostra 'En capses de sabates', que obre avui al Palau de Congressos, descobreix unes 250 imatges privades cedides pels tarragonins

La recollida s'ha acompanyat d'entrevistes als donants

25/01/11 02:00 - TARRAGONA - AZAHARA PALOMARES

Les fotos familiars, acostumades a acumular pels al fons d'àlbums i capses de cartró, tornen ara a ser el centre de les mirades. Com a mínim, això és el que ha passat amb les 1.200 fotos cedides pels veïns de Tarragona i que, en part, es podran veure a partir d'aquest vespre a l'exposició *En capses de sabates. Històries domèstiques dels tarragonins*, que inaugura la nova temporada d'activitats culturals al Palau de Congressos.

Un total de 250 d'aquestes imatges privades aconseguides a través d'una crida popular i de la tasca d'un grup d'estudiants d'antropologia es podran espia fins al 27 de febrer en una instal·lació que ha volgut recrear també l'efimer i personal d'aquestes fotografies col·locant-les cadascuna dins d'un marc en forma de capsa de cartró. Una petita bombeta permet donar la sensació al visitant d'estar espiant un instant d'una vida aliena que, al mateix temps, forma part d'un àlbum familiar col·lectiu de la ciutat.

"És una exposició d'allò més íntim i més personal. No veurem les millors fotos recollides, sinó les que formen part de les nostres vides i tots podríem tenir en els nostres àlbums", va detallar ahir la comissària de la mostra, Silvia Turria.

La selecció recorre alguns dels tòpics davant dels quals tots hem activat en alguna ocasió l'interruptor de la nostra càmera: els casaments i altres celebracions, la platja, els passejos dels diumenges i, sobretot, els infants. Moltes d'aquestes escenes repetides ofereixen també informació sobre l'evolució social i són, de fet, una de les poques fonts per conèixer la història quotidiana que no recullen els llibres d'història.

"S'hi veu un paisatge social molt ric, i coses molt particulars, com els canvis a l'hora de fer els passejos de diumenge", comentava Francesc Perramon, que s'ha encarregat de coordinar la recollida del fons fotogràfic. Així, es pot comprovar que els tarragonins van passar de passejar als anys quaranta pel passeig de les Palmeres a voler immortalitzar-se davant de la plaça Imperial Tàrraco als anys seixanta.

Tot i que a l'exposició les fotografies se'ns presenten sense descripció ni data, per recrear precisament un àlbum col·lectiu i no treure protagonisme a la imatge, el procés de recollida s'ha acompanyat d'entrevistes amb profunditat a 80 dels donants. Part d'aquestes trobades es poden veure en un audiovisual a la mateixa exposició, així com descobrir altres imatges no incloses en la mostra final. Totes les fotos, a més, passaran a formar part del fons de l'arxiu municipal i, a més, s'inclouran en la web que es prepara de la mostra.

El contrapunt a les capses més tradicionals dels adults el posa l'aportació dels alumnes de tercer i quart de primària de tres escoles de la ciutat (Pau Delclos, Pràctiques i Pax), que han aportat també fotografies familiars acompanyades de capses fetes per ells mateixos i que contenen, a més, un secret.

LA XIFRA

1.200

fotografies
són les que s'han recollit per preparar l'exposició, i se cediran a l'arxiu municipal.

Qui
A q

Darrera actualització (Dimecres, 25 de gener del 2011 02:00)

20



TARRAGONA EN UNA CAPSA DE SABATES

UNA EXPOSICIÓ RECELL FOTOGRAFIES DOMÈSTIQUES ENVIADDES PELS CIUTADANS

Amb l'explosió durant l'última dècada de les càmeres fotogràfiques digitals, tots som una mica més fotogràfs i moltíssima gent s'ha convertit en usuari o aficionat avançat, quasi professional. Si a això hi sumem el que ha suposat el fenomen de les xarxes socials, descobrim que l'exposició *En capses de sabates. Històries domèstiques dels tarragonins* té més mèrit que mai. La mostra es pot veure al Palau de Congressos de Tarragona i recull fotografies domèstiques anteriors als anys 90 enviades pels mateixos ciutadans.

LLEGAT

Es tracta d'un treball acurat que ha portat molts mesos de feina i que, per si fos poc, ha intentat extreure el rerefons de les

més de 1.200 instantànies que han rebut, que documenten les vivències particulars que s'amaguen darrere de cada fotografia i transmeten els valors de cada persona. A més, uns 80 ciutadans que actualment resideixen a Tarragona han estat entrevistats per parlar de les seves fotografies domèstiques i dels seus records.

TESTIMONI

Les entrevistes han estat realitzades per Francesc Perramon, professor de l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació de Tarragona amb l'ajut d'alguns estudiants de la Universitat Rovira i Virgili. Perramon ha estat també el coordinador de la recollida de fotografies: "Ens interessava que fos el mateix ciutadà

el que escollís les fotografies, no triar nosaltres les més boniques o més antigues; són ells que construeixen la memòria de la ciutat, i a partir d'aquí s'ha creat un fons ben documentat del qual la comissària ha pogut fer una tria per a l'exposició". Perramon es mostra molt content del resultat: "L'exposició dona una visió molt global de ciutat, i estem contents perquè és un treball molt qualitatiu, molt selectiu. Hem buscat el rerefons de les fotos, i això genera un fons documental que s'ha fet per a l'exposició però que quedarà dipositat a l'arxiu documental de la ciutat".

ANÈCDOTES

Com explica Perramon, "en 80 relats hi ha mil històries i mil

anècdotes, i també des d'una perspectiva sociològica hi veus moltes coses". Per exemple, "hem entrevistat nousvinguts, i hi ha el cas d'uns argentins que fa entre 2 i 5 anys que van arribar a Tarragona i que evidentment ja són ciutadans integrats a la ciutat. Hem descobert que moltes vegades les històries dels nousvinguts i les de la gent dels anys 40-50 a Tarragona són simètriques i idèntiques".

MARC VARGAS

EN CAPSES DE SABATES. HISTÒRIES DOMÈSTIQUES DELS TARRAGONINS

Data: Fins al 27/2. **Lloc:** Palau Firal i de Congressos de Tarragona. Arquitecte Rovira, 2. Tarragona. **De dt. a dg.** d'11 a 14h i de 17 a 20h. **Entrada gratuïta.** ☎ 977 24 55 77. **Web:** www.palaucongressos.com.



PLANA WEB

Coincidint amb l'exposició *En capses de sabates. Històries domèstiques dels tarragonins* i en conseqüència amb el treball desenvolupat pel Palau, l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona, i per iniciativa de Francesc Perramon, va presentar el 2 de febrer passat el lloc web *Capsa de Sabates 2.0* (capsadesabates.tarragona.cat), que pretén donar continuïtat al significat de l'exposició de manera permanent i molt més enllà del Palau de Congressos. Segons explica Perramon, "vostà pensada perquè els ciutadans de Tarragona poguin participar en el projecte a través d'internet. Hi ha un partí formulari en què es poden explicar les fotografies i penjar-les. Una que pot ser una eina molt útil perquè la gent ho pugui consultar a internet, perquè els avis perdin la por a internet i els joves s'interessin pel seu passat".

annex 2.10.
full de cessió de drets de reproducció imatges + recollida i devolució originals



DEVOLUCIÓ DE FOTOGRAFIES

Data devolució		Núm. butlleta
Autor/hereu/dipositari		
Adreça		
Població		Telèfon
Quantitat	Observacions	
Referències		
...../..... * a		

El receptor retorna en bon estat les fotografies referenciades i la persona signant en dona la conformitat

Signatura de l'autor/hereu i/o dipositari



RECOLLIDA DE FOTOGRAFIES

Data recollida		Núm. butlleta
Autor/hereu/dipositari		
Adreça		
Població		Telèfon
Quantitat/..... * a	
Observacions		
Autor (quantitat fotografies)		Dipositari (quantitat fotografies)
Nom i cognoms de l'autor		

La persona signant (autor / hereu i /o dipositari) cedeix les fotografies referenciades en aquesta butlleta per a l'exposició del Palau Firal i de Congressos de Tarragona, per a la seva publicació total o parcial en la col·lecció L'Abans de la Editorial Efadós i una còpia digital a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona, que podrà ser utilitzada per a la seva consulta, publicació i/o exposició per part de l'Ajuntament de Tarragona.

Autor/hereu

Dipositari

Receptor

Recollida de fotografies domèstiques

Amb còpies de fotografies domèstiques anteriors a 1990, recollides amb la col·laboració dels veïns i veïnes de Tarragona, preparem una exposició per mostrar les històries domèstiques de tots nosaltres



Palau de Congressos de Tarragona
fins el 5 de novembre de 2010
de dilluns a divendres de 10 a 13h
977 24 55 77 / info@palaucongrestartgna.com



www.tarragona.cat

annex 2.12.
targetó d'invitació exposició



Josep Fèlix Ballesteros Casanova
Alcalde de Tarragona

Es complau a convidar-vos a la inauguració de l'exposició
EN CAPSES DE SABATES.
HISTÒRIES DOMÈSTIQUES DELS TARRAGONINS

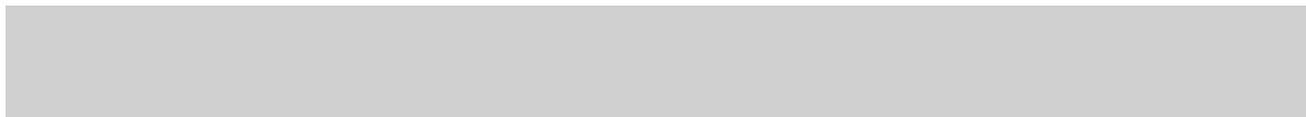
que tindrà lloc el proper dimarts 25 de gener, a les 19 h,
al Palau de Congressos.

Se servirà una copa de cava un cop acabat l'acte d'inauguració.

Tarragona, gener de 2011



Difusió projecte "Capsa de Sabates, Tarragona"



annex 2.13.
cartell/banderola exposició

**EN
CAPSES
DE
SABATES**

històries
domèstiques
dels tarragonins

Palau de Congressos

Inauguració 25/01/11 a les 19h
25gen > 27feb
de dimarts a diumenge
Horari: 11h-14h // 17h-20h
Exposició gratuïta

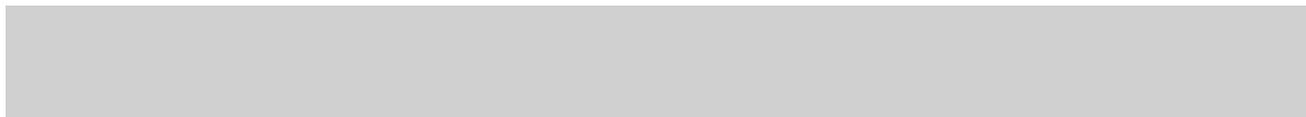
EL PALAU
Palau de Congressos de Tarragona

tots millorem

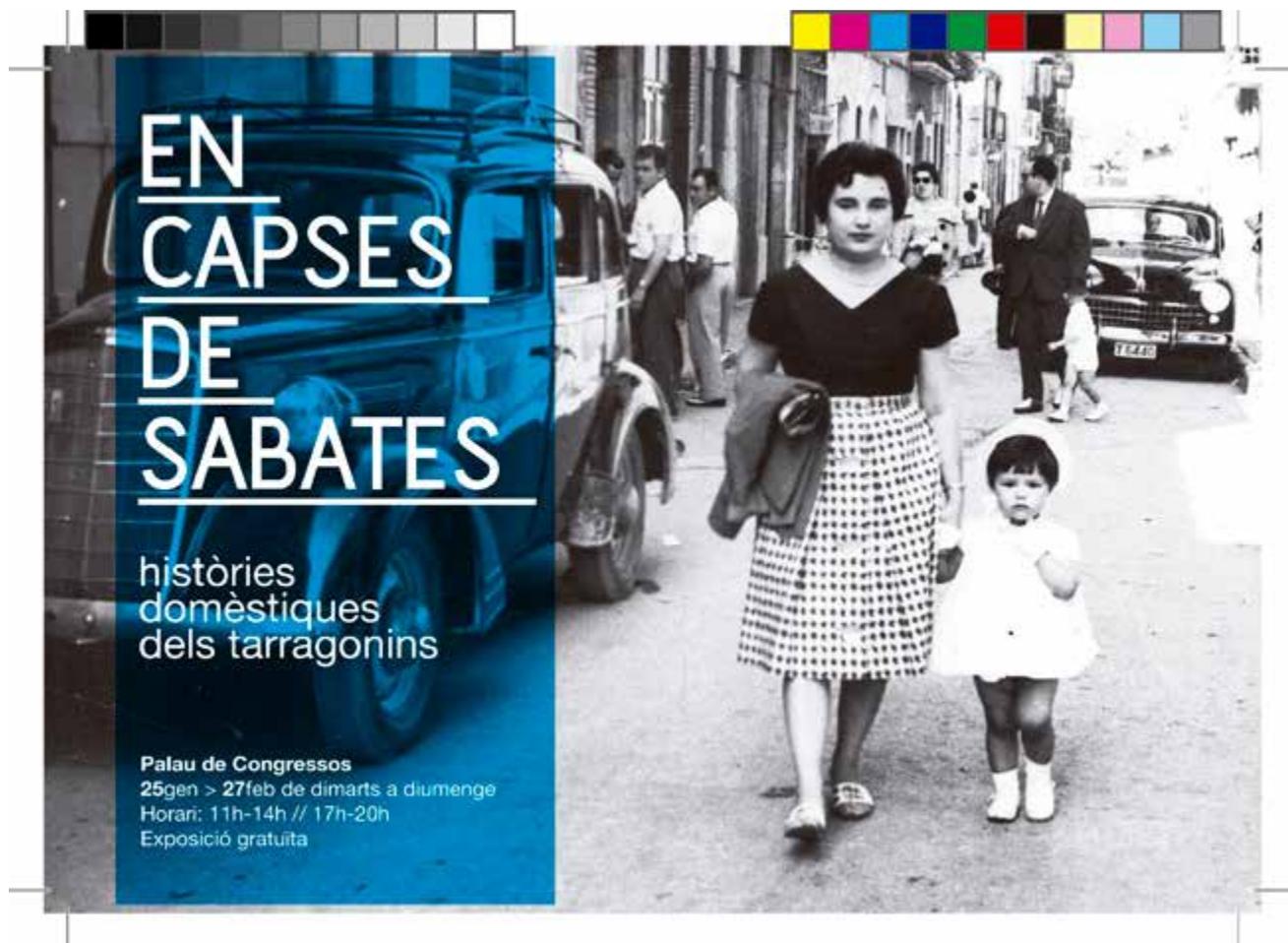
**AJUNTAMENT DE
TARRAGONA**

www.palaucongressigna.com

Difusió projecte "Capsa de Sabates, Tarragona"



annex 2.14.
petit catàleg-obsequi exposició pàg. 1/20





annex 2.14.
petit catàleg-obsequi exposició pàg. 3/20



Aquesta és una exposició realitzada amb les fotografies de tots aquells ciutadans anònims que van respondre a la crida realitzada pel Palau Firal i de Congressos a finals del 2010. Tothom que viu a la ciutat estava cridat a participar-hi. És, doncs, un projecte sobre els tarragonins com a paisatge social, més que no pas sobre Tarragona com a paisatge urbà. Fotografies que normalment guardem en capses de sabates, en àlbums, en marcs, i que ara han passat a formar part d'aquest àlbum col·lectiu dels ciutadans de Tarragona.

Les fotografies domèstiques juguen un paper primordial en la vida familiar. Fotografiem allò que volem recordar, allò que volem eternitzar. Fotografiem els nostres fills, la nostra família i els nostres amics en els moments més feliços. Tot àlbum familiar ens idealitza, alhora que ens defineix a nosaltres mateixos.

Us presentem una selecció d'aquests moments "fotografiables" que conformen la identitat personal i familiar dels tarragonins amb imatges anteriors al 1990. Tot i que ens ha captivat l'atractiu visual d'aquests tresors domèstics, la nostra tria no ha perseguit allò excepcional, sinó mostrar la poesia d'allò comú, d'allò més representatiu que hem pogut observar entre totes les imatges cedides.

Silvia Iturria [Comissària de l'exposició]



annex 2.14.
petit catàleg-obsequi exposició pàg. 5/20





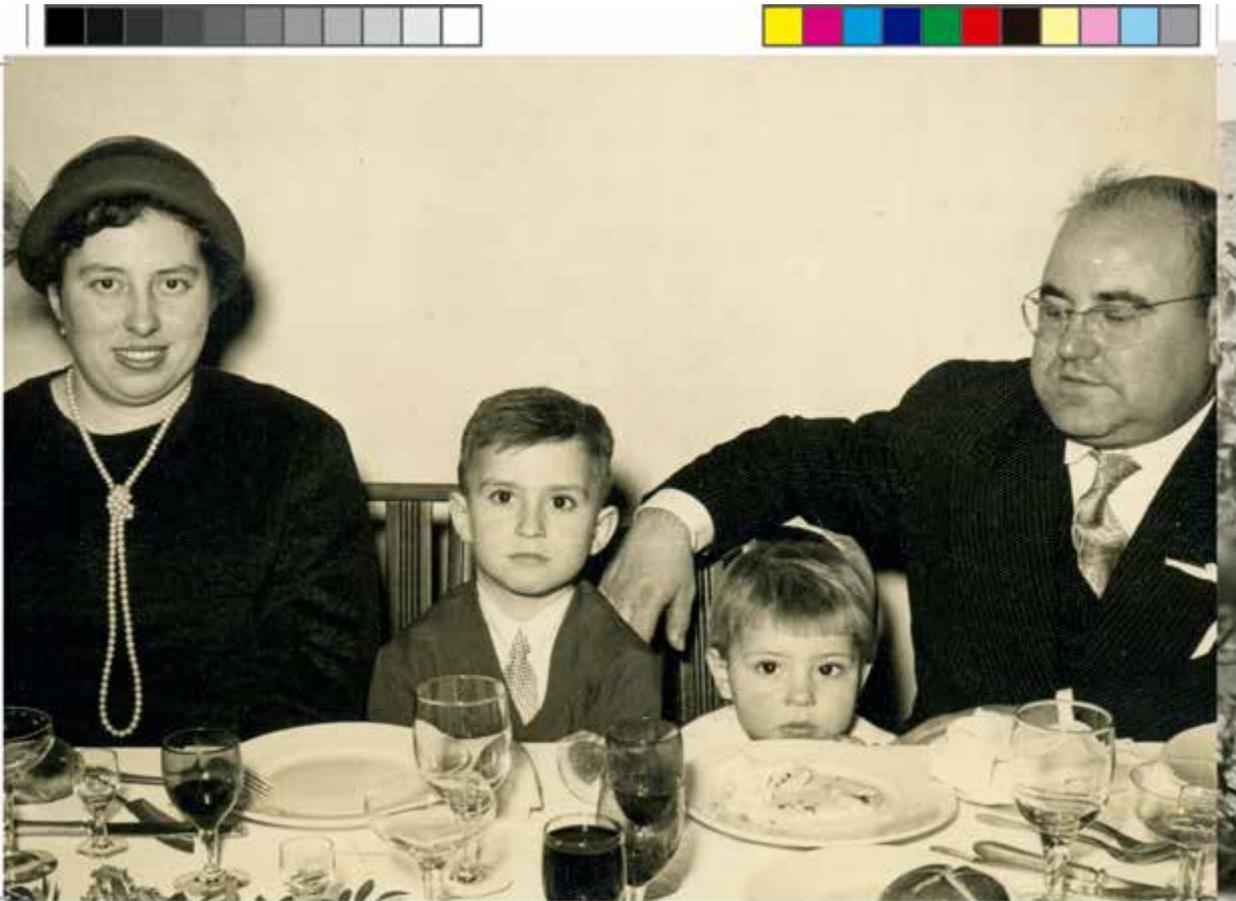
annex 2.14.
petit catàleg-obsequi exposició pàg. 7/20





annex 2.14.
petit catàleg-obsequi exposició pàg. 9/20



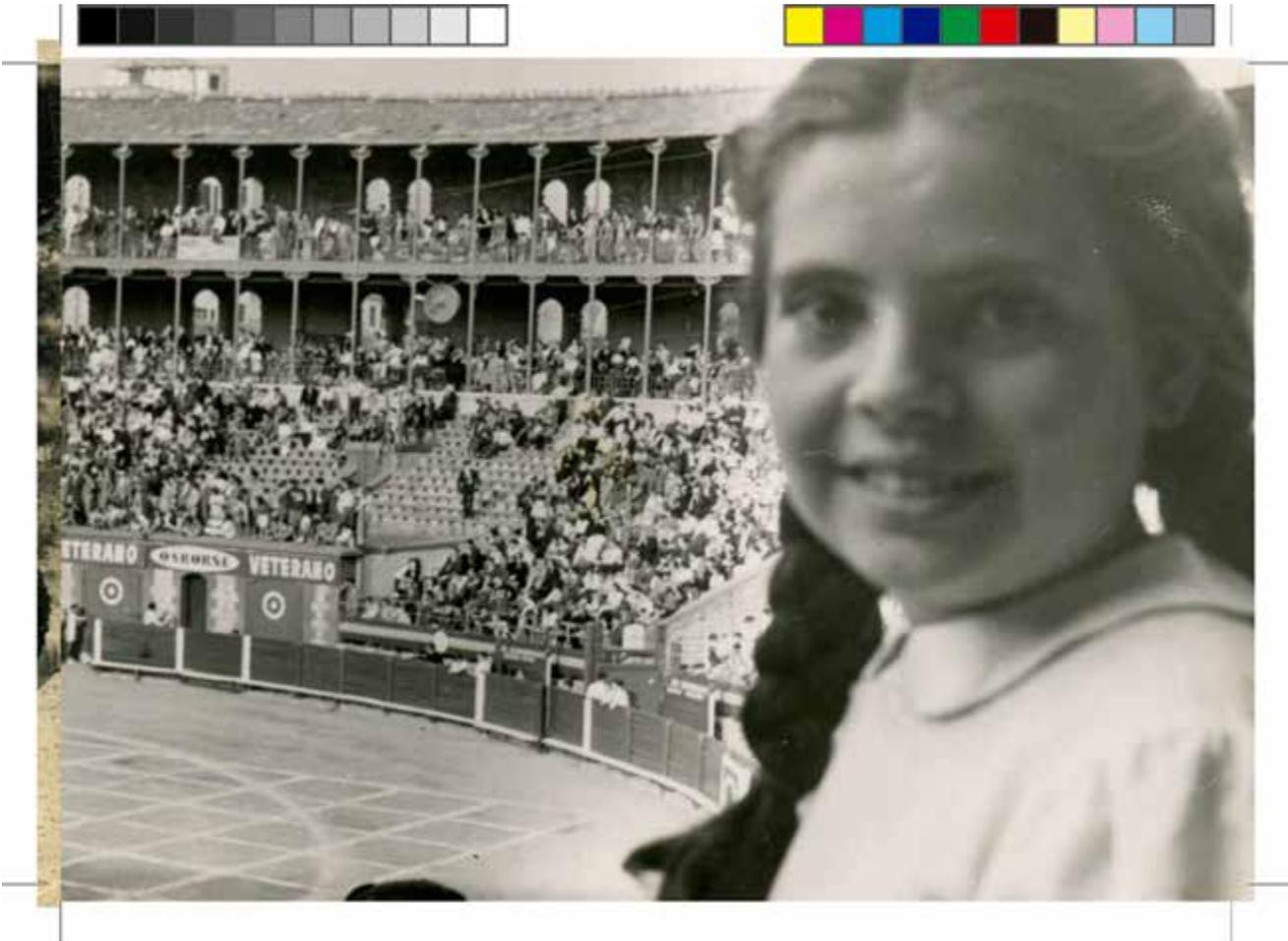


annex 2.14.
petit catàleg-obsequi exposició pàg. 11/20





annex 2.14.
petit catàleg-obsequi exposició pàg. 13/20





annex 2.14.
petit catàleg-obsequi exposició pàg. 15/20





annex 2.14.
petit catàleg-obsequi exposició pàg. 17/20





annex 2.14.
petit catàleg-obsequi exposició pàg. 19/20



Difusió projecte "Capsa de Sabates, Tarragona"

annex 2.14.
petit catàleg-obsequi exposició pàg. 20/20





PATRIMONIO | EL PROYECTO CAPSA DE SABATES 2.0 RECOGE LAS FOTOGRAFÍAS DOMÉSTICAS DE LOS TARRACONENSES

TGN construye su gran álbum familiar

Más de 800 imágenes se guardan ya en una página web que emula a esas cajas de zapatos que hay en tantas casas con las fotos más queridas... Ahora se buscan más cajas

NORIÁN MUÑOZ

Bautizos, bodas, comuniones, paseos, baños en la playa, comidas familiares, reuniones con amigos, tratadas infantiles... La caja de zapatos que hace de álbum familiar en tantas casas da para mucho. Ahora, un proyecto quiere reunir y conservar muchas de esas cajas en una más grande que reúna esos recuerdos familiares de todos los ciudadanos de Tarragona que se quieran sumar al proyecto.

La idea, que ya se ha materializado en la página web (oposde-sabates.tarragona.cat), surgió en 2011 a la par que la exposición "En Capsa de Sabates", que se celebró en el Palau Firal. En ese momento, el profesor de la Escola d'Art i Disseny de la Diputació de Tarragona, Francesc Ferramon, con la ayuda de un grupo de alumnos de antropología de la URV, se dedicó expresamente a buscar tarraconenses de diferentes edades y procedencias para que compartieran sus fotografías domésticas y las pequeñas historias que les acompañan.

Cuenta Ferramon que en ese momento se pidió a los participantes que eligieran sólo 10 fotografías representativas. Recuerda que la sola elección ya, de por sí, estaba repleta de historias y de pequeños tesoros.

Ampliar el álbum

La mayor parte de los álbumes familiares (cerca de 70) y las más de 800 fotografías que se encuentran en la web provienen de aquella exposición. Pero la idea es que el álbum se extienda. Es por eso que en estos días, a propósito del Festival Internacional de Fotografía SCAN de Tarragona, se ha iniciado la campaña "Viven" la Treta Capsa de Sabates", organizada por el Departament de Comunicació y el Centre d'Imatges de Tarragona L'Arxiu, para que cualquier habitante de la ciudad que se anime a crear su propio álbum familiar pueda hacerlo. Para ello la página web, que se ha ido mejorando y ampliando, permite crear el álbum en línea, modificarlo o ampliarlo, siguiendo un tutorial. «La mecánica es tan sencilla como abrir una carpeta y guardar aquellas fotos familiares seleccionadas. Además, el usuario puede adjuntar cada fo-



Francesc Ferramon, profesor impulsor del proyecto, y Jordi Piqué, jefe del Centre d'Imatges de Tarragona/L'Arxiu. FOTO: PENEPEBBE

to aquellas historias y memorias que le suscitan la imagen», explica Jordi Piqué, jefe de L'Arxiu.

No obstante, quienes sean menos duchos en materia digital o no dispongan de ayuda de escáner, pueden conseguir ayuda para hacerlo en el propio archivo, ubicado en la Tabacalera. Además, se está estudiando la posibilidad de que también se pueda hacer a través de los telecentros, así como involucrar a los mayores que participan en el programa de Gent Gran Activa.

Reflejo de las modas

Aunque no era su cometido, la compilación de fotos también permite recordar tanto la historia con mayúsculas como la memoria menuda de la ciudad. Cuen-

Para hacer el álbum familiar virtual basta con registrarse y seguir un tutorial

ta Ferramon, por ejemplo, que de los años 50 y 60 tienen muchas fotos de familias en terrazas. «Ya nadie se sube a la terraza a fotografiarse. Son fotos que nos hablan de relaciones, de vecinos que compartían espacios».

Curiosamente, aunque la web sólo contaba hasta ahora con las

fotos de 2011, el año pasado recibió cerca de 3.000 visitas y más de 28.000 visualizaciones, muchas de ellas de fuera de Tarragona, en particular de América Latina.

La concejala de Patrimonio, Carme Crespo, explica que, en parte, se decidió reactivar la Capsa de Sabates porque «los y las tarraconenses tenemos mucha relación personal y social con la fotografía. Además, tenemos muy a flor de piel el recuerdo de nuestra ciudad, sus fiestas y el legado que queda detrás de una simple imagen que nos explica nuestra historia».

Piqué cuenta que es curioso, por ejemplo, cómo la locación para hacer esa foto típica de los domingos después de misa fue variando con los años y las modas. Si en los años 50 hay muchas fotos en Pla de la Seu, en los 60 eran en la Rambla, y en los 70, en la Plaça Imperial Tàrraco.

Otros de los atractivos del proyecto consiste en la conservación profesional de las fotografías por parte del Arxiu en un momento en el que todavía no hay consenso sobre el soporte digital definitivo que permita guardar las fotografías para la posteridad. «Tenga en cuenta, por ejemplo, que Facebook, sin ir muy lejos, es una empresa, y las fotos que usted coloca allí son de su propiedad». Además, en el caso de hipotético de que la empresa desapareciera, nadie responde sobre el destino de las imágenes.



Álbum de Pere Rives. Amigos en la Platja Llargà a finales de los años 50.



Difreces de El Negro y La Negra. Álbum de Rafael Vidal, comienzos de los años 50.



Álbum de Marta Rovira. Niños de primera comunión. Años 50.

annex 2.15.
 Notícia: "Diari de Tarragona", 16-11-2014, Norián Muñoz Pàg. 2/2

Diari
 Dimecres, 16 de novembre de 2014

TARRAGONA | 13

PATRIMONIO | LA WEB YA CUENTA CON MÁS DE SETENTA ÁLBUMES FAMILIARES




Álbum de Valentí Montané, Escola del treball, a mediados de los años 40.

Organizar la propia caja de zapatos virtual

- La única condición necesaria para entrar en el proyecto es vivir en Tarragona (no importa la procedencia) y registrarse en la página web cupsoficialfotos.tarragona.cat. En la página hay un tutorial que explica cómo subir las fotos y los comentarios.



La tabacalera nevada. Álbum de Adela



Álbum de Lluís Teruel, Churrería en el año 1953.

El Xamfrà del Fòrum se estrena con propuestas de estilo mediterráneo

El Xamfrà del Fòrum debuta en esta tercera jornada de Arossos Creatius. De los tres platos que presentan, dos ya forman parte de su carta. Se trata del arroz de bacalao con calamares, sepia y mejillones; y el arroz con caracoles, costilla y conejo. Como plato nuevo, incorporan el arroz con setas y romesco, que aseguran que empezarán a introducir en su carta.

Esta es su primera participación en estas jornadas, pero no es su primera experiencia en la cocina de arroces, un maridaje que dominan. Su estilo se basa en la cocina mediterránea, con productos de mercado y de proximidad.

Siempre tienen un plato de arroz fijo en su carta y es un plato que forma parte de sus especialidades. Desde el restau-

rante consideran que este tipo de platos son muy completos pero que no es fácil hacerlos y muchos establecimientos no apuestan por él.

Como nuevo participante en esta edición, ha decidido apostar fuerte e incorporar sus platos dentro del menú habitual, con un precio de 17 euros que incluya un primer plato, el arroz, postres y bebida. **-M.LUCEA**



El propietario del restaurante del Xamfrà, Nacho Pous. FOTO ALVARO VILA

PUBLICIPORTAJE

Exemple entrevista en profunditat al 2009/ prèvia "Capsa de Sabates"

Entrevista / Recull de documentació

sobre les fotografies domèstiques d'un informant

L'entrevista es centrarà en les teves fotografies domèstiques. Aquelles fotografies personals o familiars que has fet tu, els teus familiars o amics amb les vostres pròpies càmeres i que guardes perquè són records personals, ja sigui fotos molt recents o fotos de fa molts anys. Tracto de documentar les diferents fotos domèstiques que fa tot tipus de gent i veure les seves diferències. També tracto de documentar el que la gent explica al voltant de les seves pròpies fotografies familiars.

CODI ENTREVISTA: 04
1. Lloc i data entrevista Tarragona, 14/09/09
2. Duració 1h 45 min

Coneixement de l'Informant / Entrevistat:

em dius el teu nom complet	3. Nom i cognoms: Vicens Veses (estava present la seva esposa i la seva filla Montse) 3a contacte (e-mail/telèfon) vesesferrer@telefonica.net
en quina data vas néixer? a on?	4. Lloc i data de naixement: Vigo 1953
ara vius a?	5. Lloc de Residència actual: Tarragona
Intenta explicar en poques paraules el que ha estat la teva vida fins ara, els pobles o ciutats on has viscut, el que has fet, allò que creus que et defineix millor...	6. Itinerari vital i autodefinició identitària: La meua vida és molt normal. En aquella època hi havia menys universitats i, per tant, surto de casa (a Lleida) molt aviat, als 17 anys. Jo és com si fos de Lleida, perquè he viscut des de molt petit. Surto de Lleida als 17 anys acabats de complir i vaig a estudiar enginyeria a Sant Sebastià. En els últims anys de la carrera (que són 5 anys) conec a l'Enriqueta i des de llavors ens fem "moltes fotos junts" [rialles de la família]. I jo quan vaig aprovar el primer curs, que el vaig treure tot al juny, cosa molt difícil, els meus pares em regalen una primera càmera bastant bona per a l'època que era una Jassica ministerD, que la vam fer servir molt. Vam fer moltes fotos durant molts anys, els primers anys de casats. Vaig aprendre molt de fotografia amb ella, bàsicament amb el manual de la càmera. No havia internet ni diners per comprar llibres, però amb el manual i proves vas aprenent a fer fotos. Ens vam casar molt joves amb 23 anys l'Enriqueta i 24 jo. Vam fer moltes fotos amb aquella càmera i més endavant ens vam comprar una reflex (una pentax) i la Jassica sempre queda per les fotos de diapositives. Hi ha un moment que portàvem dues càmeres: la reflex amb paper i la Jassica per les diapositives (que era una càmera que donava més qualitat que la reflex). Des que érem nuvis vam fer moltes fotos. Jo sóc molt maniàtic, excessivament jo diria, i vaig tenir la mania de carret que revelava, l'ordenava, el posava en un àlbum, guardava els negatius, etc. La pena és que ha arribat lo digital i ha destrossat aquesta trajectòria de seleccionar les fotos bones de les dolentes. Es cert que lo digital també ho tenim ordenat però ja no selecciones les fotos, ja tires moltes més fotos... El món digital té moltes aventatges però... enlloc de tirar 36 fotos en tires 600 [gest de nombre innecessari]. I amb la foto digital també s'ha de dir que l'Enriqueta va agafar la delantera. Ara l'operadora és ella, amb una càmera senzilla, compacta, però ella és la que fa fotos des de l'època digital... la foto és més senzilla de fer... és més còmoda [riures de l'esposa, davant els comentaris que porta implícit el discurs que ella només va fer fotos quan les càmeres eren més fàcil... potser era el marit el que no li deixava manipular les càmeres analògiques més complexes?]. En aquells moments quan les nostres filles es van fent més grans li agafen una mica d'afició a la fotografia, Montse ha tingut varies càmeres, algunes de APS... L'Helena que no és fotògrafa però també ha tingut afició a la fotografia i ha tingut diverses càmeres. - esposa: jo crec que no ha passat ningú per casa en aquests 30 anys que no li haguem fet una foto.

Durant l'etapa analògica no tirava moltes fotos d'un sol event, però sí tirava fotos continuament. Per tant la nostra vida està recollida en paper. En fotos [afegeix l'esposa]. I ara hem començat a digitalitzar els negatius, però val diners i sempre te'ls desordenen, però bueno... I en la foto digital també està ordenat però no tant (gener pot estar barrejat amb el desembre). I algun dia, quan ens jubilem, potser tindrem temps d'ordenar-ho... que ara no. Per tant en aquestes fotos nosaltres hem recollit la nostra vida, des del nostre nuviatge a Sant Sebastià, el nostre casament a Sant Sebastià (que no vam fer moltes fotos nosaltres, és clar), després el nostre viatge de noces, arribant a Tarragona que és on venim...

Esposa: a Cambrils, que els primers quatre mesos vam viure a Cambrils, i hi ha fotos de Cambrils...

I a partir d'aquí nenes, fotos de criatures... Totes les diades familiars, que si comencessim per gener seria: any nou, reis, compleanys de les nenes grans, setmana santa, altres compleanys de pare, de mare, etc. etc. I Nadal i Cap d'any. O sigui que cada any trobariem la repetició, i les vacances.... en paper.

I la veritat és que hi ha algunes fotos que modestament podem dir que no estan malament... i si hem de seleccionar cinc o sis ens costarà una mica... però bueno ja ho seleccionarem.

Relació de l'Informant amb la fotografia

Relació amb les càmeres de fotos?

De petit recordes si havia una càmera de fotos a casa? Qui feia les fotos? Què tipus de situacions fotografiaveu?

Quant vas tenir la teva primera càmera de fotos?

A mesura que han anat passant els anys i t'has anat fent gran, fas més fotos, o menys?

7. Familiaritat amb les càmeres

Bé ja no em cal preguntar-te quina va ser la teva primera càmera...

Bueno, vaig tenir una abans. No sé si vaig quedar tercer en aquell concurs de redacció a Lleida, que no se si encara es fa de la Coca Cola, i al primer i al segon li donaven un premi xulo... i al tercer li donaven una càmera Kodak senzillíssima...

[afegeix una filla] una brownie...

I allò va ser una mica una putada perquè el meu pare m'anava a regalar una càmera de fotos per no sé què... i com ja em van regalar aquella càmera que era molt limitada, molt limitada...

Aleshores devia tenir uns 14 anys.

I les primeres càmeres digitals les he anant comprant per a la meva esposa, que ha trencat alguna [debat familiar sobre la certesa o no d'aquesta afirmació]

[pregunta a l'esposa] i a casa teva quan eres petita recordes que hi hagúes alguna càmera, vas tenir la teva primera càmera també amb 14?: Sí la primera càmera era de la meva mare... però jo mai vaig tirar fotos amb ella. Jo començo a tirar fotos amb una càmera russa, no sé quina marca era, que vam comprar al port de Gènova, en un viatge que vam fer a Roma a una beatificació amb els meus pares... i allí a Gènova vam comprar una càmera per mil pesetes... no era una Leica [afegeix Vicenç]... Però no era barata, eren molt cares abans les càmeres, tampoc vaig fer moltes fotos perquè la meva mare era acaparadora de les fotos...

Com tu ara [afegeix una filla... riures]

La meva mare feia anar la seva càmera i les feia molt boniques. La veritat és que era una dona, en pau descansi, molt llesta. De fet la primera càmera que van tenir la van comprar a Santander... i era el regalo del meu pare, que no la va tocar mai.

La teva mare li va comprar al teu pare amb intenció amagada. La càmera em sembla que era una Werlisa [aclareix Vicenç]

Però el meu pare no va tirar fotos.

La primera càmera digital devia ser una Hewlet Packard cap al 2002, que anava amb quatre piles i era un totxo. I feia fotos de 60 ó 80 k... però amb aquella vam començar i vam tirar moltes fotos. Amb una targeta de 16 que després vam posar una de 64.

[Esposa] Era una càmera que m'encantava! Al final l'havia de portar amb una goma perquè se'ns havia caigut a terra

Aproximació a les preferències fotogràfiques de l'informant

Escull les tres imatges que més t'agradin d'aquest grup de 20 imatges. Explica'm breument **què trobés més interessant** de cada una de les tres que has escollit.

Imatge núm. 4

Henri Cartier-Bresson

Una foto molt coneguda, sempre ens ha agradat. És costumista, és agafar el nen en un moment increïble

[Esposa] En els anys 50', 60'... que ens manaven anar a comprar... -

Encara que sigui una mica anterior, ens recorda a la nostra infància... Això és França però aquí passava més o menys igual. També anàvem a buscar vi en ampolles amb tap de suro... vestit amb una pantalonets així!

També s'ha de dir que la foto és molt bona, un Cartier-Bresson... aquesta és una de les fotos selectes que em surten al "save-screen", aquesta la tinc.

De fet al Mac gros que és l'ordinador de la família, allí el salva pantalles ensenya totes les fotos de "mis imágenes", on tenim totes les fotos potser del darrer any [veure foto Vicens 14]. Però als altres ordinadors més petits faig una selecció de les imatges que a mi m'agraden [veure foto Vicens 15]. I a tots els ordinadors hi ha fotos. De fet aquesta selecció me l'emporto també per a l'ordinador de la feina.

Imatge núm. 5

Dorotea Lange

Aquest com a retrat és, jo diria, perfecte. Aquesta dona expressa molt l'angoixa, les criatures aquí, el moment que estan passant. A més a més la qualitat fotogràfica és increïble, és d'una definició al mateix temps. Es que transmet molt aquesta foto, moltíssim. No és una foto d'estudi, és capturada i és maquíssima.

Imatge núm. 1

Francis Frith

Primes l'escollida com a paisatge. A més trobo que és una imatge molt neta: les dues piràmides, les tres figuretes aquí al mig... que trobo que et recorden a les piràmides també. Trobo que és maquíssima. Amb aquestes formes piramidals... A més són increïbles les piràmides com estan..

Descripció sobre l'àlbum familiar de l'informant

FORMES DE L'ÀLBUM FAMILIAR	9 Àlbum personal: formats, ubicacions, organització (descripció)
Com guardes les teves fotos personals?	Sempre he guardat les fotos en àlbums, els primers me'ls feia jo mateix amb cartolines, fundes de plàstics i carpesanos. Després quan portaves les fotos a revelar que era bastant car (després ja va sortir el fotoprix i tal i vam respirar...) i aleshores et regalaven àlbums i amb allò ho anaves ordenant. I també tenia arxivadors pels negatius. Primer guardava els negatius amb les típiques capsetes de llauna i després ja tenia cada àlbum i a darrera els seus negatius.
Com guardes les fotos que tens dels teus pares o avis?	
Com guardes les fotos de quan eres petit i jove?	Hi ha una prestatgeria [al passadís de l'entrada] on guardem els àlbums que molts estan numerats. Allí estan totes les fotos que he anat fent des de sempre, menys les de quan era nen que les tinc desordenades en una capsa, o os van quedar per casa dels meus pares. No tinc fotos que hagi hereditat, que siguin dels meus pares o avis... Potser sí que en el primer àlbum hi ha alguna cosa més antiga.
Les fotos més actuals?	
Hi ha algunes fotos que estan millor organitzades que unes altres?	[Esposa] Jo sí que tinc dels avis. Ho tinc en una caixa; tinc dels meus pares, dels meus avis... Tinc una foto molt maca de la meva àvia que tenia 19 anys. Quan va morir el pare, les fotos que tenien a casa, doncs les tinc jo. S'haurien d'arreglar...
Quines fotos més antigues has passat a digital? Com? Amb quina finalitat?	[Montse, filla] i de vosaltres de nuvis? [Vicens] De nuvis jo diria que també les guardo, Llavors com era estudiant feia fotos però no tantes... algunes les revelava jo...
Les fotos digitals com les tens organitzades?	La meva esposa ha anant fent fotos quan hem passat al digital.. que ja és una altra cosa. Hi ha un "antes" i un després del digital. Al principi vam estar una mica amb les dues coses i quan tiràvem en analògic demanàvem el CD al mateix temps... i després ja ho fem tot en digital.
Quines aplicacions has donat a les fotos digitals? Les envies per correu? Fas presentacions? Les imprimeixes en paper? Les apliques sobre objectes?	[Esposa] Ja em va donar la Pentax en a mi... [Vicens] Les digitals estan en un parell de discs durs i la majoria també estan en CD. [ets sents distanciat de lo digital, d'alguna manera?] Sí, per a mi fer una foto digital és molt fàcil. Fas així, amb una càmera compacta d'aquestes, i fas tres fotos... i una surt bé sempre. [Esposa] Jo diria que les tres. [Vicens] Bé la majoria surten bé, tot i que en una pugui mesurar la llum malament, l'altra surt desenfocada... Però la majoria surten bé. [adreçant-me a l'esposa, Tu quina relació tens amb la fotografia digital?] Bé, a mi m'agradaria que pestanyant ("pestañeando") es fessin fotos. Ho vic tot a través de la màquina [de fer fotos]. Vaig a un lloc i faig fotos de tot. Puc fer 2000 fotos de... [Vicens] Sol portar la càmera a la bossa [Perquè de les fotos analògiques, que en feies moltes, no en llençaves gairbé cap?] -Vicens- No... molt poques. A lo millor d'un rodet em sortia una malament... perquè t'equivocaves en algo. Però a mi m'agradava molt doncs jugar amb la càmera, amb la distància focal, amb la profunditat de camp, tot això m'agradava... Feia moltes diapositives -encara que moltes menos que les fotos en paper-, que era molt bonic quan fèiem una tarda de diapositives, que encara ens agrada... posem el projector i

venga... una tarda ens la passem mirant diapositives. Acostuma a ser un dia que hem tingut un dinar familiar... i quan ja han marxat les visites... diem i si passessim diapositives? I en general tothom diu que sí amb molta alegria. I llavors allò pot durar tres hores. Busquem fotos de quan elles eren petites... Així que generalment estem els pares i les filles.

[Esposa] Les diapositives jo crec que amb gent de fora les hem passades poques vegades, jo crec que mai. I això de les diapositives potser és cada dos anys.

[filla Montse] i jo segueixo fent moltes diapositives, m'han regalat un projector i una pantalla... i segueixo fent molt diapositives... i les tinc superordenades.

[a les fotos digitals les heu donat alguna utilitat com ara un powerpoint en una festa?] [Vicens] Amb les fotos digitals hem fet alguna còpia per alguna felicitació... per Pasqua... Per Nadal vam posar aquarel·la de la Catedral, però per Pasqua vam fer una felicitació amb una foto nostra a la Catedral, per Dijous Sant...

[Esposa] Per Pasqua sempre és una foto adient de la Catedral que ens ha agradat a nosaltres i l'enviem als amics. Per mail també enviem fotos als amics. Ara, per exemple, hem anat a Sant Sebastià amb uns amics de la Catedral i els hem enviat les fotos per mail.

[Vicens] Sí amb una web d'aquelles [que permeten compartir galeries d'imatges]

[Montse, filla] Entre nosaltres ens comuniquem per mail, com cada u viu al seu lloc, i ens enviem fotos.

[Vicens] I la seva germana, la nostra fill Helena, que ara està embarassada... quan ja tenia la primera panxeta li vam demanar que ens fes un mail cada setmana [amb una foto] i li van demanar que ens enviés un "update" cada setmana [foto album Vicens 2] i com que érem dimarts, cada dimarts ens envia un parell o tres fotos de perfil i ara tenim una presentació on vas veient pum, pum, pum... els canvis.

[Montse, filla] I anem responant aquest mail -i altres- enviant-nos una foto de no qué o d'allò altre...

[Vicens] Sí, és bastant habitual que ens enviem fotos... i amb els amics també. Per exemple tinc un cunyat que viu a prop i sempre està pendent del port [que es veu des de la finestra de casa en tots dos casos]. Ell m'envià una foto d'un vaixell de Transmediterrània que portava dies. Després jo li vaig enviar una foto del vaixell sortint del port. I ell em va contestar dient-me que havia descobert que el vaixell no va anar gaire lluny i que estava només a 500 metres que li havien canviat el nom [i tot documentat amb fotos on es veu que han canviat el nom perquè ha canviat de naviera].

quantes fotos en total pots tenir guardades

10 Nombre aproximat de fotografies

Analògiques potser tenim uns 5000 imatges i de digitals potser unes 20.000, que no estan totes guardades, en un període de cinc o sis anys [el càlcul ho fa a partir del número correlatiu que assigna la càmera a la darrera foto feta].

Descripció sobre l'àlbum familiar de l'informant

<p>Tens les teves pròpies fotos domèstiques? Les tens unides amb les de la teva parella? Amb les de la teva família? Amb quines altres persones teniu agrupades les vostres fotos domèstiques?</p>	<p>11 Album personal, familiar, grupal, pertinença?</p>
<p>Exhibeixes a casa algunes de les teves fotos personals? En quines habitacions? Com?</p>	<p>12. Album personal exhibit; format, ubicació, organització (descripció)</p> <p>Tenim poques fotos per la casa, primer perquè hi ha poc espai, i la casa té molta finestra i també molt de llibre. Tampoc ens agrada penjar moltes fotos [el comentari resulta curiós perquè, comparativament amb moltes altres famílies, tenen moltes imatges exhibides en marcs, potser unes 30 fotos]</p> <p>A Quarto de Bany que feien servir les quatre filles hi ha -curiosament- quatre fotos penjades. Son fotos de gran format sense emmarcar (papers fotogràfics d'un tamany de 40x50 cm aprox). Cada foto remet a una de les quatre filles d'una forma poc convencional (una ombra d'una bici, un detall del cos). Cada foto, explica Montse -una de les filles- s'ha penjat quan la filla ha deixat de viure a la casa dels pares.</p> <p>Veure imatges entrevista Vicens 4 i següents</p> <p>Donem un tomb per la casa comentant les diferents fotos que tenen exhibides. En moltes de les imatges que mostres els informants destaquen "l'espontaneïtat" del retrat que conté la imatge, que surten "naturals".</p>
<p>Perquè exhibeixes aquestes fotos i no unes altres?</p>	<p>13. Factors de tria de les fotografies exhibides</p>
<p>Exhibeixes algunes de les teves fotos domèstiques a internet o altres llocs públics? En quines pàgines? Com? Quines tries per internet? Quines no ensenyes a internet? Perquè t'agrada mostrar-les a través d'internet? Qui té accés a aquestes fotos?</p>	<p>14. Exhibició a través d'internet de fotos domèstiques</p> <p>No ens agrada, no tenim fotos a Blogs, o coses així..</p> <p>[Esposa] No hi ha l'hàbit, no.</p>

Descripció sobre l'àlbum familiar de l'informant

<p>Quantes fotos tens exhibides a internet?,</p>	<p>15. Nombre de fotos exhibides a internet</p>
<p>Quines fotos personals mires més sovint?</p>	<p>16. Freqüència de la relació amb les fotos familiars, circumstàncies del seu ús en públic i en privat</p>
<p>Mires més sovint les digitals o les que estan en paper?</p>	<p>[a banda de quan mireu les diapositives, en quins altres moments us mireu les vostres fotos que teniu guardades?] [Esposa] Sí que ho fem, quan estem parlant d'alguna cosa i anem a veure una fotos... i com els àlbums estan numerats... [Vicens] Sí la setmana passada van buscar una foto per no sé què... També és veritat que amb la foto digital i el salvapantalles ara veiem molt més fotos. A la foto digital jo personalment no li tenia molt apreci, no em feia molta gràcia, perquè pensava que res podia ser igual que mirar un àlbum dos o tres persones... I a més mai anaves a buscar les fotos digitals guardades, mai anaves a la carpeta de una foto... Però quan van posar el salvapantalles, quan Windows va posar la possibilitat... llavors està continuament sortint fotos amb lo qual i com la tenim aquí [la pantalla de l'ordinador està en un espai comú, en un annex a la cuida i el menjador que fa d'espai de treball i lectura de tots dos on cada un té una taula de lectura i treball] les anem veient. Tu li poses la carpeta de imatges, totes, i ell te les va traient, encara que siguin 4000. I es nota que va a una carpeta agafa dos o tres, després va a una altra i agafa dos o tres més. I a vegades estàs a la cuina i passes per davant de la pantalla i dius "Vine, vine..." I ens quedem deu hores allà mirant... fins que diem anem a fer el sopar...</p>
<p>En quines circumstàncies les mires o les ensenyes? Qui hi ha? Què feu?</p>	<p>[Montse, filla] Un altre moment que miràvem moltes fotos era quan no teníem el telèfon inalàmbric i el telèfon estava al passadís. I mentres estaves parlant t'asseies a terra i anaves mirant fotos [els prestatges amb els àlbums de fotos són al passadís]</p>
<p>En alguna celebració familiar o en un altre acte social has mostrat algunes d'aquestes imatges personals?</p>	<p>[Esposa] Sí perquè només teníem un telèfon i així no gastàvem tant en telèfon. I no estàvem tant incòmodes perquè jo agafava un tamburet, que de vegades tenia mal d'esquena, i em posava un àlbum a la falda i mentres parlava anava passant l'àlbum...</p>
<p>Quines mires molt poques vegades o mai?</p>	
<p>Quin tipus de fotos domèstiques no guardes mai i les lences passat poc temps</p>	<p>17. Fotografies domèstiques no guardades (tipologies, criteris de selecció)</p>

Informació específica sobre fotografies domèstiques

Tria unes 8 ó 10 fotos importants del teu album familiar/ de les teves fotos domèstiques

Imatge: codi entrevista/núm imatge Vicens 01

Què destacaries d'aquesta imatge?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.

Quina història guarda aquesta imatge?



Què va passar abans i després de la imatge?

[esposa] Aquesta va ser tan espontània i va sortir tan bonica de color allí. Tot a més va anar molt lligat, però tan natural...

Què t'agrada més de la foto?

[Vicens] Anava a agafar el tren per anar a l'Extrem Orient i portava la càmera de fotos, llavors em vaig fixar que només quedava una foto al rodet i vaig dir-li: escolta tiro la foto i us deixo el rodet..

[esposa] Perquè sortia el tren! La va fer tan ràpid.

[Vicens] Vaig tirar la foto i vaig treure el rodet i li vaig dir porta-ho a revelar.

[esposa] Molt bonica perquè va ser tan espontània... té mèrit pel resultat, tot i que no era una foto preparada

Creus que és una foto **bonica**?

[Vicens] En la foto veig la família, veig cohesió, la mare que els dóna l'esguard i elles que estan desinhibides.

Perquè creus que l'has conservada? En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Suposo que hi ha gent que ha tingut sensacions similars en viatges, en transports. Es una foto amb la profunditat de camp adequada. Es una foto que la vam regalar per reis a l'estudi.

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto? A qui li has ensenyada? En **quins moments** o festes l'has ensenyada?

Informació específica sobre fotografies domèstiques

Tria unes 8 ó 10 fotos importants del teu album familiar/ de les teves fotos domèstiques

Imatge: codi entrevista/núm imatge Vicens 02

Què destacaries d'aquesta imatge?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?



Imatge 02

Què t'agrada més de la foto?

[Vicens] Primera foto de la nostra filla Helena quan comença a perfilar la panxetra. Ella està exhultant de la maternitat i de la família. Com a retrat és una imatge interessant. Vam fer una presentació amb música de Manel (cantant de Rock Català) amb els diferents retrats que es feia cada setmana per veure l'evolució del seu embaràs

Creus que és una foto **bella**?

Perquè creus que l'has conservada? En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?



Foto 3

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto? A qui li has ensenyada? En **quins moments** o festes l'has ensenyada?

Foto molt important de les nostres dues filles grans celebrant el mateix dia de l'any el seu respectiu compleanys. Tenim sempre un compleanys doble. Se les veu ja dones, amb una edat important- Entre en la maduresa... i ja no fan tonteries.



Foto 4

Es la nostra mascota, que ens acompanya. La Marta sempre volia un gat o un gos... però al final va tenir un conillet

Informació específica sobre fotografies domèstiques

Tria unes 8 ó 10 fotos importants del teu album familiar/ de les teves fotos domèstiques

Imatge: codi entrevista/núm imatge Vicens 02

Què destacaries d'aquesta imatge?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.

Quina història guarda aquesta imatge?



Foto 5

Què va passar abans i després de la imatge?

Ens agrada molt la casualitat. Aquesta és una foto de certa qualitat feta a la nena quan encara no caminava, quan va posar les mans a dins del pot per agafar olives. En recorda un estiu del que tenim bons records.

Què t'agrada més de la foto?



Foto 6

Creus que és una foto bella?

Perquè creus que l'has conservada? En quin lloc guardaves la foto i perquè?

Quan temps fa que no l'havies vist aquesta foto? A qui li has ensenyada? En quins moments o festes l'has ensenyada?

Aquesta és una foto de quan érem nuvis, de la prehistòria de la nostra família, feia poc que ens coneixíem. Es un període de molta tendresa, innocència, els moments més bonics, els més inicials.



Foto 7

Retrat de la nostra dulla amb el seu tiet (difunt). Una foto feta a l'atzar. Té la particularitat de la pose de la nostra filla Montse, que amb 4 anys ja està pendent de la foto.

Informació específica sobre fotografies domèstiques

Tria unes 8 ó 10 fotos importants del teu album familiar/ de les teves fotos domèstiques

Imatge: codi entrevista/núm imatge Vicens 02

Què destacaries d'aquesta imatge?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



Foto 8

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Aquest és un retrat de la nostra filla Marta. La pose és molt pròpia d'ella, és una barreja d'un caràcter fort i una gran dolcesa, està entre distant i atenta...

Què t'agrada més de la foto?



Foto 9

Creus que és una foto **bella**?

Perquè creus que l'has conservada? En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto? A qui li has ensenyada? En **quins moments o festes** l'has ensenyada?

Aquesta foto està feta a l'espigó de Cambrils. Té un doble valor. La vaig passar a aquarel·lar. Elles estan alienes a la foto. La gran agafa la petita en un gest de protecció.

Informació específica sobre fotografies domèstiques

Tria unes 8 ó 10 fotos importants del teu album familiar/ de les teves fotos domèstiques

Imatge: codi entrevista/núm imatge Vicens 02

Què destacaries d'aquesta imatge?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto **bonica**?

Perquè creus que l'has conservada? En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto? A qui li has ensenyada? En **quins moments o festes l'has ensenyada?**



Foto 10

Aquesta és una foto de la meua esposa a la Catedral, al claustre. Ella hi va allí gairebé a diari. La foto és d'un dia de la palma ma dues de les filles.



Foto 11

Aquest és una gamberrada de foto, és com la 1a mascarilla que es van posar les filles... és un joc de "Mujercitas". Jo estava a casa i vaig sentir molt de soroll al lavabo... i les vaig descobrir jugant amb posar-se una mascarilla a la cara... i vam fer la foto!.



Projecte exposició: "En caps de sabates: històries domèstiques dels Tarragonins"
Entrevista fotografia domèstica (equip d'antropòlegs URV)

0. CODI ENTREVISTA: AM/05 01-10
 1 data /hora /lloc entrevista: 14/11/10 / 18:00h / domicili de l'entrevistat

a. Informació sobre ciutadà entrevistat:

em dius el teu nom complet?	2. Nom i cognoms: Alba Manteiga Nogueira
Em dones un telèfon/e-mail de contacte?	3. Dades de contacte: mvl. 680196432
Actualment vius a?	4. Residència actual: C/ Ritort i Faus nº2, 8º 3ª
en quin any vas néixer? a on?	5. Lloc i data de naixement: Malpica (Galícia), 14/07/1988
Anem a conversar sobre algunes de les teves fotos domèstiques. Primer caldria, que, de forma molt breu, m'expliquessis la història de la teva història o la de la família , en especial, la de les persones que més freqüentment apareixen en les fotos que anem a mirar. Presenta'ls triant amb total llibertat els detalls que vulguis: per exemple en llocs on heu viscut, les dedicacions que heu tingut, les aficions, els gustos, els fets que més han marcat les vostres històries vitals.... Hauria de ser un brevíssima explicació d'un parell de minuts.	6. Itinerari vital i autodefinició identitària: <p>Me llamo Alba, tengo 22 años y... nací en la Coruña, eh... estuve viviendo allí hasta las 2 años, después nos vinimos a vivir a Tarragona [els seus dos pares i ella] perquè mi padre se puso a trabajar aquí. Ehm... desde entonces he ido a Galicia cada verano, pero siempre he vivido aquí y... estudié en el colegio de Riuciar, pero luego me fui a estudiar al César Augusto. Después estuve en el Martí Franquès [els dos centres anteriors són escoles d'educació primària de Tarragona i l'últim un institut d'educació secundària també de la ciutat] y...después me fui a la UAB a estudiar veterinaria, pero solo hice el primer curso porque después empecé a hacer enfermería en la URV... eh... acabé hace unos meses y ahora estoy trabajando de enfermera, voy cambiando de puesto de trabajo.</p> <p>Me gusta mucho viajar y bueno, además, juego a fútbol y me gusta mucho el cine. Algo que ha marcado mucho mi vida es tener familia en Galicia porque he pasado allí casi todos mis veranos de mi vida, son culturas diferentes y bueno...no sé...son de allí mis padres, desde pequeña he estado acostumbrada a estar allí con mis abuelos, tengo mucho contacto con ellos y es algo muy importante en mi vida.</p>

b. Relat de l'informant sobre el global del seu àlbum familiar	
<p>Explica'ns com guardeu a la teva família les fotos domèstiques?</p> <p>Qui custodia les fotografies? De quines generacions i de quins membres del grup familiar o d'altres grups socials? Quin ús en fan? Quina freqüència de relació té amb aquestes imatges? Quins valors i importància dóna a les seves fotos domèstiques? Què pensa quan mira les seves fotos domèstiques?</p>	<p>7.a, com guardeu les fotografies analògiques o en paper?</p> <p>Eh...mi madre guarda, bueno, mis padres guardan fotos de cuando era pequeña. La mayoría de fotos de cuando era pequeña las tienen ellos en álbumes de fotos y mis abuelos, por parte de padre, también tienen muchísimas fotos de cuando era pequeña porque son los que las sacaban y los que se las han quedado. Las tengo sobretodo en formato digital, las guardo pues... en el ordenador o en tarjetas de memoria y también tengo algún álbum digital y, aparte, pues tengo fotos repartidas por la casa aunque no demasiadas. Tengo unas cuantas fotos en portarretratos y...pero, no tengo ningún cuadro colgado, solo los tengo en portafotos.</p> <p>7b. Com guardeu les fotografies digitals (els arxius)?</p> <p>En ordenadores, en diferentes carpetas, en tarjetas digitales, álbumes digitales y algún CD.</p>  <p>[Àlbum digital Hoffmann, regal del seus pares pel seu vintè aniversari, amb fotografies ordenades cronològicament significatives de la vida de l'entrevistada]</p> <p>7c. Quantes fotos guardes o guardeu, aproximadament?</p> <p>En total debo tener, yo unas 2000 o 3000 fotos y después las que tienen mis familiares.</p>
<p>→ Per entrevistes realitzades fora de la llar de l'informant //Criteri de selecció de la tria de fotografies aportades a l'entrevista. // Ens has portat unes quantes fotos domèstiques teves que segurament no són totes les que guardes. Quin tipus de fotos has portat i quines no? Perquè?</p>	<p>8. Quin tipus de fotos has triat per portar? -</p> <p>Bueno, muchas de las fotos que he elegido son de cuando pasaba los veranos en Galicia, entonces pues me traen muchos recuerdos de estar allí y del lo que pasaba allí. Y bueno, algunas otras son pues de hechos que han pasado en mi vida como cuando nació mi hermana o cuando nació mi ahijado o yo que sé, algunos viajes, etc. Ahora mismo cuando las veo lo primero que pienso son los recuerdos que me traen y lo bien que lo pasaba porque por suerte son todas fotos que son alegres, que no hay ninguna que sea por un hecho negativo ni nada.</p>

c. Observacions generals sobre el global de fotografies mostrades

Nombre aproximat d'imatges aportades a l'entrevista:

20 fotografies aproximadament en paper i unes altres 30 aproximadament dins d'un àlbum de fotografia Hoffmann.

Xifres en percentatges aproximats→

- Procedència

a1 fotografia aficionat **70%** //a2 fotografia professional **30%** //

- Categories

b1 Vida familiar **40%** // b2 Viatges **10%** // b3 altres **50%** //

- Gèneres

c1 retrat (sense context visible) **0** // c2 retrat interior **60%** //c3 retrat exterior **40%** //

d1 retrats pactats **70%** //d2 retrat cándid **30%** //

e1 paisatge **10%** //

f1 altres // **0**

- Protagonistes principals:

g1Nadons **5%** //g2 nens **5%** // g3 joves **10%** // g4 adults **20%** //g5 vells **10%** //
g6 mixt **50%** //

h1varons **10%** //h2dones **30%** //h3 mixt **60%** //

- Relacions parentiu protagonistes (respecte el custodi de les imatges)

i1Ell/a mateix **30%** // i2 parella **10%** //i3 fills **0** // i4 pares **5%** // i5 avis **5%** // i6 altres **10%**
familiars **20%** // i7servei domèstic **0** //i8 amics **20%** //i9 companys de feina **0**
//i10 desconeguts **0** //

- localitzacions fotografies:

j1 casa pròpia: **0**

j2 altres cases particulars i espais privats: **40%**

j3 carrer i altres espais públics urbans: **50%**

j4 exterior naturals (tipus): **10%**

c. Observacions sobre el global de fotografies mostrades

Activitats // Situacions

//p1 batejos 0 //p2 1a comunió 0 //p3bodes 0 //p4 altres celebracions religioses 10% //
//q celebracions ciutadanes no religioses (festes populars i altres) 0
//r1 aniversaris 10% //r2 altres celebracions familiars 20% //
//s1 jocs infantils 10% //s2 carnaval i disfresses 10% //s3esports 0 //s4activitats aire lliure
10% //s5 altres activitats de lleure (no viatges) 0 //
//t1 excursions i sortides 10% //t2 viatges 20%
//x1 entorn laboral (com a propietari) 0 //x2 entorn laboral (empleat o altres) 0

- Situacions impròpies, poc habituals (per exemple relacionades amb la malaltia, la mort, el fracàs, la lletjor...)

No en presenta

- Format de l'album familiar

Fotos sueltas //albums // anotacions al davant, al revers de les fotos // anotacions en l'album

Àlbum digital Hoffmann. Resta de fotografies les porta en paper, pertanyents a àlbums familiars de la seva mare.

- Manipulacions significatives sobre les imatges (imatges retallades, trencades, rallades...)

No en presenta

- Aspectes formals més característics de les imatges (blanc i negre o color, mides de les imatges, orientacions de les imatges en vertical o apaïsat, enquadraments, composicions, angulacions, camp visual i fora de camp, efectes visuals com desenfocs etc.).

La majoria de fotografies són color, de mida estàndard (10x15cm), excepte un grup reduït en blanc i negre. La majoria tirades per fotògrafs inexperts tot i que algunes d'elles estan fetes pel seu avi, aficionat a la fotografia, i es poden veure més ben enquadrades. Gran part de les fotos són en horitzontal.

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge: Alba Manteiga Nogueira

Imatge: codi entrevista/núm imatge

Autor: pare de l'entrevistada

AM/05 01

Data: any 1995 aprox.

Lloc: domicili dels pares de l'entrevistada,
Tarragona

Reproducció:

Mides aprox.: 10x15cm

Entrevistador **Andrea Marañón Gracia**

Anotacions anvers/ revers: cap

Paraules clau: germanes

**Què
destacaries
d'aquesta
imatge?**

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.

**Quina
història
guarda
aquesta
imatge?**

Què va
passar abans
i després de
la imatge?

**Què
t'agrada
més de la
foto?**

Creus que és
una foto
bella?

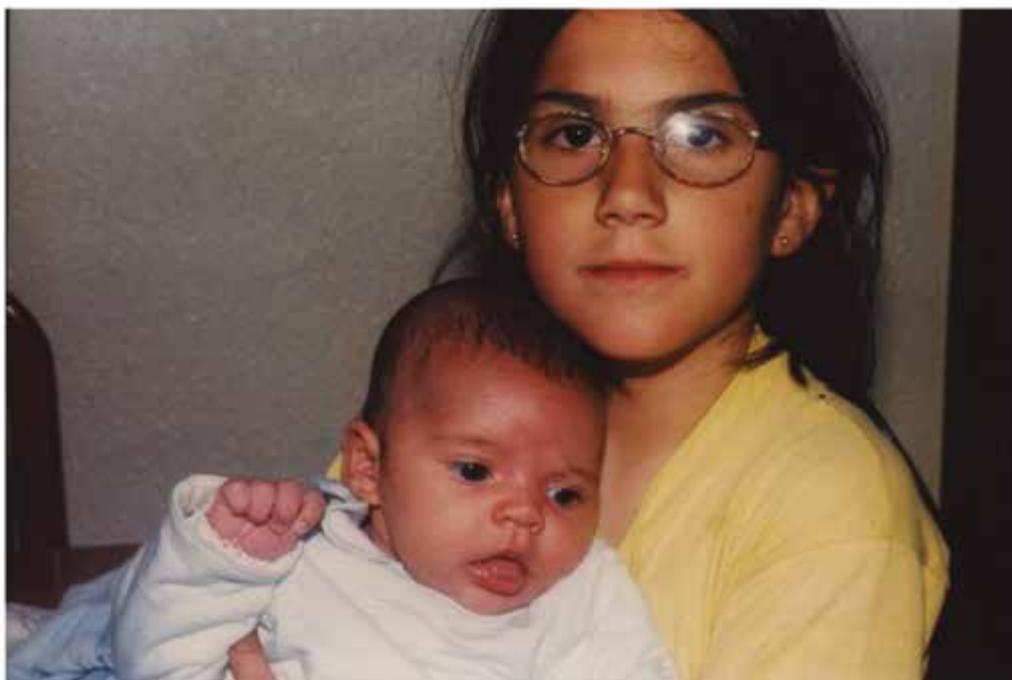
Perquè creus
que l'has
conservada?

En **quin lloc**
guardaves la
foto i
perquè?

Quan **temps**
fa que no
l'havies vist
aquesta
foto?

A qui li has
ensenyada?

**En quins
moments o
festes l'has
ensenyada?**



Bueno, en esta foto salgo yo con mi hermana. Yo tenía 8 o 9 años y mi hermana hacía poco que había nacido, tenía unos mesecitos solo. Y bueno, la he escogido básicamente porque me recuerda cuando nació mi hermana; en ese momento estaba contenta pero hoy por hoy es cuando más valoro que este allí [l'entrevistada riu en aquest punt] porque al ser más mayor me doy cuenta de que tener una hermana es muy importante y por eso he escogido esta foto. Creo que la foto la sacó mi padre y hacía bastante que no la veía porque estaba en el álbum de fotos de mis padres, en su casa, y la verdad es que no acostumbro a ponerme a mirar los álbumes de fotos que hay allí.

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge: Alba Manteiga Nogueira

Imatge: codi entrevista/núm imatge

Autor: mare de l'entrevistada

Data: any 1994 aprox.

AM/05 02

Lloc: Londres

Mides aprox.: 10X15cm

Anotacions anvers/ revers: cap

Reproducció:

Entrevistador Andrea Marañón Gracia

Paraules clau: viatge a Londres

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto bella?

Perquè creus que l'has conservada?

En quin lloc guardaves la foto i perquè?

Quan temps fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En quins moments o festes l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



En esta foto salgo yo con mi padre, en Londres, y la he escogido porque es de los primeros viajes que hice con mis padres. Mi hermana todavía no había nacido, estaba apuntito y bueno, fue uno de los primeros viajes que hice y, además, tenemos allí familia y la conocí. Y bueno, tengo buenos recuerdos de este viaje porque me lo pasé muy bien y me siento privilegiada por haber podido hacer un viaje así cuando era pequeña. Esta foto la sacó mi madre y también hacía mucho que no la veía porque también estaba en casa de mis padres y tampoco la había visto en mucho tiempo.

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge: Alba Manteiga Nogueira

Imatge: codi entrevista/núm imatge

Autor: tieta o avi de l'entrevistada

Data: estiu 1997-98

AM/05 03

Lloc: domicili dels avis de l'entrevistada,
Malpica (Galícia)

Mides aprox.: 10x15cm

Anotacions anvers/ revers: cap

Reproducció:

Entrevistador: Andrea Marañón Gracia

Paraules clau: boxer

Què destacaries d'aquesta imatge?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto bella?

Perquè creus que l'has conservada?

En quin lloc guardaves la foto i perquè?

Quan temps fa que no l'has vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En quins moments o festes l'has ensenyada?



Aquí salgo yo, a lo mejor tenía unos 10 años o así, y estaba con un perrito, bueno con un perro, que estaba en casa de mis abuelos en Galicia. Es una foto que me debió sacar mi abuelo o mi tía un verano y bueno, la he escogido porque como pasaba los veranos allí en el pueblos estaba muy en contacto con animales: perros, cerdos... Y, gracias a eso, pues me gustan muchos los animales y les tengo mucho cariño y mucho respeto. Además, por eso empecé primero de veterinaria. Por eso la he escogido, porque gracias a eso, a que había muchos animales, ahora me gustan tanto.

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge: Alba Manteiga Nogueira
Autor: avi de l'entrevistada
Data: any 1997-98
Lloc: domicili del pares de l'entrevistada,
Tarragona
Mides aprox.: 10x15
Anotacions anvers/revers: cap
Paraules clau: Alba telèfon

Imatge: codi entrevista/núm imatge

AM/05 04

Reproducció:

Entrevistador: Andrea Marañón Gracia

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto bella?

Perquè creus que l'has conservada?

En quin lloc guardaves la foto i perquè?

Quan temps fa que no l'has vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En quins moments o festes l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



Aquí salgo de pequeña, no sé que tendría... ¿Diez años? Estaba hablando por teléfono, estaba en Galicia [l'entrevistadariu], me río porque aquí estaba hablando con mis padres por teléfono y me hace gracia porque yo me pasaba allí dos o tres meses y yo no los echaba de menos y ellos me llamaban cada día [l'entrevistadriu novament]. Y bueno, aquí salgo explicándoles, a mi madre o a mi padre, las veces que me había caído ese día. La foto la debió sacar mi abuelo, que era fotógrafo además, y hacía bastante que no la veía, varios años, porque está en uno de los álbumes más viejos de casa de mis padres

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge: Alba Manteiga Nogueira
 Autor: avi de l'entrevistada
 Data: estiu 1995
 Lloc: Parc d'atraccions d'aigua Aquopolis,
 Tarragona
 Mides aprox.: 10x15
 Anotacions anvers/ revers: cap
 Paraules clau: Font de tortuga

Imatge: codi entrevista/núm imatge

AM/05 05

Reproducció:

Entrevistador: Andrea Marañón Gracia

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto bella?

Perquè creus que l'has conservada?

En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En quins moments o festes l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



En

Aquí salgo en el Aquopolis [parc d'atraccions d'aigua de Tarragona] con mi abuela [l'entrevistada riu]. Fue una de las veces que vino mi abuela, bueno mis abuelos, a visitarnos, que venían a veces. Bueno, yo me acuerdo de ir al aquapark cada vez que venían y pasarme el día allí con ellos y hay varias fotos y bueno, he escogido una que salgo con ella. La foto la hizo mi abuelo y bueno, estaba en un álbum de casa de mis padres así hacía años que no la veía.

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge: Alba Manteiga Nogueira
Autor: pares de l'entrevistada
Data: 1995-96 aprox.
Lloc: apartament d'Alt Campoo, Cantabria
Mides aprox.: 10x15cm
Anotacions anvers/ revers: cap
Paraules clau: Alba i cosina, neu.

Imatge: codi entrevista/núm imatge

AM/05 06

Reproducció:

Entrevistador: Andrea Marañón Gracia

Què destacades d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto **bella**?

Perquè creus que l'has conservada?

En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En **quins moments o festes** l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



Esta foto está hecha en Campoo creo, [Pista d'esquí Alto Campoo, Cantabria] y salgo con mi prima, que nos llevamos un año. Fue la primera vez que fui a ver la nieve [l'entrevistada riu]. Bueno, no esquiamos ni nada porque no sabíamos pero nos hizo mucha gracia tocar la nieve y bueno, aquí debía tener pues 7 años o así. Hacía mucho tiempo que no veía la foto, de hecho ni me acordaba de que la tuviera, la debieron sacar mi padres también.

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge: Alba Manteiga Nogueira

Imatge: codi entrevista/núm imatge

Autor: germana de l'entrevistada

AM/05 07

Data: any 2010

Lloc: domicili d'uns familiars, Malpica (Galícia)

Mides aprox.: 15x10cm

Reproducció:

Anotacions anvers/ revers: cap

Entrevistador: Andrea Marañón Gracia

Paraules clau: Fillol

Què destacaries d'aquesta imatge?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto **bella**?

Perquè creus que l'has conservada?

En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En quins moments o festes l'has ensenyada?



Aquí ya soy más mayor, ya tengo 22 años, pero la he escogido porque ha marcado mucho mi vida también porque mi tía tuvo un hijo y bueno, yo soy la madrina. Es mi primer ahijado y bueno, la he escogido porque como vive en Galicia, lo veo muy poco y bueno, me encanta ser su madrina y bueno, por eso la he elegido. La sacó mi hermana esta foto y hacía poco que la veía, porque además es bastante reciente y la tengo en un portarretratos en la sala, entonces la veo cada día lógicamente [l'entrevistada riu].

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge: Alba Manteiga Nogueira
Autor: amiga de Galícia de l'entrevistada
Data: estiu 2003
Lloc: Campament a Ferrol, La Corunya
Mides aprox.: 10x15cm
Anotacions anvers/ revers: cap
Paraules clau: campament

Imatge: codi entrevista/núm imatge

AM/05 09

Reproducció:

Entrevistador: **Andrea Marañón Gracia**

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto bella?

Perquè creus que l'has conservada?

En quin lloc guardaves la foto i perquè?

Quan temps fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En quins moments o festes l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



En esta foto salgo con un montón de amigas de Galicia y fue la primera vez que fui de campamento. Fue un campamento allí en Galicia, fui con ellas y fue cuando empecé...bueno, cuando nos hicimos más amigas porque estábamos todas juntas allí. La he escogido porque estas chicas bueno, las veo muy poco pero cuando las veo la verdad es que los agradezco mucho porque son muy buenas amigas y me da lástima no poder verlas más a menudo. Esta foto creo que la sacó una de las amigas que no sale en la foto y bueno, también hacía poco que la veía porque también la tengo en el álbum digital. Y aquí no sé que debía tener...14 años o 15 años quizás. Es por Ferrol más o menos, cerca de Ferrol sí.

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge: Alba Manteiga Nogueira Autor: pare de l'entrevistada Data: estiu 1993 aprox. Lloc: Malpica, Galicia Mides aprox.: 10x15cm Anotacions anvers/ revers: cap Paraules clau: barca	Imatge: codi entrevista/núm imatge AM/01 10 Reproducció: Entrevistador: Andrea Marañón Gracia
---	--

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto **bella**?

Perquè creus que l'has conservada?

En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En **quins moments o festes** l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



En esta foto salgo con mi madre y...creo que tenía unos...unos 6 años o así. Salgo con ella sentadas en...en un barco porque en mi pueblo en verano son fiestas y... el último día pues, la gente se sube, bueno ahora ya no, la gente se subía a los barcos y acompañaba a la Virgen por mar y bueno salimos mojadas porque siempre acababan los graciosillos mojando a todos. Me gusta mucho esta foto porque mi madre y yo salimos bastante bien y se ve el mar de fondo y me trae recuerdos porque me lo pasaba muy bien cuando íbamos así en el barco. Esta foto la sacó mi padre y la tengo guardada también en el álbum digital.

E. Estudi sobre la sèrie de les imatges triades per l'informant mostrades

Nombre d'imatges triades i comentades durant l'entrevista: **10**

Xifres en percentatges →

- Procedència

a1 fotografia aficionat **100%** //a2 fotografia professional **0** //

- Categories

b1 Vida familiar **80%** // b2 Viatges **10%** // b3 altres **10%** //

- Gèneres

c1 retrat (sense context visible) **0** // c2 retrat interior **60%** //c3 retrat exterior **40%** //

d1 retrats pactats **100%** //d2 retrat càndid **0** //

e1 paisatge **0** //

f1 altres **0** //

- Protagonistes principals:

g1Nadons **10%** //g2 nens **30%** // g3 joves **10%** // g4 adults **0** //g5 vells **0** // g6 mixt **50%** //

h1varons **0** //h2dones **80%** //h3 mixt **20%** //

- Relacions parentiu protagonistes (respecte el custodi de les imatges)

i1Ell/a mateix **20%** // i2 parella **0** //i3 fills **0** // i4 pares **20%** // i5 avis **10%** // i6 altres familiars **40%** // i7servei domèstic **0** //i8 amics **10%** //i9 companys de feina **0** //i10 desconeguts **0** //

- localitzacions fotografies:

j1 casa pròpia: **0**

j2 altres cases particulars i espais privats: **50%**

j3 carrer i altres espais públics urbans: **40%**

j4 exterior naturals (tipus): **10%**

E. Observacions sobre el global de fotografies mostrades

- Activitats // Situacions

//p1 batejos 0 //p2 1a comunió 0 //p3bodes 0 //p4 altres celebracions religioses 0 //
 //q celebracions ciutadanes no religioses (festes populars i altres) 10% //
 //r1 aniversaris 0 //r2 altres celebracions familiars 0 //
 //s1 focs infantils 0 //s2 disfresses i carnaval 0 //s3esports 0 //s4activitats aire lliure 20%
 //s4 altres activitats de lleure (no viatges) 0 //
 //t1 excursions i sortides 0 //t2 viatges 10%
 //x1 entorn laboral (com a propietari) 0 //x2 entorn laboral (empleat o altres) 0

- Situacions impròpies, poc habituals (per exemple relacionades amb la malaltia, la mort, el fracàs, la lletjor,...)

No en presenta.

- Format de l'àlbum familiar

Fotos sueltas //albums // anotacions al davant, al revers de les fotos // anotacions en l'àlbum

Les fotografies seleccionades pertanyen en la seva majoria a un àlbum familiar de la seva mare que no porta a l'entrevista i 3 d'elles pertanyen a l'àlbum personal que guarda a casa seva, de tipus Hoffman.

- Manipulacions significatives sobre les imatges (imatges retallades, trencades, rallades...)

No en presenta.

- Aspectes formals més característics de les imatges (blanc i negre o color, mides de les imatges, orientacions de les imatges en vertical o apaisat, enquadraments, composicions, angulacions, camp visual i fora de camp, efectes visuals com desenfocs etc.).

Totes les fotografies tenen una mida 10x15cm. Són en color amb no més de 20 anys d'antiguitat. Estan fetes per fotògrafs inexperts, en horitzontal (exceptuant 1), sense efectes visuals.

F album familiar exhibit (per a entrevistes fetes al domicili de l'informant)

Espai de la casa 1

Codi fotografia de l'entrevistador: AM/05

Espai de la casa: Menjador

Ubicació dins de l'habitació: sobre el moble principal del televisor i una prestatgeria prop del sofà.

Format d'exhibició: portaretrats

Continguts imatges: parella de l'entrevistada y familiars

Relat informant:

En la mayoría de fotografías salgo con mi novio y bueno...son de las que más me gustan con él. También hay alguna de mi ahijado y mi familia.



Espai de la casa 2

Codi fotografia de l'entrevistador: AM/05

Espai de la casa: habitació/líbreria

Ubicació dins de l'habitació: en un costat d'una prestatgeria

Format d'exhibició: subjectes amb pines, disposades en forma vertical

Continguts imatges : fotografia d'ella mateixa, la parella i amics

Relat informant:

En casi todas las fotos salen amigos y...bueno me gusta tenerlas. Son de diferentes momentos y situaciones y de gente que aprecio.



Espai de la casa 1

Codi fotografia de l'entrevistador: AM/05

Espai de la casa: habitació principal

Ubicació dins de l'habitació: prestatgeries en una paret del costat dret del llit de matrimoni

Format d'exhibició: portaretrats i una emmarcada

Continguts imatges: fotografies d'ella, de la parella (individuals) i d'amics

Relat informant:

La foto de pequeña me gusta mucho y por eso la tengo aquí y bueno, tengo algunas más mías y de amigos que no sabía bien donde poner.



G Observacions entrevistador / antropòleg

Hem reuneixo amb l'entrevistada al seu domicili. M'acompanya al menjador on també s'hi troben tres amigues més que estan veient el televisor. L'entrevistada té preparades sobre una tauleta un recull de fotografies que ha demanat a la seva mare i un àlbum propi digital (àlbum digital Hoffmann), regal dels seus pares pel seu vintè aniversari. Ens asseiem juntes al sofà i hem mostra les fotografies que ha portat del domicili dels seu pares. Hem pregunta quines són més convenients perquè n'ha trobat moltes importants per a ella. Té clares les que escollirà del àlbum digital perquè, de fet, se'l mira molt sovint i sap segur quines són més especials per a ella, però dubta de les altres. Les restants se les mira acuradament i, finalment, té clar que vol que la majoria siguin de Galicia, un lloc molt important en la seva vida. Decideix ella mateixa, a continuació, triar les fotografies que puguin descriure millor la seva vida, així agafa les que millor mostrin aspectes significatius d'ella: una d'un gos, perquè li agraden els animals, de Galicia, perquè és molt important per a ella, de la seva germana, etc.

Es mostra atenta durant tot el transcurs de l'entrevista tot i que tensa pel gravador. No es distreu en cap moment i mira acuradament les fotografies mentre las descriu, agafant-les també entre les seves mans. Riu en molts punts, les fotografies li desperten simpatia i bons records. Al finalitzar l'entrevista es relaxa i mostra l'àlbum digital a les amigues que han estat presents durant l'entrevista i que ara estan interessades per les fotografies.

No posa cap inconvenient a l'hora de mostrar la seva casa i m'acompanya per les habitacions, permet també fer fotografies de les mateixes. M'explica en cada cas el perquè de les fotografies exposades i en molts casos les agafa per mostrar-les de més a prop.

Projecte exposició: "En cassetes de sabates: històries domèstiques dels Tarragonins"
Breu Entrevista sobre fotografia domèstica (crida pública al Palau Firal)

0. CODI ENTREVISTA: **19**

1 data i hora entrevista:
29/10/2010

a. Informació sobre ciutadà entrevistat:

em dius el teu nom complet	3. Nom i cognoms: Alicia Pons
Adreça i telèfon/e-mail de contacte?	5. Lloc de Residència actual: XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
en quina data vas néixer? a on?	4. Lloc i data de naixement: Barcelona 1962
<p>Intenta explicar en poques paraules qui ets, tria aquells detalls que vulguis perquè et semblin més rellevants.</p> <ul style="list-style-type: none"> . el llocs on has nascut o viscut . els fets més importants de la teva vida familiar o personal . els fets més importants de la teva vida professional . les teves aficions o experiències a la vida 	<p>6. Itinerari vital i autodefinició identitària:</p> <p>Jo vaig néixer quan van haver les inundacions de Terrassa i Sabadell, no hi havia cap metge a Barcelona, 800 morts! Tothom se'n recorda de l'any en què vaig néixer.</p> <p>Jo vivia amb la meva àvia, els meus pares i jo, i encabat els meus germans. Els porto bastants anys als meus germans, amb lo qual jo he viscut una època que ells no han viscut. Per lo menos en la mateixa casa. Perquè els meu germà ja va viure en una casa nova, que ja no era, no era aquest ambient. Vivíem als anys 60 a Barcelona, al barri del Carmel. Vivíem entre Horta i el Carmel. Havíem d'anar a comprar al Mercat d'Horta, no teníem ni mercat al barri. No hi havia, ho van fer quan jo era bastant més gran. Erem al barri Muntanyeta [?] que abans havia sigut mig poblet, i després es va integrar a Barcelona. En el boom aquest del treball es va omplir de gent immigrant. El record que jo tinc de quan era molt petita era de no haver gairebé ningú, de no passar cotxes, de sortir cada tarda amb la cadireta a la porta i allà fer el berenar... la meva àvia cosir o fer ganxet o el que fos, i jo jugar amb les meves nines al mig del carrer tal qual, perquè no passava ni un cotxe. La meva àvia era molt jove, em portava quaranta-tres anys. Era vídua, bueno vídua entre cometes, de guerra. Perquè el meu avi era desaparegut a França. I, clar, jo tenia dues mamas.</p> <p>El meu marit és ferroviari i com va tenir plaça aquí vam fer cap a Tarragona. Per feina vam venir aquí a viure. Vam decidir que portàvem vuit anys junts i que veníem a viure aquí. Jo a Barcelona podria haver tornat i no he tornat... així que només et dic això. Sí a mi a Barcelona que no me la toquin, però Tarragona per viure té una qualitat de vida que no tinc a cap lloc, i m'he portat al meu pare aquí.</p>

b. Relat de l’informant sobre el global del seu àlbum familiar

**Explican’s com
gardeu a la
teva família les
fotos
domèstiques?**

>>> Les analògiques o en paper?

en portaretrats? -exposades d’altres formes (sobre la nevera, en suros, en calendaris...)? guardades en capsas? Guardades en àlbums? Com s’organitzen els àlbums? On gardeu els àlbums? Qui els guarda o organitza?

>>> Les fotografies digitals (en arxius) com les gardeu?

Quantes fotos guardes o gardeu, aproximadament?

**Com has fet la
selecció de fotos
que has portat per
aquesta
entrevista?**

Has portat totes les fotos que tenies a casa? Quin tipus d’àlbums o de fotos has triat per portar per aquesta exposició i per a l’arxiu municipal?

He portat les fotos de la Iaia. Quan va morir la meva mare aquesta és la capsa que ella tenia amb fotos de família, més noves i més velles. Però que n’hi ha de tots. Hi ha fotos de ma mare, la meva àvia, dels meus besavis... Les que faig jo o el meu marit estan a banda [i no les ha portades]. Jo d’aquestes fotos puc ser la única, avui per avui, que sap de què van, que els meus germans no ho saben. Amb ma germana petita em porto dinou anys!

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge

Imatge: codi entrevista/núm imatge

Autor:

Data: 1965 aprox.

19/01

Lloc: Barcelona, El Carmel

Reproducció:

Eadt X // Efadós

Què destacaries d'aquesta imatge?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto **bella?**

Perquè creus que l'has conservada?

En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En **quins moments o festes** l'has ensenyada?



Aquesta és la meua àvia i jo amb la meua nina. I aquests eren el carrers del Carmel, de Barcelona. Aquest és el carrer dels Agudells. La meua àvia anava amb una maleteta perquè la meua àvia cosia. A casa cosien. Allevors sempre portava... i me'n recordo de mocadors de fer fresells [mocadors de fer farcells?], que avui en dia no se si els joves saben lo que són els mocadors de fer fresells, els sona a xino, la meua filla inclosa. Doncs sempre havien estat allí damunt la taula i... De fet la meua mare i la meua àvia cosien a casa, i en una mateixa habitació havia com un camastre, no se com dir-ho, un somier. Li deien un nom, però ara mateix és que no me'n recordo. Que no era per dormir, només era perquè la nena s'estava allí amb les nines, li donaven un drap, començava a girar el drap [gesticula com plegant un drap] i així passava les hores... les àvies cosien.

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge

Imatge: codi entrevista/núm imatge

Autor:

19/02

Data: anys 1950?

Lloc: Platja de El Llobregat?

Reproducció:

Eadt

// Efados

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto **bella**?

Perquè creus que l'has conservada?

En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En quins moments o festes l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant



Aquesta és la meva àvia [es deu tractar de la seva mare, un error], la de l'esquerra, i la meva tieta. Tieta que no era tieta, que també hi havia una història aquí. Però la deixarem en privat. Bueno és bonica, perquè de fet es va quedar sola i els meus avis la van recollir a casa, com si fos una filla, i la van casar com si fos una filla i sempre ha sigut una filla. I sempre ha sigut la meva tieta. Normalment anàvem a la platja a Gavà, Castelldefels, Viladecans... en aquell tros. Aquell tros és on anaven sempre.

... sí la foto deu ser dels 50'. La meva mare es va casa amb 20, i aquí devia tenir uns disset, no se...

... jo recordo molt la meva mare i la meva àvia, d'estar sempre amb elles. Físicament eren molt semblants, això [assenyala un part del rostre] ho tenim igual.

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge

Autor:

Data: 1965?

Lloc: El Carmel, Barcelona

Imatge: codi entrevista/núm imatge

19/03

Reproducció:

Eadt x

// Efados

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto **bella**?

Perquè creus que l'has conservada?

En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En quins moments o festes l'has ensenyada?

Descripció, relatiu i informació d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi



Això és el mateix carrer meu, el carrer on jo vivia, però a la nevada del 65... ara em balla. No se si és del 64 o del 65, aquella nevada a Barcelona. La primera va ser quan tenia tres anys.

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge

Autor:

Data: 1967

Lloc: Barcelona, El Carmel, C. Dels Agudells

Imatge: codi entrevista/núm imatge

19/04

Reproducció:

Eadt

// Efadós

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto bella?

Perquè creus que l'has conservada?

En quin lloc guardaves la foto i perquè?

Quan temps fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En quins moments o festes l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



Aquest és el mateix carrer d'abans, l'Agudells, però mirat cap a l'altra banda, de pujada, és diferent.

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge

Autor:

Data: 1965?

Lloc: Barcelona, Barri de El Carmel

Imatge: codi entrevista/núm imatge

19/05

Reproducció:

Eadt

// Efadós

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto **bella**?

Perquè creus que l'has conservada?

En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En **quins moments o festes** l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propl informant.



I aquí la mama, l'àvia i jo a la porta de casa. I la vespa del Papa.

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge

Autor:

Data: 1963 aprox.

Lloc: Barcelona, Barri el Carmel

Imatge: codi entrevista/núm imatge

19/06

Reproducció:

Eadt

X

// Efados

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto **bella**?

Perquè creus que l'has conservada?

En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En quins moments o festes l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



Això, s'acostumava a fer molt els carnivals, i aquesta va ser la primera disfressa que em van fer. De Gallega! [riu] Devia tenir sis mesos. Es ma mare i la tieta [sa mare porta a l'informant en braços]. Se'ls hi va acudir vestir-me de Gallega. I com sabien cosir, jo cada any tenia una disfressa nova.

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge

Autor:

Data: anys 1950'?

Lloc: Barcelona?

Imatge: codi entrevista/núm imatge

19/07

Reproducció:

Eadt

// Efados

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto **bella**?

Perquè creus que l'has conservada?

En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En **quins moments o festes** l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



Aquí el meu pare tindria, si ara té 74 anys, disset, divuit anys. Que tenien molta costum de disfressar-se. El carnaval es vivia molt, molt.

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge

Imatge: codi entrevista/núm imatge

Autor:

Data: 1963 aprox.

19/08

Lloc: Barcelona, Barri del Carmel

Reproducció:

Eadt

// Efados

Què destacaries d'aquesta imatge?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.

Quina història guarda aquesta imatge?



Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto bella?

Perquè creus que l'has conservada?

En quin lloc guardaves la foto i perquè?

Són els meus pares i jo... i la meva àvia que tenia quaranta-tres anys, quaranta-quatre, molt jove. Ma mare em va tenir amb disset i mon pare amb vint-i-sis, si no hagués estat encara molt més jove [?].

Quan temps fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En quins moments o festes l'has ensenyada?

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge

Autor:

Data: anys 1950'?

Lloc: Melilla

Imatge: codi entrevista/núm imatge

19/10

Reproducció:

Eadt

// Efadós

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto bella?

Perquè creus que l'has conservada?

En quin lloc guardaves la foto i perquè?

Quan temps fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En quins moments o festes l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



Aquest és el meu pare a Melilla, que va fer la mili a Melilla. Hi ha un foro de Melilla, estic per escanejar-la i enviar-la.

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge

Autor:

Data: anys 1950/60'

Lloc: Barcelona, El carmel

Imatge: codi entrevista/núm imatge

19/11

Reproducció:

Eadt

// Efados

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto **bella**?

Perquè creus que l'has conservada?

En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En quins moments o festes l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



A l'època, quan es casava algú, s'acostumava a guarnir les portes. I tant que es feia.

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge

Autor:

Data: anys 30 aprox

Lloc: Barcelona

Imatge: codi entrevista/núm imatge:

19/12

Reproducció:

Eadt:

// Efados

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto **bella**?

Perquè creus que l'has conservada?

En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En **quins moments o festes** l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



No se qui són, però el que sí puc dir és que pot ser perfectament que siguin família... Si mira aquesta és la meva àvia [dreta de la imatge]. La meva àvia, el seu germà i la cunyada. I saps perquè ho se? Doncs perquè ells tenien una acadèmia de ball. El meu tiet era ballarí, tenia una acadèmica de ball i si...

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge

Imatge: codi entrevista/núm imatge

Autor:

19/13

Data: anys 50?

Lloc: Barcelona

Reproducció:

Eadt

// Efados

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto **bella**?

Perquè creus que l'has conservada?

En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En quins moments o festes l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



Aquesta és la meva tieta i una amiga, no se qui es.

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge

Imatge: codi entrevista/núm imatge

Autor:

19/14

Data: anys 50'

Lloc: pròxim a Barcelona?

Reproducció:

Eadt

// Efados

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto bella?

Perquè creus que l'has conservada?

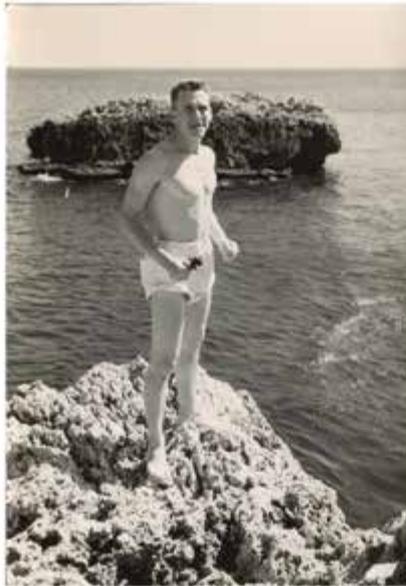
En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En **quins moments o festes** l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



Aquest és el meu pare, a la platja. I el meu pare és viu...

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge

Imatge: codi entrevista/núm imatge

Autor:

19/15

Data: 1966 aprox.

Lloc: Barcelona, El Carmel

Reproducció:

Eadt

// Efados

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto **bella**?

Perquè creus que l'has conservada?

En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En **quins moments o festes** l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



Aquesta sóc jo, a la porta de casa meva, amb les meves amigues i la meva àvia (a la dreta de la imatge). Aquesta és l'àvia, mare de la meva mare...

D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge

Imatge: codi entrevista/núm imatge

Autor:

19/16

Data: anys 1960' aprox

Lloc: Barcelona?

Reproducció:

Eadt

// Efados

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto **bella**?

Perquè creus que l'has conservada?

En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En **quins moments o festes** l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



D Informació específica sobre fotografies seleccionades

Descriptors imatge

Imatge: codi entrevista/núm imatge

Autor:

19/17

Data: anys 1940/50' aprox.

Lloc: Barcelona?

Reproducció:

Eadt

// Efados

Què destacaries d'aquesta imatge?

Quina història guarda aquesta imatge?

Què va passar abans i després de la imatge?

Què t'agrada més de la foto?

Creus que és una foto **bella**?

Perquè creus que l'has conservada?

En **quin lloc** guardaves la foto i perquè?

Quan **temps** fa que no l'havies vist aquesta foto?

A qui li has ensenyada?

En quins moments o festes l'has ensenyada?

Descripció, relat i valoració d'una imatge concreta de l'àlbum familiar triada i comentada pel propi informant.



Aquí el que va de noia és el meu pare, i el que va de noi és la meva tieta. Lo típic del Carnaval, que és ser lo que no ets.

Análisis cualitativo.



Archivo Histórico de la ciudad de Tarragona. Proyecto: "Capsa de Sabates 2.0"

Estudiante Becaria:
Elisa Alegre Agís
Universidad Rovira i Virgili.
Facultad de Letras.
Licenciatura Antropología Social y cultural.
Tarragona 2011

Análisis cualitativo.

Una mirada Antropológica a "Capsa de Sabates 2.0"

El siguiente análisis pretende dar una mirada antropológica al "Proyecto Capsa de Sabates 2.0. Àlbum de fotografies familiar de Tarragona".

En las páginas siguientes se plasman algunas de las conclusiones respecto del proyecto en relación con el análisis cuantitativo realizado previamente en el que se han analizado un total de 852 fotografías divididas en 71 álbumes, siguiendo como criterio los descriptores previamente consensuados, la datación de dichas fotografías y el criterio territorial dividido entre Tarragona/Catalunya y extranjero (resto de España e internacional).

Método "Capsa de Sabates".

Capsa de Sabates, se presenta como un proyecto transversal y horizontal; desde sus comienzos en los que Francesc Perramon, su creador, tiene como intención plasmar la ciudad de Tarragona a través de los ojos y el testimonio de quienes la habitan.

Por esa razón, la metodología en que se ha basado el proyecto ha sido la recolección de fotografías en forma de álbumes, creados desde la óptica de sus protagonistas, junto con el método de entrevista personal, en la que se conjuga un pequeño extracto de

historia de vida de quien representa el álbum, y el relato descriptivo del protagonista para cada una de las fotografías.

De los 71 álbumes, 5 se han presentado en la página Web sin las entrevistas en profundidad debido a que se realizaron en forma de actividad grupal en la escuela de adultos con los alumnos de alfabetización; en lo que al resto de álbumes se refiere, las entrevistas se han llevado a cabo de forma personalizada, con los instrumentos y las herramientas que la metodología de la misma exige de forma profesional.

Las entrevistas fueron grabadas en audio, para no perder detalle de las descripciones que los tarraconenses tenían que contar. En primer lugar se pide a los participantes una serie de datos personales, ya que si bien en muchos estudios antropológicos, las entrevistas son anónimas, en el caso de "Capsa de Sabates", los álbumes son personales, con lo que un dato identificador resulta imprescindible para realizar la entrevista, y de alguna manera dar un nombre, un apellido, una cara y una persona a cada uno de los álbumes, ya que este será una forma de representación para los tarraconenses.

Se trata de un proyecto fotográfico y antropológico, ya que estamos frente a una serie de imágenes que intentan plasmar la realidad de la vida de las personas que viven actualmente en Tarragona, y al mismo tiempo como hemos dicho antes, es un proyecto horizontal, ya que la plasmación de las vidas de los ciudadanos de Tarragona no corren a criterio de ningún profesional de la sociología, la antropología, etc. sino que los investigadores del proyecto hemos sido meros recolectores de la experiencia que los ciudadanos tienen para contar y reflejar a través del discurso y la imagen.

Análisis cuantitativo.

En un primer lugar debemos aclarar el procedimiento utilizado y los parámetros con que fue realizado el análisis cuantitativo para el informe.

Como hemos expuesto anteriormente, uno de los criterios para la clasificación de las fotografías es el de los descriptores. Dichos descriptores se basaron en los ya consensuado en el Archivo Histórico de la Ciudad de Tarragona, con el agregado de algunos que se consideraron s a lo largo de la practica del proyecto debido al carácter concreto del mismo. En este caso nos encontramos ante 158 descriptores.

Se han de concebir los porcentajes de tal forma que una fotografía contiene más de un descriptor debido a la propia temática de catalogación de los mismos.

En segundo lugar, entender que los criterios para la catalogación se han basado en la imagen y en la descripción de los participantes en sus entrevistas.

En tercer lugar se observa en la siguiente tabla, algunos de los criterios coloreados. Estos hacen referencia a los porcentajes en virtud de mayor a menor. Los porcentajes menores de 3%, se han dejado en blanco debido a que dicha cifra no se considera significativa; los descriptores en color rosa son aquellos que están entre el 3% y el 6%. Los descriptores en color azul con aquellos entre 7 y el 10%, y aquellos que se encuentran en color violeta son

los que superan el 10%, lo cual se ha considerado un porcentaje muy alto en relación a la cantidad de fotografías y a la variedad y número de descriptores. Los porcentajes se observan a continuación.

CRITERIS/DESCRIPTORS	Nº FOTOS	%
<i>actes culturals</i>	5	0,59%
<i>activitats associatives</i>	26	3,05%
<i>activitats esportives</i>	27	3,17%
<i>activitats religioses</i>	19	2,23%
<i>aficions</i>	15	1,76%
<i>agricultura</i>	7	0,82%
<i>amics</i>	37	4,34%
<i>aniversaris</i>	23	2,70%
<i>avis</i>	76	8,92%
<i>balco del mediterrani</i>	5	0,59%
<i>barris i rodalies</i>	15	1,76%
<i>bateig</i>	12	1,41%
<i>besavis</i>	8	0,94%
<i>bombers</i>	1	0,12%
<i>calçotada</i>	4	0,47%
<i>camp de mart</i>	4	0,47%
<i>cap de any</i>	1	0,12%
<i>carrers</i>	38	4,46%
<i>castanyada</i>	1	0,12%
<i>catedral</i>	6	0,70%
<i>celebracions</i>	42	4,93%
<i>cinema Principal</i>	1	0,12%
<i>comerç</i>	1	0,12%
<i>Corpus</i>	1	0,12%
<i>diablers</i>	2	0,23%
<i>Diego Puerta</i>	1	0,12%
<i>dinars al camp</i>	16	1,88%
<i>dinars en cases particulars</i>	19	2,23%
<i>dinars en restaurants</i>	17	2,00%
<i>disfresses i carnaval</i>	31	3,64%
<i>edificis</i>	1	0,12%
<i>edificis militars</i>	1	0,12%
<i>edificis privats</i>	2	0,23%
<i>edificis públics</i>	10	1,17%
<i>edificis religiosos</i>	20	2,35%
<i>el llorito</i>	5	0,59%
<i>el serrallo</i>	30	3,52%
<i>elements del seguici popular</i>	2	0,23%
<i>entitats i associacions</i>	1	0,12%
<i>escola</i>	40	4,69%
<i>església de la trinitat</i>	1	0,12%

<i>esglesia de sant joan</i>	1	0,12%
<i>església sant francesc</i>	2	0,23%
<i>esports d'equip</i>	4	0,47%
<i>estiu</i>	5	0,59%
<i>excursionisme</i>	14	1,64%
<i>excursions</i>	54	6,34%
Exèrcit	4	0,47%
<i>familiars diversos</i>	73	8,57%
<i>fešta de l'arbre</i>	1	0,12%
<i>fešta del pilar</i>	1	0,12%
<i>fešta del roser</i>	1	0,12%
<i>festes infantils</i>	12	1,41%
<i>festes majors</i>	7	0,82%
<i>festes religioses</i>	17	2,00%
<i>fill</i>	118	13,85%
<i>font del centenari</i>	1	0,12%
<i>font del garrot</i>	1	0,12%
<i>Fonts</i>	2	0,23%
<i>fortí de la reina</i>	1	0,12%
<i>futbol</i>	7	0,82%
<i>Germans</i>	118	13,85%
<i>gimnàstic</i>	2	0,23%
<i>immigració</i>	14	1,64%
<i>infantesa</i>	317	37,21%
<i>infatesa</i>	2	0,23%
<i>joventut</i>	186	21,83%
<i>l' hort</i>	7	0,82%
<i>l'oliva</i>	2	0,23%
<i>la castanyada</i>	1	0,12%
<i>la mona</i>	8	0,94%
<i>la murralla</i>	1	0,12%
<i>la palma</i>	12	1,41%
<i>la rambra</i>	8	0,94%
<i>llar</i>	120	14,08%
<i>maduresa</i>	79	9,27%
<i>maginet.</i>	4	0,47%
<i>Mare</i>	87	10,21%
<i>mare de deu del carme</i>	2	0,23%
<i>mas</i>	16	1,88%
<i>maternitat</i>	9	1,06%
<i>matrimoni</i>	24	2,82%
<i>mercats</i>	2	0,23%
<i>migració</i>	2	0,23%
<i>mitjans de cOmunicació i publicitat</i>	1	0,12%
<i>mon laboral assalariat</i>	26	3,05%
<i>mon laboral propi</i>	30	3,52%
<i>monuments</i>	11	1,29%
<i>mort</i>	3	0,35%
<i>moviment veïnal</i>	4	0,47%
<i>muralles</i>	6	0,70%

<i>musica</i>	6	0,70%
<i>Nadal</i>	18	2,11%
<i>nebots</i>	59	6,92%
<i>nets</i>	4	0,47%
<i>nevada</i>	13	1,53%
<i>noces</i>	28	3,29%
<i>nuviatge</i>	12	1,41%
<i>oci</i>	250	29,34%
<i>onze de setembre</i>	1	0,12%
<i>parc de les granotes</i>	4	0,47%
<i>parcs i jardins</i>	19	2,23%
<i>pare</i>	101	11,85%
<i>parella</i>	55	6,46%
<i>pares</i>	33	3,87%
<i>Part Alta</i>	13	1,53%
<i>passeig de les palmeres</i>	10	1,17%
<i>passeig en família</i>	49	5,75%
<i>Paternitat</i>	10	1,17%
<i>pesca</i>	15	1,76%
<i>pla de la seu</i>	8	0,94%
<i>plaça de braus</i>	2	0,23%
<i>plaça de la font</i>	3	0,35%
<i>plaça de sant joan</i>	8	0,94%
<i>plaça dels carros</i>	2	0,23%
<i>plaça imperial tarraco</i>	6	0,70%
<i>plaça verdaguer</i>	2	0,23%
<i>places</i>	20	2,35%
<i>platges</i>	53	6,22%
<i>platja de la arrabassada</i>	6	0,70%
<i>platja de la comandancia</i>	2	0,23%
<i>platja de la savinosa</i>	2	0,23%
<i>platja del Miracle</i>	8	0,94%
<i>platja llarga</i>	5	0,59%
<i>poble</i>	33	3,87%
<i>port</i>	4	0,47%
<i>primera comunió</i>	25	2,93%
<i>processó</i>	1	0,12%
<i>ramaderia</i>	2	0,23%
<i>rambla nova</i>	1	0,12%
<i>rams</i>	1	0,12%
<i>reis</i>	12	1,41%
<i>retrats amb mascotes</i>	20	2,35%
<i>retrats amb propietat privades</i>	1	0,12%
<i>retrats amb vehicles</i>	40	4,69%
<i>retrats d'amics</i>	109	12,79%
<i>retrats d'estudi professional</i>	21	2,46%
<i>retrats familiars</i>	255	29,93%
<i>sant joan</i>	4	0,47%
<i>sant pere</i>	3	0,35%
<i>santa tecla</i>	1	0,12%
<i>Scala Dei</i>	5	0,59%

<i>servei militar</i>	9	1,06%
<i>setmana santa</i>	4	0,47%
<i>sinistres</i>	1	0,12%
<i>sortida a la neu</i>	2	0,23%
<i>tabacalera</i>	4	0,47%
<i>teatre</i>	1	0,12%
<i>teatre metròpoli</i>	1	0,12%
<i>Torreforta</i>	7	0,82%
<i>transports i comunicacions</i>	1	0,12%
<i>turisme</i>	2	0,23%
<i>Universitat</i>	13	1,53%
<i>vacances d'estiu</i>	36	4,23%
<i>vellesa</i>	35	4,11%
<i>via augusta</i>	1	0,12%
<i>viatges</i>	60	7,04%
<i>visites i actes oficials</i>	2	0,23%

Total	
Fotos	852

Por otra parte el criterio de datación fue dividido en periodos a criterio de los investigadores colaboradores en el proyecto. Los periodos de datación se exponen a continuación.

CITERIS PER ANY	Nº	%
ANTERIORES 1900	2	0,23%
1900-1920	7	0,82%
1930-1940	85	9,98%
1950-1960	319	37,44%
1970-1980	232	27,23%
1990-2000	175	20,54%
2010-2012	19	2,23%
NO CONSTA	13	1,53%
TOTAL	852	100,00%

En tercer lugar el criterio territorial, ha de entenderse de la siguiente manera: el porcentaje que se refiere a Tarragona y Catalunya, engloba tanto la ciudad de tarragona como barrios y pueblos de alrededores y resto de Catalunya. En segundo lugar el porcentaje que hace referencia al extranjero, se refiere al resto de estado español y el resto de países intra y extra europeos.

Los porcentajes se exponen a continuación.

FOTOS TARRAGONA /CATALUNYA		FOTOS EXTRANJER		TOTAL
Nº	%	Nº	%	
743	87%	109	13%	852

Análisis cualitativo.

En el siguiente apartado se ofrece a partir de una óptica antropológica, un análisis de los datos obtenidos a partir del análisis cuantitativo con la finalidad de extraer algo más de información de las personas que viven en la ciudad de Tarragona, como también de entender con mayor profundidad el proyecto desde esta perspectiva, ya que como veremos a continuación nos encontramos ante porcentajes en relación a los descriptores o al territorio que pueden explicarse, por ejemplo por el rango de edad de los participantes entrevistados para este proyecto.

Capa de Sabates: El reflejo de una ciudad.

A primera vista, este proyecto se presenta como una página Web de tipo 2.0, que casi se acerca a una red social como las que imperan en la red en la actualidad.

En el caso de Capsa de Sabates nos encontramos ante algo más que una muestra de fotografías bajo los criterios de un profesional. De hecho, en el común de proyectos de este tipo, encontramos muestras fotográficas en relación a una temática, y la muestra es seleccionada por los profesionales, quienes a su criterio exponen las fotografías que se amolden al proyecto en curso y a los criterios o parámetros en relación a una temática. Capsa de Sabates, se presenta de una forma diferente, al menos desde un punto de vista sociológico y antropológico.

El mayor representante e ideólogo del proyecto Francesc Perramon, presenta en este caso un álbum familiar. Se trata de representar la ciudad de Tarragona a partir de los ojos de sus ciudadanos, ya que han sido ellos los que han puesto el criterio, la selección y la muestra.

El único criterio de esta muestra ha sido que los participantes vivieran en la ciudad de Tarragona, sin diferenciar edades, nacionalidad, profesión, etc. ni mucho menos el contenido de sus fotografías. Se trata de una página que, casi con la misma finalidad que puede tener el álbum familiar de una familia, pretende ser muestra de las personas que habitan en la ciudad de Tarragona, reflejando la diversidad que caracteriza a la ciudad, como también la diversidad que caracteriza a las culturas y como no, a los individuos.

Este proyecto, se presenta como el espejo de Tarragona a través de la fotografía, y estas fotografías son el fiel reflejo de sus habitantes, ya que con mayor o menor intencionalidad, los participantes han hecho acto de presencia con sus fotos, sus historias

de vida y sus anécdotas en relación a las fotos que ellos mismos han escogido para dejar en la posteridad a través de esta página Web.

Los investigadores del proyecto, en nuestra mayor intención de profesionalidad, damos fe del criterio puramente “Tarraconense” que impera en el proyecto, y que con la mayor intención de la “subjetividad”, el análisis objetivo esta puramente basado en ésta, ya que representa a los sujetos que la componen.

Los porcentajes de “Capsa de Sabates”

En primer lugar, mencionar que nos encontramos ante 71 álbumes lo que se corresponde con el número de participantes en el proyecto. Con un total de 40 mujeres que suponen un 56% y un total de 31 hombres que suponen un 44% de la muestra total.

Criterio territorial.

Como se puede observar en la tabla expuesta anteriormente en relación al criterio territorial, nos encontramos con una muestra de fotografías que han sido realizadas y que son reflejo de Catalunya y Tarragona en un 87 %, mientras que las fotografías en el extranjero suponen tan solo un 13%.

En primer lugar, este fenómeno se explica por el rango de edad de los participantes, ya que en su mayoría son personas mayores de 40 años, y si tenemos en cuenta además que el periodo de edad “juventud” reflejado en los descriptores tiene un porcentaje de un 21,83%, establecemos las fotografías en contexto social en el que los viajes al exterior de la comunidad no se realizaban con tantas facilidades como en la actualidad.

Por otra parte hemos de considerar los factores identidad y sentimiento de pertenencia, ya que a los participantes se les explicaba la finalidad del proyecto, con lo que considerarlo como un álbum familiar tarraconense, abre las puertas a que los ciudadanos de Tarragona, nativos o extranjeros, escojan sus fotografías con la intención de mostrar la ciudad y no de forma aleatoria.

En tercer lugar, las personas que participan, son en su mayoría personas que no solo viven en Tarragona, sino que en un alto porcentaje bien son tarraconenses, catalanes, inmigrantes de segunda generación que han nacido en Catalunya, etc. En un bajo porcentaje, encontramos inmigrantes del resto de España, pero que llevan muchos años en Catalunya y de hecho en Tarragona, y por último, unas pocas personas que son inmigrantes del resto de España u otros países. El hecho de que la muestra sea mayoritariamente Catalana o Tarraconense, influye de forma significativa a que las fotografías que presentan sean de Tarragona, alrededores o Catalunya, ya que jugamos con el factor identidad, un factor que nos identifica a todos los seres humanos seamos de la cultura que seamos.

En relación al 13% de fotografías en el extranjero, la mayoría de estas tienen relación con la migración y no con los viajes.

Es el caso de las 7 personas extranjeras, de las cuales 6 son latinoamericanas y una austriaca. En estos siete álbumes se puede observar que la mayoría de las fotografías que han cedido son en su país de origen, lo cual está ligado a su identidad, muchas otras en relación al proceso migratorio. Las fotografías en relación a este proceso, se presentan en forma de despedidas y lugares de tránsito, como también a través de fotografías enviadas por sus familiares en

su país de origen, o fotografías que ellos tienen en la ciudad de Tarragona, pero con la finalidad de enviarlas a su país de origen.

Este pequeño porcentaje que se refiere a las fotografías en el extranjero, se explican entonces a través de la migración y no de los viajes, ya que en este descriptor imperan los viajes dentro de Catalunya, un territorio que se presentaba mucho más fácil de recorrer y conocer según el periodo de tiempo de juventud de nuestros participantes, un periodo de tiempo que también se refleja en los datos cuantitativos obtenidos que muestran la datación y los porcentajes correspondientes en el análisis de este criterio.

Criterio de datación.

En la tabla referente a este criterio se observa que el periodo de 1950 a 1980 impera en las fotografías de Capsa de Sabates.

El periodo de 1950 a 1960 supone un 37,44% del total y el periodo de 1970 a 1980 un 27, 23%. Estos son los dos periodos con mayor porcentaje, lo que nos ayuda a comprender como hemos dicho anteriormente el porque de un porcentaje tan alto de las fotografías en Catalunya, junto con el descriptor de infancia que supone un 37% y la juventud un 21%.

Es el criterio de datación el que permite situarnos en el tiempo, como también situar la edad de los participantes en la actualidad.

Descriptores.

La catalogación de las fotografías a criterio de descriptores de las mismas, consta de un abanico muy amplio que nos ayuda comprender que es lo que los tarraconenses han querido dejar en la

página Web como reflejo de ellos mismos y del mundo que les rodea o les ha rodeado en diferentes etapas de sus vidas.

En primer lugar, en relación a los descriptores que tienen que ver con periodos de edad podemos decir que el periodo de edad que comprendemos como infancia supone un 37,21%, la juventud un 27,23%, la niñez o bebés un 6,92%, la madurez un 9,27%, y la vejez un 4,11%.

Como muestran los datos obtenidos, para los ciudadanos de Tarragona son los periodos de infancia y juventud los predilectos para mostrarse de cara al público.

Esto no parece extraño ya que son estos los periodos en los que normalmente los individuos nos encontramos más relajados en cuanto a responsabilidades, cuando disfrutamos de las reuniones familiares y las salidas con amigos, como también estamos más dispuestos y solemos tener más tiempo libre para realizar viajes o excursiones, con lo que no es de extrañar que los seres humanos recordemos con mayor entusiasmo estas etapas, y sean las que nos evoquen una mayor satisfacción o felicidad. Cuando comenzamos el periodo de madurez, nos vemos atareados por las responsabilidades familiares, laborales, etc. y cuando entramos en la vejez, los problemas de salud, el cansancio nos desmotivan o no nos permiten realizar ciertas actividades de ocio. Por lo tanto, los tarraconenses han elegido las etapas de su vida que les evoca más felicidad y despreocupe para reflejarse en este proyecto y también para identificarse como individuos. De hecho los descriptores de ocio, viajes, excursiones/excursionismo, reflejan en su alto porcentaje, que están íntimamente ligados con la infancia y la juventud.

Para continuar con este apartado, vemos que los porcentajes mas altos en cuanto a actividades se los llevan los relacionados con el ocio y el disfrute, ya que por ejemplo también tenemos descriptores de actividades como el mundo laboral ya sea asalariado o propio, turismo, festejos de tipo religioso o cultural y otras practicas culturales propias del territorio, pero que en algunos casos pueden considerarse como tradición mas que como mero ocio.

Observamos que el descriptor ocio ocupa un 29,34% de las fotografías, los viajes un 7,04%, excursiones un 6,4 %, los paseos en familia un 5,75%, las celebraciones un 4,93%, salidas a la playa un 6,22%. Se trata de actividades que no tienen ninguna relación con la obligación sino con el mero ocio, y que se hacen con la finalidad del mero disfrute de la misma; otras actividades en relación a la cultura o a la religión se ven forzadas, aunque sea de forma inconsciente por el factor de la tradición, como bodas, comuniones, bautismos u otras practicas religiosas. Si bien muchas de ellas también están relacionadas con el ocio en su relación con los festejos entre familiares o amigos, el grado de tradición religiosa o cultural es mayor, y en los porcentajes que estos se muestran, la mayoría de las fotografías reflejan el momento álgido en relación a la religión y la cultura en estas prácticas. Si bien tenemos fotografías que muestran la fiesta que normalmente se realiza después de un bautismo, comunión o boda, las mayoría de ellas ronda a las prácticas concretas que hacen que un bautismo sea un bautismo, y que una boda sea una boda, así como también la propia tradición fotográfica dentro de estas prácticas, como las fotos en estudios profesionales de los niños vestidos de comunión o de bautismo, o de la pareja, es decir, fotografías realizadas por profesionales, lo cual se presenta como otra característica tradicional en estos eventos, ya que se trata de momentos que las personas conciben como únicos e importantes en sus vidas, y que juegan un papel importante en la identidad de las

personas, razón por la cual, las personas dejan la instantánea eterna de estos especiales momentos en manos de profesionales. En el caso de descriptores culturales o religiosos, observamos que los actos culturales se ven en tan solo un 0,59%, las actividades religiosas 2,23%, la primera comunión un 2,93%, bautismos un 1,41%, bodas un 3,29%. Como se puede ver, estas actividades, si bien están presentes en muchos de los álbumes que se exponen, no suponen un número significativo como los festejos o actividades en relación al mero ocio.

En cuanto a los descriptores que se refieren a las relaciones familiares y de amistad, los datos obtenidos son los siguientes.

En primer lugar, el descriptor retratos familiares observamos que esta presente en un 29,93%. Dentro de este grupo, el de la familia nuclear o más cercana tenemos la figura paterna que se manifiesta con un 11,85%, mientras la materna lo hace con un 10,21%. Los hijos representan un 13,85%, los hermanos un 13,85%. Los abuelos un 8,92%, y los nietos un solo un 0,47%.

Esto nos lleva a ver, que tanto la figura materna como paterna resultan de gran importancia para los individuos, y que la pequeña diferencia de algo más de un 1% que presentan a favor de la figura paterna puede deberse al momento histórico y social de la época. Hemos de tener en cuenta que tanto la sociedad catalana como la española, en los momentos que situamos la infancia y la juventud de los participantes, era una sociedad predominantemente machista, y que la figura paterna tenía un mayor poder en las relaciones familiares, y que esta figura, a diferencia de la femenina era la figura pública. Podemos observar por ejemplo que en más de un caso, aparece la figura paterna con los hijos infantes de la mano en un paseo de domingo, siendo un reflejo de los roles asignados al cumplir el status padre o madre. Mientras la mujer quedaba relegada al

ámbito privado, al hogar y a los quehaceres domésticos, el hombre realiza el paseo de domingo con los hijos, como cabeza de familia. También se observa en varias fotografías el mundo laboral ya sea propio o asalariado, siendo la figura masculina la que impera en este descriptor, mientras aquellas fotografías en relación al hogar o la cocina concretamente, esta ligada a la figura femenina. Aun teniendo un mayor porcentaje de mujeres que encabezan sus álbumes, este tipo de características que reflejan la sociedad en contexto socio-políticos diferentes a los actuales, como puede ser la España de la post guerra o de dictadura franquista, los elementos que caracterizan estas sociedades, se reflejan; siendo uno de estos elementos el machismo, o una mayor importancia a la figura masculina o en relación con el ámbito público, son las propias mujeres las que también han escogido hacer importante mención tanto de la figura paterna, como del marido o pareja, y también de los hijos. El descriptor hijos, se muestra en un 13,85%.

Es la figura materno femenina la que se relaciona con mayor facilidad a los hijos, ya que la sociedad hizo encargadas a las féminas de estas labores, desde los principios culturales como los religiosos, con lo que si tenemos un mayor porcentaje de álbumes de mujeres, es probable que esto influya en que el porcentaje del descriptor hijos sea tan alto, coincidiendo éste al mismo tiempo con el descriptor hermanos.

Esto nos lleva a que estemos ante porcentajes muy similares en lo que se refiere a los componentes de un núcleo familiar.

En un porcentaje menor encontramos la figura de los abuelos, aunque esta supera con creces la figura de los nietos, con lo que podemos decir que han sido los nietos los que han dado mas importancia a sus abuelos y han decidido reflejarlos en sus álbumes,

mientras los abuelos han elegido otros miembros de la familia o, sus periodo de infancia y juventud para exponer en publico.

Una vez analizadas las figuras familiares y su presencia en los álbumes, pasaremos a analizar otras relaciones interpersonales entre los individuos.

En un primer lugar analizaremos la diferencia porcentual entre la presencia familiar y la amical.

Observamos que de los dos descriptores que hacen referencia a la relación familiar, "retratos familiares" y "familiares diversos" suman un total de 38,5%, mientras que los descriptores "retratos con amigos" y "amigos" suman un 17,13%.

Como podemos ver, son los familiares, sea en forma de retrato que suele incluir el núcleo familiar de madre, padre, hijos y hermanos como también algunos de los familiares mas cercanos como los abuelos; sea en forma de familiares diversos en los cuales englobamos el resto de familiares como primos, tíos, etc.

Anteriormente habíamos explicado que en los que se refiere a los rangos de edad, son la infancia y la juventud las etapas que predominan. Estas etapas suelen relacionarse, sobre todo con la juventud y con la amistad, sin embargo, a pesar de que la mayoría de nuestros participantes han elegido la infancia y la juventud para mostrarse en público, los familiares han ocupado un puesto mas importante que los amigos a la hora de representarse e identificarse. Por tanto podemos considerar a la familiar uno de los puntos más elegidos por los tarraconenses para identificarse, mostrarse en publico y explicar sus vidas.

Entre los descriptores con mayores porcentajes, tenemos la dualidad "calle" y "hogar".

El descriptor calle suma un 4,46%, mientras que el descriptor hogar un 14,08%. Otros lugares que también están entre los

porcentajes concebidos como significativos, tenemos la escuela con un 4,69%, o el barrio del Serrallo con un 3,52%, y el pueblo un 3,87%. Como se puede observar, existen un 14% del total de las fotografías que se han realizado en el hogar y que han sido elegidas también como un elemento identificativos para los ciudadanos.

Son varios los elementos, lugares o personas que los individuos escogen para identificarse. Por un lado hemos visto que además de los periodos de edad de la infancia y la juventud como elementos de identidad que evocan seguramente los mejores momentos de la vida, también son los familiares quienes representan e identifican mas a los individuos, aunque también los amigos juegan un papel importante. Se ha visto también que los familiares están también divididos en grado de importancia para los individuos, o al menos para los ciudadanos de Tarragona.

En este último apartado observamos que es el hogar uno de los lugares mas escogido para identificarse, junto con el barrio del Serrallo. De ello extraemos que el hogar también se corresponde con bastante probabilidad con el porcentaje de fotografías en Tarragona o Catalunya, y el del barrio del Serrallo podemos decir que se trata de un barrio de pescadores, y que al menos cinco de las entrevistas que se han realizado ha sido a personas que son pescadores de toda la vida y que tienen un gran sentimiento de pertenencia, tanto por el lugar como por la profesión.

En apartados anteriores se analizaron prácticas y actividades, en las que vimos que el mundo laboral ya sea propio o asalariado no tuvieron gran éxito entre los porcentajes, sin embargo observamos que el descriptor del barrio del Serrallo tiene un porcentaje algo más alto, y como bien sabemos, al tratarse de un barrio de pescadores, y que varias de las entrevistas se hicieron a pescadores de allí,

podemos concluir que tienen un gran sentimiento de pertenencia para con su trabajo y profesión;

Hace unos cuarenta años atrás, el mundo laboral era uno de los elementos de identificación más importante para las personas, sobre todo para los hombres, ya que cuando una persona empezaba a trabajar en una empresa, era muy probable que se trabajara en ella hasta el momento de la jubilación. Actualmente el mundo laboral es mucho más volátil, con lo que el trabajo "para toda la vida" no es algo que sucede con frecuencia, sino que los contratos y el paso por los trabajos es a corto plazo. El fenómeno de estar en un mismo trabajo toda la vida es algo que aun parece darse en el mundo del mar, ya que son trabajos en los que hay que aprender a estar fuera de casa y lejos de la familia, de tal forma que no todos los individuos están dispuestos, razón por la que quien está en ese rubro suele estar muchos más años que en otras profesiones. Esto explica que el porcentaje de fotografías en el barrio del Serrallo sea significativo.

Evaluación del proyecto.

Desde el punto de vista de la antropología, se puede considerar un proyecto rico para las ciencias humanas. Como hemos dicho anteriormente, es el reflejo humano de la ciudad de Tarragona.

Sin embargo, como en todos los proyectos sociológicos o antropológicos, el trabajo con las personas es impredecible y complicado de llevar a cabo, ya que todos los individuos somos diferentes, y las reacciones en la práctica de un proyecto en el que el objeto de estudio son los propios seres humanos, pueden ser muy variadas.

En el caso de Capsa de Sabates, si bien la mayoría de los participantes se han mostrado totalmente dispuestos a participar,

algunas de las personas a las que nos hemos dirigido, sobre todo de forma grupal, ha sido un fracaso o el éxito no ha sido el esperado.

En dos de las actividades que se presentaron de forma grupal, con la intención de que fueran los propios protagonistas quienes subieran las fotografías y escribieran su historia, el número de álbumes que se abrieron nos fueron los esperados. En la primera de las actividades, el trabajo grupal fue un fracaso, ya que las personas allí presentes, en un primer momento se mostraron dispuestas a participar, sin embargo, a los pocos días se nos comunica que los potenciales participantes habían decidido no participar. En la segunda actividad organizada en la escuela de adultos, el éxito fue mayor, aunque en algunos casos por cuestiones culturales o religiosas, o por la propia edad de los alumnos, muchos de los posibles álbumes acabaron por no realizarse.

Este tipo de falta de éxito con el proyecto en relación a las actividades grupales se debe a que el mismo proyecto requiere de una atención y un primer contacto con las personas de forma personalizada. Se ha de tener en cuenta, que si bien hoy en día la mayoría de las personas tienen una cuenta en alguna de las tantas redes sociales, estas suele concebirse de forma individualizada, y que además, es la persona la que decide quines pueden ver sus espacios y sus fotografías en la red. En este caso estamos frente a una página que es de público acceso, con lo que las personas saben que sus álbumes pueden ser vistos por cualquier persona, con lo que el primer contacto con los futuros participantes requiere de una explicación del proyecto, y de entablar una cierta proximidad y confianza con el futuro entrevistado.

En general, los proyectos que tienen relación con el ámbito privado de las personas, suelen padecer este tipo de problemáticas que en muchas ocasiones no se ven hasta que se llevan a cabo, ya

que normalmente no sabemos cual es la reacción que el público va a tener frente a un proyecto, con lo que simplemente se trata de que cuando estas dificultades aparecen, intentar resolverlas de forma lo mas profesional posible, y encontrar una alternativa que permita continuar el curso del proyecto como se había pensado, o en todo casi adaptarlo a las circunstancias intentando mantener la esencia del mismo.

En el caso de Capsa de Sabates, nos hemos encontrados con pocas circunstancias de este tipo, como hemos dicho el rechazo a participar se dio cuando nos dirigimos de forma grupal a presentar el proyecto.

Por otro lado, a lo largo del proyecto se han tenido las dificultades clásicas de los proyectos de investigación que tienen como método la entrevista; dificultades de tipo técnicas con el audio, la quedada con los entrevistados, los horarios, etc. problemáticas que se predicen fácilmente cuando se realizan más de un proyecto, y a las que se les puede encontrar una rápida tangente de salida y solución.

Conclusiones finales.

Como se ha visto a lo largo del análisis cuantitativo y cualitativo, son varias las conclusiones que podemos extraer, sin embargo hemos de tener en cuenta que se trata de conclusiones sobre 71 álbumes, es decir 72 personas, con lo que no podemos hacer generalizaciones o universalidades sobre los ciudadanos de Tarragona, sino que podemos sacar conclusiones sobre los 71 tarraconenses que han participado.

Aunque no podamos sacar conclusiones generales de los ciudadanos de Tarragona, este proyecto sirve no sólo para realizar análisis sobre que eligen los tarraconenses para mostrarse en público, sino que se muestra como un proyecto en el que si no tuviéramos porcentajes ni conclusiones, no deja de ser un álbum de la ciudad de tarragona desde la mirada de quienes la habitan, un concepto que desde el punto de vista de la antropología, es prácticamente pionero en el mundo de la fotografía, ya que los criterios profesionales, técnicos o artísticos de la fotos que forman parte de este álbum se han quedado en un segundo plano, y se ha priorizado la vida real.

Han sido los propios tarraconenses quienes han elegido sus fotos y al mismo tiempo han elegido que contarnos sobre sus vidas y sus fotografías familiares, lo cual nos da un margen muy amplio de experiencias e historias de vida, mostrándose como una pequeña muestra de la ciudad en el sentido más humano, no mostrando solo los edificios o los monumentos de los que goza la ciudad, sino de las personas que cada día trabajan, viven, salen, estudian, comen y duermen en ella.

El projecte CAPSA DE SABATES 2.0 de prop



Francesc Perramon

Capsa de Sabates 2.0 aplega fotografies domèstiques i relats de vida dels ciutadans de Tarragona. Sorgeix en el marc d'una investigació sobre a on, com i perquè s'han creat arxius públics de fotografia domèstica. Analtzem els aspectes conceptuals i metodològics d'aquest projecte per a l'Arxiu Històric de Tarragona que tracta de proposar un model alternatiu.

Shoebox 2.0 brings together domestic photographs and life stories of the citizens of Tarragona. It emerged from research into where, how and why public archives of domestic photographs have been created. We analyze the conceptual and methodological aspects of this project by the Historical Archive of Tarragona, which aims to propose an alternative model.

PARAULES CLAU:

fotografia domèstica,
sociologia, memòria,
arxiu (paradigma de),
vida privada.

KEYWORDS:

domestic photography,
sociology, memory,
archive (paradigm of),
private life

«És tasca més àrdua honrar la memòria dels éssers anònims que la de les persones cèlebres. La construcció històrica està consagrada a la memòria dels que no tenen nom.»

Walter BENJAMIN (passatge citat al Memorial erigit en nom seu a Port-Bou)

«Cuando se ha estudiado la historia, uno se siente "feliz, por oposición a los metafísicos, de albergar en sí mismo no un alma inmortal, sino muchas almas mortales". Y en cada una de esas almas, la historia no descubrirá una alma olvidada; siempre pronta a renacer, sino un sistema complejo de elementos a la vez múltiples, distintos y que ningún poder de síntesis domina.»

Michael FOUCAULT (*Nietzsche, la genealogía, la historia*)

■ Introducció

"Capsa de Sabates 2.0." és un projecte de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona centrat, en gran part, en una pàgina web que podeu visitar a l'adreça <http://capsadesabates.tarragona.cat/>. Aquest projecte convida tots els residents actuals a la ciutat a participar-hi (amb independència de si residiu a Tarragona des de fa poc temps o des de fa varies generacions). La proposta és que cedeu un petit grup de les vostres fotografies domèstiques, triades per vosaltres mateixos, i que acompanyeu aquestes imatges amb relats i memòries relacionades amb les fotografies i amb la vostra vida. Totes aquestes seran mostrades i guardades a "Capsa de Sabates 2.0.", l'àlbum de fotografies familiar de Tarragona".

El projecte vol ser un arxiu de fotografies domèstiques i de relats, de gran valor per conèixer els ciutadans de Tarragona, essencialment des d'una perspectiva sociològica i antropològica. És un projecte que vol oferir una mirada àmplia i inclusiva sobre la diversitat de les experiències de vida dels tarragonins, les seves fotografies domèstiques i les seves memòries.

■ Filosofia i objectius del projecte

El projecte demana, certament, als ciutadans que transfereixin imatges i històries des de la seva esfera privada o familiar a l'esfera pública, però sempre des de la participació voluntària i respectant els criteris de tria d'imatges i les formes d'articular el relat que efectua cada ciutadà. Tothom que hi col·labora és sabedor que està contribuint a un arxiu públic. La seva participació queda gratificada únicament per la satisfacció de veure's representat en un fons col·lectiu (que posa en valor i dignifica la seva memòria personal i familiar) i pel fet de rebre la garantia que les seves fotografies domèstiques (i els seus relats) seran custodiades a llarg termini per l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona. Cal pensar que la conservació de fotografies digitals a llarg termini no està resolta en l'esfera privada i en

els ordinadors de particulars, ja que és necessari que periòdicament s'actualitzin els suports de memòria i els programes que descodifiquen les imatges digitals. Aquests processos periòdics de còpia i migració de les imatges digitals tenen més garanties a llarg termini en el si d'una institució especialitzada en la conservació de documents, com és el cas de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona i el seu futur Centre de la Imatge.

Tots els ciutadans col·leccionen fotografies domèstiques i expliquen amb fluidesa històries de vida a partir d'aquestes imatges. Es tracta d'un projecte, doncs, en què tots els ciutadans de Tarragona poden participar activament, amb independència de la seva edat, lloc d'origen, nivell cultural, etc. Tots som competents per oferir una història personal o familiar a través de les nostres fotografies domèstiques i dels nostres relats, i per comprendre en bona mesura quina visió de nosaltres mateixos hem construït a través de la tria d'imatges i de les descripcions que hem formulat.

El projecte pretén oferir, essencialment, aquest arxiu de gran valor sociològic i antropològic amb relació als ciutadans de Tarragona. El fet que siguin els mateixos ciutadans els que trien les imatges que cedeixen a l'arxiu, només suggerint-los que siguin imatges significatives per a ells, sense indicar-los que han de ser fotografies especialment antigues o bé que mostrin espais identificables de la ciutat o cap altre tema en particular, marca especialment l'orientació sociològica d'aquest projecte i el diferència de molts altres projectes de recull de fotografies domèstiques. No es recorre als àlbums familiars dels tarragonins per extraure'n un valor marginal; tot al contrari, es pretén que siguin els mateixos tarragonins els que decideixin què és el més significatiu i mostrable d'aquests àlbums familiars. No s'acut, per exemple, als àlbums familiars privilegiant una mirada de crític d'art, cercant artistes fotogràfics anònims per descobrir, o imatges que aïllades del seu àlbum familiar resultin estètiques i atractives per a un ús que no els és propi (com el de ser apropiades per un artista o bé usades per un dissenyador per il·lustrar un llibre o un cartell), estratègies freqüents en el món actual en què estem constantment revisitant les estètiques de les dècades passades. No es busquen les imatges més belles, ni les més antigues, ni les més interessants a nivell tècnic o històric. Tampoc imposablem una tria de les fotografies domèstiques al servei d'una "història tradicionalista" que exposi una història de Tarragona amable, sense conflictes, centrada en una sèrie d'elements que es consideren l'origen d'aquesta suposada identitat col·lectiva (determinats barris, determinats costums tradicionals, festes populars, etc.). Encara menys imposablem als ciutadans una tria de les seves imatges domèstiques que contribueixi a una operació ja dirigida de contramemòria, per exemple, mostrar els papers secundaris que la societat patriarcal tradicional imposava a les dones, o bé exposar les penúries dels vençuts en la Guerra Civil espanyola. Són els ciutadans de Tarragona els que escullen les imatges i els relats més interessants relatius a la seva vida quotidiana. La mostra té, per tant, un valor preferentment sociològic, per bé que també li podem trobar valors estètics o històrics, per posar un exemple, que no han estat privilegiats expressament en el disseny de l'arxiu.

Portada - Álbum de Fotos - "Como recuerdo..."

5 de 26

Anterior Següent

"Como recuerdo de nuestros tristes tiempos. Cartagena, 1/9/1941"
 El meu pare i amics seus. Al darrers hi ha anitat. "Como recuerdos de nuestros tristes tiempos. Cartagena, 1941". S'ho prenen en conya! Segurament el van obligar a fer el seveu estat durant tres anys, després de la guerra. Si això sí que no se, va fer la mill no sé fins quan.

Imatge aleatòria

Canals RSS disponibles

- Comentarios de todo este álbum
- Comentarios de "Como recuerdo de nuestros tristes tiempos. Cartagena, 1941"
- Comentarios fotografías aleatorias

Etiquetas populares

actividad actividades primarias secundarias
 adultos religiones arte patrimonio
 obras en línea patrimonio documental

Amb "Capsa de Sabates 2.0." també es vol contribuir en altres debats al voltant de la imatge i la memòria. D'una banda aportem un projecte que s'ha d'entendre dins del paradigma contemporani d'arxiu. L'arxiu és l'instrument cultural per excel·lència del segle XXI per la seva visió no jerarquitzada, no narrada, dels documents que acull (a diferència dels discursos propis del museu i la biblioteca). El nostre arxiu se centra en fotografies domèstiques, d'entrada el tipus de fotografia més massiva de la cultura occidental i que, des de la perspectiva sociològica, és aliena a qualsevol criteri de tria qualitativa: totes les fotografies domèstiques són igual de valuoses a l'hora de representar una societat. En el nostre projecte cada ciutadà construeix la seva biblioteca particular de memòria (tria unes fotografies i explica allò que considera oportú), però el projecte únicament acumula aquestes biblioteques personals, sense jerarquitzar-les ni valorar-les. Alhora, el fet de ser un projecte present a Internet i que fa ús de tecnologies interactives (tecnologia 2.0.) aborda també un dels aspectes claus per al protagonisme de l'arxiu com a concepte central de la cultura actual. Al cap i a la fi, la informació a Internet s'estructura principalment a partir del paradigma contemporani d'arxiu, no com una biblioteca ordenada i narrada de forma unitària.

El projecte participa també, amb modèstia, en el debat sobre la diferenciació de la història i la memòria. "Capsa de Sabates 2.0." opta per ser, essencialment, un arxiu d'actes de memòria, no de documents històrics. Les fotografies domèstiques, certament, poden ser vistes com a documents històrics que testimonien carrers, indumentàries, pràctiques socials del passat, etc. En aquest sentit, les fotografies domèstiques podran ser utilitzades pels historiadors per a la seva anàlisi científica sobre el passat. "Capsa de Sabates 2.0.", però, acumula essencialment tries de fotografies realitzades pels ciutadans en el moment actual i relats que descriuen allò que recorden ara mateix

sobre els seus avantpassats o sobre la seva pròpia vida. Registrem, doncs, les visions subjectives dels tarragonins actuals amb relació al seu passat, a la seva forma particular de reviuere'l i de tenir empatia ara amb aquests episodis pretèrits. I cada memòria individual és registrada de forma independent. L'arxiu únicament ofereix múltiples memòries individuals juxtaposades. La seva transformació en una interpretació del que seria una "memòria col·lectiva" o del que és la interpretació científica i històrica de la vida privada dels tarragonins queda fora de l'arxiu pròpiament dit. "Capsa de Sabates 2.0." es mou per la necessitat de registrar les memòries individuals dels tarragonins, pel seu evident valor sociològic. Volem desvincular aquestes memòries individuals de qualsevol transformació en una suposada "memòria col·lectiva" o en una lectura oficial dels fets històrics, que esdevenen interpretacions necessàries però difícilment alienes a pressupòsits ideològics de l'autor o autors d'aquestes interpretacions.

Admetem, però, que el nostre projecte té com a motor ideològic important posar en valor el protagonisme de la individualitat, diversa i fragmentada, en la representació del conjunt social i en la futura construcció dels relats històrics. "Capsa de Sabates 2.0." ordena els seus continguts donant protagonisme al nom del ciutadans que han col·laborat en el projecte. El nom de cada ciutadà actua com a eix vertebrador dels continguts (les imatges i els relats) de l'arxiu. Si bé les fotografies domèstiques de les famílies tendeixen a ser astoradorament similars, gairebé intercanviables entre si (al cap i a la fi la fotografia domèstica és un llenguatge fortament codificat que tots els occidentals dominen amb gran competència), els relats contribueixen que cada fotografia sigui encara més única, i cada història personal més irrepètible. El projecte posa èmfasi en la necessitat de conservar les memòries de tots els individus que han conformat la

ciutat, un projecte que ha de ser el més plural i inclusiu possible, permetent a cada individu articular el seu propi relat, i mostrar-lo de forma que no es dissolgui en un discurs col·lectiu prefabricat. S'assumeix l'existència d'una col·lectivitat que aplega tots els membres del col·lectiu social, en aquest cas la ciutat de Tarragona, però no es vol renunciar a mostrar la pluralitat que conté aquest col·lectiu, la fragmentació i la diversitat de l'experiència humana que, en paraules de Foucault, es resisteix a tot poder de síntesi.

Mirar les fotografies familiars dels tarragonins, escoltar els seus relats de vida, no hauria de veure's com un exercici de tafaneria o voyeurisme. Afortunadament en una capital de més de 100.000 habitants com Tarragona reunir aproximadament un centenar d'àlbums familiars, escollits pels mateixos ciutadans, pot ser significatiu a nivell sociològic, però difícilment pot fer que l'objectiu principal del visitant de l'arxiu sigui descobrir la intimitat del seu veí que, per probabilitat estadística, gairebé seria un miracle trobar-lo entre els participants. El disseny del projecte també fa impossible que aquest ciutadà reveli alguna informació que prefereix no fer pública. En canvi, mirar els seus rostres, escoltar els seus relats és una oportunitat única per aproximar-se a la riquesa i diversitat de les experiències humanes, coneixent allò que és més rellevant per a cada individu sobre la seva família i la seva pròpia vida. Observar aquest arxiu és una oportunitat per conèixer "l'altre", com a categoria ètica, social i filosòfica. Cada lector de l'arxiu decidirà si aquesta experiència humana és essencialment similar entre els diversos ciutadans, i tots som una gran família tal com defensava l'humanisme ecumènic que es va imposar a Occident just després de la 2a Guerra Mundial. O decidirà,

per contra, si són essencialment experiències diverses i incomparables, com sovint defensa el pensament contemporani, postmodern i postestructuralista. Descobrirem que els ciutadans de vegades fan referència a èxits professionals o socials a l'hora de presentar-se, però molt més sovint fan referència als fets més íntims amb relació a la família i els amics. És cert que el llenguatge altament codificat de la fotografia domèstica constreny enormement els temes dels relats que cada ciutadà articula sobre el que ha estat la seva vida, ja que se li demana que parli a partir de les fotografies familiars. En fotografia domèstica, per exemple, es considera fotografiable una celebració familiar, com un dinar d'aniversari, però no es considera fotografiable un moment d'avorriment i tedi. És molt interessant observar com les fotografies domèstiques presenten una visió altament idealitzada de la vida dels ciutadans (i tot són somriures, naixements, celebracions, etc.). Encara més interessant —i revelat per aquest projecte— és observar com en els relats sobre aquestes imatges molts ciutadans fan referència al dolor i als fracassos que queden en el "fora de camp" d'aquestes imatges de felicitat estereotipada. Podeu observar com és freqüent que un ciutadà comenti una fotografia bonica d'aniversari i no s'estigui de fer menció de les penúries econòmiques o dels conflictes familiars que amaga aquesta escena tan perfecta. Cada ciutadà articula el relat amb llibertat, no s'ha de considerar un document, sinó un acte de memòria personal, i per això mateix és una oportunitat única per accedir a "l'altre", respectant allò que ell vol oferir sobre si mateix. Podem aprendre sobre allò que diu... i també allò que calla.

Metodologia

"Capsa de Sabates 2.0." es presenta com una pàgina web on els ciutadans de Tarragona poden participar activament des de casa seva. Se'ls convida a "pujar" a la plataforma web unes poques imatges del seu àlbum familiar, i a acompanyar-les amb relats. Tots els continguts (imatges i comentaris) són moderats (a posteriori) per l'administrador de la pàgina. El funcionament és similar al de moltes xarxes socials a Internet, ja que cada usuari té una carpeta pròpia, amb el seu nom i una contrasenya pròpia, això li permet afegir, modificar i eliminar els continguts de la seva carpeta. A diferència, però, d'algunes xarxes socials, els continguts sempre tenen caràcter públic per a tots els visitants a la pàgina. Amb tot, sempre estan deshabilitats

apartats més visitats de la web de l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona); els usuaris consulten els continguts i molt poques vegades decideixen obrir un àlbum propi. Aquest fracàs de participació a través d'Internet es pot atribuir a errors en les eines tecnològiques de participació a través de la web (els passos que han de fer) o bé en la forma de comunicar-los. L'experiència, però, en altres arxius de memòria en territoris diversos ens fa pensar que, en realitat, els ciutadans difícilment expliquen i dipositen les seves memòries en arxius públics si no hi ha un contacte personal amb un representant del projecte, que els explica i facilita el procés, els dona confiança i, sobretot, els persuadeix de la importància del seu testimoni per a la col·lectivitat.

The screenshot shows the 'Capsa de Sabates 2.0' website interface. At the top, there's a navigation bar with 'entrar', 'registrar-se', and 'Cerca la gamma'. Below that, a banner for 'CAPSA DE SABATES 2.0' is visible. The main content area is titled 'Tag: platges' and displays a grid of photo thumbnails with captions: 'la platja', 'el arxí a la Platja (anys 30)', 'Ni prima, en la Platja de la Comandancia', 'A la Platja del Miracle, 1978', 'Al Fortí de la Reina, 1976', 'A la Platja llarga, 1977', 'A la Platja del Miracle (anys 80)', and 'La família a la Platja (anys 70)'. A sidebar on the right contains sections for 'imatge aleatòria', 'Canals RSS disponibles', and 'Etiquetes populars'. At the bottom of the gallery, it says 'Fotos 1 - 8 de 34' and has 'Següent' and 'Darrera' buttons.

tades les funcions per descarregar les fotografies en l'ordinador dels visitants a la pàgina.

De tota manera, molt pocs dels àlbums personals o familiars presents a "Capsa de Sabates 2.0." han estat originats a través de la participació autònoma dels tarragonins que hagin fet ús de la tecnologia 2.0. d'aquesta plataforma web. En realitat, la major part dels continguts han estat elaborats per un equip de treball que ha entrevistat personalment els ciutadans de Tarragona i ha transferit al web les imatges i els relats recollits en aquestes entrevistes personals. L'origen dels continguts procedeix d'un treball de camp antropològic clàssic, cercant els informants i entrevistant-los personalment. En aquest sentit, hem d'admetre el fracàs respecte a la interactivitat i participació dels ciutadans a través del web. A pesar que el nombre de visites al web és molt satisfactori (i es tracta d'un dels

S'ha tractat amb tots els mitjans possibles que els participants en la mostra fossin representatius de la diversitat dels ciutadans de Tarragona. S'ha entrevistat homes i dones, joves i adults, residents en barris de la zona centre, en barris de la perifèria, gent que la família ha residit a Tarragona des de varies generacions, gent procedent de processos de migració transnacional molt recent, etc. Una part de la mostra són tarragonins que voluntàriament van acudir a una crida ciutadana realitzada pel Palau Firal i de Congressos de Tarragona, al novembre de 2010, per tal de recollir fotografies domèstiques per a l'exposició "En capsas de sabates: històries domèstiques dels tarragonins". Una altra part de la mostra, la més àmplia, ha estat contactada personalment pels diversos antropòlegs que han participat en el projecte. Necessàriament han estat persones vinculades a les seves xarxes de coneguts; és difícil, per no dir impossible, que un antropòleg accedeixi a un ciutadà per fer-li una entrevista de més de trenta

minuts de duració si no hi ha un conegut mutu que els presenti i els doni confiança en el procés. Amb tot, s'ha intentat que cada antropòleg contactés amb grups de persones molt diverses i s'han provat altres processos més aleatoris, com ara proposar entrevistes a tots els alumnes d'una classe de l'Escola d'Adults de Tarragona Josepa Massanés.

La metodologia ha estat realitzar l'entrevista personal, citant al ciutadà perquè portés una selecció de les seves fotografies domèstiques. L'entrevista s'estructura bàsicament a demanar a l'entrevistat un relat vital general i després un relat amb relació a cada una de les fotografies escollides per ell (procés de foto-elicítació). L'entrevista era enregistrada i transcrita completament. La transcripció íntegra està dipositada a l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona. Posteriorment s'ha realitzat una versió "resumida" per a la web. En alguns casos s'han resumit relats molt amplis o repetitius. En altres casos s'han eliminat referències especialment íntimes o delicades (per exemple detalls molt concrets sobre malalties de familiars, etc.) que s'ha considerat que el ciutadà ha expressat en el context d'una entrevista personal amb l'antropòleg però que, segurament, no considera apropiat de fer públic en una web. Aquest procés de síntesi i filtratge del contingut de l'entrevista per a la web l'ha fet l'equip de treball del projecte. L'etiquetatge de les imatges en paraules clau ha estat realitzat també per l'equip de treball. Posteriorment, cada ciutadà ha rebut una contrasenya pròpia per accedir al seu àlbum, que li ha permès canviar o corregir aquells continguts que no li han semblat adequats (situació que sí que s'ha donat en diversos casos).

Breu història del projecte: institucions participants

"Capsa de Sabates 2.0." és, doncs, el producte de la suma d'esforços de diversos actors. El projecte s'inicia a l'octubre de 2010, i la pàgina web està activa des del 2 de febrer de 2011, data en què es va presentar als mitjans de comunicació de la ciutat.

D'una banda, s'ha comptat amb la coordinació del projecte per part de Francesc Perramon (redactor d'aquest informe). Ell és professor d'Història de la Fotografia a l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació de Tarragona i fa temps que treballa com a investigador en una tesi doctoral titulada "Fotografia Domèstica i Cultura d'Arxiu", sota la direcció del Dr. Miquel Mallol Esquefa del Departament de Disseny i Imatge de la Universitat de Barcelona. D'altra banda, es va comptar amb l'impuls del Palau Firal i de Congressos de Tarragona, que va produir l'exposició "En capsas de sabates, històries domèstiques dels tarragonins", sobre la qual es va començar a treballar al maig del 2010 i que es va presentar al públic al gener-febrer del 2011. La comissària de l'exposició va ser la fotògrafa Sílvia Iturria, i Francesc Perramon va actuar com a coordinador de la recollida de fotografies. D'alguna manera el projecte "Capsa de Sabates 2.0." va néixer a partir de la voluntat de donar continuïtat i perspectives



de futur al fons documental que estava produint aquella exposició temporal sobre fotografia domèstica a Tarragona. El disseny i manteniment de la plataforma web amb tecnologia 2.0. ha estat producte del treball dels professionals del Servei de Comunicació, Participació i Societat de la Informació de l'Ajuntament de Tarragona, que en un temps molt limitat van poder enllestir el disseny i el funcionament tecnològic de la pàgina web.

Diverses institucions de la ciutat han estat implicades en el projecte. Cal destacar el Departament d'Antropologia, Filosofia i Treball Social de la Universitat Rovira i Virgili. Set estudiants d'aquest Departament van treballar en el procés d'entrevistes als ciutadans de Tarragona i en la seva posterior transcripció (Elisa Alegre, Laia Castellví, Anna Fonoll, Sebastià Giné, Andrea Marañón, Paula Martínez i Carla Ventura). Agrair molt especialment al Dr. Jaume Vallverdú la seva tasca com a interlocutor d'aquesta col·laboració. Posteriorment, l'estudiant d'antropologia social Elisa Alegre hi ha treballat durant un període de tres mesos (abril/juny del 2011), en condició de becària del programa de col·laboració entre la Universitat Rovira i Virgili i l'Arxiu Històric de la Ciutat de Tarragona. Aquesta estudiant és l'autora de l'anàlisi qualitatiu del contingut de "Capsa de Sabates 2.0.", elaborat al juliol del 2011. Entre les moltes altres institucions que han col·laborat cal destacar, també, l'Escola d'Adults de Tarragona Josepa Massanés, el CEIP Pràctiques i l'Escola d'Art i Disseny de la Diputació de Tarragona. I per descomptat, expressar el nostre especial agraïment a tots els ciutadans que han cedit les seves imatges i els seus relats, elles i ells són els veritables protagonistes del projecte.



"CAPSA DE SABATES", UNA PROPOSTA METODOLÒGICA I TEÒRICA SOBRE FOTOGRAFIA DOMÈSTICA I MEMÒRIA EN L'ARXIU

Francesc Perramon Zapatero
(Doctorand Universitat de Barcelona
Col·laborador de l'Arxiu Municipal de Tarragona)

Aproximació general: arxius de fotografia domèstica i memòria

Quina és la relació que els arxius tenen amb la fotografia domèstica? A on, com i perquè es custodien llargues sèries de fotografies domèstiques accessibles al públic? Quin tipus específic de document és per a l'arxiu la fotografia domèstica? Com ha d'ingressar la fotografia domèstica en l'arxiu per tal de preservar, en la mesura del possible, el tipus d'informació específica que li és pròpia?

Hem desenvolupat una investigació que ha tractat d'estudiar diversos casos d'arxius que contenen col·leccions de fotografies domèstiques. La investigació s'ha centrat en l'àmbit espanyol però també hem examinat altres casos en llocs com ara el Regne Unit i Estats Units. Hem estudiat tant arxius institucionals com altres dispositius culturals (museus, pàgines web d'indole diversa, projectes artístics...) que, en la pràctica, també preserven col·leccions públiques de fotografies domèstiques provinents de ciutadans diversos.

A la ciutat de Tarragona (Espanya), en el període 2010/2011 varen desenvolupar un projecte que va generar una exposició pública de fotografies domèstiques, del qual es va derivar, també, una col·lecció permanent per a l'arxiu històric de la ciutat. Es va conformar, igualment, una pàgina web gestionada des de l'arxiu que dóna visibilitat a aquesta col·lecció (Capsa de Sabates, Àlbum de Fotografies Familiar de Tarragona <http://capsadesabates.tarragona.cat/>). El projecte buscava establir un mètode (eficaç i eficient, en la mesura del possible) aplicable a d'altres arxius interessats en conformar col·leccions de fotografia domèstica amb la col·laboració de ciutadans diversos.

El projecte desenvolupat per nosaltres mateixos a Tarragona i la investigació d'altres col·leccions ens ha permès elaborar un marc teòric interpretatiu al voltant de la relació de l'arxiu amb la fotografia domèstica. Ens ha portat a assenyalar que els arxius públics de fotografia domèstica són, amb determinades condicions, instruments especialment eficaços per preservar les memòries subjectives dels ciutadans com a part del patrimoni col·lectiu. Arxiu i fotografia domèstica són instruments idonis per preservar els documents de memòria, documents que sempre cal diferenciar dels documents històrics.

La naturalesa massiva de la fotografia domèstica es complementa amb l'arxiu com dispositiu idoni per a la seva conservació, ja que és el dispositiu dissenyat per contenir llargues sèries documentals, no jerarquizades, no interpretades. Igualment el caràcter igualador, "democràtic" amb què l'arxiu ingressa els documents (a diferència d'altres dispositius culturals, com ara el museu) fa que es proporcioni un tractament adequat al valor de memòria subjectiva, vinculada a la individualitat, que contenen les fotografies domèstiques. Les memòries que generen els ciutadans són sempre diverses i totes vàlides, l'arxiu és el dispositiu cultural adequat per a la seva preservació. Arxiu, fotografia domèstica i memòria generen un espai comú que pot resultar especialment adequat per a la representació dels ciutadans de qualsevol condició ("els sense nom" de Walter Benjamin) dins del patrimoni col·lectiu. Tothom, independentment de la seva condició social, té una col·lecció de fotografies domèstiques i és competent per expressar memòries a partir i a través d'elles. La fotografia domèstica es diferencia d'altres documents icònics perquè, a banda de ser un

document històric i poder tenir vàlua estètica, permet que qualsevol ciutadà evoqui amb facilitat i amb competència comunicativa memòries de vida personals, amb una subjectivitat plena de valor positiu que permet conèixer una societat més enllà de les dades objectives i els fets històrics, a través de vivències carregades de subjectivitat i emotivitat, èticament interessants i sociològicament informatives.

El mètode d'arxius de fotografia domèstica que proposem a partir del nostre projecte a la ciutat de Tarragona preserva una visió de la societat que relacionem amb el pensament de Michael Foucault: una societat on cada individu és un element divers i únic, defugint de qualsevol narració global sobre la societat de caràcter simplificador, reductor o totalitzador. Aquest caràcter d'arxiu "foucaultiana" el tenen també molts altres projectes actuals relacionats amb la memòria, que es duen a terme especialment dins de les pràctiques artístiques. Són projectes que utilitzen instruments diversos, no necessàriament la fotografia domèstica, per preservar les memòries dels ciutadans projectant una visió "foucaultiana" de la societat i els individus que la formen. Utilitzen testimonis biogràfics i/o objectes personals o d'ús quotidià per registrar també una visió diversa i àmplia dels individus que conformen la societat.

Ens ha interessat destacar que els projectes de fotografia domèstica, arxiu i memòria tenen característiques comunes, doncs, amb altres projectes culturals de la nostra època, amb els que comparteixen objectius. Amb tot, proposem que els projectes d'arxius que recullen fotografies domèstiques són l'instrument més senzill i viable en qualsevol territori per preservar de forma pública el màxim de memòries dels ciutadans.

Fotografia domèstica, definició qualitativa

Delimitar què és una fotografia domèstica resulta relativament poc problemàtic. És un subconjunt de fotografies on trobem força consens sobre quines imatges queden incloses i quines queden excloses. Una fotografia domèstica és aquella fotografia que té com a finalitat rememorar un instant de la vida personal de l'individu que conserva la imatge, o dels seus familiars i/o amics més pròxims. Les fotografies domèstiques (Berger, 1978, p. 57) les llegim en relació a un context (espacial i temporal) que coneixem i que vinculem amb la nostra trajectòria biogràfica (o la dels nostres avantpassats). Hi ha un lligam més o menys directe entre el context de presa de la imatge i el context de lectura/recepció de la mateixa per part dels custodis de la imatge. Com assenyala Geoffrey Batchen: *"what makes a snapshot a snapshot is its function, not its pictorial qualities, and this function is determined by the network of social relationships of which it is a part"* (Batchen, 2008, p.135).

En els àlbums familiars, els receptacles tradicionals de les fotografies domèstiques, trobem tant fotografies fetes per fotògrafs professionals com fotografies fetes pels propis familiars amb càmeres "amateurs". Les imatges un cop formen part d'aquestes col·leccions familiars les considerem "fotografies domèstiques", ja que el rellevant és la relació dels custodis de la imatge amb els subjectes fotografiats. Tot i que el mercat de càmeres fotogràfiques per a aficionats és present des de la dècada de 1880, amb empreses com Kodak, a Espanya la majoria de famílies no integren fotografies fetes amb càmeres "amateurs" a les seves col·leccions familiars fins a finals de la dècada de 1950', inicis de la dècada de 1960'. L'àlbum familiar s'ha d'entendre en un sentit extens i metafòric; pot adoptar moltes formes, més enllà del tradicional llibre amb fulls enquadrats amb tapa dura i fotografies adherides a les pàgines. Són també "àlbums familiars" les fotografies domèstiques exposades en les parets de la casa familiar, les que tenim dins de la cartera, o "penjades" en un fotoblog o al Facebook personal. Com a conjunt, l'àlbum familiar és un procés d'edició d'imatges en símbols i narratives mitjançant les quals es constitueix i s'estableix la identitat familiar

(Slater, 1995, p. 184). Les tendències socials de les darreres dècades comporten un canvi segons el qual les fotografies domèstiques deixen de conformar una narrativa sobre la família (com a institució simbòlica central) per ser, bàsicament, una narrativa del jo, de la intimitat de l'individu exhibida amb una volguda quotidianitat. Són, de fet, "llibres de la intimitat" (Merle, 2010).



"Partit Mundial Futbol Grècia-Argentina", Tarragona, 22 de juny de 2010 (Fotografia de Eva Maria del Rosario Carrizo, donada a "Capsa de Sabates 2.0"). Anotació sobre la fotografia: "Esta es este Mundial, el partido de Argentina-Grecia, que ganamos. Una alegría tremenda. A la izquierda Julieta, yo en medio y Leticia. Son muy buenas amigas. Las conozco desde este verano, pero es como si las conociera de toda la vida. En este año me demostraron muchas cosas. Valoro mucho su amistad y las quiero un montón. La foto la saco mi novio." <http://capsadesabates.tarragona.cat/index.php/Eva-Maria-del-Rosario-Carrizo/foto-7>

El tret definitori de la fotografia domèstica és, doncs, el tipus de relació que els custodis de la imatge tenen amb aquest objecte icònic. Una relació que inclou elements de subjectivitat, emotivitat i memòria. Tots ells determinen que són imatges que es vinculen estretament amb estructures narratives, que usen formes verbals. Proponem que els arxius que custodien fotografies domèstiques hauran de donar resposta a aquestes característiques si, efectivament, volen acollir les fotografies domèstiques atenent a les seves característiques pròpies, aquelles que les defineixen i les diferencien d'altres tipus de fotografies, com poden ser les fotografies artístiques o les fotografies de reporters professionals.

Fotografia domèstica, dimensió quantitativa

Una altra de les característiques de la fotografia domèstica que afecta directament al nostre estudi és la seva dimensió quantitativa. Les fotografies domèstiques són d'un nombre completament desbordant, gairebé infinit. La fotografia en general i la fotografia domèstica en particular sempre ha estat lligada a la producció massiva d'imatges, com una característica gairebé ontològica. La fotografia, ja des dels seus primers inicis, quan es presenta en públic a la dècada de 1830, destaca perquè pot generar amb enorme facilitat un nombre ingent d'imatges (Sougez, 1996, p. 57), amb una rapidesa inaudita si es compara amb els sistemes de reproducció icònica emprats fins el moment com la pintura i el gravat. L'aparició de les càmeres "amateurs" cap al 1880 i el creixement gradual de l'afició per les fotografies domèstiques entre la burgesia fa que la fotografia domèstica esdevingui el subgènere fotogràfic amb una producció quantitativament més massiva. Pierre Bourdieu situa la ràpida expansió de la fotografia domèstica en el període 1905/1914 (Bourdieu, 1965, p. 57) i destaca que és degut a què compleix funcions ja preexistents com ara la

solemnitat i eternització dels moments rellevants de la vida familiar. La irrupció multitudinària de les classes mitges occidentals en la societat del benestar i el consumisme, cap a la dècada de 1960, generalitza les càmeres domèstiques en totes les famílies i aprofundeix encara més el nombre desbordant de fotografies domèstiques que es produeixen cada any. Per tant, els estudis sobre fotografia domèstica anteriors a l'aparició dels mitjans digitals (Chalfen, 1987, p. 13) (Freund, 1974, p. 177 i ss.) sempre s'han referit a la fotografia domèstica com un conjunt completament desbordant en el seu número.

No hi ha cap dubte que les càmeres digitals (en les quals l'usuari no té un cost econòmic perceptible per a cada nova foto que genera) i la generalització d'aquestes càmeres en els telèfons mòbils i altres dispositius de la vida quotidiana ha fet que el nombre de fotografies domèstiques que generem a les primeres dècades del S.XXI hagi crescut d'una forma inimaginable per al S. XX. Hi ha estimacions, per exemple, que només als Estats Units es prenen unes 550 fotografies domèstiques per segon (Batchen, 2008, p.123). Novament, com assenyalava Pierre Bourdieu respecte les fotografies domèstiques d'inicis del S. XX, l'aparició dels dispositius tecnològics digitals de baix cost no és causa suficient per explicar la rapidesa i intensitat del creixement exponencial de la fotografia domèstica en l'era digital. Ha calgut, també, que la societat considerés digne d'una fotografia domèstica un nou espectre de temes, més ampli i més freqüent que les grans celebracions familiars i els aniversaris dels nens. Ara, per exemple, és comú fotografiar l'àpat que anem a menjar, encara que sigui una trista safata de menjar en un avió, i sobre tot utilitzar el "selfie" o "buddy shot" per autoretratar-se amb actitud desenfadada en qualsevol indret i moment (Schmid, 2008). Per descomptat, aquests nous gèneres fotogràfics són possibles, sobre tot, gràcies a un canvi en els valors socials, canvis que ens han portat a descriure la nostra societat com la "cultura del narcisisme" o bé de la nova assumptió de la "intimitat com a espectacle" (Sibilia, 2008) (Massot, 26/07/2011) (Ubieto, 14/05/2014).

Per a l'arxiu el creixement numèric de les fotografies domèstiques i el repte de conservar-les en quantitats significatives és com la percepció del mar des de la costa; es veu sempre immens, arriba a l'infinit, tant si hi ha 10 km més enllà de la línia d'horitzó, o 100 o 1.000 km. Gairebé resulta irrellevant que siguin els 11,7 bilions de fotos anuals estimats només pels Estats Units al 1983 (Chalfen, 1987, p. 13) o que aquesta quantitat avui en dia es multipliqui per 100 o per 1000, és resultat és igualment inabordable.

Fotografia domèstica i paradigma d'arxiu

La desbordant dimensió numèrica de les fotografies domèstiques i el fet que des de moltes perspectives (especialment la sociològica) no es pot establir que unes fotografies domèstiques siguin més valuoses o interessants que altres ens porta a afirmar que l'arxiu és l'únic dispositiu idoni per a la conservació i estudi de les fotografies domèstiques. Entenent arxiu tant en un sentit restrictiu (com les institucions públiques dedicades a la conservació dels documents històrics) com en un sentit més ampli i conceptual, lligat al que en les darreres dècades s'ha vingut a anomenar el "paradigma d'arxiu" (que podria implicar que un llibre o una exposició determinada ordenen la informació amb "paradigma d'arxiu").

Diversos pensadors contemporanis han assenyalat a l'arxiu com l'instrument de gestió i conservació de la informació pròpi del món postmodern, de la mateixa forma que la biblioteca i el museu semblen més propis de la modernitat i del període de les avantguardes històriques (Morey, 2006). L'arxiu (o paradigma d'arxiu) passa a ser la metàfora d'una forma d'articular la informació i els documents on tot hi cap, sense que se li prescriu al lector un ordre de lectura, una selecció d'allò que té més rellevància. L'arxiu és aleshores un espai

obert per a un saber que es presenta desnarrativitzat i desjerarquitzat.

"Museums and libraries have become heterotopias in which time never stops building up and topping its own summit, whereas in the seventeenth century, even at the end of the century, museums and libraries were the expression of an individual choice. By contrast, the idea of accumulating everything, of establishing a sort of general archive, the will to enclose in one place all times, all epochs, all forms, all tastes, the idea of constituting a place of all times that is itself outside of time and inaccessible to its ravages, the project of organizing in this way a sort of perpetual and indefinite accumulation of time in an immobile place, this whole idea belongs to our modernity. The museum and the library are heterotopias that are proper to western culture of the nineteenth century." (Foucault, 1967, p. 234).

Establir un immens arxiu de fotografia domèstica per tal de preservar la memòria i els relats vitals dels ciutadans particulars esdevé un repte conceptual enormement rellevant per a l'arxiu (adés del repte d'ordre pràctic i institucional que comporten). La fotografia domèstica és el document visual massiu que per excel·lència –potser hores d'ara només superat per les fotografies automàtiques dels dispositius de vigilància i observació– tot un repte per a una institució cultural que es defineix per estar oberta a tots els documents, sense exclusions. El caràcter massiu de la fotografia domèstica va associat a què està mancada de tot prestigi cultural, si més no per a les elits interessades en el bon gust i l'exclusivitat ("*snapshots are dull pictures that we can't live without*" (Batchen, 2008, p. 133)). D'altra banda la fotografia domèstica des d'una perspectiva sociològica (no pas des d'altres perspectives com ara l'estètica o la de document patrimonial o històric) és precisament un document desjerarquitzat, en el qual no té sentit establir seleccions de documents. No hi ha fotografies domèstiques més bones que altres des d'una perspectiva sociològica, és el conjunt sencer, sense exclusions, el que permet elaborar discursos sociològics a posteriori.

Tipologies d'arxiu de fotografia domèstica: l'arxiu historicista

A partir de l'estudi d'arxius i col·leccions públiques que contenen fons de fotografia domèstica establím tres tipologies principals: els arxius historicistes, els arxius esteticistes i els arxius de memòries.

En el primer cas, els arxius historicistes o patrimonialistes, la fotografia domèstica és tractada com document històric, per la seva capacitat de testimoniar el passat mostrant persones, indrets, esdeveniments del passat, sobre els quals proporciona informació objectiva. En aquest sentit la fotografia es tractada com la resta de documents fotogràfics, interessant-se pel seu contingut històric documental. Per formació i tradició és l'ús que un arxiver i l'historiador tendeix a donar a una fotografia, ja sigui de caràcter domèstic o d'altre caràcter. Per descomptat que la fotografia domèstica pot complir aquesta funció, per bé que és la funcionalitat pròpia de les fotografies de premsa i de gènere expressament documental, habitualment realitzada per professionals de la fotografia.



'Xalet dels Dolsa' (cap a 1900). Foto: Arxiu Municipal de Cambrils. reg. 9525-1-106

Un exemple, entre els milers possibles, seria el rol de la fotografia domèstica en l'arxiu municipal de Cambrils, un municipi d'uns 20.000 habitants a la costa de Tarragona (Espanya) on jo resideixo. L'arxiu té com a principal fons de fotografia domèstica l'àlbum familiar de la família Dolsa. Un àlbum datat al 1900/1930, que pertany a una família de metges de Barcelona que passava els estius a Cambrils en aquell període i que comptava amb varis membres masculins aficionats a la fotografia. L'àlbum va ser adquirit al 2010 a un antiquari. L'arxiu publica en el seu butlletí el següent comentari respecte a la importància d'aquest fons:

"Aquest àlbum ens ajudarà a conèixer millor l'evolució urbanística de Cambrils a inicis del S. XX, ja que mostra alguns indrets de Cambrils que van sofrir importants transformacions pocs anys després" (Arxiu Municipal de Cambrils, 2010 març. p.1)

Les fotografies domèstiques no són creades i conservades en els àlbums familiars per testimoniar com van ser els carrers o places d'un municipi, o per explicar què va passar en determinats dies que els historiadors poden considerar claus per a la història política o econòmica d'un país, per exemple. El seu caràcter diferenciador d'una fotografia documental és que serveixen per desencadenar i il·lustrar un relat relacionat amb que "jo/nosaltres vàrem estar allí" o "que ens agrada o ens identifiquem amb aquest lloc". Amb tot és indubtable que les fotografies domèstiques també poden complir perfectament aquesta funció documental i històrica. Perquè es recorre a fotografies familiars en comptes de a fotografies documentals? Perquè es busquen en el àlbums familiars en comptes d'entre els arxius dels diaris, d'empreses de postals, o de fotògrafs professionals? Les raons són múltiples. Òbviament totes les fonts de documentació històrica són vàlides i val la pena de complementar-les i contrastar-les. És possible que en molts casos (com en el municipi de Cambrils) no hi hagi altra font documental disponible que les fotografies domèstiques, que no es conservin fotografies expressament documentals d'aquells mateixos espais o esdeveniments històrics.

Es cert, però, que en alguns casos s'ha recorregut a les fotografies domèstiques perquè ha resultat un document més econòmic i amb menys condicionants per a la seva reproducció. Al cap i a la fi una fotografia expressament documental normalment ha estat realitzada per un professional que cerca una compensació econòmica, i aquesta condició acostuma a mantenir-se dins els fons que adquireixen i conserven aquestes fotografies. Un cas exemplar al respecte pot ser el fons generat per l'Editorial Efadós amb seu al Papiol, a prop de Barcelona. Aquesta editorial té una col·lecció de llibres que anomena "L'abans" (<http://www.efados.cat/cat/coleccions/1943675/l-abans>), que actualment compta amb més de 100 volums editats. Cada un d'aquests volums està dedicat a la història gràfica d'un

municipi de Catalunya (o bé d'un barri, en el cas de la ciutat de Barcelona) en el període de finals del S. XIX fins la dècada de 1960', aproximadament. De mitjana cada volum té unes mil fotografies i unes 800 pàgines. Al 2010, (segons una entrevista que vam realitzar a Jaume Campderrós director de l'editorial), Efadós comptava amb un fons, generat per aquesta col·lecció, de més de 400.000 fotografies totes degudament escanejades, documentades i arxivades. Totes les fotografies són de procedència privada a partir d'enviar historiadors locals a una mitjana de 200/300 famílies per municipi i sol·licitar a les famílies el permís per obtenir una còpia digital de les seves fotografies, amb dret a utilitzar-la en les seves publicacions. Com a resultat l'editorial té un fons fotogràfic de tota Catalunya pensat bàsicament des d'una perspectiva històrica i patrimonialista, al servei del que Michael Foucault anomenaria "la història antiquari" (Foucault, 1971, p. 68). Un fons privat que és enveja, pensem, de la majoria d'arxius públics. El fons és completament procedent de col·leccions familiars de fotografia i en molts casos amb fotografies estrictament domèstiques. Cercar aquests fotografies amb ús documental entre els àlbums familiars ha estat, pensem, sobre tot mogut per un criteri de reducció de costos econòmics a l'hora d'obtenir i reproduir aquestes imatges (a banda que la col·laboració de les famílies de cada municipi assegura un mínim de compradors del producte editorial final, que també actuaran de prescriptors davant altres potencials compradors).

Manchester Studies, un cas d'estudi d'arxiu historicista de fotografia domèstica

Un arxiu historicista especialment interessant de fotografia domèstica pel seu caràcter pioner en la captació de fons de fotografia domèstica, per la seva gran dimensió quantitativa, per la seva aposta pels documents relacionats amb història de la vida privada de les classes populars, així com pel rigor amb què es va treballar és el "Archive of Family Photographs", nascut dins del Manchester Studies Unit que va dependre del Manchester Polytechnic. Aquesta iniciativa es va desenvolupar en el període 1974-1984 i va aconseguir reunir 80.000 documents (molts d'ells fotografies familiars) de més de 2000 ciutadans de l'àrea de Manchester. Cap 1979, treballaven una trentena de persones en aquest projecte, per bé que només tres d'ells eren empleats del Manchester Studies, i la majoria dels col·laboradors eren treballadors temporals assignats al projecte a través de plans d'ocupació. Actualment aquest fons està dipositat i es pot consultar al "Greater Manchester County Record Office/ Manchester Archives".

El projecte va néixer de la iniciativa de Bill Williams, un historiador que formava part del corrent interessat en atorgar importància a la història de la classe treballadora, tradicionalment ignorada en la disciplina històrica. Era un corrent liderat per l'historiador Raphael Samuel i que cal vincular també amb l'emergència dels Estudis Culturals des de la Universitat de Birmingham des dels anys 1960', i també amb l'emergència dels estudis històrics sobre la vida privada i la vida quotidiana. La responsable directa de l'arxiu generat per Manchester Studies Unit va ser Audrey Linkman, directora del treball de camp del Archive Retrieval Unit. Els preocupava el fet que les classes populars/tr treballadores no estaven representades convenientment en els estudis històrics i que els seus documents tampoc ingressaven als arxius i biblioteques.

Van descobrir que el document històric més freqüent conservat per les famílies obreres eren les seves fotos familiars, atès que els documents escrits sovint eren destruïts. Des del 1977 es va construir un arxiu específic de fotografia familiar. Linkman es va adonar de la manca de coneixement del medi fotogràfic per part dels historiadors, que fins aleshores veien les fotografies com il·lustracions accessorïes, no com a fonts documentals de primer ordre. Desenvolupà una investigació sobre com les fotografies podien ser analitzades com a

documents històrics. A tal efecte se'n adonà de la extraordinària importància que les fotografies ingressessin a l'arxiu amb la màxima informació contextual possible. Per a Linkman la fotografia domèstica era percebuda com a document històric, únicament. Les fotografies domèstiques recollides en aquest projecte eren document històrics principalment al servei de nodrir una nova història social centrada en les classes més humils.

"An important aspect of the collection is the systematic method of obtaining and recording the available information concerning each individual item thus maximising their potential as historical source material" (Linkman; Warhurst; Manchester Studies c.1982, p.2-3)

Es va fer un autèntic esforç per recollir la màxima informació sobre les famílies que posseïen aquestes fotografies com a element clau per a la interpretació posterior de les imatges. De fet, el grup familiar era la unitat de consignació bàsica en aquest arxiu, sobre el qual s'organitzava les fitxes i les numeracions; les famílies, no pas els individus. D'aquesta forma, fotografies cedides per diverses persones d'un mateix grup familiar remetien a la mateixa "background information".

Les fotografies familiars d'aquest fons es mouen bàsicament en el període històric de 1860/1940. La majoria són d'inicis de segle, al voltant de 1910-1930. No hi ha fotografies posteriors a 1950. Per a nosaltres ens resulta significatiu que un arxiu que s'interessa per les fotografies familiars com a documents històrics no inclogui les fotografies dels darrers 20 anys, que sens dubte eren conservades per les famílies en igual o major nombre que les de trenta o quaranta anys enrere. En aquest cas no es tracta que un canvi tecnològic substancial (als anys 70 encara no hi havia fotografies digitals) faci veure les fotografies familiars més actuals com corresponents a una categoria d'objecte clarament distint. El que passa, com en tant altres arxius historicistes de fotografies domèstics, és que hi ha un criteri compartit pels informants i pels responsables del projecte que la història necessita d'una certa distància temporal, que les fotografies recents no tenen valor històric. Les fotografies familiars més recents són vistes com objectes d'ús, o objectes per treballs sociològics, no documents històrics.

La quantitat d'informació contextual obtinguda sobre cada família i sobre cada fotografia va ser molt variable. Linkman assenyala que depenia de factors diversos com el grau de col·laboració de les família així com del grau d'implicació del col·laborador que feia el treball de camp (generalment, personal no especialista contractat a través de plans d'ocupació). Linkman havia redactat fulls amb instruccions de com fer el treball de camp per recollir aquestes fotografies i recollir la informació contextual que les havia d'acompanyar.

Els articles publicats per Linkman en aquell període en revistes científiques i revistes especialitzades presten molta atenció a explicar quines estratègies han resultat més fructíferes a l'hora d'aconseguir que el màxim de ciutadans cedeixin a l'arxiu el màxim de fotografies i altres documents. Entén que és una experiència que pot ser útil per a què altres projectes similars se'n beneficiïn, i siguin el més eficients possibles. L'èxit d'un projecte d'aquesta indole es relacionava, entenem, sobre tot en l'èxit quantitatiu en el nombre de documents recollits, emprant el mínim de recursos personals i temporals possibles. Linkman assenyala la utilitat de fer exposicions públiques amb fotografies ja ingressades en el fons i com això proporciona un retorn simbòlic envers els dipositaris però, sobre tot, anima a nous ciutadans a participar també en el projecte.

L'altra metodologia que assenyala com especialment exitosa és "l'area survey", l'expedició de recollida de documents sobre un barri o una àrea geogràficament i socialment molt delimitada. La tècnica es va anar millorant amb cada nova experiència. Era especialment fructífera en barris amb un fort sentit identitari, on hi havia famílies residents des de diverses generacions endarrere. L'orgull de contribuir a donar conèixer el barri i la seva història, tan

apreciat per ells, impulsava als ciutadans a ser col·laboradors amb l'arxiu. Un principi que, de fet, hem pogut constatar en moltes altres experiències d'arxius públics de fotografia domèstica. Els ciutadans sempre són més receptius a col·laborar si se'ls demana fotografies familiars dient que es recullen documents sobre les famílies d'una àrea petita (per exemple, millor un poble petit que una gran ciutat), especialment àrees amb un fort sentit identitari, de grup. En les "area survey" els Manchester Studies tractaven de visitar cada immoble del barri demanant la seva col·laboració; la inversió en recursos humans era molt alta, però els resultats ho compensaven amb escreix. Resultava molt més fructífer visitar totes les famílies d'un mateix carrer, que no pas visitar famílies disperses en àrees geogràfiques molt àmplies de la ciutat. La metodologia de l'area survey es completava, lògicament, amb la de les exposicions que servien d'agraïment amb els col·laboradors i de crida per a noves donacions. Unes exposicions on es mostraven els documents donats en aquella àrea a l'arxiu i a la que es convidava personalment a tots els residents i antics residents al barri, en especial als que havien fet ja donacions. Era una exposició i alhora un acte social per al barri:

"Combined with tea, wine and cakes, the exhibition and selection of recordings served in the first place as a means of access for the people of the area to their own history. It was also an occasion for collective nostalgia and renewing old friendships. From the viewpoint of the team, it was both a 'thank you' to the inhabitants and a means of further retrieval (...)." (Linkman; Williams, 1979, p. 119).

A l'assenyalar la percepció positiva dels ciutadans respecte de l'ús públic de les fotografies domèstiques en activitats que tenen la nostàlgia sobre el passat com a principal motiu, més que no pas el coneixement històric sobre un determinat grup social, ens indica, indirectament, les facilitats i els entrebancs que trobarem quan demanem als ciutadans que cedeixin les seves fotografies familiars per a projectes públics, com ara exposicions i arxius. Tot allò que evocui un passat idealitzat, sobre el qual es projecta un sentiment de pèrdua i alhora de felicitat per allò que va esdevenir, serà una finalitat que serà compresa i acceptada. Els ciutadans estan disposats a trencar la norma burgesa que la intimitat s'ha de guardar en l'àmbit de lo privat (Sennet, 1974) i aleshores cedir les seves fotografies familiars per a actes de nostàlgia col·lectiva amb grups amb els quals es senten fortament vinculats (la pròpia família i amics amb els que es comparteix sempre la fotografia familiar, però també amb el barri o el poble si ens sentim molt identificats, o bé amb altres grups com l'escola, el club esportiu, o de lleure, etc). Per aquesta raó els propis ciutadans s'estranyarien de l'interès de l'arxiu sobre les seves fotografies domèstiques actuals, per desconeixement de la disciplina de la sociologia però també perquè no projectem nostàlgia col·lectiva sobre el present. De fet, els arxius de fotografies domèstiques historicistes rarament testimonien els conflictes històrics (les guerres, les revoltes socials, etc). Primer perquè els propis àlbums familiars no donen compte de forma directa d'aquests fets (de tota manera sempre són presents per elisió), però també perquè els ciutadans difícilment cediran les seves fotografies familiars que no parlen d'un visió idealitzada d'ells mateixos, una visió nostàlgica.

Certament el projecte de Manchester d'un arxiu públic de fotografies domèstiques és un projecte exitós i alhora pioner, que té ja una antiguitat de més de 40 anys. D'altra banda l'esforç de la seva responsable més directa, Audrey Linkman, per deixar testimoni de la metodologia emprada, dels seus èxits i fracassos, i alhora erigir una reflexió sobre tot el procés dona un valor específic al projecte per a tots aquells que vulguin treballar en aquesta mateixa línia. De tota manera ens planteja, clarament les limitacions d'aquest projecte: cal treballar sobre àrees petites, partint de què només l'aproximació històrica i, sobre tot, nostàlgica serà compresa amb facilitat pel conjunt de la societat respecte a projectes d'aquesta índole.

Els arxius "esteticistes" de fotografia domèstica

En aquest cas es tracta d'aquelles col·leccions públiques de fotografia domèstica on les imatges han estat triades i conservades per la seva bellesa, si més no com un criteri significatiu. Certament és un criteri més propi d'institucions culturals dedicades a la conservació d'objectes d'art, com ara el museu. Entenem, però, que podem continuar referint-nos a aquestes col·leccions com a arxius ja que apleguen sèries extenses de documents del passat, de forma no jerarquizada, sovint mantenint el criteri la procedència de la fotografia com a principal criteri de consignació dins de la col·lecció, un principi neutre propi de l'arxiu i del seu paradigma conceptual. De fet, és ben interessant constatar que, en els darrers anys, les institucions artístiques sovint empen el terme "arxiu" per referir-se a les seves exposicions/col·leccions en part, pensem, degut a la centralitat que el paradigma d'arxiu té en el pensament contemporani.

Des del moment en què es comença a considerar la fotografia domèstica un objecte de vàlua estètica aleshores cal enfrontar-se, com dèiem, al seu caràcter ontològicament massiu. Bellesa acostuma anar associat a tria, a selecció. Per al museu és un repte el fet de triar entre milions de fotografies totes elles molt similars. Les col·leccions de fotografies domèstiques generades des de les institucions artístiques, tot sovint, acaben tenint les característiques pròpies d'un arxiu en la seva forma d'ordenar i tractar els documents (Guasch, 2011), quan no se les designa directament com a tals.

Des dels anys 1990' es produeix un fenomen significativament nou. Diversos museus d'art del món occidental produeixen exposicions centrades en la fotografia domèstica tot dotant-se de extenses col·leccions d'aquests tipus de fotografies. Ja no es tracta de descobrir "autors", artistes, entre els fotògrafs amateurs, si no d'assenyalar la vàlua estètica general d'aquesta categoria d'imatges, sovint anònimes. En molts casos també s'assenyala la vàlua sociològica i històrica de les fotografies domèstiques des del Museu d'Art. Geoffrey Batchen (Batchen, 2008) ha analitzat de forma brillant aquest fenomen. Entre els molts exemples podríem assenyalar l'exposició de l'any 2007 "The Art of the American Snapshot, 1888 – 1978: From the Collection of Robert E. Jackson" que va tenir lloc a la National Gallery of Art a Washington (Estats Units). Una exposició que partia d'una col·lecció de 8.000 imatges (lògicament una petitíssima part de les fotografies domèstiques realitzades en aquest país). Batchen assenyala com aquesta col·lecció estava centrada en trobar fotografies "rars i inespecífiques" dins del gènere de la fotografia domèstica, ja que per als historiadors de l'art (i per als col·leccionistes d'art) els resulta conflictiu donar compte d'una categoria d'imatges que es defineixen per ser "avorrides i ubiqües" (Batchen, 2008, p. 132). Un altre dels molts exemples possibles seria, ja dins de l'àmbit europeu, l'exposició "Instants anònimes" que va tenir lloc al Museu d'Art Modern i Contemporani d'Strasbourg (França) i que mostrava una col·lecció de 800 fotografies domèstiques, també procedents de fons de col·leccionistes privats especialitzats en aquest gènere fotogràfic. Batchen assenyala que aquest interès dels museus d'art per les fotografies domèstiques es dona en un context general en què la Història de l'Art es desplaça cap a l'Antropologia i els Estudis de Cultura Visual (el que ell anomena "l'etnographic turn", assenyalat per Hal Foster). Té a veure, també, amb la consolidació de la fotografia i la seva història com un àmbit central de l'escena artística i les seves institucions, la qual cosa obliga a abordar la fotografia domèstica com el gènere fotogràfic més important a nivell quantitatiu. La nova Història de la Fotografia promoguda des dels Estudis Culturals és una història en horitzontal, que es desinteressa pels autors de prestigi i l'interessa analitzar les fotografies que contempnen les persones comunes, fora dels circuits d'elit artística. Geoffrey Batchen assenyala també com aquest ampli nombre d'exposicions, llibres i museus que accepten donacions de fotografia domèstica coincideix

cronològicament amb l'aparició de la fotografia digital. Al respecte fa aquesta interessant afirmació:

"Could this burst of activity be inspired by the possibility that this is a form of photography that is already safely a thing of the past? In effect, these various publications, several of them exhibition catalogues from major art museums, celebrate the snapshot even as they declare it dead (never has the etymological connection between museum and mausoleum seemed so direct). Today, looking back from our digital age, it has to be conceded that snapshots are themselves historical objects, remnants of an earlier, industrial phase in modernity's development. They speak of a time, not so long ago, when cameras still carried film (...)" (Batchen, 2008, p. 130).

Batchen assenyala com els museus d'art mostren les fotografies domèstiques en les seves sales, o en les seves publicacions, descontextualitzant les imatges dels àlbums familiars dels quals s'extrauen. Contemplem les imatges una al costat de l'altre en silenci, com joies que llueixen per elles mateixes per les seves característiques visuals. Els museus silencien les històries d'aquestes imatges, els aspectes emotius i personals que les han donat raó de ser en el seu context familiar. En realitat, aquest format d'exposicions són, sobre tot, un monument al bon gust del comissari a l'hora de triar aquestes imatges entre els milers i milers d'imatges possibles (Batchen, 2008, p. 131).

El Archivo Fotográfico de la Comunidad de Madrid, un cas d'estudi d'arxiu "esteticista" de fotografia domèstica.

Trobem interessant examinar com a cas d'estudi "Madrileños: archivo fotográfico de la Comunidad de Madrid". El projecte el considerem el principal arxiu "esteticista" de fotografia domèstica realitzat a Espanya. Sorgeix de l'exposició *"Madrileños, un álbum colectivo, Archivo Fotográfico de la Comunidad de Madrid"* que es va presentar al novembre 2009/gener de 2010 a la Sala d'Exposicions del Canal de Isabel II, a Madrid. El comissari de l'exposició va ser Chema Conesa, fotògraf i amb formació com historiador de l'Art. El projecte era un producte de "La Fabrica", una empresa de gestió cultural especialitzada en fotografia que havia rebut l'encàrrec –o actuava a l'empara– del Govern Autònom de la Comunidad de Madrid i que comptava, en aquest projecte, amb el patrocini econòmic de Caja Madrid.

L'exposició presentà unes 700 imatges i ha estat, pensem, la principal exposició a Espanya dedicada a la fotografia domèstica, tant pel nombre de visitants, com per la seva àmplia repercussió en els medis de premsa i en la crítica especialitzada en art i fotografia. Una exposició que es genera des dels circuits artístics i que encaixa perfectament amb els formats i les motivacions analitzades per G. Batchen. En relació al projecte es va construir una pàgina web que dona accés a un fons de prop de 20.000 fotografies domèstiques que rep el nom de "Madrileños: Archivo Fotográfico de la Comunidad de Madrid" (<http://www.archivofotograficodemadrid.com/v2/>). Malgrat aquesta denominació, cal subratllar que aquest fons no està generat, ni custodiat per cap arxiu institucional; és un fons de fotografies domèstiques digitalitzades accessible a través d'una pàgina web generat per a una exposició gestionada per una empresa privada per encàrrec del govern de la Comunidad de Madrid. Ens trobem, doncs, amb l'ús del terme arxiu, i de les seves formes característiques d'ordenar i presentar els documents, dins de projectes pròpiament artístics. La pàgina web s'entén hostatjada en el servidor de la Comunidad Autònoma de Madrid, sense que hi hagi cap acció ulterior d'estudi i difusió d'aquesta important col·lecció. Els projectes de les empreses de gestió cultural, com ara les seves exposicions, es mouen en

terminis temporals concrets, la seva dimensió temporal difícilment encaixa amb la projecció de permanència, de futur que és inherent en el concepte d'arxiu (Derrida, 1994).

La recollida de fotografies domèstiques pel projecte de la Comunidad de Madrid va tenir lloc al juliol de 2007. La van dur a terme deu equips de persones, tots ells integrats per documentalistes amb formació en fotografia i que, a més, havien estat instruïts pel comissari de l'exposició respecte els objectius i la metodologia de recollida. Els equips es van anar disposant en llocs públics dels diferents municipis, bàsicament en equipaments com biblioteques o centres cívics i també en places públiques (informació procedent d'entrevistes amb els responsables del projecte fetes al juliol de 2010). Els documentalistes anaven a buscar activament les persones que es trobaven en les immediacions de l'espai, proposant-los de portar els seus àlbums familiars per participar en una exposició. Es van condicionar i rotular convenientment una sèrie de vehicles (petits autobusos) per a aquests equips ambulants. En aquests vehicles es transportava l'equip fotogràfic per obtenir, allà mateix i de forma immediata, una còpia digitalitzada de les fotografies familiars. També transportaven els ordinadors necessaris per entrar-los a la base de dades, amb un software específic de gestió de l'arxiu digital, on s'entraven les dades que acompanyaven les fotografies (el nom del ciutadà, les dades de contacte, el municipi on s'ubicava la imatge, un títol i una datació aproximada).

De fet, la tecnologia digital ens ha proporcionat a tots un doble benefici sobre les fotografies domèstiques tradicionals, tot i el seu aparent poder destructor. Ha desencadenat la nostra mirada idealitzadora sobre aquestes fotografies (que ara es veuen com joies plenes de qualitat que cal salvar) i alhora ens ha dotat d'una tecnologia eficaç (ràpida, fàcil, econòmica) per obtenir còpies digitals d'aquestes fotografies analògiques, la qual cosa fa possible la seva conservació en arxius públics demandant poc espai físic a les seves instal·lacions. La tecnologia digital permet que la còpia de la fotografia domèstica entri a l'arxiu públic sense que la família renunciï tenir l'original, un aspecte que ajuda a apaivagar el conflicte entre lo privat i lo públic que és un problema central quan volem construir un arxiu públic de fotografies domèstiques. Per descomptat que la conservació a llarg termini dels arxius digitals també genera els seus costos i major incògnites que la conservació de les fotografies analògiques, però aquesta és un altra àrea d'estudi i debat que no abordarem en aquest text.

Que l'Archivo Fotográfico de la Comunidad de Madrid només admeti fotografies de certa antiguitat (únicament analògiques) posa en evidència que els arxius "esteticistes" de fotografia domèstica també estan hibridats amb un criteri "historicista".

Francesc Perramon

Girona 2014: Anxius i Indústries Culturals



"Puerta de Alcalá", Madrid, 1961. Fotografia donada per Luisa Arribas Martínez al Archivo Fotográfico de Madrid



"Tres amigues passejant per l'Avinguda del General Perón" (Barri Tetuán, Madrid). 1962. Fotografia donada per Luisa Santos de Antonio al Archivo Fotográfico de Madrid

En la tria per a l'arxiu i l'exposició només s'admetien fotografies familiars (fetes per amateurs o professionals) de ciutadans residents a la Comunidad de Madrid realitzades en ubicacions geogràfiques de la mateixa Comunidad. Des d'una perspectiva crítica, pensem que les institucions públiques són especialment receptives a finançar projectes culturals com aquest que tenen un relat inclusiu del ciutadans procedents de processos de migració ("són madrilenys tots els que avui viuen i treballen a Madrid, vinguin d'on vinguin") i també són receptius a finançar aquells projectes que indirectament parlen d'una identitat col·lectiva forta, que d'alguna forma valida la importància de les institucions que les governen (i que, en el cas de la Comunidad de Madrid, que no té tradició política prèvia al construcció de l'estat de les Autonomies de 1982, aquest pot ser un relat especialment interessant). De tota manera, no admetre fotografies de ciutadans de la Comunitat de Madrid fetes fora del territori geogràfic de Madrid posa en evidència que es busca la fotografia domèstica com a document històric, no pas sociològic, i per tant ha de documentar el territori físic de la Comunidad de Madrid i no pas els espais emotius, simbòlics que poblen la memòria dels seus ciutadans (que lògicament no es tanquen en l'espai físic de la Comunidad de Madrid). Una visió esteticista i patrimonial de la fotografia domèstica que és, certament, acceptada

amb més facilitat per la població i pels responsables polítics que no pas una visió sociològica.

Necessàriament va haver-hi altres criteris de tria, ja que fotografies familiars analògiques de ciutadans de la Comunidad de Madrid, ubicades en l'àmbit geogràfic dels municipis de la Comunidad és encara un criteri massa ampli si efectivament van participar uns 2000 ciutadans oferint la possibilitat de triar entre les seves col·leccions familiars. Sabem que van haver ciutadans tractats com a "casos especials" que després van ser visitats a casa seva i dels quals se'ls va sol·licitar copiar moltes imatges per a l'arxiu, però per mitja aritmètica de cada ciutadà col·laborador es varen copiar només unes 10 fotografies. La resta de criteris de tria resulten més subjectius i estan relacionats, precisament, amb el criteri de bellesa. Es buscaven fonamentalment fotografies excepcionals, amb documental i també artístic. L'excepcional és un criteri clàssic de la història de l'art, consolidada sobre els valors d'originalitat i d'autoria. Chema Conesa com a comissari ens parlava de què el documentalista sempre ha de ser qui ha de fer la selecció atenent a l'antiguitat de la fotografia (s'entén que l'antiguitat és un criteri positiu), la seva excepcionalitat (temàtica, tècnica), el criteri estètic i el valor d'anècdota o curiositat. D'alguna forma, es tractava de seleccionar les fotografies "bones", les que destacaven i es diferenciaven del conjunt repetitiu d'imatges domèstiques que tenen totes les famílies. Chema Conesa ens parlava en l'entrevista que s'havien trobat amb àlbums familiars amb gèneres molt limitats, concentrats iterativament en rituals com ara les bodes, amb imatges massa similars. Es despenia, en la conversa, que aquesta recollida de fotografies volia cercar les imatges extraordinàries que trenquessin amb aquests canons ja coneguts. Ell demanava als seus equips de col·laboradors que cerquessin "*fotos que os sorprendan, que no hayáis visto*" (segons entrevista al juliol de 2010 a Chema Conesa).

Des del punt de vista de la sociologia la repetició d'un tipus de fotografia (d'una representació simbòlica) és extraordinàriament interessant; des del punt de vista de la història de l'art, on ha imperat el paradigma de la modernitat que valora lo nou i experimental, les obres que repeteixen un cànon no han de ser destacades. De fet, la formació acadèmica de Chema Conesa correspon, precisament, a la història i la història de l'art.

El propi Chema Conesa ens defensava el valor especialment documental però també simbòlic de la fotografia que va escollir com a portada del catàleg de l'exposició: una còpia molt envellida d'un retrat fet per un fotògraf ambulat davant "La Puerta de Alcalá" a un home acabat d'arribar a Madrid, segons sembla, ja que porta una maleta a la mà. Chema Conesa explicava que aquesta imatge testimoniava l'essència de Madrid com una ciutat "d'aluvió", un territori d'acollida on la gent treballadora ha migrat per trobar un futur millor. El seu projecte cerca "models per a la nostàlgia", i aspira a assenyalar com especialment belles una sèrie de fotografies domèstiques dels madrilenys, que esdevindran d'alguna forma memòria col·lectiva. Una memòria que tindrà un relat poètic i nostàlgic, com acostuma a ser la mirada sobre les velles fotografies familiars. Es cercar un relat positiu del que uneix als ciutadans d'un territori, en aquest cas, la Comunidad de Madrid en una sèrie d'imatges que s'assumeixen com a propietats de tots i que serveixen, des d'una perspectiva psicològica, per elaborar el procés personal d'assumir el pas del temps i la finitud de les existències individuals. Però sobre tot, des d'una perspectiva social, serveix per crear una identitat col·lectiva en positiu. De fet, hi havia un intent clar en l'exposició de representar tots els estrats socials, des de gitanos a classes benestants. Però sempre absent de conflictes, com de fet facilita el propi relat idealitzat que construeixen els àlbums familiars, sense que episodis com la guerra civil o altres episodis dramàtics apel·lin als conflictes entre els ciutadans de la Comunidad de Madrid.

El projecte de "Madrileños: archivo fotográfico de la Comunidad de Madrid" va conformar un arxiu, pensem, enormement exitós i interessant. D'alguna forma és el principal projecte a l'Estat Espanyol que apel·la a la conveniència de construir arxius públics amplis de fotografies domèstiques, usant les eines digitals tant per a l'obtenció de les còpies com per la difusió a través d'internet del fons construït. El notable èxit de públic i de crítica, barems d'èxit que sempre es tenen en compte en l'àmbit cultural de les arts visuals, també són dades positives. Des de la metodologia de la construcció d'arxius públics de fotografia domèstica ens interessa especialment el seu procés de recollida participativa, en un període breu en el temps, amb una intensa campanya comunicativa de recolzament, amb una sèrie de persones, vehicles i equips que projecten una imatge de seriositat de la iniciativa i que, malgrat tot, són actius buscant als ciutadans, no esperant que siguin ells els que facin el primer pas. L'arxiu es construeix a partir d'una exposició temporal i una publicació que dona visibilitat immediata al projecte i que, sobre tot, actua de benefici palpable per a les persones que cedeixen les seves fotografies i que es senten "protagonistes" d'una exposició fotogràfica.

Amb tot, des de la nostra perspectiva, destaquem que aquest projecte, igual que la majoria d'arxius de fotografia domèstica estudiats, tant de caràcter "historicista", com "esteticista" descontextualitzen les fotografies domèstiques que conserven. Les descontextualitzen principalment del procés de memòria al qual pertanyen i que les va generar. En canvi posen les fotografies al servei d'una anomenada "memòria col·lectiva", quan no d'una "memòria històrica" (en aquest cas el "cómo fuimos y como seremos los Madrileños"), que es presenta com a força unitària, i generalment absent de conflictes. Aquests artefactes estan al servei, pensem, del que Michael Foucault anomena una història "d'antiquari", que ell oposa a la "genealogia", com aquella visió del passat que assumeix la fragmentarietat de l'experiència humana i es resisteix a qualsevol síntesi que, quan es dona, està al servei de l'afirmació d'una identitat reductora i científica.

Les Memòries i la Història

La fotografia domèstica té un valor de document històric i, com hem vist, existeixen arxius de fotografies domèstiques que tenen aquest valor com el principal a preservar. La fotografia domèstica té també un valor estètic, i diverses exposicions i projectes d'arxiu han conformat fons de fotografia domèstica centrats en una tria on el valor estètic ha estat fonamental. Existeixen arxius de fotografia domèstica que tracten les fotografies fonamentalment com a documents de memòria? Hi ha estratègies perquè els arxius ingressin les fotografies domèstiques mantenint informació sobre l'àlbum familiar al que pertanyien, les seves narratives familiars i/o biogràfiques, la identitat dels seus custodis? Per quins motius es construirien arxius de memòries a partir de fotografies domèstiques? Quina visió donen de la societat que els ha impulsat i han tractat de representar?

Abans de tractar de donar algunes respostes a aquestes preguntes, aturem-nos un moment en el concepte de memòria, la seva significació i la seva diferència amb el concepte d'història.

Marie Claire Lavabre (2006) proposa que la memòria és el "passat en el present" mentre que la història és el saber sobre el passat. La memòria ateny a la subjectivitat, als records dels individus. La memòria té lloc sempre en el present i és un acte subjectiu pel qual un individu (o un conjunt d'individus) reviu un episodi del passat amb el qual es senten vinculats. Fer memòria és tornar a viure, tornar a experimentar. La memòria s'exerceix sobre alguns fragments del passat amb els quals tenim empatia, encara que pot tractar-se d'una empatia

"negativa", ja que poden ser episodis dramàtics per a qui els evoca. La memòria es complementa amb l'oblit; tenim memòria sobre aquells episodis que hem salvat de l'oblit. Pel que fa a la història, tots els esdeveniments del passat són història, no hi ha lloc per a l'oblit o la selecció d'esdeveniments a recordar. L'estudi del actes de memòria correspon a la sociologia, ja que ens permet comprendre els valors i conductes d'un conjunt d'individus en el present. La memòria informa sobre el present. Els actes de memòria no són documents de caràcter objectiu, sinó producte d'actuacions subjectives dels individus sobre el seus records i la seva revisió del passat. La narració, el relat, és el format més característic de l'acte de memòria.

La història, per contra, és l'estudi de tot el passat i no es nodreix d'actes de memòria sinó, principalment, de documents precedents del passat. Es tracta d'un estudi que persegueix l'objectivitat científica amb les metodologies que li són pròpies. L'objectiu de la història no és comprendre el present, i encara menys justificar-lo, des d'una perspectiva ideològica determinada.

Arxius de memòries centrats en relats i testimonis de vida

Una primera aproximació al nostre objecte d'estudi, pensem, pot ser una ràpida mirada sobre dispositius que es defineixen com arxius de memòries, per bé que no es centren en fotografies domèstiques com els instruments per a la conformació d'aquest arxiu.

Un clar exemple seria el "Memoro/ el Banc de la Memòria" (<http://www.memoro.org/it/>) . Es tracta d'un projecte de caràcter associatiu que va néixer a Itàlia al 2007, que té una pàgina activa a internet des del 2008, i que actualment ha es troba present a diferents països entre ells Espanya. El projecte es centra en salvar les memòries de les persones grans, a través d'enregistrar els seus relats de vida, a través de breus clips d'audio i, sobre tot, de vídeo, generalment amb càmeres domèstiques. La web permet conservar i compartir aquestes memòries, que queden indexades per nombrosos descriptors com àrea geogràfica, temes, nom de l'autor de la memòria etc. El projecte (a data 2013) ha reunit més de 2500 persones que han deixat els seus relats, amb una mitjana d'edat de 81 anys, amb un total d'hores de vídeo superior a 630h. Per participar com "testimoni" en el projecte cal haver nascut abans de 1950. Novament hi ha un desinterès pels documents recents, en aquest cas documents de memòria relatius a dates pròximes (ja sigui per la dificultat que la gent els posi en valor, per considerar-los poc rellevants, per estar desproveïts d'un element nostàlgic...). El projecte transforma la memòria oral personal en un arxiu públic digitalitzat de memòries, gràcies a l'esforç de diversos voluntaris, sobre tot dels avis que participen en el projecte i de les persones que enregistren els vídeos, sovint el propis fills o nets. El projecte resulta interessant per la seva dimensió quantitativa, per la seva trajectòria història de més cinc anys, per la seva aspiració a esdevenir un arxiu universal present a tot el món, per la indexació de les memòries per diversos descriptors que permeten anàlisis sociològiques i també històriques, així com per la clara conceptualització del valor sociològic i ètic de la conservació de les memòries de les persones. En el discurs del projecte es vinculen a les memòries valors com la nostàlgia, el patrimoni col·lectiu, el patrimoni històric, el valor simbòlic i emotiu del relat dels avis transmès als més joves, etc.

Certament podem trobar molts arxius de memòries similars, basats en els relats orals de persones grans. Es relacionen amb la disciplina de la història oral, una branca dels estudis històrics amb força tradició, però també amb la recent irrupció cultural de la memòria com un valor a conservar, així com amb la irrupció cultural dels dispositius d'arxiu i també d'internet. Per citar alguns exemples podem fer referència al "Coney Island History Project" o a Ahoa.

Ahoa (Ahozko Historiaren Artxiboa/Archivo de la Memoria) és una iniciativa sobre la història oral i la memòria al País Basc.

Arxius de fotografia domèstica com a documents de memòria

Abordem ara els arxius de memòries a partir de fotografies domèstiques. Essencialment són arxius on les fotografies domèstiques ingressen juntament amb els relats que elaboren els custodis d'aquestes imatges. L'arxiu registra i conserva les narratives que es vinculen amb els usos socials que es donen als àlbums familiars i a totes les col·leccions de fotografies domèstiques, on els individus conserven les fotografies com instruments que permeten narrar i recordar les seves experiències de vida. Són arxius que conserven uns documents de memòria que tenen alhora un component verbal (la narració) i un component icònic (la fotografia domèstica).

Significativament molt d'aquests projectes, especialment els pioners, estan vinculats amb artistes visuals i amb els artefactes que proposen a la societat com a producte de la seva reflexió i de la seva recerca estètica.

Un primer exemple que proposem d'arxiu de fotografies domèstiques tractat com a documents de memòria i sorgit des d'un entorn artístic seria el fons "Collected Visions", impulsat per Lorie Novak entre 1996/2007 (<http://cvisions.cat.nyu.edu/>). El projecte estava vinculat al "NYU Center for Advanced Technology / Media Research Laboratory", i per tant, a un centre que treballava la relació entre art i tecnologia. Es tracta d'un arxiu de fotografies domèstiques i relats accessible a través d'una pàgina web (apareix, per tant, la relació amb internet ja des d'aquests primers dispositius d'arxiu). La tecnologia de l'època, prèvia a les xarxes de tecnologia 2.0., comportava que el mecanisme perquè els propis usuaris afegissim imatges i relats a la web fos complexa. De fet, moltes de les donacions (imatges i relats) s'havien fet a través d'altres vies diferents a la pròpia web com ara donacions dels espectadors que assistien a les instal·lacions i projeccions de l'artista Lorie Novak en museus i galeries d'art. L'arxiu aplega unes 3000 fotografies familiars donades per uns 300 ciutadans. Interessant destacar que aquí les fotografies familiars van des d'abans de 1920 fins a la dècada dels 2000. No queden excloses de l'arxiu, per tant, les fotografies familiars recents. S'interpel·la als col·laboradors perquè participin amb les seves imatges familiars i, alhora, perquè participin també amb els seus relats. De fet, se'ls anima a informar de les dades relacionades amb la fotografia domèstica –ubicació, datació...- però també a registrar les seves memòries relacionades –"Do you have a story for your photo(s) to post in the Collected Visions Gallery?" (Novak 1996). De fet, el projecte conceptualitza obertament el seu caràcter d'arxiu de memòries:

"Collected Visions is a participatory website that explores the relationship between family photographs and memory (...)" (Novak 1996).

Efectivament la memòria, millor dit les memòries, apel·len a la diversitat de percepcions sobre el món, a la subjectivitat, a lo personal, a la fragmentació de les veritats, i el projecte de Novak explora aquests conceptes en relació a la fotografia domèstica. Un dels aspectes més particulars de "Collected Visions" és que també ens anima a generar els nostres relats –les nostres memòries- a partir de les fotografies domèstiques d'altres.

"For me, this identification with the images of others is the strongest validation of the site. Even authors who contribute images of their own usually choose to relate personal story or project their feeling into anonymous images" (Novak, 1999, p.26)

Per tant una sola fotografia familiar no genera una única memòria, sinó diverses memòries – dispositius de veritat transitòria en un vocabulari de propi del pensament postestructuralista de l'època (Cusset, 2003, p. 141)-. Algunes d'aquestes memòries són de les persones relacionades directament amb la imatge, però d'altres són de persones completament alienes, que elaboren records i narratives que són obertament ficcions (si més no és ficcional la relació entre la narració i les persones concretes que apareixen a la imatge en particular).

Un altre projecte d'arxiu de fotografies domèstiques centrat en el seu valor com a documents de memòria és el projecte de l'artista audiovisual Michelle Citron anomenat "Jewish looks" (<http://sfoonline.barnard.edu/cf/jewishlo.html>). És un projecte molt petit ja que a penes es centra en quatre fotografies familiars relacionades amb els seus avis d'ascendència jueva. El que troben especialment interessant de "Jewish looks" es com visualitza i diferencia clarament els valors distints de la fotografia familiar com a document històric i com a document de memòria. Citron presenta les seves fotografies domèstiques en un entorn visual de formes i colors que evoca els àlbums familiars tradicionals (suggerint nostàlgia i passat). La web es recolza en una tecnologia interactiva més avançada (amb programació en flash) i permet que l'espectador navegui per les seves fotografies a partir de tres preguntes diferenciades: "what you see (assenyalant les característiques formals de les imatges, les que habitualment valora la història de l'art); "what was" (les dades d'història social vinculades a la imatge, el seu valor com document històric) i "what I know (referint-se a les seves memòries particulars en relació a aquestes imatges).

Un exemple concret d'arxiu molt interessant a Espanya (un arxiu públic de fotografia domèstica centrat en el seu valor com a document de memòria) és el projecte "Territorio Archivo" iniciat per Chus Domínguez al 2011 a les comarques lleoneses de Condado-Curueño. El projecte l'impulsa la "Fundación Cerezales Antonino y Cinia", una entitat privada de desenvolupament cultural i etnoeducatiu d'aquesta comarca situada a 23km. de la ciutat de Lleó. Chus Domínguez prové de l'àmbit artístic, fonamentalment de la producció de documentals i videoart. De fet, ell mateix es refereix al projecte com un "documental-archivo" (Llamas; Puente, 2014). El projecte ha format un arxiu, disponible a través d'internet (<http://www.fundacioncerezalesantoninoycinia.org/territorioarchivo/>) que aplega unes 800 fotografies domèstiques provinents d'una setantena de ciutadans. Tots els documents estan digitalitzats i amb unes fitxes de catalogació amb múltiples descriptors. Són fitxes amb les característiques pròpies d'un treball arxivístic professional i meticulós. Cada fitxa conté la reproducció de la fotografia domèstica i reuneix una sèrie de dades que podem considerar habituals en un procés de catalogació i descripció arxivística: datació de la imatge, ubicació geogràfica, nom del custodi de la imatge (aquí anomenat "conservador domestico"), el nom de l'autor/fotògraf (si es coneix) i una sèrie de descriptors subjectius (bàsicament dins d'una tradició científica etnogràfica, com ara "trabajo", "migración", etc). El més rellevant, però, és que cada fitxa incorpora un arxiu digital d'àudio en què el "conservador de la imatge" (el ciutadà que la tenia al seu àlbum familiar) narra els seus records relacionats amb la fotografia. Aquests enregistraments sonors tenen una durada variable, la majoria estan al voltant de 60 o 90 segons, però no és estrany trobar enregistraments amb narracions de 2 minuts ó 4 minuts de durada sobre una sola imatge. Sens dubte, aquests enregistraments sonors són fruit que en el procés de recollida de les imatges per a aquest arxiu va tenir lloc una llarga entrevista, detinguda, amb els informants, estructurada sobre un procés de fotoelicitació (Harper, 2002) al voltant de les imatges que cedia a l'arxiu.

S'aprofiten els avantatges de la tecnologia actual per a tenir còpies digitals de les fotografies domèstiques, però també per tenir arxius d'àudio dels relats dels informants, així com per la seva gestió en una base de dades única, a més accessible de forma pública a través d'internet. Cada fotografia domèstica té annexat un petit arxiu de so en format mp3 (o similar), donant a conèixer la fotografia amb els records subjectius d'una de les persones que la conservava. Es tracta, doncs, les fotografies familiars com a documents de memòria. Aquesta metodologia evita, a més, haver de transcriure literalment les paraules exactes de cada narració expressada durant l'entrevista, un treball que hauria implicat una dedicació de temps extensíssima (tot i que tot apunta que aviat estaran disponibles softwares que ho faran de forma automatitzada amb un grau d'error acceptable). A més, es conserva el contingut de la narració verbal juntament amb la seva forma original: el timbre de veu i l'entonació de la seva al·locució, la qual cosa omple el document de molt més contingut informatiu i emotiu.

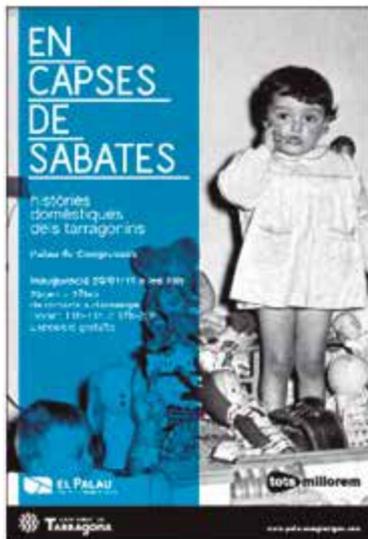
“Capsa de Sabates” a Tarragona, un projecte propi d'Arxiu de Fotografia Domèstica: característiques bàsiques

El projecte “Capsa de Sabates” es va presentar a la ciutat de Tarragona (Espanya) al 2011. L'integraven, fonamentalment, una exposició amb una selecció d'unes 200 fotografies domèstiques recollides entre els residents a la ciutat, i una pàgina web que dona accés a un fons d'unes 800 imatges, cedides per una setantena de ciutadans. L'arxiu web conté un breu relat biogràfic de cada ciutadà participant, així com una narració sobre cada imatge (<http://capsadesabates.tarragona.cat>).

PROJECTE “EN CAPSA DE SABATES” / TARRAGONA / DADES JULIOL 2011		
	Ciutadans entrevistats	Imatges documentades
Formes d'accés		
CRIDA POPULAR PALAU DE CONGRESSOS	32	584
PROJECTE ANTROPOLOGIA URV	37	402
TALLER EN GRUP	5	35
Total	74	1.021
Entrevistes disponibles al web juliol 2011		
	71	852

Francesc Perramon

Girona 2014: Arxius i Indústries Culturals



Cartell exposició "En Capses de Sabates (històries domèstiques dels Tarragonins)", Palau de Congressos de Tarragona, del 25 de gener al 27 de febrer de 2011. Comissària: Silvia Itúrria. Disseny Gràfic: Martí Gasull / ccpEstudi



Vista parcial de l'Exposició "En Capses de Sabates (històries domèstiques dels Tarragonins)", Palau de Congressos de Tarragona, del 25 de gener al 27 de febrer de 2011. Comissària: Silvia Itúrria. Disseny de l'espai: Assun Vidal. Fotografia: Tjerk Van Der Meulen / Diari el Punt



Home Page "Capsa de Sabates 2.0 (Album de Fotografies Familiar de Tarragona)"
<http://capsadesabates.tarragona.cat/> [02/02/2011]. Servei d'Arxiu i Documentació Municipal
 (Ajuntament de Tarragona). Coordinador: Francesc Perramon. Programació: David Amorós.

L'origen del projecte es troba al voltant del maig del 2010, quan els responsables del Palau de Congressos de Tarragona (Ajuntament de Tarragona) decideixen impulsar una exposició de fotografies domèstiques, emmirallant-se en la repercussió en premsa que havia tingut l'exposició de "Madrialeños, un album colectivo" de Chema Conesa. Es posen en contacte amb la fotògrafa Sílvia Iturria perquè faci de comissària de l'exposició. Al mes següent, juny de 2010, jo mateix (Francesc Perramon) m'incorporo al projecte i assumeixo la tasca de coordinar el procés de recollida i documentació de les fotografies domèstiques aportades pels ciutadans. L'Arxiu de l'Ajuntament de Tarragona participa també en el projecte i acordem que sigui el destí final de totes les còpies de les fotografies cedides pels ciutadans (no únicament les seleccionades per la comissària per a l'exposició). Amb l'arxiu també s'acorda impulsar una pàgina web que donarà accés a totes les fotografies recollides i a tota la informació que s'associa a cada una d'elles, dins d'un projecte que es mantindrà actiu més enllà de les dates de l'exposició. La pàgina web adopta una tecnologia de xarxa social 2.0. que permet que els visitants de la web puguin fer comentaris i també aportar noves fotografies domèstiques a aquest "àlbum familiar de tots els tarragonins".

El projecte de Tarragona es basa en els següents principis metodològics bàsics:

- » Cada ciutadà participa en el projecte amb una tria numèricament limitada de les seves fotografies familiars i personals. Se li demana que triï només deu fotografies, per bé que després s'és "tolerant" amb tries una mica més àmplies. La selecció de les fotografies incloses en l'arxiu no segueix cap criteri qualitatiu imposat pel projecte o pels experts que hi participen sinó que les imatges són triades pel propis ciutadans (o, en casos molts dubtes, de forma aleatòria)
- » La mostra de ciutadans que aporten fotografies al projecte tracta de ser el més àmplia i, sobre tot, el més representativa possible dels ciutadans que formen part actualment d'aquest col·lectiu social, tractant d'incorporar criteris de representativitat

sociològica tan diversos com el gènere, l'edat, la classe social, la procedència geogràfica, la zona urbana on resideixen, etc.

- » Les fotografies (exactament les còpies digitals de les mateixes) són consignades en l'arxiu en sèries documentals que permeten observar alhora totes les imatges que formen part d'una mateixa col·lecció familiar o d'un mateix ciutadà
- » Aquestes sèries fotogràfiques van acompanyades d'un relat biogràfic formulat pel propi ciutadà participant (permetent inferir informació mínima sobre el seu perfil social). El relat s'obté el decurs d'una entrevista amb el ciutadà que es tracta de realitzar en condicions de certa calma i intimitat (asseguts en una taula, amb un espai tranquil).
- » Cada fotografia va acompanyada d'una transcripció del relat que el ciutadà ha verbalitzat al mostrar la imatge en el decurs de l'entrevista. L'entrevistador realitza breus preguntes sobre les fotografies per facilitar l'elaboració dels relats (foto-elicítació)
- » L'entrevista s'estructura de la següent forma:
 - breu explicació global del projecte i de la importància de la participació del ciutadà
 - tria de deu fotografies entre les fotografies domèstiques disponibles (si l'entrevista és a la llar s'ha de fer sobre el global de fotografies conservades, si es fa en un altre lloc el ciutadà ha estat informat i porta una primera selecció d'imatges més o menys àmplia, segons el seu criteri)
 - relat biogràfic i comentari de les fotografies elaborat pel propi ciutadà
 - signatura del document de préstec dels originals fotogràfics (per a la seva digitalització) i signatura del document pel qual cedeix els drets de reproducció d'aquestes imatges a la institució responsable del projecte. Concreció del dia i lloc de retorn dels originals (ja digitalitzats), moment en què es signarà un nou document conforme que s'han rebut en el mateix estat en què es van prestar al projecte.
- » Amb el material recollit es fa una exposició pública amb una selecció de les fotografies i els relats, ja que es tracta d'una forma de donar un retorn immediat als ciutadans participants i a tot el conjunt social, però també d'una forma de captar l'interès el seu interès en el projecte. En les transcripcions públiques dels relats de vida s'elideixen tots aquells detalls concrets sobre circumstàncies personals que en aquell àmbit culturals es considera que han de mantenir-se en l' esfera del privat.

A data de juliol de 2011 al web de Capsa de Sabates es podien visitar 852 fotografies domèstiques comentades 71 ciutadans col·laboradors. S'han seguit tres mètodes bàsics per obtenir la participació dels ciutadans:

- una crida popular convocant els ciutadans per portar fotografies en un edifici públic (el Palau de Congressos de Tarragona), el mateix espai on es feia l'exposició amb una selecció d'aquestes imatges

- una sèrie d'entrevistes personals fetes per estudiants d'antropologia de la Universitat Rovira i Virgili (URV.) a ciutadans seleccionats activament per ells (tractant que els ciutadans tinguessin perfils socials diversos d'edat, sexe, classe social, ocupació, barri de residència, etc). A tal efecte cada estudiant es va fixar un perfil d'entrevistat diferent (per exemple, pescadors del barri marítim, persones procedents d'una migració recent des d'Argentina, etc.). Una part d'aquestes entrevistes es van fer en col·laboració amb una assignatura de la universitat dedicada a estudis qualitius i que demanava al seu alumnat de practicar la tècnica de l'entrevista. Un altra part es va fer amb a través d'un conveni de pràctiques remunerades de tres mesos amb una estudiant d'antropologia d'aquest departament, un conveni entre l'Arxiu de l'Ajuntament de Tarragona i la Universitat.

- Una activitat en grup, concretament un taller amb fotografies familiars i relats amb un grup d'alfabetització d'una escola d'adults de la ciutat de Tarragona.

Cada un d'aquests mètodes va implicar un esforç de persones i de temps, cada un amb els seus resultats. Tots els mètodes van tenir resultats apreciables però ens atrevim a valorar que cap d'ells va tenir un resultat quantitativament excel·lent. Tots els mètodes han exigut temps i dedicació per uns resultats apreciables però no pas espectaculars a nivell quantitatiu.

Hi ha un quart mètode d'ingrés d'imatges i relats que és la pròpia pàgina web que ha estat dissenyada per permetre la participació directa dels ciutadans. Aquest mètode ha estat especialment poc eficaç tant quantitativament com qualitativament; només ha donat algun resultat positiu amb posterioritat al juliol de 2011 (data sobre la que hem donat dades numèriques). De fet, ens resultava esperable perquè altres experiències similars també ens parlaven d'una nul·la participació activat dels ciutadans aportant fotografies a través d'internet. Aquesta era l'experiència, per exemple, de l'Arxiu Virtual de Memòria Local de la Conca de Barberà i la Baixa Segarra (Martorell; Porcar, 2008). A més, en la nostra web el mecanisme per obrir un propi àlbum i pujar les fotografies ha tingut durant força temps problemes de funcionament. La web de "Capsa de Sabates" pensem que té un índex de visites interessant (entre el març de 2011 i de 2012 va rebre 4.300 visites), i els visitants aporten alguna comentaris a les imatges ja publicades. Però participar activament obrint un àlbum propi de fotografies familiar és una tasca més complexa d'aconseguir, sense un diàleg directe entre els ciutadans i els responsables de la gestió d'aquest projecte.

Efectivament hi ha dificultats perquè els ciutadans dediquin una part del seu temps a un projecte d'aquesta índole i, sobre tot, perquè facin públiques les seves fotografies domèstiques i els seus relats de vida que s'hi vinculen. El mètode més efectiu ha estat el de les entrevistes buscades activament, entre el seu cercle de coneguts, per les persones/antropòlegs implicades en el projecte. Aquest mètode té les seves limitacions perquè cada u té confiança amb un nombre limitat de ciutadans i aquests no responen a tots els perfils socials de la ciutat, si no que més aviat tendeixen a ser similars al del propi entrevistador.

No hem d'oblidar, però, que un projecte d'arxiu de fotografia domèstica (que inclogui imatges de totes les èpoques, incloses l'actual) ha de ser un projecte participatiu que compti amb la col·laboració dels ciutadans. En aquest cas, però, sí hem de tenir en compte la resistència del ciutadans a fer públics relats i imatges vinculades a la seva vida privada. Hem de tenir en compte lo profundament arrelat que està a la cultura occidental, des del S. XIX (Sennet, 1974), el principi que hom hauria de guardar silenci davant els estranys en relació a tot allò

que respecta a la seva esfera privada, molt especialment l'esfera familiar i emocional. El projecte ha tractat de superar aquestes resistències i ha tractat d'explicar-se el millor possible per aconseguir col·laboracions dels ciutadans. Vista l'experiència a Tarragona aquest ha estat un conflicte difícil de superar. El projecte, efectivament, activa el conflicte entre l'espai privat i l'espai públic. El traspàs de fotografies domèstiques i relats de vida de l'entorn familiar a l'arxiu públic (i, sobre tot, accessible a tothom a través d'internet) s'ha percebut com quelcom interessant però no amb les meves pròpies imatges o la meua pròpia vida.

Conclusions: el significat i la forma dels arxius de fotografies domèstiques com a "dispositius de memòria col·lectiva"

Com a resultat de la nostra investigació, constatem que en diversos indrets geogràfics i en diversos àmbits culturals del món contemporani (arxius històrics, projectes artístics, llocs web, etc.) trobem arxius i col·leccions públiques que preserven memòries personals dels ciutadans a través de metodologies diverses: entrevistes transcrits, enregistraments sonors de relats vitals, enregistraments de vídeo, fotografies domèstiques comentades, etc. La preservació col·lectiva de les memòries dels ciutadans és, doncs, una preocupació que impulsa un nombre significatiu de projectes culturals en el món occidental en els darrers vint anys (amb posterioritat al 1990).

Projectes com "Capsa de Sabates", "Territori Archivo", "Collected Visions" o "Memoro Project" (entre molts altres) compleixen aquestes característiques i els anomenarem "dispositius de memòria col·lectiva".

El desenvolupament d'aquests dispositius en diversos indrets i diversos àmbits de la societat contemporània és conseqüència, si més no en part, perquè en la societat contemporània nombrosos individus comparteixen una visió de la societat i la història vinculada als arguments que Michael Foucault va enunciar, en el marc del pensament postestructuralista, en especial quan afirmava que la història ens descobreix "*no un alma olvidada, siempre pronta a renacer, sino un sistema complejo de elementos a la vez múltiples, distintos y que ningún poder de síntesis domina*" (Foucault, 1971, p. 66-67).

Aquests dispositius són, també, conseqüència, si més no en part, que en la societat contemporània nombrosos individus comparteixen una visió de la història vinculada als valors que Walter Benjamin va enunciar, en el marc del pensament humanista d'entreguerres, en especial quan afirmava que calia "*consagrar la construcció històrica a la memòria dels quals no tenen nom*".

En aquest sentit, concloem, la presència de diversos "Dispositius de Memòria Col·lectiva" són producte d'abordar els arxius de memòries com un instrument idoni per vehicular una valoració de la societat i la seva història que correspon amb valors enunciats per M. Foucault i W. Benjamin, una valoració on es persegueix donar protagonisme a la subjectivitat i a la fragmentarietat i diversitat de lo col·lectiu, i al protagonisme dels individus considerats comuns i anònims.

Interessem-nos pels "Dispositius de Memòria Col·lectiva" específicament centrats en les fotografies domèstiques com instrument de registre de la memòria. Efectivament hem comprovat que els arxius públics que conserven fotografies domèstiques i els relats verbals

que els individus formulen sobre aquestes fotografies domèstiques esdevenen un instrument de preservació col·lectiva de les memòries personals dels ciutadans.

Certament, la fotografia domèstica és ja un instrument, en l'àmbit personal i familiar, de preservació de la memòria a través del llenguatge simbòlic propi de la imatge. Els relats verbals que habitualment fem quan mostrem a altres persones la nostra col·lecció de fotografies domèstiques són un altre instrument d'elaboració i fixació de les nostres memòries, en aquest cas, a través del llenguatge simbòlic propi de l'expressió oral. De fet, els relats verbals que fem quan mostrem a altres persones les nostres fotografies són un exemple de metamemòria, de memòria verbal a partir de la memòria visual associada a les fotografies familiars. Tots dos registres comparteixen l'estratègia d'ordenar la memòria a partir de cronotops. Joan Prat referint-se a les memòries de vida expressades en relats orals afirma:

"Una de les estratègies de la memòria en el seu vessant no discursiu (...) consisteix a concentrar informació significativa en determinats punts on convergeixen, en forma d'imatges, les experiències viscudes en mateix temps i espai (cronotops, en diu Batjtin) (...). Com assenyala Teresa del Valle (1999, p. 213), el cronotop és un nexa espacial i temporal ple de reflexivitat, emoció, dinamisme, que permet recollir la variabilitat cultural en tota la seva entitat i, malgrat la seva complexitat, constitueix un nucli potent que actua dintre de l'estructura social com a síntesi de significats més amplis (...)" (Prat, 2002, p. 182)

Per tant si l'elaboració "ordinària" de les memòries ja fa ús habitualment del cronotop, les memòries elaborades a partir d'una selecció d'unes poques fotografies domèstiques encara més tenen aquest caràcter de cronotop, ja que les fotografies són instantànies que remeten a un temps i un espai concret i significatiu, i tendeixen a què el nostre relat de vida es centri en aquests punts com a punts significatius. Això fa que les memòries tendeixin a ser especialment fragmentàries, discontinues, tal com Butler i altres pensadors postestructuralistes actuals pensen que són els relats que millor permeten aflorar la veritat, tractant de defugir dels recursos retòrics que ens imposa el llenguatge.

Sembla que la naturalesa massiva de les fotografies domèstiques ens aboca als dispositius d'arxiu si les volem conservar. Però l'interessant pels "Dispositius de Memòria Col·lectiva" de la fotografia domèstica és que tothom té una col·lecció de fotografies domèstiques, per tant facilita la participació de tots els ciutadans en els mateixos. I tothom és força competent, conscient, de la memòria que comuniquen de si mateixos en funció de les fotografies que trien i del relat biogràfic que elaboren a partir d'elles. D'altra banda les fotografies domèstiques propicien que el relat que generen els seus custodis sigui un relat de memòria, molt més que d'història, fins i tot per als ciutadans que els pot semblar que l'únic interessant per a la col·lectivitat és la història, no la memòria.

La singularitat del projecte "Capsa de Sabates" dins dels "Dispositius de Memòria Col·lectiva" basats en fotografies domèstiques estaria, d'una banda, en el fet que ha format part d'una investigació més àmplia. És un projecte que ha estat narrat amb força detall per les persones que hem participat, fent un esforç perquè fos un mètode reproduïble en altres indrets, tractant de generar coneixement a partir dels nostres encerts i dels nostres errors de mètode i d'altres àrees. D'altra banda destacar que "Capsa de Sabates" és l'únic "Dispositiu de Memòria Col·lectiva" basat en fotografies domèstiques que hem pogut estudiar que ha fet un esforç actiu perquè la mostra de ciutadans participants sigui sociològicament representativa, diversa. En aquest sentit és un projecte que posa un èmfasi especial en que tothom hauria de sentir-se cridat a participar en projectes d'aquesta índole. La diversitat dels

ciudadans col·laboradors és molt important fins que, qui sap si algun dia, esdevinguin instruments de participació universal.

Bibliografia

- ABAD, Paloma (2011, 24 de juliol). "Comparte, que algo queda" a *El País Semanal*, núm. 1817, p. 18-21
- AHOA Ahozko Historiaren Artxiboa/Archivo de la Memoria (2006). *AHOA Ahozko Historiaren Artxiboa/Archivo de la Memoria* <<http://www.ahoaweb.org>> [consulta 6/08/2013]
- ARDÉVOL, Elisenda (1994). *La mirada antropológica o la antropología de la mirada (de la representación audiovisual de las culturas a la investigación etnográfica con una cámara de video)*. Tesis doctoral, Barcelona: Universitat Autònoma de Barcelona, <http://cv.uoc.edu/~qrc0_000199_web/pagina_personal/ardevol_tesis.pdf> [consulta 08/09/2010]
- ARXIU MUNICIPAL DE CAMBRILS (2010, març). "L'àlbum de fotografies de la família Dolsa" a *L'arxiu t'informa, Butlletí de l'arxiu municipal de Cambrils*, núm 21, p.1
- ASSOCIACIÓ MEMORO, EL BANC DE LA MEMÒRIA (juny, 2008). *Memoro, el Banc de la Memòria*. <<http://www.memoro.org/es-ca/>> [consulta 13/08/2014]
- BATCHEN, Geoffrey (2008). "Snapshots" a *Photographies*, 1:2, p. 121-142. <<http://dx.doi.org/10.1080/17540760802284398>> [consulta 19/08/2011]
- BENJAMIN, Walter (s.d. ed. pòstuma a) "Sobre el concepto de historia" a Benjamin, Walter *Obras*. Vol II, Madrid: Abada Coop., 2006
- BENJAMIN, Walter (s.d. ed. pòstuma b) *La dialéctica en suspenso (fragmentos sobre la historia)*. Santiago de Chile: Arcis, 1996
- BERGER, John (1978). "Usos de la fotografía (para Susan Sontag)", a Berger, John (1980). *Mirar*. Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 2001. Títol original *About looking* (p. 54-67)
- BOURDIEU, Pierre (ed.) (1965). *Un arte medio (ensayo sobre los usos sociales de la fotografía)*. Barcelona: Editorial Gustavo Gili, 2003. Títol original: *Un art moyen. Essai sur les usages sociaux de la photographie*
- BUTLER, Judith (2005) *Giving an Account of Oneself*. New York: Fordham University Press
- CENTRE D'ART TARRAGONA (2013). *Exposició Monuments, Mireia Sallarès (exposició, del 18 de maig al 28 de juliol)* <<http://www.catarragona.net/projecte/ca/mireia-sallares>> [consulta 23/07/2013]
- CHALFEN, Richard (1987). *Snapshot (versions of life)*. Bowling Green, Ohio (EUA): Bowling Green State University Popular Press
- CITRON, Michelle (2003). "Jewish Looks" a Levitt, Laura (ed). "Family Photography and Jewish Identity" a *S&F on line, The Scholar and Feminist on line, published The Barnard Center for Research on Women, Volumen 1, Number 3* <<http://sfonline.barnard.edu/cf/jewishlo.html>> [consulta 20/08/2014]
- COMUNIDAD DE MADRID (2009) *Madrileños (archivo fotográfico de la comunidad de Madrid)* <<http://www.archivofotograficodemadrid.com/v2/>> [consulta: 30/07/2010]
- CONESA, Chema (ed.) (2009). *Madrileños, Un álbum colectivo (archivo fotográfico de la Comunidad de Madrid)*. Madrid: Comunidad de Madrid / La Fábrica
- CONEY ISLAND HISTORY PROJECT (sd.). *Coney Island History Project*. <<http://www.coneyislandhistory.org/index.php?q=about>> [consulta 21/08/2010]
- CROSS, Karen; PECK, Julia (2010). "Editorial: Special Issue on Photography, Archive and Memory" a *Photographies*, 3: 2, p.127—138) <<http://dx.doi.org/10.1080/17540763.2010.499631>> [consulta 20/02/2011]
- CUSSET, François (2003). *French Theory (Foucault, Derrida, Deleuze & cia. y las mutaciones de la vida intelectual en Estados Unidos)*. Barcelona: Melusina S.L., 2005

- D'ASTIER DE LA VIGERIE, Martine; BAJAC, Quentin (2003). *Jacques Henri Lartigue, l'album d'une vie, l'exposition*. Paris: Centre Pompidou
- DEL DIEGO, CÈLIA (2013). *Mireia Sallarès: Monuments (nota de premsa sobre l'exposició homònima al Centre d'Art de Tarragona)* <http://ca.tarragona.cat/pdfs/nota_de_premsa-monuments.pdf> [consulta 29/08/2014]
- DERRIDA, Jacques (1994). "Mal de archivo (una impresión freudiana)" a Horacio Potel: *Derrida en Castellano* <<http://www.jacquesderrida.com.ar/textos/mal-de-archivo.htm>> [consulta 25/08/2010]
- FARNÓS, Albert (2011). *La dona perellonenca abans del 1925* [documental audiovisual en format digital editat en DVD] El Perelló (Espanya): Ajuntament del Perelló
- FOUCAULT, Michael (1967), "Of other spaces", a Mirzoeff, Nicholas (ed). (2002). *The visual culture reader*. New York: Routledge, 2007. p 229-236 Títol original "Des Espaces Autres" <<http://web.mit.edu/allanmc/www/foucault1.pdf>> [consulta 31-07-2014]
- FOUCAULT, Michael (1969), *La arqueología del saber*. Madrid: Siglo XXI de España, 2009
- FOUCAULT, Michael (1971), *Nietzsche, la Genealogía de la Historia*. Valencia: Pre-Textos, 1988
- FREUND, Gisèle (1974). *La fotografía como documento social*. Barcelona: Editorial Gustavo Gili. 2001. Títol original: "Photographie et Societé"
- GENERALITAT DE CATALUNYA (2009). "Memorial Democràtic / Qui som" <http://memorialdemocratic.gencat.cat/ca/memorial_democratic/qui_som> [consulta 10-08-2014]
- GROSSBERG, Lawrence (2009). "El Corazón de los Estudios Culturales: Contextualidad, Construcción y Complejidad" a *Tabula Rasa, Núm. 10, Enero-Junio 2009*, pp. 13-48
- GUASCH, Anna Maria (2011) *Arte y Archivo, 1920-2010 (genealogías, tipologías y discontinuidades)*. Madrid: Akal
- HARPER, Douglas (2002). "Talking about pictures: a case for photo elicitation" a *Visual Studies*, Vol. 17, No. 1, 2002, p.13-26 <<http://www.nyu.edu/classes/bkg/methods/harper.pdf>> [consulta 11/09/2010]
- HIRSCH, Marianne (ed) (1999). *The familial gaze*. Dartmouth College, Hanover, New England (EUA): University Press of New England
- JEFFREY, Ian (2008). *Cómo leer la fotografía (entender y disfrutar de los grandes fotógrafos, de Stieglitz a Doisneau)*. Barcelona: Electa / Random House Mondadori, 2009. Títol original: *How to Read a Photograph*
- LAVABRE, Marie Claire (2006). "Sociología de la memoria y acontecimientos traumáticos. a Aróstegui, Julio; Godicheau, François (eds.) (2006). *Guerra Civil (mito y memoria)*. Madrid: Marcial Pons Ediciones de Historia
- LEVITT, Laura (ed). (2003). "Family Photography and Jewish Identity". a *S&F on line, The Scholar and Feminist on line, published The Barnard Center for Research on Women, Volumen 1, Number 3* <<http://stonline.barnard.edu/cl/index.htm>> [consulta 14/08/2014]
- LINKMAN, Audrey; WILLIAMS, Bill (1979). "Recovering the People's Past: the archive rescue programme of Manchester Studies" a *History Workshop Journal*, Volume 8, Issue 1 pp. 111-128
- LINKMAN, Audrey (1981). "The Manchester Studies Archive Retrieval Project" a *Journal of the Society of Archivists*, Volume 6, Issue 7, pp. 414-422
- LINKMAN, Audrey; WARHURST, Caroline; MANCHESTER STUDIES (c 1982) *Family albums*. Manchester : Manchester Studies, Manchester Polytechnic
- LLAMAS ALVAREZ, Zaida; PUENTE, Alfredo (2014). "Territorio archivo: construcción colectiva de la memoria de una comarca, de lo cuantitativo a lo cualitativo, con criterios basados en la no ficción"

<http://issuu.com/antoninoycinia/docs/territorio_archivo_construccion_col_4893130158fce3/1?e=10858847/6772354> [consulta 14/08/2014]

MARTORELL, Jordi; PORCAR, Lúdia (2008). "Arxiu Virtual de Memòria Local de la Conca de Barberà i la Baixa Segarra". <<http://www.arxiuvirtual.cat/>> [consulta 18/12/2010]

MASSOT, Josep (2011, 26 de juliol). "Identidad, yo no soy mi Facebook (cómo las redes moldean la manera de ser)" a *La Vanguardia*, p. 30-31

MASSOT, Josep (2012, 28 de març). "La memoria histórica es un oximoron (Francesc-Marc Álvaro, que publica entre la mentida i l'oblit)" a *La Vanguardia*, p.33

MERLE, Daniel (2008, 27 d'abril). "El mundo es una foto digital" a *Daniel Merle, Blog* <[http://fotodoc.multiply.com/journal/item/20/El mundo es una foto digital](http://fotodoc.multiply.com/journal/item/20/El_mundo_es_una_foto_digital)> [consulta 30/08/2010]

MINISTÈRE DE LA CULTURE ET DE LA COMMUNICATION – FRANCE (2011). "Donation Jacques Henri Lartigue" <<http://www.lartigue.org/fr2/donation/index.html>> [consulta 6/08/2014]

MORAND, Sylvain (2008). "Instants Anonymes". a *Musée d'Art Moderne et Contemporain de Strasbourg / Exposition Temporel/ 04/04/2008-14/09/2008* <http://www.musees.strasbourg.eu/sites_expos/INSTANTS_ANONYMES/INSTANTS_INDE X.HTML> [consulta 27/06/2011]

MOREY, Miguel (2006). "El lugar de todos los lugares: consideraciones sobre el archivo". a Comunidad de Madrid, Consejería de Cultura y Deportes (2006). *XII Jornadas de Estudio de la Imagen en la Comunidad de Madrid (Registros imposibles: el Mal de Archivo)*. Madrid: Comunidad de Madrid

NATIONAL GALLERY OF ART (USA) (2007). "The Art of the American Snapshot, 1888 – 1978: From the Collection of Robert E. Jackson" a *The National Gallery of Art, Washington / Exhibitions* <<http://www.nga.gov/exhibitions/snapshotinfo.shtm>> [consulta 24/08/2011]

NOVAK, Lorie (1996, 2007). "Collected Visions. Museum" a *NYU Center for Advanced Technology / Media Reseach Laboratory* <<http://cvisions.cat.nyu.edu/>> [consulta 14/08/2014]

NOVAK, Lorie (1999). "Collected Visions" a HIRSCH, Marianne (ed) (1999). *The familial gaze*. Dartmouth College, Hanover, New England (EUA): University Press of New England

PALMER, Daniel (2010) "Emotional Archives: Online Photo Sharing and the Cultivation of the Self" a *Photographies*, 3:2, pp.155-171 <<http://dx.doi.org/10.1080/17540763.2010.499623>> [consulta 20/02/2011]

PERRAMON, Francesc (2011). "Capsa de Sabates 2.0. (Àlbum de fotografies familiar de Tarragona)". a *Ajuntament de Tarragona: Servei d'Arxiu i Documentació Municipal* <<http://capsadesabates.tarragona.cat>> [consulta 02/02/2011]

PINK, Sarah (2001, 2007). *Doing visual ethnography* (2nd Edition). London, Thousand Oaks (California): SAGE

PINK, Sarah (2004). *Home Truths: Gender, Domestic Objects and Everyday Life*. Oxford (Regne Unit), New York (USA): Berg

PRAT, Joan (ed.), Grup de Recerca Biogràfica (2004). *I això és la meua vida: relats biogràfics i societat*. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura

ROSE, Gillian (2010). *Doing family photography (the domestic, the public and the politics of sentiment)*. Surrey (Regne Unit), Burlington (USA): Ashgate

RIBALTA, Jorge (ed.) (2005). *Jo Spence: más allá de la imagen perfecta (fotografía, subjetividad, antagonismo)*. Barcelona: Museu d'Art Contemporani de Barcelona

SENNET, Richard (1974, 1976). *El declive del hombre público*. Barcelona: Ediciones península, 2002

SIBILIA, Paula (2008) *La intimidad como espectáculo*. Buenos Aires: Fondo de Cultura Económica

- SCHMID, Joachim (2008) "Currywurst actualizada (compartir fotos: puedes comerte una salchicha y también captarla)" a Fontcuberta, Joan (ed.) (2008). *¿Soñarían los androides con cámaras fotográficas?* Madrid: Ministerio de Cultura
- SLATER, Don (1995). "La fotografía doméstica y la cultura digital". a Lister, Martin (ed.) (1995). *Imagen fotográfica en la cultura digital*. Barcelona: Paidós, 1997 (pp.173-195)
- SOUGEZ, Marie-Loup (1996). *Historia de la Fotografía*. Barcelona: Càtedra
- VICENTE, Pedro; UNIVERSIDAD INTERNACIONAL MENENDEZ PELAYO (2012). *Representación y recreación del álbum familiar: el archivo autobiográfico (programa del curso, 20 a 22 de septiembre)* Huesca: Universidad Internacional Menendez Pelayo
- UBIETO, José R. (2014, 14 de maig) "El yo a cielo abierto" a *Cultura/s, La Vanguardia*, num. 621, p. 3